

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2021.

FORTENOVA
GRUPA

FORTENOVA GRUPA ZAHVALJUJE VAM NA PODRŠCI, POVJERENJU I VJERNOSTI.

Ovo smo prvo Izvješće o održivosti pripremili kako bismo vam na transparentan način prikazali svoje putovanje prema održivosti i predanost tome da okolišne, društvene i upravljačke (ESG) kriterije učinimo dijelom poslovanja, usluga i proizvoda. U cijelom ćete Izvješću čitati o našoj strategiji, ključnim vrijednostima i misiji te steći uvid u teme koje su značajne i za nas i za naše dionike.

Ovo je izvješće pripremljeno uzimajući u obzir standarde GRI-ja i obuhvaća poslovanje Fortenova grupe tijekom 2021. godine koje je imalo utjecaja na čimbenike ESG-a. Uključene su odabrane inicijative koje su pokrenute početkom 2022. godine kako bi prikazale aktualno stanje najrelevantnijih informacija kad je riječ o značajnim temama.

1 UVOD

- 1.1 Pismo glavnog izvršnog direktora i člana Upravnog odbora
- 1.2 Snalaženje u izvješću
- 1.3 Najvažniji aspekti održivosti u Fortenova grupi

2 KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE

- 2.1 Korporativni pregled
- 2.2 Naš portfelj
- 2.3 Naše vrijednosti i misija
- 2.4 Značajni događaji tijekom 2021. godine
- 2.5 Najvažniji financijski podaci
- 2.6 Članstva, certifikati i priznanja

3 PUTOVANJE PREMA ODRŽIVOSTI

- 3.1 Naš pristup održivosti
- 3.2 Ciljevi održivog razvoja
- 3.3 Uključivanje dionika
- 3.4 Procjena značajnosti
- 3.5 Rizici i prilike povezani s okolišnim, društvenim i upravljačkim temama (ESG)
- 3.6 Planovi za budućnost

4 KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

- 4.1 Naš pristup korporativnom upravljanju
- 4.2 Etička pitanja i usklađenost poslovanja
- 4.3 Borba protiv korupcije
- 4.4 Porezi

5 STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE

- 5.1 Naš pristup zaposlenicima
- 5.2 Pristup raznolikosti, ravnopravnosti i uključenosti
- 5.3 Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob
- 5.4 Upravljanje talentima i edukacije
- 5.5 Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava
- 5.6 Zdravlje i sigurnost naših radnika

6 STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA KUPCE I LOKALNE ZAJEDNICE

- 6.1 Lanac opskrbe i lokalna nabava
- 6.2 Održiva proizvodnja hrane i dobrobit kupaca
- 6.3 Utjecaj na lokalne zajednice

7 STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET

- 7.1 Energija i dekarbonizacija
- 7.2 Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad
- 7.3 Upotreba zemlje i dobrobit životinja
- 7.4 Potencijal i planovi za budućnost

8 TAKSONOMIJA EU-A

- 8.1 Gospodarske aktivnosti prihvatljive prema taksonomiji EU-a
- 8.2 Računovodstvene politike i ključni pokazatelji uspješnosti
- 8.3 Udio KPI-jeva povezanih s taksonomski prihvatljivim gospodarskim aktivnostima za 2021. godinu

9 OCJENA STRUČNE KOMISIJE HR PŠOR-A O IZVJEŠĆU O ODRŽIVOSTI FORTENOVA

UVOD

PISMO GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA

Intenzivan rad koji smo prošle godine obavili u utvrđivanju okolišnih, društvenih i upravljačkih (engl. *Environmental, Social and Governance* - ESG) ciljeva održivosti rezultirao je ovim prvim Izvješćem o održivosti Fortenova grupe. Ono pokazuje ne samo da pravovremeno prihvaćamo odgovornosti koje proizlaze iz Zelenog plana EU-a, već i da smo tijekom 2021. položili organizacijske temelje kao i temelje koji se odnose na aktivnosti potrebne kako bi se održivost integrirala u naš interni sustav upravljanja i postala dijelom dugoročne strategije portfelja Grupe. Time smo odgovornost ne samo prema sebi, nego i prema svojim potrošačima, partnerima, dobavljačima, okolišu i društvu u cjelini – podigli na još višu razinu. Sve što smo napravili proteklih nekoliko godina, a osobito 2021., dio je aktivnosti koje su unaprijedile našu društvenu i korporativnu odgovornost, ujedno pozitivno utječući na gospodarski razvoj u zajednicama u kojima poslujemo. Uspjeli smo u vrlo kratkom vremenu kad je riječ o životu

jedne kompanije – u svega dvije i pol godine – Fortenova grupu kao poslodavca transformirati u vrlo važan i snažan brend u gospodarstvima u kojima djelujemo.

Učinci nekoliko ključnih događaja koje smo ostvarili 2021. godine, kao što su prijenos Mercatora u Fortenova grupu, prodaja segmenta zamrznute hrane i unaprijeđenje operativnog poslovanja, vidljivi su u poboljšanju rezultata prodaje, EBITDA-e, a po prvi puta i u profitabilnosti.

Vlasnička, kreditna i kapitalna struktura Grupe u potpunosti su se promijenile od njezina osnivanja, a s neto operativnom dobiti u iznosu od 523,5 milijuna kuna ostvarenom 2021. godine, Grupa je iz zone ozbiljnog gubitka ušla u zonu

“U svega dvije i pol godine smo Fortenova grupu kao poslodavca transformirali u vrlo važan i snažan brend u gospodarstvima u kojima djelujemo.”

UVOD Pismo glavnog izvršnog direktora i člana Upravnog odbora

dobiti. U 2022. godinu ušli smo s omjerom zaduženosti od 4,2x, a kad smo započeli opsežan postupak kapitalne i financijske konsolidacije Grupe taj je omjer iznosio 7,5x i predstavljao golem teret za poslovanje. Tijekom prošle godine, kao što je već spomenuto, dovršili smo dvije iznimno važne transakcije – prodaju Poslovne grupe zamrznute hrane društvu Nomad Foods i prijenos Mercator grupe u Fortenova grupu.

Refinanciranjem duga koji je Mercator imao kod 55 banaka u ukupnom iznosu od 385 milijuna eura, koji je provela Fortenova grupa, kompanija koja je kupljena još 2014.

godine, naposljetku je prenesena u vlasništvo Fortenova grupe i započela je njezina integracija u Grupu. Mercator je sada sastavni dio naše regionalne maloprodajne djelatnosti, a cjelokupni je proces refinanciranja, u suradnji sa svojim kreditorima osigurala kompanija koja je samo dvije godine ranije i sama

prošla financijsko restrukturiranje. Uz manji broj kreditora, u okviru vlasničke konsolidacije Fortenova grupe tijekom dvije godine, znatno je smanjen i broj dioničara, a ukupni broj društava u kojima Fortenova grupa ima većinske udjele smanjio se sa 150 na 74.

Ostvarili smo i sve ciljeve postavljene u okviru strategije prodaje netemeljnih djelatnosti.

Kad je riječ o održivosti, postavili smo ciljeve u području zaštite okoliša, društvene odgovornosti i korporativnog upravljanja tamo gdje je to najvažnije za poslovanje Fortenova grupe i gdje Grupa ima najveći utjecaj. To su, prije svega, odgovorna proizvodnja i potrošnja i nulta stopa tolerancije prema gladi, kao što to pokazuju naše aktivnosti u zbrinjavanju otpada (hrane, plastike, ambalaže) u procesu

proizvodnje i u lancu opskrbe, kao i naša briga za zdravlje i sigurnost naših potrošača, osobito putem označavanja proizvoda i opskrbe iz lokalnih izvora.

Usredotočeni smo i na aktivnosti usmjerene prema dekarbonizaciji i smanjenju emisija štetnih plinova, energetske učinkovitosti, a time i smanjenju utjecaja na klimatske promjene.

Kao ilustraciju navedenih napora u smjeru održivosti, naveo bih nekoliko primjera. Među našim inicijativama i stalnim ulaganjima u zelene i društveno odgovorne

projekte osobito se ističu oni koji su namijenjeni smanjenju ugljičnog otiska od ambalaže. Prošle je godine Jamnica HR na primjer uvela boce Jane od 0,5 l proizvedene od 100% reciklirane plastike, pri čemu je bilo planirano količinu plastike do kraja godine smanjiti za 44 tone, a emisiju CO₂ za 743 tone u odnosu na godinu ranije, ali

je na kraju godine količina plastike smanjena za 51 tonu, a emisija CO₂ za 872 tone. Osim toga, svi glavni brendovi pića u Grupi uveli su PET ambalažu smanjene težine, što je sve dovelo do smanjenja količine plastike u Grupi pića za 621 tona i ukupne emisije CO₂ za oko osam posto.

Nadalje, prilikom puštanja na tržište nove linije mlijeka i mliječnih proizvoda posebnu smo pažnju posvetili zaštiti okoliša te se kravlje mlijeko brenda Kravica kraljica iz Belja pakira u ambalažu proizvedenu od 82 posto materijala na biljnoj bazi (karton i plastika na bazi šećerne trske), čime je ugljični otisak te ambalaže smanjen za 18 posto.

Kao kompanija u kojoj je proizvodnja jedna od najvažnijih djelatnosti, provedbu aktivnosti namijenjenih zaštiti i obnovi vodnih resursa i ekosustava povezanih s vodom

"Postavili smo ciljeve održivosti tamo gdje Fortenova grupa ima najveći utjecaj"

PROŠLE JE GODINE JAMNICA HR UVELA BOCE JANE OD 0,5 L PROIZVEDENE OD 100 % RECIKLIRANE PLASTIKE

PLAN: KOLIČINU PLASTIKE DO KRAJA GODINE SMANJITI ZA 44 TONE

OSTVARENO: PLASTIKA SMANJENA ZA 51 TONU

PLAN: SMANJITI EMISIJU CO₂ ZA 743 TONE U ODNOSU NA GODINU RANIJE

OSTVARENO: CO₂ EMISIJA SMANJENA ZA 872 TONE

UVOD Pismo glavnog izvršnog direktora i člana Upravnog odbora

izdvojili smo kao jedan od najvažnijih ciljeva održivosti u Fortenova grupi. Istim smo se motivom vodili u naglašavanju usmjerenosti na prirodnu poljoprivredu i razvoj proizvoda i usluga kojima su svojstvene aktivnosti koje ne narušavaju prirodne ekosustave.

Moramo spomenuti i primjer kružnog gospodarstva u Poslovnom području poljoprivrede, kompleks Mitrovac u Belju, gdje proizvodimo rajčice u stakleniku koji se grije energijom iz bioplinskog postrojenja naslonjenog na farmu s 4.000 mliječnih krava. Osim toga, u toj se proizvodnji upotrebljava isključivo biološka zaštita bez ikakvih pesticida, jer nam je namjera svesti upotrebu pesticida u poljoprivrednoj proizvodnji i obradi tla na najmanju moguću mjeru te obrađivati tlo i proizvoditi na što prirodniji način.

Posebno smo ponosni na projekt doniranja hrane u kojemu je Konzum bez premca u Hrvatskoj, o čemu svjedoče četiri nagrade Najdonator koje su mu dodijeljene zaredom. U sustavu koji svakodnevno uključuje 14 posrednika iz ukupno 47 objekata, od 2016. godine prikupljeno je i donirano više od 1000 tona hrane, što je rezultiralo smanjenjem bacanja hrane, a time i manjim gomilanjem otpada.

Naše su prehrambene kompanije na tržište stavile nove proizvode, a s nekima od njih ozbiljno smo zakoračili u potpuno nove, inovativne kategorije kao što je razvoj prehrambenih proizvoda na bazi biljnih proteina. Tako je u trendu gdje se teži za povećanjem udjela biljnih proteina u prehrani i koji predstavlja budućnost prehrambene industrije Fortenova grupa prva u Hrvatskoj – putem suradnje između društava Zvijezda HR i PIK Vrbovec HR – razvila čitavu liniju proizvoda 100 % biljnog porijekla (*plant-based*), bez ikakvih sastojaka dobivenih od životinja (bez mesa, mlijeka, jaja ili meda).

Razvoj i proizvodnja zdravih proizvoda, poticanje zdravog ponašanja i promicanje dobrobiti za zaposlenike i zajednicu putem vlastitog poslovanja i poslovanja u lancu opskrbe trajno su opredjeljenje Fortenova grupe, jednako kao i

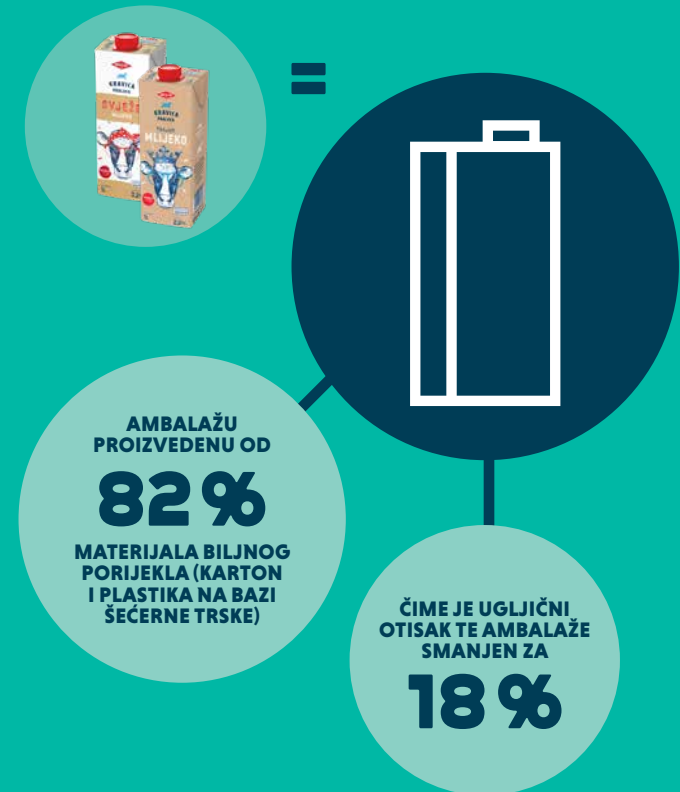

uključivost i pružanje dostojanstvenih i sigurnih uvjeta za rad koji će dovesti do stvaranja zdravog gospodarskog okruženja, rasta populacije i smanjenja nejednakosti. Kao poslodavac osobito ćemo podržavati mjere populacijske politike koje potiču građane na stvaranje dodane vrijednosti i izgradnju kvalitetnog obiteljskog života.

Kad je riječ o korporativnom upravljanju, prošle smo godine potpisali Povelju o raznolikosti i prihvatili odgovornost da primjenjujemo raznolikost i jednake

BELJE KRAVICA KRALJICA MLIJEKO PAKIRANJE

mogućnosti na radnom mjestu u svim našim kompanijama, svjesni činjenice da je raznolikost jedan od osnovnih alata za postizanje inovativnosti i kreativnosti koja je potrebna kako bismo se transformirali u smjeru održivosti.

U predstojećem razdoblju postaviti ćemo mjerljive ciljeve i pratiti parametre napretka u odabranim područjima održivosti. Htio bih naglasiti da ciljeve nismo kvantificirali samo iz potrebe za usklađenjem s budućom regulativom, već oni

proizlaze iz iskrene želje da budemo regionalni lider upravo u tim područjima, kao što to već jesmo u nekim dijelovima svojega poslovanja. Ponosan sam na brzinu kojom je Fortenova grupa u vrlo kratkom vremenu napravila ključne iskorake u prihvaćanju održivog poslovanja i njegovih vrijednosti. Ono što nam je, vjerujem, zajednički cilj i vrijednost jest želja da svojim djelovanjem naša gospodarska okruženja učinimo poželjnim i dugotrajno održivim prostorom za dostojanstven život i rad.

"Odgovorna proizvodnja i nulta stopa tolerancije prema gladi dokazane su kroz naše aktivnosti u zbrinjavanju otpada (hrane, plastike, ambalaže)."

UVOD Snalaženje u izvješću

Ovo je izvješće napravljeno kako bi se predstavili naporu koje je Fortenova grupa uložila u održivost u kalendarskoj godini 2021. te je prvo u nizu godišnjih izvješća o održivosti Grupe. Pripremljeno je uzimajući u obzir standarde Globalne inicijative za izvješćivanje (engl. *Global Reporting Initiative*, GRI), konsolidirana verzija 2020., a ovu prvu publikaciju verificirao je Stručni odbor HR PSOR-a za izvješćivanje o održivosti.

Inicijativu za objavu ovog izvješća dao je naš top menadžment, a kontrolu nad njime ubrzo su prepustili mjerodavnim kolegicama i kolegama u operativnim društvima koji se svakodnevno bave temama ESG-a. Prije no što se započelo s izradom izvješća identificirali smo i okupili potrebne timove (vidjeti: [Naš pristup održivosti](#)), dali im uvodnu edukaciju te smo potom krenuli s prikupljanjem i agregacijom podataka

te postupcima pregledavanja u skladu s metodologijom prema standardima GRI-ja. Kao što se vidi iz poglavlja Putovanje prema održivosti, od samog smo početka i tijekom cijelog procesa uključili i naše dionike kako bismo od njih dobili dodatne povratne informacije (povrh onih iz redovne uključenosti dionika) o naporima i aktivnostima Grupe povezanim s ESG-om. U prvoj komunikaciji te vrste uključili smo 319 dionika, a njihov broj ubuduće namjeravamo povećati, prije svega uključivanjem naših potrošača.

Kad je riječ o informacijama predstavljenima na sljedećim stranicama, konsolidirani godišnji izvještaj Fortenova grupe obuhvaća 63 društva, dok Izvješće o održivosti sadrži podatke iz Fortenova grupe d.d. i 45 operativnih društava. Izvješće obuhvaća Fortenova grupu d.d. (koja je prikazana odvojeno kad su podaci za to bili dostatni) i društva koja

su tijekom 2021. obavljala poslovnu djelatnost i operativno poslovanje, koja su imala zaposlenike i koja tijekom 2021. (još) nisu pripojena nekom drugom operativnom društvu. Za potrebe ovog izvješća društva su podijeljena u osnovna i neosnovna, tj. podaci i informacije predstavljeni su u odnosu na tri osnovna poslovna područja – Maloprodaju i veleprodaju, Prehranu i Poljoprivredu – te Neosnovno poslovanje i nekretnine.

Na slici u nastavku prikazana su sva operativna društva obuhvaćena izvješćem, podijeljena na osnovne i neosnovne djelatnosti. Neka od društava dalje su podijeljena po mjerodavnim potpodručjima (grupama), kao što su društva za poslovanje s karticama vjernosti, píća, meso i jestiva ulja – što je podjela kojom se koristimo u cijelom izvješću, a izjave se odnose na sva društva unutar relevantne grupe.

U tablici u nastavku prikazana je ključna terminologija za razumijevanje našeg Izvješća:

FORTENOVA GRUPA

Matično društvo Fortenova grupa d.d. i njezina ovisna društva (koja se u kontekstu ovog Izvješća nazivaju „operativna društva“)

OPERATIVNA DRUŠTVA

Ovisna društva Fortenova grupe d.d. koja posluju u osnovnim i neosnovnim segmentima poslovanja

FORTENOVA GRUPA D.D. ILI HOLDING

Matica ovisnih društava

PRIVATNA MARKA

Privatna marka odnosi se na proizvode koje je proizveo ugovorni proizvođač – treća osoba i koji se prodaju pod nazivom maloprodajnog brenda. Mercator SLO, Konzum HR, Konzum BIH, Mercator BIH, Mercator SRB, Mercator CG u svojim asortimanima imaju više od 4000 proizvoda privatne marke pod više od 40 različitih naziva privatne marke

PREGLED OPERATIVNIH DRUŠTAVA PO POSLOVNIM PODRUČJIMA I POTPODRUČJIMA

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA			PREHRANA				POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNO POSLOVANJE I NEKRETNINE
GRUPA MALOPRODAJE	DRUŠTVA ZA POSLOVANJE S KARTICAMA VJERNOSTI	MALOPRODAJA - OSTALO	GRUPA PIĆA	GRUPA ULJA	GRUPA MESA	PREHRANA - OSTALO		
Konzum HR	MultiPlus Card	Mercator-Emba ¹	Jamnica HR	Zvijezda HR	PIK Vrbovec HR	Roto dinamic	Agrolaguna	mStart HR
Mercator SLO	Super Kartica BIH	Mercator-H ²	Jamnica SLO	Zvijezda SLO	PIK Vrbovec SRB		Belje	mStart SRB
Mercator SRB	Super Kartica SRB	A007	Jamnica MAĐ	Zvijezda Laktaši	PIK Vrbovec BIH		Belje Agro-vet	Kor Broker
Konzum BIH	Super Kartica CG	Tisak	MG Mivela	Zvijezda BIH			Energija Gradec	LG Moslavina
Mercator BIH		Žitnjak	Sarajevski kiseljak	Dijamant			PIK Vinkovci	
Mercator CG				Kikindski mlin			Eko Biograd	
M-Energija ³							Vinka	
Mercator IP							Vupik	
							Vinarija Novigrad	

¹ Mercator-Emba postat će dio Poslovnog područja prehrane 2022. godine. ² Mercator-H postat će dio Poslovnog područja neosnovnog poslovanja i nekretnina, ³ M-Energija postat će dio Poslovnog područja neosnovnog poslovanja i nekretnina

UVOD Najvažniji aspekti održivosti u Fortenova grupi

Tijekom 2021. godine proveli smo niz aktivnosti i inicijativa s pozitivnim utjecajima na svim tržištima na kojima poslujemo. Ti su se utjecaji osjetili i izvan naše organizacije (među našim kupcima, klijentima, poslovnim partnerima i u lokalnoj zajednici) i unutar nje (među našim zaposlenicima i drugim dionicima). Iako još ne postoji formalna strategija održivosti, korporativna i društvena odgovornost duboko su utkane u naš korporativni DNK i smatramo svojom odgovornošću uzvraćati društvu i okruženju. Događaji navedeni u nastavku samo su oni najvažniji na koje smo posebno ponosni, dok su ostale aktivnosti opisane u cijelom izvješću.

PLANET OF PLANTS

Na tržište smo stavili proizvode 100 % biljnog porijekla (*plant-based*), bez sastojaka koji potječu od životinja – oni ne sadrže meso, mlijeko, jaja ili med. Proizvodi iz ove linije ne sadrže ni gluten ni soju. Linija je 2021. obuhvaćala sedam proizvoda – burger, salamu, ulje, majonezu, umak, namaz i kokosovu mast.

ODRŽIVOST NAM JE U SRŽI

Put prema održivosti započeli smo 2021. godine. Uspostavili smo mjerodavna tijela na razini Grupe koja su koordinirala i provela niz aktivnosti koje su dovele do temeljitog razumijevanja koncepta ESG-a te potreba i područja povezanih s ESG-om koja treba unaprijediti na razini društava i Grupe.

UN GLOBAL COMPACT

U listopadu 2021. Fortenova grupa formalno se pridružila inicijativi UN Global Compact, najvećoj inicijativi za održivi razvoj i korporativnu održivost na svijetu.

UVOD Najvažniji aspekti održivosti u Fortenova grupi

100% RECIKLIRANE BOCE JANE

Jamnica HR uvela je boce Jane od 0,5l proizvedene od 100 % reciklirane plastike (rPET). Zahvaljujući tome smanjili smo količinu plastike za 51 tonu, a emisiju CO₂ za 872 tone u odnosu na 2020. godinu.

HR PSOR I POVELJA O RAZNOLIKOSTI

Fortenova grupa formalno je pristupila HR PSOR-u u rujnu 2021. godine. S ponosom možemo reći da je 17. prosinca 2021. Fortenova grupa d.d. u suradnji s HR PSOR-om potpisala Povelju o raznolikosti za sve svoje segmente poslovanja i operativna društva u Hrvatskoj i cijeloj regiji.

PROGRAM EDUKACIJE DRIVE BEYOND EXCELLENCE

Dugoročni projekt za unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenika Fortenova grupe koji se sastoji od tri programa krojena po mjeri: Navigate, Drive i Accelerate. Tijekom 2021. počela je obuka u svim programima, u kojima je u prvoj generaciji sudjelovalo više od 270 menadžera iz operativnih društava i Fortenova grupe d.d.

KRAVICA KRALJICA

Proizvodi kravljeg mlijeka brenda Kravica kraljica iz Belja pakirani su u ambalažu proizvedenu od 82 % materijala biljnog porijekla (karton i plastika na bazi šećerne trske), čime je ugljični otisak te ambalaže smanjen za 18 %.

SURADNJA S MALIM LOKALNIM PROIZVOĐAČIMA

U okviru projekta „Najbolje iz Hrvatske“ Konzum je ponudio 280 različitih proizvoda od 64 lokalna dobavljača u 68 trgovina, dok je Mercator SLO u okviru svog projekta „Radi imamo domaće“ imao 1500 lokalnih proizvoda u 259 trgovina. Mercator SRB ponudio je 211 proizvoda u okviru linije „Ukusi moga kraja“. Ta je linija proizvoda nagrađena oznakom Čuvarkuća 2021, koju dodjeljuje Privredna komora Srbije.

VINARIJA POKLONJENA LOKALNOJ ZAJEDNICI

Belje je općini poklonilo staru zgradu svoje vinarije i pripadajuću katastarsku česticu u središtu mjesta Kneževi Vinogradi. Općina će revitalizirati prostorije i prenamijeniti ih za turističke potrebe i kao vinski inkubator.

**NAGRADA BEST EMPLOYER BRAND
U JADRANSKOJ REGIJI**

Jamnica HR pobijedila je u kategoriji **Napredak u razvoju i implementaciji aktivnosti brendiranja poslodavaca**. Fortenova grupa d.d., zajedno s Jamnicom HR i Zvijezdom HR pobijedila je kao **Najbolji brend poslodavca (Best Employer Brand)** u sektoru robe široke potrošnje. Mercator SLO ostvario je zapažen uspjeh, osvojivši i **Grand Prix Slovenia** i nagradu Najbolji brend poslodavca (**Best Employer Brand**) u sektoru maloprodaje.

ISTRAŽIVANJE KORPORATIVNE KULTURE I KLIME

Po treći puta zaredom proveli smo istraživanje kako bismo utvrdili aktualnu korporativnu kulturu i klimu te stupanj zajedničkih vrijednosti u Grupi. Prosječan rezultat popravio se u svim dimenzijama korporativne kulture i klime s prosječnom ocjenom 3,41 na ljestvici od 5. Kao i kod prethodna dva istraživanja, ispunjavanjem upitnika naši su zaposlenici sudjelovali u prikupljanju sredstava za donaciju svojim zajednicama. Ukupna je donacija iznosila gotovo 150.000 kuna.

KONZUM HR PONOVO NAJDONATOR

Konzum HR je 2021. godine četvrtu godinu zaredom nagrađen kao Najdonator za svoje donacije hrane u 2020. godini – donirana je hrana u vrijednosti većoj od 5,8 milijuna kuna bez PDV-a, što je najveća ukupna vrijednost donacija hrane među velikim poduzećima u Hrvatskoj.

The background is a vibrant teal color. On the left side, there are large, overlapping abstract shapes in a darker teal shade. On the right side, there are several light teal, leaf-like shapes scattered across the background. The text is centered and reads:

**KRATAK
PREGLED
FORTENOVA
GRUPE**

Fortenova grupa d.d. osnovana je 1. travnja 2019. godine uspješnom implementacijom nagodbe vjerovnika u bivšem Agrokoru. Fortenova grupa d.d. jest holding društvo.

Fortenova grupa posluje u trima osnovnim djelatnostima: Maloprodaja i veleprodaja, Prehrana i Poljoprivreda, te u Neosnovnim djelatnostima i nekretninama. Putem vertikalne integracije poljoprivredne i prehrambene proizvodnje te vlastite maloprodajne mreže Fortenova grupa potrošačima stalno nudi svjež i zdrave domaće proizvode kontroliranog podrijetla i vrhunske kvalitete.

"Potrošačima nudimo svjež i zdrave domaće proizvode kontroliranog podrijetla i vrhunske kvalitete."

OSOBNNA KARTA GRUPE

Naziv:
**FORTENOVA
GRUPA**

SJEDIŠTE:
Fortenova grupa d.d.,
Marijana Čavića 1,
Zagreb, Hrvatska

Osnovne
djelatnosti:
**MALOPRODAJA
I VELEPRODAJA,
PREHRANA,
POLJOPRIVREDA**

Jurisdikcije u
kojima se društva
nalaze:

6

Postotak
ukupnog broja
zaposlenih u Grupi koji
rade u društvima koja imaju
kolektivne ugovore

92%

(od kojih je 94 %
obuhvaćeno tim
kolektivnim
ugovorima)

Postotak
ukupnog broja
zaposlenih u Grupi
koji su obuhvaćeni
kolektivnim ugovorima

87%

Broj
zaposlenih:
44,848⁵

Operativna društva
s potencijalnim utjecajem
na ESG (ona koja imaju
značajne operativne
aktivnosti i zapošljavaju ljude)

45

Broj društava
unutar Grupe:

74⁴

Broj
maloprodajnih
trgovina:

**PREKO
2500**

Broj vlastitih
brendova:

**PREKO
100**

Tijekom 2021. godine Grupa je kontinuirano radila na svojoj integraciji i reorganizaciji kako bi osigurala efikasnost i usmjerenost na osnovne djelatnosti Grupe.

U skladu s time Grupa je tijekom 2021. provodila aktivnosti spajanja i preuzimanja te prodala nekoliko društava, dok su neka pripojena drugim društvima unutar Grupe ili likvidirana.

PREGLED

DRUŠTAVA KOJA SU 2021. PRODANA, PRIPOJENA ILI SU BILA NEAKTIVNA

PRODANA DRUŠTVA

Adriasense d.o.o., Alpin DVA KG, upravljanje z nepremičninami, d.o.o., Alpin ENA KG, upravljanje z nepremičninami, d.o.o., Alpin SUB, upravljanje z nepremičninami, d.o.o., ATLAS plus d.o.o., Beojana d.o.o., Doo Adriatica.net Beograd, Fonyodi Kft., Frikom Beograd DOOEL, Frikom d.o.o. Beograd, Hoteli Koločep d.d., Hoteli Živogošće d.d., ID Riva Tours b.v., INIT d.d. Sarajevo, Investment International DOOEL eksport-import Skopje, IRIDA d.o.o., Jolly Travel d.o.o., Beograd (u stečajju), Kollander World Travel Inc., KOMPAS BEOGRAD d.o.o., Kompas d.d., KOMPAS d.o.o., Kompas Holidays B.V., Kompas Holidays International Fort Lauderdale (Kompas USA), Kompas Crna Gora d.o.o., Kompas Nordic APS, Kompas Poland S.p.z.o.o., Kompas Praha CK, spol s.r.o., Kompas s.r.l. Italia, Kompas s.r.l. Italia - novi, Kompas Touristik Espana s.a., Kompas Touristik International Utazasi Iroda Kft., Kompas Touristik Reiseveranstaltung GmbH, Kompas-Sarajevo d.o.o. Sarajevo, Ledo d.o.o. Čitluk, Ledo d.o.o. Ljubljana, Ledo d.o.o. Podgorica, Ledo Kft., LEDO plus d.o.o., Ledo Sh.p.k. Pristine, MLADINA plus d.o.o., Poliklinika Aviva, Solana Pag d.d., TPDC d.d. Sarajevo

PRIPOJENA DRUŠTVA U 2021.

A.N.P. Energija d.o.o. (pripojena Agrokor-energiji d.o.o.), Agrokor-energija d.o.o. (pripojena Energiji Gradec d.o.o.), Kikindski mlin a.d. Kikinda (pripojen Dijamantu d.o.o.), Mg Mivela d.o.o. Beograd (pripojena Mg Miveli d.o.o. Trstenik), Miracolo Trgovina d.o.o. (pripojena Konzumu plus d.o.o.)

DRUŠTVO U POSTUPKU PRODAJE

Sojara plus d.o.o.

LIKVIDIRANO DRUŠTVO

Mondo tera d.o.o. Grude

DRUŠTVA KOJA ĆE BITI PRIPOJENA 2022. GODINE

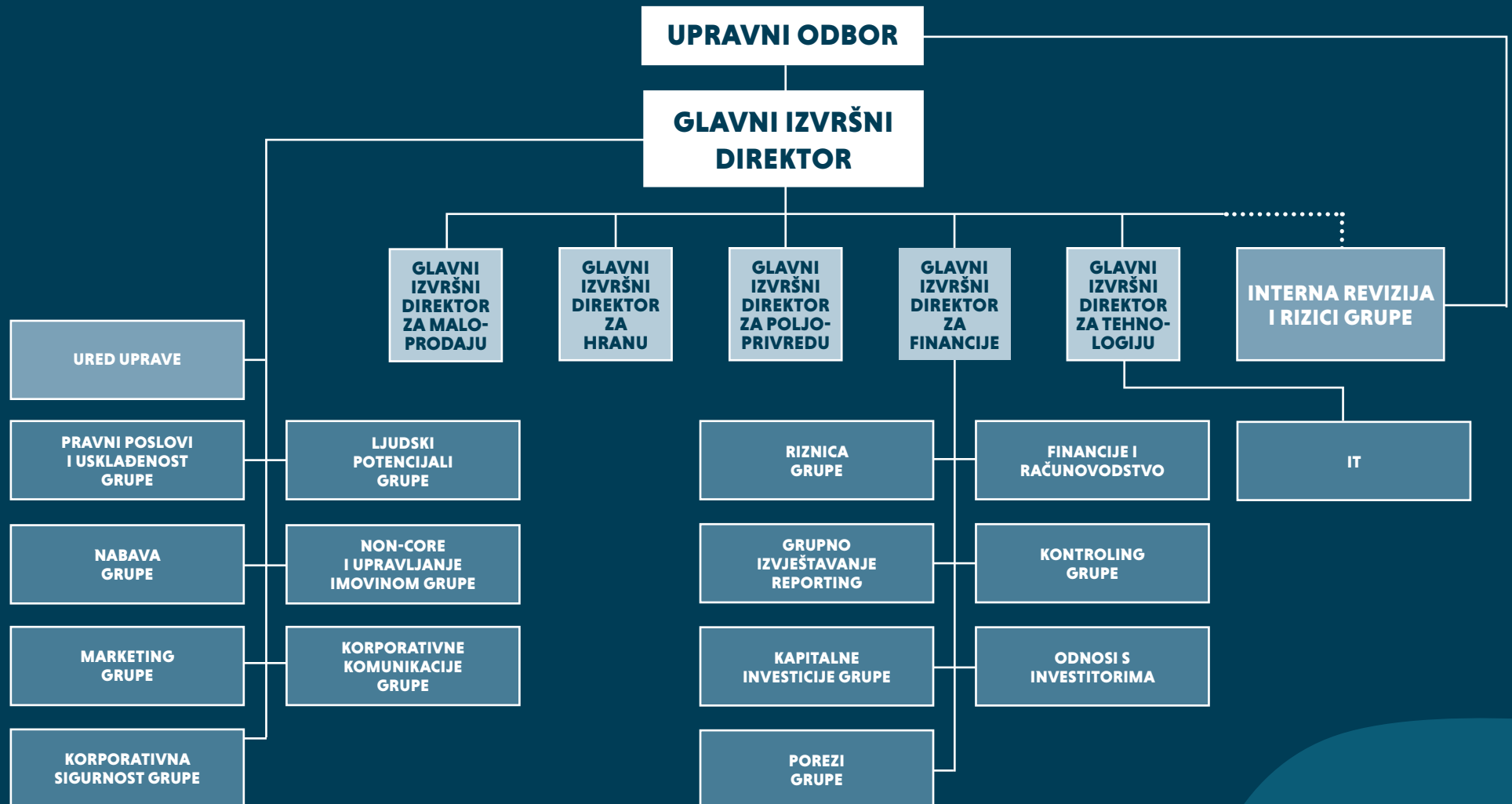
DB Kantun Veleprodaja d.o.o.,
Latere Terram plus d.o.o.,
Pet-prom ulaganja plus d.o.o.

KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE Korporativni pregled

Odnos između Fortenova grupe d.d. i operativnih društava reguliran je osnivačkim aktima, koji propisuju da društva za određena pitanja (čija vrijednost premašuje utvrđeni prag) moraju tražiti odobrenje matice, putem glavne skupštine. Osim toga Grupa je uspostavila glavne korporativne funkcije i jedinice na razini matice, a Fortenova grupa d.d. koordinira aktivnosti na razini Grupe koje su zajedničke svim operativnim društvima. Kako bi se takva struktura dodatno ojačala, svakom je poslovnom području na čelu njegov izvršni direktor. Na taj način Grupa kao cjelina može se kretati u istom smjeru, a da pojedinačna operativna društva pritom ostanu neovisna kad je riječ o vođenju svakodnevnog poslovanja i imaju vlastitu upravljačku strukturu.

NA SLICI U NASTAVKU PRIKAZANA JE KORPORATIVNA STRUKTURA NA RAZINI GRUPE.

Putem svojih operativnih društava u osnovnim Poslovnim područjima maloprodaje i veleprodaje, prehrane i poljoprivrede, te neosnovnih operativnih društava, Fortenova grupa posluje na šest ključnih tržišta u Jugoistočnoj Europi (JI Europa).

Fortenova grupa s vlastitim operativnim poslovanjem izravno sudjeluje u proizvodnji hrane, upravljanju maloprodajnim lancima i poljoprivredi na tržištima Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore. Putem svojih pridruženih društava Fortenova grupa posjeduje i jedno trgovačko društvo u Mađarskoj. Putem izvoza prehrambenih proizvoda Fortenova grupa prisutna je na tržištima više od 20 zemalja svijeta, pri čemu su najznačajnija izvozna tržišta države regije i Europska unija. Istovremeno u regiji JI Europe ima maloprodajnu mrežu s više od 2500 prodavaonica.

Ključni su sektori u kojima Fortenova grupa ostvaruje značajan utjecaj na tržištu sektor maloprodaje, sektor proizvodnje pića, sektor proizvodnje jestivih ulja, sektor proizvodnje svježeg mesa i mesnih prerađevina,

sektor mlijeka i mliječnih proizvoda te poljoprivredni sektori ratarstva, stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, maslinarstva te uzgoja voća i povrća. Zahvaljujući mnoštvu različitih djelatnosti Fortenova grupa plasira više od 4000 proizvoda te pruža velik broj usluga na svim tržištima na kojima posluje.

S obzirom na velik udio maloprodajne djelatnosti i proizvodnje prehrambenih proizvoda u kategoriji robe široke potrošnje, najznačajnija kategorija korisnika proizvoda i usluga Fortenova grupe jesu krajnji potrošači. Istovremeno, iz istih razloga te zbog broja, veličine i raznolikosti tržišta i djelatnosti koje na njima obavlja, Fortenova grupa posluje s iznimno velikim brojem dobavljača te su stoga dobavljači druga ključna skupina njezinih korisnika, dok su treća najvažnija skupina kupci u segmentu

poslovne potrošnje. Kao što je ranije spomenuto, naše Izvješće o održivosti sadrži podatke iz Fortenova grupe d.d. i 45 operativnih društava podijeljenih u tri poslovna područja osnovnih djelatnosti i segment neosnovnih djelatnosti. U nastavku se nalazi kratak opis društava obuhvaćenih izvješćem po poslovnim segmentima kojima pripadaju.

FORTENOVA GRUPA D.D.

Fortenova grupa d.d. jest matica/holding društvo svojih pridruženih društava.

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA

KONZUM PLUS D.O.O. (KONZUM HR) HRVATSKA

Konzum HR upravlja maloprodajnom mrežom od gotovo 650 prodavaonica u cijeloj Hrvatskoj, u kojima, zajedno s internetskom trgovinom, dnevno kupuje više od pola milijuna kupaca. Broj korisnika Konzumove internetske trgovine neprekidno raste, a usluga je dostupna u gotovo 70 % kućanstava u Hrvatskoj.

500.000
kupaca dnevno

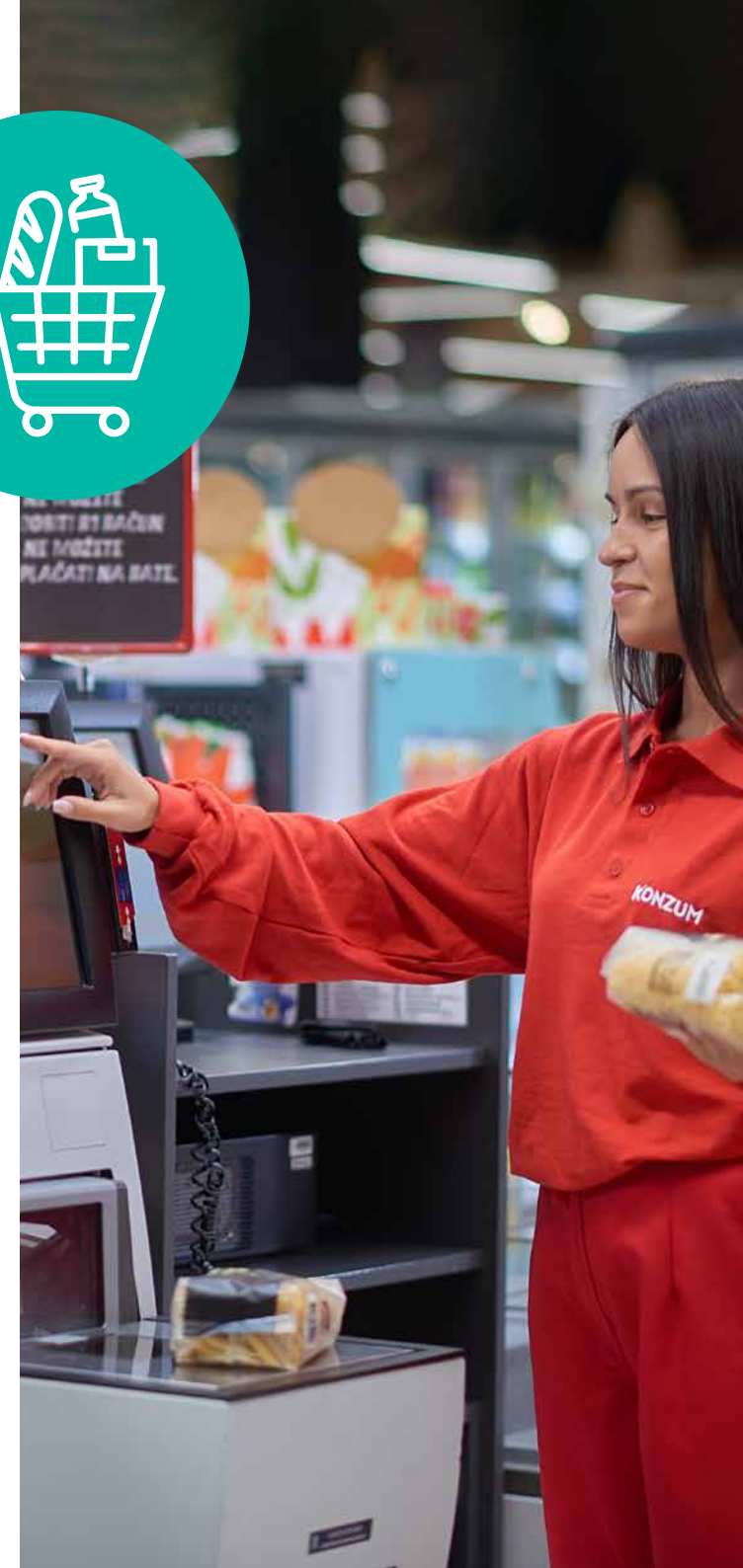
Njegov višekanalni pristup i ulaganja u razvoj logistike i tehnologija učinili su Konzum predvodnikom trendova na tržištu. Nadalje, Konzum HR godinama njeгуje i razvija strateške odnose s domaćim

dobavljačima, pri čemu se kao osobito prepoznatljiv ističe projekt „Najbolje iz Hrvatske“. Ta je inicijativa tijekom 2021. godine bila posebno uspješna, jer se broj trgovina u kojima kupci mogu naći domaći asortiman značajno povećao, a ukupni promet tih proizvoda narastao je za čak 90 %. Konzum HR trenutno u ponudi ima čak 280 različitih lokalnih proizvoda od 64 proizvođača. Osim toga, jedan je od najvećih donatora hrane u Hrvatskoj te je četiri godine zaredom primio nagradu “Najdonator”. Pored tih projekata Konzum HR ulaže u komunikaciju s kupcima, nastojeći prepoznati njihove želje i potrebe.

KONZUM D.O.O. (KONZUM BIH) BOSNA I HERCEGOVINA

Poslovanje na tržištu Bosne i Hercegovine počelo je otvorenjem prvog Velpro veleprodajnog centra u Sarajevu 2004. godine, a godinu dana kasnije krenula je i djelatnost maloprodaje putem razvoja i širenja mreže maloprodajnih objekata u Bosni i Hercegovini. Danas Konzum BIH ima više od 170 trgovina u kojima dnevno kupuje više od 100.000 kupaca. U skladu s misijom, primarni su ciljevi poslovanja

zadovoljstvo kupaca i zadovoljavanje njihovih potreba te dostupnost i blizina trgovina, pri čemu je fokus na dnevno svježim, kvalitetnim proizvodima. Dugoročno je strateško opredjeljenje pružati kontinuiranu podršku gospodarstvu Bosne i Hercegovine putem značajne dugoročne suradnje s domaćim proizvođačima.

POSLOVNI SISTEMI MERCATOR D.D. (MERCATOR SLO) SLOVENIJA

Mercator SLO najveći je slovenski maloprodajni lanac. Kao moderna maloprodajna djelatnost posluje putem nekoliko različitih formata u 464 vlastite trgovine i 165 trgovina pod franšizom te ima 13 veleprodajnih centara na cijelom tržištu. Za većinu svojih kupaca Mercator SLO je i dalje najbliža obiteljska trgovina te stoga u njegovim trgovinama kupuje više od 700.000 korisnika njegove Pika kartice vjernosti.

Za svoje mlade kupce Mercator je ujedno inovator koji je kao prvi maloprodajni lanac u Sloveniji uveo karticu vjernosti, internetsku trgovinu, brze blagajne, upotrebu održivih vrećica za kupnju i plaćanje pametnim telefonima putem aplikacije MScan Mobile, za koju je Mercator primio nagradu Websi na Festivalu digitalizacijskih projekata 2021. Usluga je dostupna u više od 110 Mercatorovih trgovina,

a tijekom 2021. godine putem MScana provedeno je više od 55.000 transakcija. Mercator je 2021. godine pokrenuo platformu M Soseska (M Susjedstvo), besplatnu internetsku platformu koja obuhvaća mješavinu digitalnih sadržaja kojima se podržava poslovni model i inovativna distribucijska strategija Mercatora.

700.000
VJERNIH
KORISNIKA
PIKA
KARTICE

MERCATOR IP, INVALIDSKO PODJETJE D.O.O. (MERCATOR IP) SLOVENIJA

Mercator IP društvo je u kojemu 52 % zaposlenih čine osobe s invaliditetom. Društvo prvenstveno zadovoljava potrebe Mercatora SLO, pri čemu se posebno ističu proizvodi linije Minute – delikatese, slatkiši, namazi,

sendviči, grickalice i salate te pekarski i slastičarski proizvodi. Brojni proizvodi linije Minute, kao i pekarski i slastičarski proizvodi društva, više su puta nagrađivani za inovativnost te su odabrani kao proizvodi godine. Tako je 2021. godine

čak 26 proizvoda Minute primilo nagradu na sajmu Agra, dok su početkom 2022. godine tri proizvoda iz te linije osvojila titulu inovativne hrane godine.

MERCATOR-EMBA D.O.O. (MERCATOR-EMBA) SLOVENIJA

Mercator-Emba proizvođač je instant-proizvoda od kakaa i desertnih preljeva, proizvoda od žitarica i ambalaže za druge proizvode. Zahvaljujući modernoj tvornici i stalnim ulaganjima u kvalitetu i sigurnost proizvoda, društvo je

tijekom proteklog desetljeća pronašlo svoje mjesto na zahtjevnom europskom tržištu. Društvo uspješno izvozi na 25 tržišta i gotovo 90 % prihoda ostvaruje na stranim tržištima.

M-ENERGIJA, D.O.O. (M-ENERGIJA) SLOVENIJA

M-Energija upravlja poslovanjem automatskih benzinskih crpki bez zaposlenika Maxen, koje su otvorene 24 sata na dan, 7 dana u tjednu. Uslužne stanice Maxen kupcima nude odlične usluge uz pomoć inovativnog arhitektonskog dizajna

i najmodernije tehnologije. Maxenove usluge trenutno su dostupne na 21 lokaciji u Sloveniji, koje su sve ekološki prihvatljive i u skladu sa svim sigurnosnim propisima i standardima.

MERCATOR-H D.O.O. (MERCATOR-H) HRVATSKA

Mercator H je društvo koje upravlja vlastitim nekretninama ili nekretninama u najmu.

MERCATOR – S D.O.O. (MERCATOR SRB) SRBIJA

Mercator SRB jedan je od najvećih maloprodajnih lanaca na srbijanskome tržištu. Njegova mreža pokriva 80 gradova i drugih lokacija, a društvo ima više od 300 fizičkih prodavaonica pod brendom IDEA, četiri internetske trgovine IDEA, 33 supermarketa pod brendom Roda za velike obiteljske kupovine, dva centra i hipermarketa pod

brendom Mercator, četiri Velpro centra i jedan HoReCa centar za ugostiteljsku industriju. Po ukupnom prihodu ubraja se među deset najvećih kompanija u Srbiji te svaki dan uslužuje 300.000 zadovoljnih kupaca. Brend je sinonim za modernu, inovativnu maloprodajnu trgovinu u kojoj se može obaviti brza kupnja.

Mercator SRB jedini je maloprodajni lanac u Srbiji s certifikatom Poslodavac prijatelj obitelji, priznanjem da društvo provodi niz mjera kojima se znatno utječe na ravnotežu između profesionalnog i privatnog života zaposlenika.

MERCATOR BH D.O.O. (MERCATOR BIH) BOSNA I HERCEGOVINA

Mercator BIH posluje sa 79 prodavaonica i brojnim se aktivnostima i projektima prilagođava potrebama i očekivanjima kupaca. Mercator BIH vrhunskom uslugom i

ponomno odabranim asortimanom kvalitetnih, svježih i zdravih domaćih proizvoda kupcima pruža najbolje iskustvo kupnje i najveću vrijednost za novac. Doprinosi razvoju svoje

zajednice i podržava dugoročne odnose s dobavljačima promičući njihove lokalne i regionalne brendove te proizvode pod vlastitom privatnom markom.

MERCATOR-CG D.O.O. (MERCATOR CG) CRNA GORA

Mercator CG posluje u Crnoj Gori pod brendom IDEA i drži zavidan položaj na crnogorskom tržištu na kojemu već godinama ostvaruje pozitivne rezultate poslovanja u 129 trgovina raspoređenih u 10 crnogorskih općina, što ga čini jednim od najvećih poslodavaca u Crnoj Gori. Društvo je snažno orijentirano na pružanje najbolje usluge i najšireg asortimana po konkurentnim cijenama, sigurne proizvode, uredne trgovine i ugodno okruženje za kupnju.

TISAK PLUS D.O.O. (TISAK) HRVATSKA

Tisak je najveći maloprodajni lanac kioska u Hrvatskoj, s mrežom koju čini više od 900 prodajnih mjesta Tiska, Tisak media centara i Tisak plus trgovina. Tisak je ujedno vodeći hrvatski distributer tiskovina koji prodaje više od 60 milijuna

primjeraka novina godišnje te predstavlja pristup tržištu za brojne proizvođače i telekomunikacijske operatere, mjesto je za prodaju vozničkih karata i parkirnih kartica, a godišnje otprema milijun i pol pošiljaka. Distribucijska mreža Tiska ubraja se

među najjače u Hrvatskoj, te svim vrstama kupaca bez obzira na njihovu veličinu – od malih obiteljskih trgovina i lokalnih maloprodajnih poduzeća do najvećih maloprodajnih lanaca – svakodnevno dostavlja različite vrste robe iz svoje mreže.

A007 PLUS D.O.O. (A007) HRVATSKA

A007 je nositelj brenda Abrakadabra pod kojim posluje internetska trgovina Fortenova grupe za neprehrambene proizvode. Ponuda Abrakadabre obuhvaća više od 50.000 aktivnih proizvoda organiziranih u 12 stalnih kategorija (kućanski aparati, potrošačka elektronika, računala, automoto, sport, moda, parfumerija i drogerija, oprema

za bebe, igranje, dom i uređenje, vrt i alati, knjige) te sezonskih kategorija proizvoda, a asortiman se svakodnevno nadopunjuje novom ponudom proizvoda. Kompanija radi s više od 350 dobavljača, a jedna od njezinih glavnih tržišnih prednosti jest to što omogućava dostavu na više od 800 kioska Tiska gdje kupljena roba čeka kupca. Ujedno, u

sudradnji s logističkim partnerima, obavlja paketnu i paletnu dostavu na adresu kupca u sve krajeve Hrvatske, uključujući i otoke. Društvo okuplja mladu ekipu digitalnih stručnjaka koja stalno poboljšava korisničko iskustvo svih posjetitelja, razvija nove funkcionalnosti te radi na širenju asortimana.

ŽITNJAK D.D. (ŽITNJAK) HRVATSKA

Žitnjak je reputaciju uspješne trgovačkog društva sagradio na dugogodišnjoj kvaliteti usluga. Sjedište je društva u Zagrebu, a glavna mu je djelatnost veleprodaja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda, većim dijelom putem javne nabave. Tijekom dugog niza godina društvo je

steklo prepoznatljivost kod kupaca i naručitelja putem javne nabave kao jedan od pouzdanih i kvalitetnih opskrbljivača korisnika državnog proračuna - škola, dječjih vrtića, državnih institucija i slično. Kontinuiranim praćenjem dobavljača, kvalitete i zdravstvene ispravnosti proizvoda, uvjeta

skladištenja i distribucije, Žitnjak je u poslovanju uspješno uveo HACCP sustav kao i sustav upravljanja kvalitetom ISO 9001. Ponudom kvalitetnih proizvoda i pravodobnom dostavom kompanija se trudi u najvećoj mogućoj mjeri izlaziti u susret potrebama i zahtjevima kupaca.

DRUŠTVA KOJA UPRAVLJAJU PROGRAMIMA VJERNOSTI

MULTIPLUS CARD D.O.O. (MULTIPLUS CARD) HRVATSKA

SUPER KARTICA D.O.O. RS (SUPER KARTICA SRB) SRBIJA

SUPER KARTICA D.O.O. BIH (SUPER KARTICA BIH) BOSNA I HERCEGOVINA

SUPER KARTICA D.O.O. CG (SUPER KARTICA CG) CRNA GORA

Prema rezultatima svih programa vjernosti u Fortenova grupi, Pika Slovenija, Pika Bosna i Hercegovina, Super kartica Crna Gora, Super kartica Srbija i MultiPlusCard Hrvatska u 2021. godini imali su više od 2,6 milijuna aktivnih članova. Registrirali su više od 189 tisuća novih članova, a svi članovi zajedno napravili su više od 187 milijuna transakcija. Svojim članovima programi su u 2021. poslali više od 150 milijuna promotivnih poruka. Ukupno je u programe na svim tržištima uključen 51 partner, a mahom je riječ o liderima u svojim industrijama. U MultiPlusCard programu izdano je i registrirano više od 1,4 milijuna kartica aktivnih korisnika. Karticu trenutno koristi više od 70 posto kućanstava u Hrvatskoj, dok mobilnu aplikaciju Multiplus card ima više od 100.000 članova. Partneri

programa u Hrvatskoj su Konzum, Zagrebačka banka, Tisak, Abrakadabra, Sancta Domenica, Poliklinika Aviva, Meblo i Kare. Partneri programa u Srbiji su Mercator, Idea, Roda, Intersport, OMV, Mastercard, DDOR osiguranje, Galerija podova, Tehnomanija, Metro, FitPass, HBC i The Athlete's foot, u BiH to su Mercator, Konzum i Sarajevo osiguranje, a u Crnoj Gori IDEA, Hipotekarna banka, Lovćen osiguranje, Forest Lounge and Wine Bar, Saloni kuće mode i Ljepote Zoran, hotel Ramada, saloni namještaja Grand, Deluxe Lighting, trgovine Paradiso, Orbis travel, Spa Media, centar za fizikalnu terapiju i rehabilitaciju, Galerija podova i Kids Land. Pika Slovenija jedini je među navedenim programima vjernosti koji je još uvijek integriran u maloprodajno društvo (Mercator SLO).

2.6 MILIJUNA
aktivnih članova

187 MILIJUNA
transakcija

PREHRANA *GRUPA PIĆA*

JAMNICA PLUS D.O.O. **(JAMNICA HR) HRVATSKA**

Jamnica HR je lider na tržištu mineralnih voda i bezalkoholnih pića u Hrvatskoj, s ukupnim godišnjim proizvodnim kapacitetima većim od 590 milijuna litara, što je čini najvećim proizvođačem u ovom dijelu Europe. Moderni proizvodni pogoni Jamnice HR nalaze se u Pisarovini i Gorici Svetojanskoj u Hrvatskoj.

Tijekom 2021. u proizvodnom pogonu Jane instalirana je nova, tehnološki najsuvremenija aseptička linija na kojoj će se puniti osvježavajuća bezalkoholna pića. Ta investicija, vrijedna 11,5 milijuna eura, najveća je kapitalna investicija Fortenova grupe u proizvodnom segmentu. Linija će s radom započeti u 2022. U 2021. Jamnica je dobila nagradu *Best Employer Brand Awards Adria* za napredak u razvoju i implementaciji aktivnosti povezanih s brendom poslodavca.

više od
590 M
litara proizvodnog
kapaciteta

JAMNICA D.O.O. MARIBOR **(JAMNICA SLO) SLOVENIJA**

Jamnica SLO distributer je mineralne vode i osvježavajućih pića u Sloveniji, gdje u ponudi ima širok asortiman brendova Grupe pića.

JAMNICA WATER LLC **(JAMNICA MAĐ) MAĐARSKA**

Jamnica MAĐ distributer je mineralne vode i osvježavajućih pića u Mađarskoj. U ponudi ima širok asortiman pića za distribuciju, kao što su Jana, Jamnica, Mg Mivela, Jana vitamin, Jana s aromom voća, Jana ledeni čaj i Botanica.

SARAJEVSKI KISELJAK D.O.O. (SARAJEVSKI KISELJAK) BOSNA I HERCEGOVINA

S dva proizvodna pogona - u Kiseljaku i u Kreševu i ukupnim proizvodnim kapacitetom većim od 230 milijuna litara, Sarajevski kiseljak jedan je od vodećih proizvođača vode i bezalkoholnih pića u BiH. Pogon u Kreševu u kojem se puni prirodna mineralna voda Sara u funkciji je od 2020. godine i predstavlja najveću stratešku investiciju

Fortenova grupe u kompaniju, ukupne vrijednosti veće od 10 milijuna eura. FIPA (Foreign Investment Promotion Agency – Agencija za promicanje stranih investicija) Bosne i Hercegovine uvrstila je Sarajevski kiseljak među 16 najznačajnijih investitora u BiH, a prema istraživanju portala MojPosao.ba, kompanija je 2021. godine drugu godinu

zaredom bila na trećem mjestu na listi 10 najpoželjnjih poslodavaca u sektoru prehrane u BiH.

MG MIVELA D.O.O. (MG MIVELA) SRBIJA

Mg Mivela izrasla je u jednog od najmodernijih proizvođača prirodne mineralne vode u Srbiji s ukupnim godišnjim proizvodnim kapacitetom većim od 77 milijuna litara. Proizvodni pogon Mg Mivele nalazi se u Veluču u blizini Trstenika u Srbiji, gdje je 2016. s radom započela nova

moderna tvornica. Tijekom 2021. kompanija je započela punjenje svoje funkcionalne vode u ambalaži proizvedenoj od predoblika smanjene težine, čime aktivno doprinosi smanjenju količine plastike i emisije ugljičnog dioksida. Od veljače 2021. godine društva Mg Mivela i Nova

sloga spojena su u jedinstvenu kompaniju i posluju pod zajedničkim imenom Mg Mivela. Spajanje dvaju društava provedeno je u cilju jačanja konkurentnosti i daljnjeg osnaživanja proizvoda u Grupi pića.

OSTALA PREHRANA

ROTO DINAMIC D.O.O. (ROTO DINAMIC) HRVATSKA

S 15 prodajno-distributivnih centara iz kojih se roba svakodnevno distribuira na više od 7.000 adresa, a u turističkoj sezoni i na više od 10.000, Roto dinamic ostvario je poziciju lidera u distribuciji bezalkoholnih i alkoholnih

pića te popratnog asortimana za HoReCa kanal u Hrvatskoj i regiji. Kompanija je osnovana 1992., a stalan rast i ulaganje u razvoj otvorili su mu vrata suradnje s više od 130 proizvođača i uvoznika bezalkoholnih i alkoholnih pića, od

čega je više od 50 vinarija. Ujedno je i ekskluzivni uvoznik nekoliko prestižnih internacionalnih brendova vina, piva i žestokih pića iz artisan kategorije.

PREHRANA

GRUPA ULJA

ZVIJEZDA PLUS D.O.O. (ZVIJEZDA HR) HRVATSKA

Zvijezda je danas, kao što je to bila i prije više od sto godina, sinonim za kvalitetu s potpisom tradicije. Njezini brendovi ulja, margarina i majoneze prvi su izbor hrvatskih potrošača, što godinama potvrđuju i rezultati nezavisnih istraživanja stručnih agencija. Prema podacima Nielsena iz 2021. godine brendovi Zvijezde HR najprodavaniji su brendovi na tržištu Hrvatske u kategorijama jestivih ulja, majoneza, ketchupa i stolnih i mazivih margarina. Istodobno, prema podacima iz BRANDplus istraživanja suncokretovo ulje Zvijezde HR najsnažniji je brand u Hrvatskoj, a Zvijezda majoneza zauzima drugo mjesto na istoj listi najsnažnijih brandova.

Osim vlastitih proizvoda, Zvijezda HR distribuira i trgovačku robu pod svojom markom te sireve društva Belje i proizvode društva Dijamant. Kapaciteti Zvijezde HR u proizvodnji ulja su 60.000 litara, stolnog margarina 13,8 tisuća tona, a mazivih margarina 7 tisuća tona, dok je kapacitet za majonezu 10 tisuća tona, a za ketchup 6,5 tisuća tona. Kompanija izvozi na više od 20 tržišta.

izvozi na
više od
20
tržišta

ZVIJEZDA D.O.O SARAJEVO (ZVIJEZDA BIH) BOSNA I HERCEGOVINA

Kompanija je 2021. godine, prije nego što je započeo proces spajanja sa Sarajevskim kiseljakom (koji je na dan 31. prosinca 2021. još u tijeku), distribuirala asortiman Zvijezde i Dijamanta.

ZVIJEZDA RS D.O.O. LAKTAŠI (ZVIJEZDA LAKTAŠI) BOSNA I HERCEGOVINA

Kompanija je 2021. godine, prije nego što je započeo proces spajanja sa Sarajevskim kiseljakom (koji je na dan 31. prosinca 2021. još u tijeku), distribuirala asortiman Zvijezde i Dijamanta.

ZVIJEZDA D.O.O. LJUBLJANA (ZVIJEZDA SLO) SLOVENIJA

Kompanija za nespecializiranu veleprodaju, ovisno društvo Zvijezde HR.

DIJAMANT D.O.O. ZRENJANIN (DIJAMANT) SRBIJA

Dijamant je najveći proizvođač jestivih ulja i vodeći proizvođač margarina, biljnih masti, majoneza i delikatesnih proizvoda na bazi majoneza u Srbiji. Zadovoljenje želja i potreba potrošača, proizvodnja zdrave hrane, u skladu sa najstrožim svjetskim standardima u prehrambenoj industriji, i stalne inovacije u različitim kategorijama proizvoda osnovni su ciljevi kompanije.

Prema podacima Nielsena iz 2021., Dijamant je najprodavaniji brend na tržištu Srbije u segmentima jestivih ulja, majoneza i stolnih i mazivih margarina. Ključni brendovi

su Dijamant, Dobro jutro, Način i Omegol. Godišnje Dijamant proizvede gotovo 60 milijuna litara suncokretovog ulja, preko 4,6 tisuća tona stolnog i 3,3 tisuće tona mazivog margarina, više od 6.600 tona majoneze i 487 tona preljeva. Dijamant izvozi na 15-tak tržišta. Tijekom 2021. u potpunosti je pripremljena i upravo će se u Dijamantu realizirati jedna od najvećih investicija Fortenova grupe - novi pogon za prešanje i ekstrakciju ulja kapaciteta 1.200 t na dan, vrijedan 29,3 milijuna eura.

Naglašavamo i da se kompanije Zvijezda HR i Dijamant ubrajaju među najstarije kompanije na pripadajućim tržištima – Zvijezda HR osnovana je 1916. godine, a Dijamant 1939. godine. Kad je riječ o tržišnoj prepoznatljivosti i vjernosti potrošača, njihovi su proizvodi vodeći na tržištu. Kompanije godišnje prerade više od 160 tona suncokretova sjemena, imaju 9 distribucijskih centara, opskrbljuju svaki mjeseci više od 11 tisuća distribucijskih lokacija i izvoze na više od 20 tržišta.

KIKINDSKI MLIN A.D. (KIKINDSKI MLIN) SRBIJA

Kikindski mlin pripojen je Dijamantu 31. prosinca 2021. i sada posluje kao jedan od njegovih brendova. Riječ je o kompaniji sa 160 godina tradicije u mlinarskoj industriji. Proizvodni portfelj Kikinskog mlina obuhvaća nekoliko vrsta brašna - tipska pšenična brašna, namjenska pšenična

brašna za pekarsku i konditorsku industriju, pšenični griz i tjestenine, a kompanija ujedno pruža usluge skladištenja, čuvanja i prerade pšenice kao i uslužnog skladištenja i sušenja ostale merkantilne robe (suncokret, soja, kukuruz). Uvedenim sustavom kvalitete zadovoljava sve zahtjeve

u očuvanju sirovina za mlinsku, pekarsku, konditorsku i uljarsku industriju.

PREHRANA

GRUPA MESA

PIK VRBOVEC PLUS D.O.O. (PIK VRBOVEC HR) HRVATSKA

Tradicija proizvodnje i prerade mesnih proizvoda u PIK-u Vrbovec traje već 80 godina, a unatoč tome što je industrija mesa vrlo

zahtjevna i ovisi o brojnim vanjskim čimbenicima, utjecajima i kretanjima na tržištu, PIK Vrbovec je već dugi niz godina vodeća mesna industrija

u Hrvatskoj i regiji te ima lidersku poziciju na domaćem tržištu svježeg crvenog mesa i mesnih prerađevina. Poslovnu strategiju temelji na domaćoj sirovini, a ponosi se činjenicom da je i najveći nositelj oznake „Meso hrvatskih farmi“. Kao rezultat posvećenosti inovacijama PIK je u 2021. na tržište izašao s PIK&GO inovativnim mesnim grickalicama

s kojima je ušao u segment 'on the go' i temeljem toga velikog iskoraka, prvi puta izašao iz rashladnih sustava, čime su otvoreni brojni novi prodajni kanali. Uz to je, zajedno sa Zvijezdom HR, razvio proizvode na bazi biljnih proteina – Planet of Plants, s ukupno sedam proizvoda u liniji koji ne sadrže sastojke životinjskog podrijetla. Izvozi u više od 20 zemalja svijeta, a u vrijednosti ukupne prodaje više od dvije trećine čini izvoz u članice EU-a, a trećinu izvoz u zemlje CEFTA-e. PIK Vrbovec HR u 2021. nastavlja investicijski ciklus u okviru kojeg će preko 70 milijuna kuna uložiti u povećanje kapaciteta proizvodnje, prije svega novu klaonicu te unaprjeđenje logistike i optimizaciju poslovanja. Najznačajniji brendovi su PIK mesne prerađevine, PIK svježe meso, Piko, Volim roštilj, PIK&GO, Sljeme i Planet of Plants.

PIK VRBOVEC S D.O.O. BEOGRAD (PIK VRBOVEC SRB) SRBIJA

PIK Vrbovec SRB baza je preko koje PIK Vrbovec HR razvija prodaju i ukupnu tržišnu prisutnost u Srbiji. Osnovna je djelatnost društva trgovina te prateća logistika i administrativni poslovi u uvozu i distribuciji asortimana PIK-a Vrbovec HR na srbijanskom tržištu.

Kompanija je odgovorna za provedbu svih aspekata poslovne politike PIK-a Vrbovec putem izravne suradnje s distributerom i ostalim dionicima na tržištu.

PIK VRBOVEC BIH D.O.O. LAKTAŠI (PIK BIH) BOSNA I HERCEGOVINA

Primarna je djelatnost PIK-a BIH trgovina mesom i mesnim proizvodima i prodaja asortimana od preko 30 proizvoda na tržištu Bosne i Hercegovine i regije.

POLJOPRIVREDA

BELJE PLUS D.O.O. (BELJE) HRVATSKA

S tradicijom proizvodnje hrane koja je duža od tri stoljeća, Belje danas posluje na 70 lokacija na području cijele Baranje i duž kontinentalnog dijela Hrvatske. Cjelovit, zaokružen proces proizvodnje hrane u Belju započinje poljoprivrednom proizvodnjom na vlastitim oranicama i farmama, a završava u jednom od brojnih pogona prehrambene industrije poznate po proizvodnji autohtonih proizvoda vrhunske kvalitete. Riječ je o 20.000 ha obradivih površina, stočarskoj proizvodnji na 25 farmi za uzgoj svinja, tov junadi i proizvodnju mlijeka. U sastavu

Belja plus je i 620 hektara vinograda, dvije tvornice mliječnih proizvoda – Beli Manastir i Osijek, vinarija i vinski podrum te proizvodnja tradicionalnih suhomesnatih proizvoda. Belje obrađuje oko 3 posto oranica u Hrvatskoj na kojima se proizvode pšenica, kukuruz, soja i ostale kulture uglavnom namijenjene za vlastitu proizvodnju stočne hrane u dvjema tvornicama stočne hrane, u Dardi i Ivanić Gradu.

BELJE AGRO-VET PLUS D.O.O. (BELJE AGRO-VET) HRVATSKA

Belje Agro-vet središnja je veterinarska organizacija Fortenova grupe koja pruža veterinarske usluge i društvima u okviru Fortenova grupe (Belje, Vupik i PIK Vinkovci) i kooperantima.

PIK VINKOVCI PLUS D.O.O. (PIK VINKOVCI) HRVATSKA

PIK Vinkovci se, prema skladišnim kapacitetima i kapacitetima za prijem robe u silose i sušenje, ubraja među najveće kompanije u Republici Hrvatskoj. S razvojem je kompanija započela 1962. godine te je danas jedna od vodećih na području Vukovarsko-srijemske županije, obrađuje više od 5000 ha zemlje, u otkupu voća i povrća surađuje s više od 500 kooperanata i ujedno prerađuje voće i povrće. S obzirom

na strukturu prodaje, PIK Vinkovci jedan je od najznačajnijih izvoznika u Fortenova grupi. Najznačajnije su robe koje se plasiraju na izvozna tržišta (članice EU-a, prije svega Italija, Slovenija, Luxemburg i Mađarska) kukuruz, sojino zrno, ulje, sojina sačma, pšenica, suncokret i uljana repica.

33%
ukupne
domaće
proizvodnje

EKO BIOGRAD PLUS D.O.O. (EKO BIOGRAD) HRVATSKA

Eko Biograd u vlasništvu je PIK-a Vinkovci, a osnovna mu je djelatnost uzgoj povrća, dinja i lubenica.

VUPIK PLUS D.O.O. (VUPIK) HRVATSKA

Vupik je jedan od najvećih poljoprivrednih proizvođača u Hrvatskoj, koji već 60 godina posluje u gotovo svim segmentima poljoprivrede, a svinjogojstvo čini polovinu ukupnih prihoda kompanije. Proizvodnja se odvija na četiri proizvodne jedinice (farme), jednoj reproduktivnoj farmi te svinjogojskoj farmi orijentiranoj na tov. Uz svinjogojstvo, u osnovne djelatnosti Vupika ubrajaju se ratarstvo i povrtlarstvo, mesno i mliječno govedarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo te skladištenje koje se nadovezuje na poslovanje silosa. U sklopu Vupika posluje i pretovarna luka na dvjema lokacijama: silos Dunav Vukovar i silos Bobota.

VINKA PLUS D.O.O. (VINKA) HRVATSKA

Vinka je jedina tvornica u Hrvatskoj koja prerađuje povrće i voće zamrzavanjem, a njezini su proizvodi usmjereni na tri kategorije kupaca: industrijske kupce koji Vinkine proizvode koriste kao sirovinu za svoju daljnu proizvodnju, HoReCa kanal i kupce u maloprodaji. Najznačajnija prodajna tržišta su hrvatsko i tržište Europske unije.

ENERGIJA GRADEC D.O.O. (ENERGIJA GRADEC) HRVATSKA

Energija Gradec bavi se proizvodnjom električne energije iz obnovljivih izvora te posjeduje pet standardiziranih bioplinskih postrojenja ukupne snage 9,8 MW. Ukupna vrijednost ovog *greenfield* projekta iznosila je preko 300 milijuna kuna. Većina postrojenja nalazi se na području Slavonije i Baranje, dok je jedno postrojenje izgrađeno u ruralnom dijelu središnje Hrvatske. Sva su postrojenja na lokacijama pod kontrolom poljoprivrednih kompanija iz Fortenova grupe, koje posjeduju niz strateški značajnih lokacija i iznimno veliku količinu različitih resursa koji omogućavaju rad bioplinskih postrojenja uz osiguranje kvalitetnih sirovina za proizvodni proces. Društvo

ima status povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora koji dodjeljuje HERA – Hrvatska energetska regulatorna agencija, te aktivan višegodišnji Ugovor o otkupu električne energije potpisan s HROTE-om – Hrvatskim operatorom tržišta energije. Proizvodnja električne energije na razini je od preko 8.000 radnih sati motora godišnje, što je više od 90 posto efikasnosti.

AGROLAGUNA D.D. (AGROLAGUNA) HRVATSKA

Agrolaguna je vodeća istarska prehrambena kompanija čije se poslovanje profiliralo u trima proizvodnim cjelinama: proizvodnji vina, maslinovog ulja i sira. Djelatnosti se odvijaju na oko 1200 ha obrađenih površina, uglavnom maslinika, vinograda i travnatih površina, a godišnje se u kompaniji proizvedu oko 4,2 milijuna litara vina, 150 - 200 tona maslinovog ulja i oko 350 tona sira. U svim trima proizvodnim jedinicama Agrolaguna proizvodi visokokvalitetne proizvode pod brendovima "Ol Istria", "Vina Laguna" (Select, Festigia i Festigia Riserva) i "Sir Špin", a njezini brendovi jamče potrošačima autohtonost istarskog podneblja, usmjerenost na održivu proizvodnju i maksimalnu sigurnost u proizvodnji hrane. Kompanija je nositelj oznake zaštite izvornosti za Ol Istria maslinovo ulje i

za istarski ovčji sir, kao najvišeg stupnja zaštite proizvoda koji jamči njegovu apsolutnu autentičnost. Svi Agrolagunini proizvodi redom osvajaju nagrade za kvalitetu na prestižnim međunarodnim natjecanjima. Samo u 2021. Agrolaguna je osvojila 16 medalja za vina, tri medalje za sireve i tri medalje za ekstra djevičanska maslinova ulja te je uvrštena u „Bibliju“ za maslinova ulja - Flos Olei, gdje je Istra sedmu godinu zaredom proglašena najboljom maslinarskom regijom. Samo je Agrolagunina crna kupaža Castello Festigia osvojila tri zlatne medalje na najznačajnijim svjetskim natjecanjima - Decanter, Mundus vini, Emozioni dal Mondo, a ukupno je u zadnjih deset godina Castello Festigia osvojila 43 medalje, od kojih je 28 zlatnih.

VINARIJA NOVIGRAD D.O.O. (VINARIJA NOVIGRAD) HRVATSKA

Imovina Vinarije Novigrad – vinograd od 80 ha i vinarija u Brtonigli – u najmu je Agrolagune koja obrađuje vinograd, a vinariju upotrebljava za preradu grožđa kupljenog od kooperanata te kao skladište za vino.

NEOSNOVNO POSLOVANJE I NEKRETNINE

MSTART PLUS D.O.O. (MSTART HR) HRVATSKA

mStart HR jest poslovno-tehnološka kompanija koja pruža usluge razvoja, implementacije i integracije poslovnih informacijskih sustava i rješenja te usluge podrške tim sustavima. Nudi širok spektar rješenja, od ERP-a i DMS rješenja do poslovnog izvještavanja, analitike, kao i rješenja za platni promet, infrastrukturu te sigurnosne usluge. Kompanija danas zapošljava tehnološke stručnjake sa znanjem u implementaciji vodećih svjetskih tehnoloških rješenja za

poslovne sustave i podrški za ta rješenja, koje se temelji na suradnji s nekima od najvećih kompanija u regiji. Partner je s vodećim svjetskim IT dobavljačima poput SAP-a, Microsofta, Oraclea, IBM-a, BMC-a, a poslovni procesi usklađeni su s međunarodnim normama ISO 27001 za upravljanje informacijskom sigurnošću te PCIDSS-om za sigurnost transakcija kartičnih plaćanja.

KOR BROKER D.O.O. (KOR BROKER) HRVATSKA

Kor Broker je registriran za brokerske poslove u osiguranju i reosiguranju. Društvo je osnovano sukladno Zakonu o osiguranju te usklađeno s EU Direktivom o distribuciji osiguranja. U vlasništvu je Fortenova grupe d.d., a poslove osiguranja i reosiguranja društvo obavlja za sve kompanije u vlasništvu Fortenova grupe d.d. u Hrvatskoj i Sloveniji te indirektno nadzire te aktivnosti i u drugim zemljama u kojima posluju kompanije u sastavu Grupe. Sjedište društva je u Zagrebu, a trenutačno ima osam zaposlenika.

MSTART BUSINESS SOLUTIONS D.O.O. (MSTART SRB) SRBIJA

mStart SRB jest poslovno-tehnološka kompanija koja pruža usluge razvoja, implementacije i integracije poslovnih informacijskih sustava i rješenja te usluge podrške tim sustavima. Društvo danas zapošljava tehnološke stručnjake sa znanjem u implementaciji rješenja SAP ERP i SAP S/4 HANA i podrški za ta rješenja, informatičkoj infrastrukturi i upravljanju računalnom opremom.

LOVNO GOSPODARSTVO MOSLAVINA PLUS D.O.O. (LG MOSLAVINA) HRVATSKA

LG Moslavina nositelj je koncesije za lovište Zapadna Garjevica VII / 15 površine 26.700 ha, koje je smješteno u trokutu Čazma-Popovača-Garešnica. Najam lovišta valjan je do 2035. godine, a koncesija se odnosi samo na komercijalni lov, a ne na upotrebu šuma i poljoprivrednog

zemljišta. Društvo se bavi dvjema djelatnostima: organizacijom komercijalnog lova te preradom i prodajom mesa. Sjedište je društva u lovištu u Gornjoj Garešnici gdje se nalazi objekt Jelendom, koji ima i hladnjaču za preradu i skladištenje mesa.

Svjesni smo da naše poslovanje, naši brendovi i proizvodi utječu na velik broj različitih dionika u nekoliko zemalja, stoga nastojimo ispunjavati svoje odgovornosti i ostati usredotočeni na vođenje poslova na najetičniji i najtransparentniji mogući način.

Sve naše kompanije njeguju vrijednosti poštenja, transparentnosti i profesionalnosti u odnosima s klijentima, dobavljačima, konkurentima i državnim službenicima te su u potpunosti predane vođenju poslova na etičan i transparentan način, u skladu sa svim mjerodavnim lokalnim i međunarodnim zakonima, propisima i standardima. Korporativne vrijednosti koje se njeguju u Fortenova grupi jesu:

IZVRSNOST

gradimo održivo i profitabilno poslovanje kojim se povećava vrijednost kompanije. Težimo k izvrsnosti. Okružujemo se ljudima koji su motivirani i usmjereni na timski rad kako bismo stvorili izvrsno radno okruženje koje potiče uključenost i gdje većina zaposlenika može razviti svoj puni potencijal.

ODGOVORNOST I POŠTENJE

odgovorni smo prema zadacima koje je potrebno obaviti, rokovima kojih se potrebno pridržavati, kolegama s kojima surađujemo, prema internim i eksternim klijentima, kupcima i poslovnim partnerima s kojima smo u svakodnevnoj interakciji. U svakoj situaciji pokazujemo osobni integritet i transparentnost, otvorenost i dostupnost u razmjeni informacija.

SURADNJA

potičemo zajedništvo, suradnju i pomaganje. Proaktivni smo. Dobra suradnja među kolegama u svim društvima Fortenova grupe omogućava lakši rad i stvara uvjete za međusobno uvažavanje, razvija osjećaj pripadnosti i doprinosi stalnom napretku poslovanja.

INOVATIVNOST I ODRŽIVO POSLOVANJE

otvoreni smo prema primjeni inovativnih ideja koje će pozitivno utjecati na poslovanje. Potičemo preuzimanje inicijative, otvorenost prema promjenama, istraživanje novih perspektiva i iskorake u nepoznato. Poslujemo na održiv način i time pokazujemo odgovornost prema lokalnoj zajednici, potrošačima, partnerima, dobavljačima, okolišu i društvu u cjelini.

Kako bismo se obvezali na visoke standarde korporativnog upravljanja, 2019. godine izradili smo Kodeks korporativnog upravljanja koji se temelji na mjerodavnom zakonodavstvu i zdravoj poslovnoj praksi.

Kodeks detaljno propisuje načela na koja smo se obvezali, jasno definira strukture, uloge i odgovornosti Upravnog odbora, njegovih članova i pododbora, postupak donošenja odluka, učestalost sastajanja Upravnog odbora, politiku nagrađivanja i opis poslova svakog od pododbora.

Radi osnaživanja korporativnog upravljanja, 2019. godine donijeli smo i **Etički kodeks** i izradili četiri politike usklađenosti poslovanja tijekom 2021. – opću Politiku usklađenosti poslovanja, **Politiku sprječavanja podmičivanja i korupcije – darovi i nagrade**, **Politiku sprječavanja pranja novca** i **Politiku sprječavanja sukoba interesa**.

Kako bismo jasno definirali postupak i aktivnosti korporativnog davanja, 2021. godine izradili smo i **Politiku korporativnog davanja**. Politika definira smjernice za odabir projekata za donacije/sponzorstva, te za njihovo praćenje, vrednovanje i izvještavanje o njima. Sve inicijative korporativnog davanja trebale bi odražavati

korporativne vrijednosti koje su ranije opisane, uz duboko poštovanje prema svim kulturama i jedinstvenim društvenim potrebama u pojedinim zajednicama. Trebale bi biti relevantne u državama u kojima društva posluju i na tržištima na kojima se natječu.

Fortenova grupa 2021. godine po treći je puta zaredom provela **istraživanje korporativne kulture i klime** kako bi identificirala aktualnu kulturu i klimu te stupanj zajedničkih vrijednosti koje su se razvile u Grupi. Anonimno istraživanje provedeno je među 46.056 zaposlenika⁶, pri čemu su zaposlenici kompanija Mercator grupe⁷ sudjelovali po prvi puta.

Istraživanjem se analiziralo šest ključnih dimenzija korporativne kulture i klima – organizaciju rada, rukovođenje, stav prema poslodavcu, prilike za razvoj karijere, zadovoljstvo uvjetima rada, plaćama i ostalim materijalnim pravima, ravnotežu između poslovnog i privatnog života te razinu razvijenosti ključnih vrijednosti Fortenova grupe.

U usporedbi s prethodnom godinom rezultati su pokazali porast poistovjećivanja zaposlenika s ključnim vrijednostima Grupe, pri čemu je s prosječnom ocjenom od 72 posto najbolje ocijenjena vrijednost „preuzmi odgovornost i budi pošten“, dok je najveći napredak ostvaren u vrijednostima „razvijaj izvrsnost“ te „inovacije i održivost“. Isto tako, treću godinu zaredom prosječni se rezultat poboljšao u svim dimenzijama korporativne kulture i klime, pri čemu je prosjek za 2021. godinu bio 3,41 (na ljestvici od 1 do 5). Poboljšanje je zabilježeno i u indeksu vjerovanja u strategiju – s rezultatom od gotovo 68 posto, dok je stopa angažiranosti zaposlenika 69,5 posto. Kao i prethodnih godina, zaposlenici Fortenova grupe najboljima su ocijenili dimenzije „rukovođenje“ (3,8) i „organizacija“ (3,7).

⁶ U vrijeme kad je istraživanje provedeno, grupa zamrznute hrane bila je još dio Fortenova grupe.

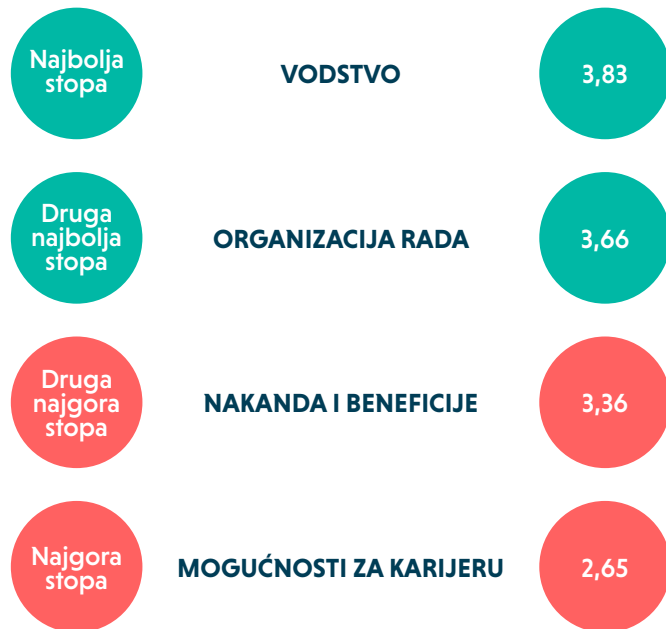
⁷ Mercator SLO, Mercator SRB, Mercator BIH, Mercator CG, Mercator Emba, Mercator H, M Energija, Mercator IP

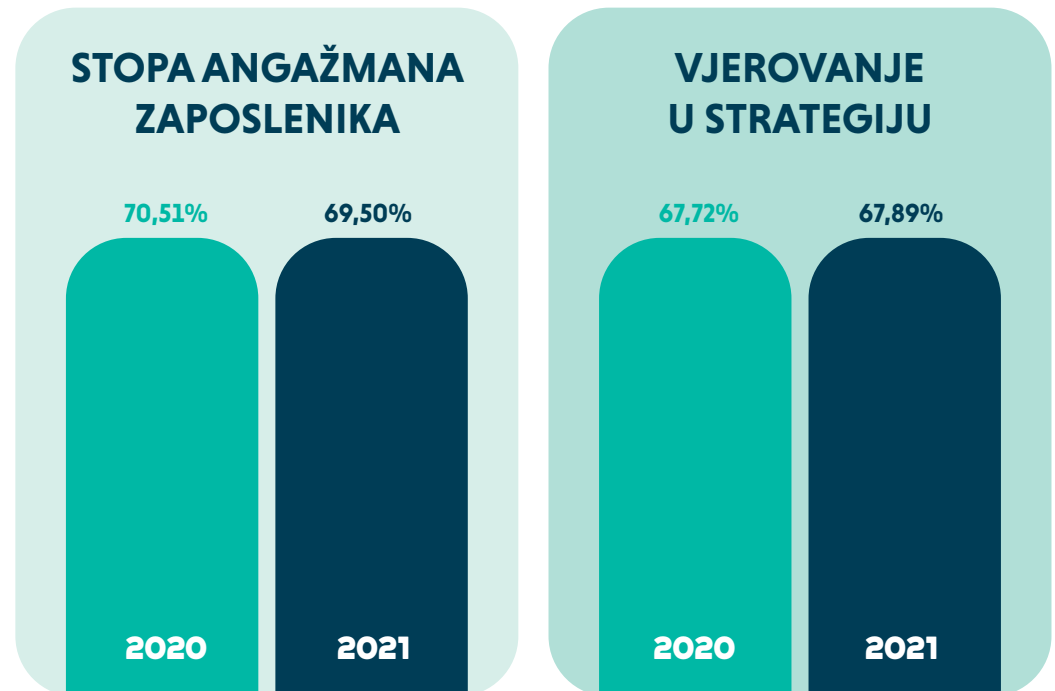
ISTRAŽIVANJE KORPORATIVNE KULTURE I KLIME

NAJBOLJE I NAJGORE OCJENE

Prosječan rezultat - procjena od 1 - 5 (od potpuno se ne slažem do potpuno se slažem)

KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE Naše vrijednosti i misija

S ponosom ističemo da smo istraživanje korporativne kulture i klime povezali s društvenom odgovornošću prema najpotrebitijima u našoj zajednici. Stoga su, kao i u dvama prethodnim istraživanjima, zaposlenici 2021. godine ispunjavanjem upitnika sudjelovali u prikupljanju sredstava za donaciju djeci u SOS Dječjim selima u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji, Udruzi prijatelja mladih u Sloveniji i projektu „Djeca ulice“ u Crnoj Gori. Spomenutim udrugama doniran je ukupni iznos od 150.000 kuna.

Tijekom 2021. godine Fortenova grupa nastavila je podržavati najviše standarde i norme ponašanja u svim svojim organizacijama.

KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE

Značajni događaji tijekom 2021. godine

Tijekom 2021. godine Fortenova grupa nastavila je provoditi većinu mjera povezanih s preventivnom brigom za zaposlenike i kupce, kako bi ih zaštitila od pandemije bolesti COVID-19. Sve mjere bile su usklađene s preporukama Stožera civilne zaštite.

Osim izvrsne reakcije kad je u pitanju održavanje opskrbe u svim ključnim dijelovima lanca, bez obzira je li riječ o proizvodnji, distribuciji ili maloprodaji, društva Fortenova grupe uspjela su organizirati interno operativno poslovanje na način koji im je omogućio u najvećoj mogućoj mjeri ublažiti utjecaj pandemije na poslovanje.

Još 2020. godine, s dolaskom korona virusa u Europu i u očekivanju razvoja pandemije, kompanije se pravovremeno, u koordinaciji

s maticom, započele opsežne pripreme i prilagodile poslovanje, osobito u maloprodaji i osiguravanju lanaca opskrbe, što se konkretno pokazalo najvažnijim čimbenikom u funkcioniranju maloprodaje. Te se napore nastavilo ulagati i 2021. godine.

Briga za zaposlenike Grupe na svim razinama bila je jedna od najvažnijih aktivnosti Fortenova grupe u izvještajnom razdoblju i ključni razlog za razdvajanje timova radi provedbe preventivnih zdravstvenih mjera – gdje je god to bilo moguće, uglavnom kad je riječ o uredskim poslovima, organiziran je rad od kuće za više od 7000 zaposlenika Grupe. Među ostalim važnim događajima tijekom izvještajnog razdoblja ističe se prijenos 69,57 % dionica Poslovnih sistema Mercator. On je formalno

“Briga za zaposlenike Grupe na svim razinama jedna je od najvažnijih aktivnosti Fortenova grupe”

KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE Značajni događaji tijekom 2021. godine

postao sastavnim dijelom Poslovnog područja maloprodaje i veleprodaje Fortenova grupe, čime je započeo postupak konsolidacije najveće maloprodajne mreže na području Jugoistočne Europe.

Fortenova grupa je 2021. ujedno provela i javnu ponudu i povećala svoj udio u Mercatoru na više od 90 posto, s namjerom da postane jedini vlasnik Mercatora nakon istiskivanja preostalih malih dioničara (što je naposljetku ostvareno u travnju 2022. godine).

S Mercator grupom Fortenova grupa je konsolidirala najveću maloprodajnu mrežu u regiji i povećala stabilnost lanca opskrbe, radnih mjesta i poreznih prihoda u zemljama u kojima posluje te otvorila nove mogućnosti i nastavila podržavati rast lokalnih dobavljača.

Osim toga, Fortenova grupa je 2021. sklopila ugovor i dovršila postupak prodaje Poslovne grupe zamrznute

hrane društvu Nomad Foods. Prodaja je obuhvatila društva Ledo plus d.o.o. u Hrvatskoj, Ledo d.o.o. Čitluk u Bosne i Hercegovine i Frikom d.o.o. u Srbiji te nekoliko pridruženih društava na drugim tržištima JI Europe. Transakcija je bila vrijedna 615 milijuna eura, a njome je Nomad Foods ušao na tržište regije kao partner koji će nastaviti razvijati poslovanje i brendove te ujedno biti važan poslovni partner regionalnoj maloprodaji Fortenova grupe u budućnosti. Nakon integracije Mercator grupe i prodaje djelatnosti proizvodnje zamrznute hrane Fortenova grupa postala je jedan od najvećih poslodavaca u regiji.

Isto tako, otkupom dionica i istiskivanjem ostalih dioničara Fortenova grupa stekla je 2021. godine potpunu kontrolu nad društvom Dijamant i promijenila njegov pravni oblik iz dioničkog društva u društvo ograničene odgovornosti. Istovremeno su 2021. godine provedene pripreme za pripajanje Kikindskog mlina Dijamantu, koje je obavljeno 31. prosinca 2021. s namjerom da se poslovanje obiju kompanija racionalizira i optimizira.

Tijekom 2021. godine Fortenova grupa je prodala i Polikliniku Aviva, Kompas grupu (turističku agenciju), Solanu Pag, Podrum Mladina, svoje udjele u društvu Karisma Hotels Adriatic, TPDC Sarajevo (logistika i skladištenje) u udio u društvu KHA 4 (projektiranje i izgradnja hotela).

S prvim danom siječnja 2021. godine počela je proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda u mljekari Osijek. Prvih 10 000 litara mlijeka s proizvodne linije Belja u Osijeku donirano je žrtvama potresa u Sisačko-moslavačkoj županiji. Isto tako, u lipnju 2021. Belje je poslalo kamion mlijeka Kravica kraljica za djecu u vrtićima i školama na

području Siska, Petrinje i Gline. Mlijeko je bilo namijenjeno za dječje obroke koji se pripremaju za više od 7000 djece na tom području, a u isporuci mlijeka na sve lokacije sudjelovala su lokalna društva Crvenog križa. Godinu je obilježilo i pokretanje našeg projekta održivosti, koji je objašnjen u poglavlju [Putovanje prema održivosti](#).

2021. 2020.

NETO PRODAJA

30.451 MILIJUN KUNA

NETO PRIHOD

31.393 MILIJUNA KUNA

PLAĆENI POREZ NA DOBIT

81,7 MILIJUNA KUNA

IMOVINA

33.888,3 MILIJUNA KUNA

KAPITAL

1.112,5 MILIJUNA KUNA

EBITDA

1.955,3 MILIJUNA KUNA⁸

NETO PRODAJA

18.464,5 MILIJUNA KUNA

NETO PRIHOD

19.033,8 MILIJUNA KUNA

PLAĆENI POREZ NA DOBIT

147,8 MILIJUNA KUNA

IMOVINA

27.817 MILIJUNA KUNA

KAPITAL

340,1 MILIJUN KUNA

⁸ 2020. godina nije usporediva s 2021.; 2020. zamrznuta hrana bila je dio Grupe, a Mercator je bio vanjski subjekt.

ČLANSTVA

U listopadu 2021. godine Fortenova grupa formalno se pridružila inicijativi **UN Global Compact**, najvećoj inicijativi za održivi razvoj i korporativnu održivost na svijetu. Time je Fortenova grupa postala dijelom velike zajednice od preko 18 000 potpisnika iz više od 160 zemalja svijeta koji su se obvezali na pridržavanje deset načela UN Global Compacta. Tim načelima obuhvaćene su temeljne odgovornosti u područjima ljudskih prava, rada, okoliša i borbe protiv korupcije koje proizlaze iz međunarodno prihvaćenih deklaracija i konvencija UN-a i normativni su autoritet kad je riječ o odgovornom poslovanju.

Isto smo se tako obvezali da ćemo poduzimati radnje kojima ćemo podupirati društvo oko nas, održivost ugraditi duboko u svoj DNK, biti angažirani na svim tržištima na kojima smo prisutni te svake godine izvještavati o trajnim naporima koje ulažemo u održivost.

Putem poslovnih strategija u osnovnim djelatnostima Fortenova grupa dugoročno se opredijelila za održivi razvoj i učinkovito upravljanje, potičući time i snažnije uključivanje poslovnog sektora u aktivnosti namijenjene napredovanju prema ciljevima održivog razvoja i postizanju korporativne održivosti u skladu s načelima koja promiče UN Global Compact.

Postala je i članicom Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj (HR PSOR), organizacije čija je misija podizati svijest o održivom razvoju kao temeljnom razvoju Republike Hrvatske. HR PSOR je lokalni ogranak Svjetskog poslovnog savjeta za održivi razvoj (WBCSD), koji je – kako je objašnjeno na njihovim web-stranicama – „zajednica više od 200 vodećih svjetskih održivih poduzeća predvođena glavnim izvršnim direktorima, koja kolektivno radi na ubrzavanju sistemskih transformacija koje su potrebne za pravedniju budućnost s nultom stopom emisija i pozitivnim djelovanjem na prirodu“.

Fortenova grupa d.d. i sva njezina operativna društva članovi su Hrvatske gospodarske komore i odgovarajućih gospodarskih komora na tržištima Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Slovenije.

Fortenova grupa osim toga je članica Hrvatske komore arhitekata, Revizorske komore, RIF - sekcije internih revizora, Hrvatskog društva procjenitelja, Hrvatska udruga za odnose s javnošću, Hrvatske komore inženjera strojarstva, Društva arhitekata Zagreb te Association of Charter Certified Accountants (Udruga ovlaštenih računovođa).

Kompanije su članice raznih nacionalnih udruženja poput udruženja poduzetnika (CROMA, Udruga trgovina i logistike, Združenje delodajalcev Slovenije, Udruženje menadžera Slovenije, Udruženje poslodavaca Federacije BiH, Asocijacija menadžera CG, Unija poslodavaca CG, Američka gospodarska komora AmCham, Britanska komora itd.), stručnih komora (npr. revizorske, porezne, komore nadzornika itd.), udruženja (udruženje korisnika SAP-a, slovensko kadrovsko udruženje, udruga E-commerce Hrvatska, Udruga za promicanje zaštite itd.) i društava (Hrvatsko društvo za kvalitetu, Eko ozra itd.).

Osim navedenih članstava, kompanije su članice brojnih interesnih udruga povezanih s djelatnostima kojima se bave. Primjerice, kompanije iz Poslovnog područja poljoprivrede – Agrolaguna, Belje, PIK Vinkovci, Vupik, kao i PIK Vrbovec (Poslovno područje prehrane) – članice su Hrvatske udruge proizvođača svinja, udruge Croatia stočar, Udruge za tov i uzgoj junadi Baby beef i Saveza udruga hrvatskih uzgajivača holstein goveda, Hrvatske mljekarske udruge, Viniste, Klastera vinara Istre, Donau soje - udruženja za promicanje proizvodnje soje u Europi itd.

Kompanije iz Poslovnog područja prehrane članice su GIU-a proizvođača pića Hrvatske, Udruženja industrije mineralnih voda, Žitounije - udruženja mlinske, pekarske i industrije tjestenina Srbije itd.

CERTIFIKATI

Fortenova grupa osobito pažnju posvećuje sustavima kvalitete proizvoda i usluga, osobito sustavima za sigurnost hrane, gdje se sustavna kontrola i nadzor nad cjelokupnim sustavom proizvodnje, od nabave sirovina i dodatnih komponenti do gotovog proizvoda, osigurava putem certifikacija. Zahtjevi sustava sigurnosti hrane povezani su sa sustavom upravljanja kvalitetom.

KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE Članstva, certifikati i priznanja

CERTIFIKATI PO POSLOVNIM PODRUČJIMA I OPERATIVNIM DRUŠTVIMA

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA		
DRUŠTVO	CERTIFIKAT	IZDAVATELJ CERTIFIKATA
KONZUM HR	ISO 14001:2015	Bureau veritas
	ISO 50001:2018	Bureau veritas
	IFS Logistics 2.2	Quality Austria
	HACCP	Quality Austria
	ISO 22000:2018	Bureau veritas
	Certifikat Poslodavac Partner	Selectio
MERCATOR SLO	ISO 9001:2015	SIQ
	ISO 14001:2015	SIQ
	AEO	Carinarnica Ljubljana
	Poslodavac prijatelj obitelji	Ekvilib Institute
	Organska proizvodnja	Institut za kontrolu i certifikaciju Sveučilišta u Mariboru (IKC-UM)
	Izbrana kakovost Slovenija – meso (odabrana kvaliteta – Slovenija – meso)	Institut za kontrolu i certifikaciju Sveučilišta u Mariboru (IKC-UM)
	Izbrana kakovost Slovenija – sadje (odabrana kvaliteta – Slovenija – voće)	Institut za kontrolu i certifikaciju Sveučilišta u Mariboru (IKC-UM)
FSC	Soil Association Woodmark	
MERCATOR SRB	ISO 9001:2015	Quality Austria
	ISO 14001:2015	Quality Austria
	HACCP	Quality Austria
	ISO 10002:2018	Quality Austria
	PCI DSS	Dot.Bit d.o.o
	Poslodavac prijatelj obitelji (FFE)	TMS CEE d.o.o.
	Zaštićen potrošač	Republički savez potrošača
MERCATOR-EMBA	IFS Food	Bureau veritas
	UTZ	SGS
	SQMS	Bureau veritas
MERCATOR CG	HACCP	Bureau Veritas
MERCATOR IP	Poslodavac prijatelj obitelji	Ekvilib Institute
ŽITNJAK	HACCP	TÜV NORD CERT
	ISO 9001:2015	TÜV NORD CERT
MULTIPLUS CARD	ISO 27001:2013	SGS Adriatica d.o.o.

KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE Članstva, certifikati i priznanja

HRANA			HRANA			
DRUŠTVO	CERTIFIKAT	IZDAVATELJ CERTIFIKATA	DRUŠTVO	CERTIFIKAT	IZDAVATELJ CERTIFIKATA	
ZVIJEZDA HR	ISO 9001:2015	Bureau Veritas	JAMNICA HR	ISO 9001:2015	Bureau Veritas	
	ISO 14001:2015	Bureau Veritas		ISO 14001:2015	Bureau Veritas	
	ISO 50001:2018	Bureau Veritas		ISO 50001:2018	Bureau Veritas	
	ISO 27001:2013	DNV-GL		IFS 6.1	SGS-ICS GmbH	
	IFS 7	SGS Adriatica d.o.o.		HACCP	Bureau Veritas	
	HACCP	SGS Adriatica d.o.o.		NSF – međunarodni certifikat za flaširanu vodu	NSF INTERNATIONAL	
	KOSHER	Chief Rabbi Dr. Kotel DaDon		Directory of Sanitarily Approved Food Establishments for Armed Forces Procurement	US – ARMY – Ministarstvo obrane, djelatnost javnog zdravstva – Italija	
	RSPO	Bureau Veritas Slovenija d.o.o.		SQMS	SGS-ICS GmbH	
	ISCC EU	Bureau Veritas Slovenija d.o.o.		SWA	Bureau Veritas	
DIJAMANT	ISO 9001:2015	TÜV SÜD	MG MIVELA	Certifikat Poslodavac Partner	Selectio	
	ISO 14001:2015	TÜV SÜD		ISO 9001:2015	TMS	
	ISO 45001:2018	TÜV SÜD		ISO 14001:2015	TMS	
	HALAL	Islamska zajednica Srbije		HACCP	TMS	
	KOSHER	Rabin Srbije		KOSHER	Rabbi Isak Asiel	
	HACCP	TÜV SÜD		ISO 14001:2015	Bureau Veritas	
	IFS 7	TÜV SÜD		ISO 22000:2018	Bureau Veritas	
	GMP+	TÜV SÜD		ROTO DINAMIC	HACCP	TÜV
	RSPO	CONTROLUNION			ISO 14001:2015	Bureau Veritas
KIKINDSKI MLIN	ISO 9001:2015	TMS CEE d.o.o.	ISO 50001:2018		Bureau Veritas	
	ISO 14001:2015	TMS CEE d.o.o.	ISO 45001:2018	Bureau Veritas		
	HACCP	TMS CEE d.o.o.	IFS Food 7.0	SGS		
	ISO 22000:2018	TMS CEE d.o.o.	HALAL	Islamska zajednica u Hrvatskoj – certifikacija Halal kvalitete		
	HALAL	Islamska zajednica Srbije	IFS Logistics	SGS		
	KOSHER	Badatz Chug Chasam S–fer - Bnei Brak	Dobrobit životinja	SGS		
KIKINDSKI MLIN	ISO 9001:2015	Bureau Veritas	ISO 9001:2015	Bureau Veritas		
	Certifikat Poslodavac Partner	Selectio	Certifikat Poslodavac Partner	Selectio		

KRATAK PREGLED FORTENOVA GRUPE Članstva, certifikati i priznanja

POLJOPRIVREDA		
	CERTIFIKAT	IZDAVATELJ CERTIFIKATA
BELJE (CERTIFIKATI S OZNAKOM "***" ODOSE SE NA ODREĐENE PROIZVODNE LINIJE U BELJU)	ISO 9001:2015	Bureau Veritas
	ISO 14001:2015	Bureau Veritas
	ISO 50001:2018	Bureau Veritas
	ISO 45001:2018	Bureau Veritas
	OZP*	Bureau Veritas
	KOSHER*	Židovska zajednica BET ISRAEL u Hrvatskoj
	IFS*	SGS
	ISCC EU*	Bureau Veritas
	GLOBAL G.A.P.*	Bureau Veritas
	DONAU SOJA*	Bureau Veritas
HALAL*	Islamska zajednica u Hrvatskoj – certifikacija Halal kvalitete	
PIK VINKOVCI	ISO 9001:2015	Bureau Veritas
	ISO 14001:2015	Bureau Veritas
	ISO 50001:2018	Bureau Veritas
	ISO 45001:2018	Bureau Veritas
	HACCP	Bureau Veritas
	KOSHER	CHIEF RABBI DR.KOTEL DA DON
	ISCC EU	Bureau Veritas Slovenija d.o.o.
	DONAU SOJA	Bureau Veritas Slovenija d.o.o.
	GLOBAL G.A.P.	Bureau Veritas Slovenija d.o.o.
	GRASP	Bureau Veritas Slovenija d.o.o.
VINKA	ISO 9001:2015	Bureau Veritas
	KOSHER	CHIEF RABBI DR.KOTEL DA DON
	FSSC 22000 V5	Bureau Veritas
	GLOBAL G.A.P.	Ceres GmbH
VUPIK	ISO 9001:2015	Bureau Veritas
	ISO 14001:2015	Bureau Veritas
	ISCC EU	Bureau Veritas
	GLOBAL G.A.P.	Bureau Veritas Slovenija
	DONAU SOJA	Bureau Veritas Slovenija

POLJOPRIVREDA		
	CERTIFIKAT	IZDAVATELJ CERTIFIKATA
AGROLAGUNA	ISO 9001:2015	Bureau Veritas
	ISO 14001:2015	Bureau Veritas
	IFS 6.1	Bureau veritas
	KOSHER	CHIEF RABBI DR. KOTEL DA DON
ENERGIJA GRADEC	HACCP	Quality Austria
	ISO 9001:2015	Quality Austria
	ISO 14001:2015	Quality Austria

NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE		
	CERTIFIKAT	IZDAVATELJ CERTIFIKATA
LG MOSLAVINA	HACCP	Biotechnicon
MSTART HR	ISO/IEC 27001:2013	DNV - Business Assurance
	Certifikat Poslodavac partner	Selectio

HOLDING		
	CERTIFIKAT	IZDAVATELJ CERTIFIKATA
FORTENOVA GRUPA D.D	Certifikat Poslodavac partner	Selectio

PRIZNANJA

Proizvodi, projekti i usluge Fortenova grupe osvojili su 2021. godine ukupno **138 nagrada, medalja i priznanja za kvalitetu na međunarodnim i domaćim natjecanjima**. Najznačajnija su priznanja navedena u nastavku.

Samo su Vina Belje i Agrolagunina Vina Laguna osvojila preko 60 medalja za kvalitetu, od kojih je 20 zlatnih, a tri su im dodijeljene na najznačajnijim svjetskim ocjenjivanjima vina – Decanter, Mundus vini i Emozioni Dal Mondo.

Konzum HR osvojio je 2021. godine priznanja **Najdonator** i **Zlatna košarica**, dok su Fortenova grupa d.d., Jamnica HR, Zvijezda HR i Mercator SLO dobitnici nagrade **Best Employer Brand** (najbolji brend poslodavca). Mercator SRB dobio je certifikat **Poslodavac prijatelj obitelji**, a Dijamant je nositelj oznake **Najbolje iz Vojvodine**.

Naše su kompanije isto tako osvojile marketinške nagrade Effie – Konzum HR i Jamnica HR nagrade Idea X za kreativnost svojih kampanja u kategoriji Best of Ad-Making (najbolji oglasi), a Mercator SLO osvojio je srebrni Effie u kategoriji Services – Retail (usluge u maloprodaji). Jamnica HR osvojila je i nagradu Best on Market (najbolji na tržištu).

PUTOVANJE PREMA ODRŽIVOSTI

2021. godine odlučili smo se za sveobuhvatan pristup održivosti i na razini Grupe započeli putovanje prema održivosti.

Plan nam je bio razumjeti gdje se nalazimo kad je riječ o temama povezanim s ESG-om kako bismo ta saznanja upotrijebili pri uvođenju nužnih promjena prema održivom načinu poslovanja. Time smo ujedno stvorili osnovu za buduće korake – razvoj strategije održivosti u cijeloj Grupi, a pomoglo nam je i u pripremi prvog izvješća o održivosti na razini Fortenova grupe⁹.

Započeli smo uspostavom **Odbora za održivi razvoj (Odbor za OR)** i Koordinacijskog odbora za održivost na razini Grupe, koji su koordinirali i poduzeli niz međusobno povezanih aktivnosti koje su naposljetku dovele do temeljitijeg razumijevanja ESG-a te potreba i područja povezanih s ESG-om koje treba unaprijediti na razini operativnih društava i Grupe.

Kao novo, odvojeno tijelo, Odbor za OR ustanovljen je s namjerom da se naponi povezani s održivošću u cijeloj Grupi objedine u jedinstveno upravljačko tijelo koje će redovito održavati sastanke i raditi na temama povezanim s održivošću Grupe. Uloga je Odbora za OR dvostruka: (1) vodi brigu o tome da sve organizacijske jedinice (npr. Ljudski potencijali, Financije, Marketing, Korporativne komunikacije, Usklađenost/Pravni poslovi) budu uključene u rasprave o pitanjima ESG-a i njihov razvoj i (2) podržava procese izvještavanja i procjene povezane s održivošću. Svako operativno društvo ima predstavnika u Odboru za OR, a sastancima predsjedja i aktivnosti koordinira Marketing Grupe, koji upravlja održivošću na operativnoj razini i u stalnom je kontaktu s osobama koje su nadležne za održivost na razini operativnih društava. Kako bismo osigurali da Odbor za OR temeljito razumije temu,

organizirali smo formalnu edukaciju o GRI izvješćivanju (koju je održao HR PSOR) i izračunu ugljičnog otiska (Institut Hrvoje Požar), nakon čega su slijedile interne radionice o taksonomiji EU-a (uz podršku EY-a).

Tijekom 2021. godine Odbor za OR bio je prvenstveno nadležan za prikupljanje i analiziranje ESG podataka, dok će u predstojećem razdoblju imati presudnu ulogu u definiranju akcijskih planova povezanih s ESG-om i praćenju njihova ispunjavanja.

Kao što je već spomenuto, našim putovanjem prema održivosti kao kontinuiranim projektom i svim s njime povezanim naporima u cjelini upravlja Koordinacijski odbor za održivost, koji se sastoji od svih izvršnih direktora Fortenova grupe d.d. i dva člana Upravnog odbora koji se sastaju dvomjesečno ili prema potrebi češće. Odluke koje se odnose na održivost te procjene prilika i rizika povezanih s ESG temama donose izvršni direktori, koji su ujedno odobravatelji ovog izvješća.

Na početku našega putovanja prema održivosti za posloводство Fortenova grupe održane su interne obuke i radionice o održivosti općenito (referentne vrijednosti i metodologija), regulatornom okviru EU-a i taksonomiji EU-a, kako bi bili bolje pripremljeni za predstojeće izazove i razumjeli složenost naših zadaća.

“Uspostavili smo Odbor za održivi razvoj na razini Grupe”

⁹ Napominjemo da su neka od društava u našem portfelju već izdala odvojena izvješća o održivosti ranijih godina (Zvijezda HR, Jamnica HR, Belje).

Kad je Odbor za OR uspostavljen i počeo s radom, krenulo se s prikupljanjem podataka za 2020. godinu u skladu sa GRI standardima za 31 kompaniju koja je prepoznata kao najznačajnija u pogledu ESG utjecaja. Svrha toga bila je:

1.

postaviti cilj na temelju aktivnosti usporedivih društava na tržištu i referentnih vrijednosti inicijativa te tržišnih trendova i regulatornog okvira

2.

provesti analizu aktualnog stanja, tj. prikupiti dovoljno ESG podataka i informacija iz operativnih društava kako bi se ocijenilo aktualno stanje stvari

3.

provesti analizu utjecaja radi identifikacije ESG područja s najznačajnijim utjecajima na ESG te naposljetku

4.

provesti „GAP analizu“ radi prepoznavanja potencijala za napredak.

Tijekom putovanja nastojimo djelovati u skladu s načelima ESG-a i postojećom najboljom praksom. Održali smo i dva zasebna događaja u obliku radionica u koje smo uključili predstavnike operativnih društava podvrgnutih analizi. Tako smo prikupili vrijedne ulazne podatke iz naših društava koji čine temelj na kojemu će se graditi budući pristup održivosti. Tijekom tih radionica predstavljene su referentne vrijednosti usporedivih društava, a o željenom budućem usmjerenju razgovaralo se na razini poslovnih segmenata i kolektivno, na razini grupe.

Taj postupak, koji je trajao nekoliko mjeseci, donio je različite rezultate i zaključke – i u pogledu kvalitete podataka i u pogledu stvarnog statusa i perspektive ESG-a – ovisno o ESG temi o kojoj je bila riječ te predmetnom društvu ili poslovnom području. Nakon što smo usporedili podatke iz mnoštva kompanija koje djeluju u različitim poslovnim područjima, naš je neposredni zaključak bio da prvenstveno moramo razvijati i provoditi interne procese povezane s praćenjem, prikupljanjem i agregiranjem podataka. Još jedan jednako važan rezultat odražava utjecaje ESG-a iz perspektive naših unutarnjih i vanjskih dionika, koji su detaljnije opisani u odjeljku Procjena značajnosti. U okviru ranije

spomenute analize utjecaja analizirali smo lanac vrijednosti po poslovnim područjima i za Grupu u cjelini te koristili referentnu vrijednost kao jedan od alata. Pritom smo identificirali najvažnije pozitivne i negativne utjecaje u pogledu ESG-a i time proveli tzv. „pregled ciljeva održivog razvoja“ (engl. SDG mapiranje), opisan u odjeljku Ciljevi održivog razvoja. To nam je omogućilo daljnju identifikaciju značajnih tema koje su presudne za ovo izvješće i naša buduća nastojanja povezana s održivošću.

Cilj nam je izgraditi Fortenova grupu kao pouzdanog partnera u zajednici, kojemu je održivost sastavni dio cjelovitog poslovnog modela. Stoga je tijekom 2021. godine fokus bio na edukaciji i podizanju svijesti posloводства i zaposlenika u pogledu održivosti, a posebni su tečajevi održani za Odbor za OR u vezi s GRI metodologijom, održivošću općenito te načinima mjerenja i praćenja emisija stakleničkih plinova.

Naposljetku, krajem 2021. na razini Grupe održali smo „Dane strategije“ na kojima se okupilo 300 sudionika iz cijele Grupe, kojom prigodom smo predstavili preliminarne rezultate analize našeg putovanja prema održivosti i najavili smjer održivosti kojim ćemo ići.

PUTOVANJE PREMA ODRŽIVOSTI Naš pristup održivosti

UN-ova Agenda za održivi razvoj do 2030. i 17 ciljeva održivog razvoja (engl. *Sustainable Development Goals*, SDG) koje ona sadrži predstavljaju globalni poziv na akciju kojemu je cilj iskorijeniti siromaštvo i druge oblike deprivacije, poboljšati zdravlje i obrazovanje, smanjiti nejednakosti i poticati gospodarski rast – uz istovremenu borbu protiv klimatskih promjena i rad na očuvanju okoliša, oceana i šuma.

Želimo pridonijeti tome da se Agenda 2030. ostvari ne samo time što ćemo se obvezati na odabrane ciljeve održivog razvoja, već njihovom provedbom putem različitih inicijativa i projekata.

Na temelju temeljite analize utjecaja i pregleda ciljeva održivog razvoja koji smo u okviru te analize izradili, identificirali smo sljedeće ciljeve održivog razvoja kao one kojima već pridonosimo ili kojima možemo najviše pridonijeti na razini Grupe:

2030
AGENDA

UN CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

NA RAZINI GRUPE

I sljedeći na razini osnovnih poslovnih segmenata:

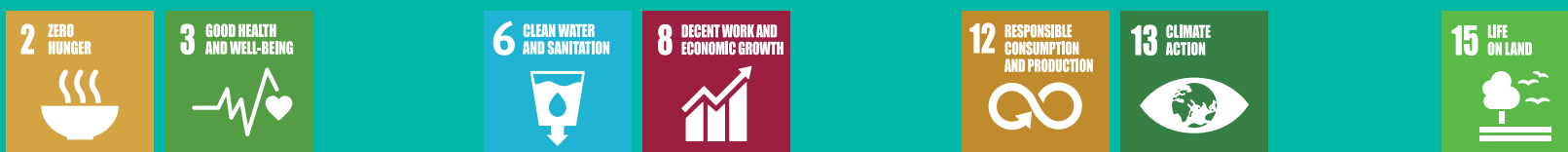
MALOPRODAJA I VELEPRODAJA

PREHRANA

POLJOPRIVREDA

U ovome Izvješću, ciljevi održivog razvoja navedeni su uz relevantne materijalno značajne teme čime je čitatelju jasno prikazana međusobna povezanost materijalno značajnih tema i ciljeva održivog razvoja.

UKLJUČIVANJE DIONIKA

Budući da smo jedna od najvećih grupacija u Jugoistočnoj Europi te da imamo tri osnovne djelatnosti – Maloprodaju i veleprodaju, Prehranu i Poljoprivredu, moramo uzimati u obzir potrebe velikog broja različitih dionika. Dionike nastojimo uključivati tijekom čitave godine i konzultirati se s njima ovisno o temi i vrsti procesa o kojemu je riječ.

Za ovo izvještajno razdoblje Fortenova grupa je prvi put identificirala sve svoje dionike po operativnim društvima i sastavila njihov opsežan popis te detaljnom analizom identificirala 319 dionika kojima smo uputili detaljan upitnik koji se odnosi na teme koje su za nas značajne i zatražili od njih povratne informacije. Ključni dionici podijeljeni su u sljedeće skupine:

1.	POTROŠAČI/KUPCI		
2.	ZAPOSLENICI, SINDIKATI I POSLOVODSTVO		
3.	DOBAVLJAČI	4.	VJEROVNICI
5.	DRŽAVNE INSTITUCIJE I REGULATORNA TIJELA		
6.	LOKALNA SAMOUPRAVA		
7.	AKADEMSKA ZAJEDNICA		
8.	NEOVISNI STRUČNJACI I STRUČNE UDRUGE		
9.	NEVLADINE ORGANIZACIJE I MEDIJI		

Za potrebe ovog izvješća izdvojili smo karakteristične primjere suradnje s određenim skupinama dionika.

Kad je riječ o temama kao što su statusna prava zaposlenika i procesi povezani s radnim zakonodavstvom i organizacijskim promjenama, obavezno se provodi savjetovanje između Ljudskih resursa, radničkih vijeća i sindikata. U postupcima nabave savjetovanja se odvijaju između odjela nabave i upravljačkih tijela društava ili direktora odgovarajućih područja te dobavljača, institucija i drugih. Savjetovanje s predstavnicima lokalnih vlasti odvijaju se kad god Fortenova grupa sudjeluje u projektima od javnog interesa, a s institucijama kao što je HR PSOR kad sudjeluje u projektima s okolišnim ili širim društvenim utjecajem.

Fortenova grupa sudjeluje i u procesima konzultacija (e-savjetovanje) povezanim s novim zakonodavnim inicijativama ili izmjenama postojećih propisa. Sudjeluje i u različitim gospodarskim inicijativama pod pokroviteljstvom interesnih zajednica kao što su Hrvatska gospodarska komora (HGK) na nacionalnoj i regionalnim razinama u Hrvatskoj i odgovarajuće gospodarske komore na tržištima Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Slovenije te udruge menadžera ili druge profesionalne udruge koje djeluju na tržištima na kojima posluje Fortenova grupa.

Naše su kompanije 2021. godine intenzivno radile na daljnjem unaprjeđenju komunikacije sa zaposlenicima putem redovnih sastanaka koji su se odvijali virtualnim putem ili uživo između poslovodstava i svih zaposlenika (tzv. *townhall* sastanci) i različitih kanala komunikacije kao što su bilteni (*newsletter*), interni časopisi, internetske stranice, intranet-stranice društava ili aplikacije za internu komunikaciju itd. U pojedinim poslovnim područjima ili kompanijama održano je nekoliko internih jednodnevnih ili dvodnevnih video-konferencija u modernom, virtualnom obliku kao svojevrsni team-building, što je zaposlenicima omogućilo razmjenu ideja o novim modelima rasta u njihovim industrijama.

Na primjer, za operativna društva u Poslovnom području prehrane održan je *Food Forum*, dok je u Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje Konzum HR organizirao *Konzum Insight Day*.

Kao što je već spomenuto, naše zaposlenike kao dionike u Upravnom odboru zastupa predstavnik kojeg su imenovali putem Radničkog vijeća.

Za komunikaciju s potrošačima gotovo sve kompanije koriste se svim dostupnim kanalima – poštom, info-adresama e-pošte i kontaktnim obrascima objavljenima na internetskim stranicama, besplatnim telefonskim linijama za potrošače te profilima kompanija i brendova na društvenim mrežama. Na upite potrošača i drugih korisnika odgovara se ovisno o temi – primjerice kontaktni centri u maloprodajnim društvima odgovaraju na upite povezane s trgovinama, na upite koji se odnose na kupnju putem interneta odgovaraju kolege iz službe za korisnike internetske trgovine, odjeli ljudskih potencijala odgovarajućih kompanija odgovaraju na pitanja koje se odnose na zapošljavanje, a odjeli komunikacija i marketinga bave se pitanjima povezanim s donacijama i sponzorstvima.

Velik broj operativnih društava surađuje sa sveučilištima i znanstvenim institucijama. Tako na primjer Zvijezda HR surađuje na mjesečnoj osnovi s Prehrambeno-biotehnoškim fakultetom (PBF), koji za kompaniju obavlja analizu maslinovih ulja. Ulje koje se Zvijezdi HR dostavlja u cisternama predaje se PBF u, koji ga analizira i utvrđuje zadovoljava li sve parametre koje propisuje pravilnik o određenoj kategoriji maslinovih ulja. Jamnica HR već je drugu godinu zaredom partner projekta Digitalni inkubator koji je pokrenuo Institut za inovacije, a sam projekt sudjeluje u razvoju nove generacije kreativaca, talenata i lidera budućnosti. Projektom su obuhvaćeni mladi različite dobi, od osnovne i srednje škole do fakulteta iz svih krajeva Hrvatske. Putem različitih aktivnosti poput predavanja i izrade specifičnih zadataka razvija se njihov kreativni

potencijal te ih se usmjerava prema razradi inovativnih rješenja za izazove budućnosti, a stručnjaci i talenti iz Jamnice HR s njima dijele iskustva iz prakse.

Praktičnu edukaciju iz Jamnice HR imaju i studenti Rochester Institute of Technology (RIT), gdje Jamnica HR tri godine zaredom podržava predavanja na temu upravljanja karijerom. Jedan od oblika suradnje s RIT-om je i omogućavanje realizacije prakse za studente tog fakulteta, pa je tako u Fortenova grupi d.d. praksu realiziralo troje studenata RIT-a, a s tim fakultetom surađuje i mStart HR u kojem studenti imaju plaćenu praksu. mStart HR ima i vrlo intenzivnu suradnju i komunikaciju sa studentima Fakulteta elektrotehnike i računarstva (FER) u Zagrebu (srebrni je sponzor fakulteta), kao i s varaždinskim Fakultetom organizacije i informatike (FOI) i zagrebačkim Prirodoslovno-matematičkim fakultetom (PMF), na čijim danima karijera predstavlja svoje poslovanje te osigurava praksu studentima.

U svrhu predstavljanja potencijalnim zaposlenicima tijekom njihovog visokoškolskog obrazovanja, ali i u svrhu unapređenja poslovnih aktivnosti, Belje na različitim projektima surađuje s Fakultetom agrobiotehničkih znanosti u Osijeku, Agronomskim fakultetom u Zagrebu, Prehrambeno-tehnološkim fakultetom u Osijeku, Filozofskim fakultetom u Osijeku te Veleučilištem Lavoslav Ružička u Vukovaru, dok se za pojedine projekte suradnja uspostavlja i s drugim znanstvenim ustanovama.

Ekonomskom fakultetu u Zagrebu Konzum HR je stručni partner na specijalističkom diplomskom stručnom studiju „Menadžment i marketing maloprodaje“ gdje uz organizaciju stručne prakse omogućujemo izradu projekta i diplomskog rada, a sličan oblik suradnje ima i Mercator Slovenija s Ekonomskim fakultetom u Ljubljani, u kojem velika predavaonica fakulteta ima ime Hala Mercator. I Konzumovi i Mercatorovi stručnjaci redovito su gostujući predavači i sudionici na različitim događajima ekonomskih fakulteta, s prezentacijama iz područja marketinga, logistike, financija, rukovodstva i slično.

Konzum HR uz to po potrebi angažira različite edukacijske kuće za provođenje inhouse programa edukacije za sve razine zaposlenika.

Većina kompanija ima i dugogodišnju suradnju sa srednjim strukovnim školama. Konzum HR, primjerice, u provođenju obavezne stručne prakse surađuje s ukupno 46 srednjih trgovačkih škola po cijeloj Hrvatskoj, a s deset njih već tri godine sudjeluje u programu dualnog obrazovanja. Trenutačno u Konzumu redovnu praksu pohađa 217 učenika, od kojih je 193 u prodavaonicama na praksi za radno mjesto prodavača, 10 je učenika na praktičnoj nastavi za mesare, a 14 učenika u odjelu prijevoza. Također, trenutačno je u Konzumovim prodavaonicama 60 učenika koji praksu pohađaju po programu dualnog obrazovanja.

Osim kroz organizaciju i osiguravanje prakse za učenike, Mercator u Sloveniji, Srbiji i Crnoj Gori pomaže u opremanju vježbaonica-trgovina za učenje. Mercator u Sloveniji surađuje s 15 srednjih škola, a pomogao je u formiranju ukupno devet potpuno opremljenih trgovina-vježbaonica koje su opskrbljene proizvodima te imaju i blagajne koje rade, čime je omogućeno kvalitetno učenje, dok je Idea Mercator Crna Gora simulaciju prodavaonice osigurala nikšićkoj Srednjoj ekonomsko-ugostiteljskoj školi. Tijekom godine učenicima predavanja u vježbaonicama drže i Mercatorovi instruktori, koji u procesu podučavanja sudjeluju na predstavljanju prodajne struke i edukaciji iz područja prodajnih vještina i suvremenih prodajnih alata.

Belje je u suradnji s Drugom srednjom školom u Belom Manastiru prije nekoliko godina pokrenulo osnivanje smjera veterinarskog tehničara i svim učenicima koji upišu taj program osigurava stipendiju tijekom cijelog školovanja. Osim te kontinuirane suradnje, Belje surađuje i s Poljoprivrednom i veterinarskom školom u Osijeku i Srednjom školom u Vrbovcu te organizira učeničke prakse na farmama i u drugim proizvodnim objektima. Najčešći je oblik suradnje s nevladinim organizacijama putem

donacija i sponzorstava za pojedine projekte u njihovoj organizaciji.

Zvijezda HR, primjerice, surađuje s udrugom Prijatelji životinja koja je vlasnik licence za europsku vegetarijansku oznaku koju nose neki Zvijezdini proizvodi (oznaka v-label). S njima kompanija ima ugovor koji obnavlja na godišnjoj razini te plaća godišnji paušal za korištenje oznake na proizvodima. Istodobno, suradnja i članstvo u udruzi Baranjski kulen Belju omogućuju korištenje zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla za Baranjski kulen, a kompanija aktivno sudjeluje i u radu vinske udruge Graševina Croatica, koja ujedno predstavlja i regionalnu organizaciju vinara i vinogradara za vinogradarsku regiju Slavonije i hrvatskog Podunavlja.

Jamnica HR pokrenula je 2021. godine suradnju s udrugom Otvorena medijska grupacija (OMG) koja pomaže mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi da izađu na tržište rada i pronađu prvi posao. Kompanija je donirala sredstva za razvoj online platforme za izravnu komunikaciju s poslodavcima i mentorima kao i za organizaciju kulinarskih radionica s profesionalnim kuharom na kojima uče pripremati zdrave i ekonomične obroke. Također razmatramo proširenje suradnje na način da se mladima osigura studentska praksa ili sezonski posao u Jamnici HR.

Belje i JUPP Kopački rit zajednički brinu o stadu od 17 goveda pasmine slavonsko-srijemski podolac, čiji je vlasnik JUPP Kopački rit. Riječ je o autohtonoj pasmini pred izumiranjem pa je projekt izuzetno važan za očuvanje vrste i bioraznolikost područja. Zaposlenici Belja svakodnevno vodi brigu o ishrani, zdravlju i dobrobiti životinja.

PROCJENA ZNAČAJNOSTI

U ovom smo se izvješću usredotočili na podatke koji su važni kako bismo na primjeren način opisali i prikazali informacije koje se odnose na teme koje su za nas značajne i one koje predstavljaju priliku ili rizik u budućnosti. Teme koje su nam sada u fokusu detaljno će se kvantificirati u predstojećim razdobljima, a praćenje će se proširiti i uesti za dodatne ESG pokazatelje.

Kao što je ranije spomenuto, jedan od osnovnih koraka na našem putu prema održivosti bila je identifikacija ESG tema na

koje se naša Grupa i naše osnovne djelatnosti nužno moraju usredotočiti. Kako bismo to učinili na primjeren način, bilo je potrebno identificirati i uključiti naše dionike, koji su nam pružili uvid u teme koje su za njih bitne (vidjeti: [Naš pristup održivosti](#), [Ciljevi održivog razvoja](#), [Uključivanje dionika](#)).

Alati kojima smo se koristili pri odabiru značajnih tema uključivali su različite analize i usporedbe s referentnim vrijednostima odabranih usporedivih društava koje su nam omogućile da vidimo gdje smo u odnosu na ESG teme koje su oni i njihovi dionici već identificirali. Rezultati su bili

pozitivni, ali su istovremeno bili i poziv na djelovanje, jer smo shvatili da već imamo velik broj praksi i projekata koji pridonose boljem svijetu – ali isto tako da postoje mnoge stvari kojih se još trebamo ozbiljno primiti kako bismo postali pretežno održivima.

Kako bismo sagledali stvari iz perspektive operativnih društava i najvišeg rukovodstva Fortenova grupe, proveli smo ranije spomenute interaktivne radionice na kojima su sudionici radili putem specijalizirane digitalne platforme za suradnju gdje su imali priliku izraziti svoje bojazni i inspirativne planove.

**ISTRAŽIVANJE
JE OBUHVATILO
319 DIONIKA**

ISHOD PRVE RADIONICE BIO JE SLJEDEĆI:

**SEдам ZNAČAJNIH TEMA KOJE
JE ODABRALO POSLOVODSTVO
I SUDIONICI IZ MALOPRODAJE I
VELEPRODAJE**

**ŠEST ZNAČAJNIH TEMA
KOJE JE ODABRALO
POSLOVODSTVO I SUDIONICI
IZ PREHRANE**

**PET ZNAČAJNIH TEMA KOJE JE
ODABRALO POSLOVODSTVO I
SUDIONICI IZ POLJOPRIVREDE.**

Nakon što smo dobili navedene povratne informacije, pripremili smo upitnik kojim smo ispitali stav ključnih dionika prema okolišnom, društvenom i upravljačkom utjecaju Fortenova grupe. Sa zadovoljstvom smo utvrdili da su iskoristili priliku pružiti nam iskrene povratne informacije. Materijalno značajne teme uključene u istraživanje obuhvaćale su teme koje su potvrđene na radionicama i koje je potvrdio top menadžment Grupe.

Istraživanje je obuhvatilo 319 dionika iz skupina opisanih u odjeljku [Uključivanje dionika](#), a njih 159 odgovorilo

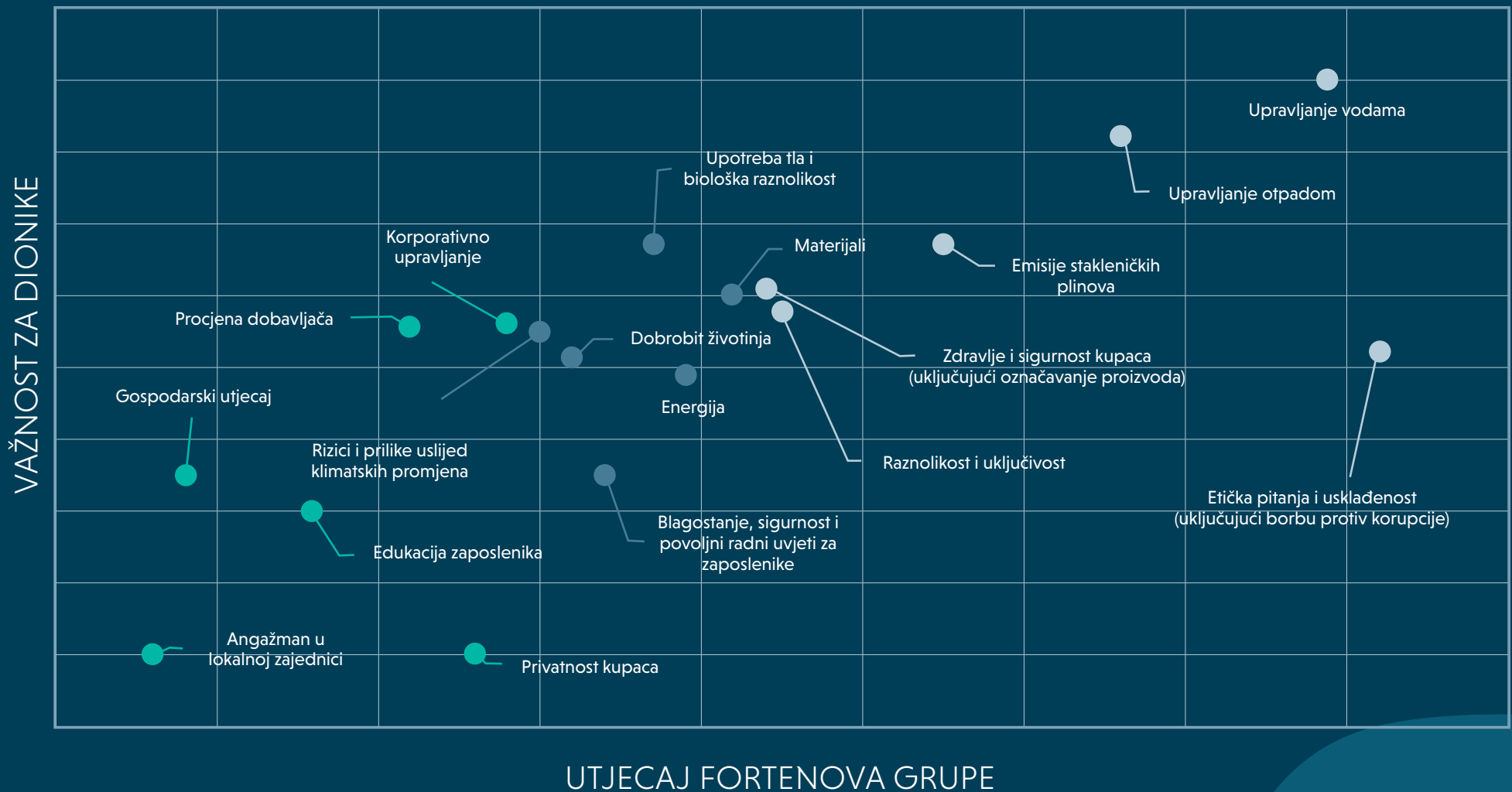
je na upitnik (50 % ukupnog broja). Oni su imali priliku odgovorima na 12 pitanja izraziti svoje stajalište o pozitivnim ili negativnim utjecajima Fortenova grupe na ESG teme. Kad je riječ o okolišnim temama, pitanja su se odnosila na njihov stav u pogledu napora koje Fortenova grupa ulaže u vezi s ugljičnom neutralnošću, energetsom učinkovitošću, upravljanjem otpadom, utjecajem na tlo i vode, utjecajem na biološku raznolikost, dobiti životinja, krčenjem šuma te proizvodnjom i kvalitetom hrane. Kad je riječ o društvenim temama, dionike se pitalo što misle o pristupu Fortenova grupe raznolikosti i socijalnoj uključenosti,

odnosima sa zajednicom i dobavljačima, odnosu prema pravima djece i ljudskim pravima te sličnim temama, dok su upravljačke teme obuhvaćale njihovo mišljenje o tome kako Fortenova grupa pristupa upravljanju rizicima i odgovornom upravljanju, uvjetima rada za zaposlenike i politikama borbe protiv korupcije. Na temelju informacija dobivenih od unutarnjih i vanjskih dionika, značajne su teme klasificirane kao što je prikazano u nastavku, a u okviru ovoga Izvješća posebna je pozornost stavljena na teme najvišeg prioriteta.

PUTOVANJE PREMA ODRŽIVOSTI Procjena značajnosti

Kombinirajući rezultate ranije spomenutih radionica i tog istraživanja, značajne smo teme klasificirali u tri kategorije fokusa – **kategoriju A (sivo)**, **kategoriju B (plavo)** i **kategoriju C (zeleno)**. Teme kategorije A najvišeg su prioriteta, **kategorija B** obuhvaća teme visokog prioriteta, a **kategorija C** one srednjeg prioriteta.

MATRICA ZNAČAJNOSTI TEMA FORTENOVA GRUPE

PUTOVANJE PREMA ODRŽIVOSTI

RIZICI I PRILIKE POVEZANI S OKOLIŠNIM, DRUŠTVENIM I UPRAVLJAČKIM TEMAMA (ESG)

Tijekom analize okolišnih, društvenih i upravljačkih tema obuhvaćen je i naš pristup ESG rizicima i prilikama, pri čemu su se rizici i prilike koji proizlaze iz klimatskih promjena pokazali specifičnom značajnom temom kojom bismo se trebali baviti u budućnosti.

Rizici i prilike koje proizlaze iz klimatskih promjena mogu biti fizički, regulatorni (prijelazni) i drugi (npr. potrebe za novim tehnologijama, proizvodima ili uslugama) te zahtijevaju primjenu odgovarajućih metoda kako bi se njima upravljalo. Europska unija upravo donosi niz propisa u okviru plana za postizanje nulte stope emisija (engl. net zero), što zahtijeva i prilagodbu te određene aktivnosti s naše strane.

Na temelju analiziranih podataka i činjenice da je naša Grupa osnovana tek prije tri godine, na razini Grupe ili operativnih društava još uvijek nemamo definiran pristup kad je riječ o klimi, kao ni procedure na temelju kojih bismo se bavili i upravljali tim rizicima i prilikama. U skladu s time nemamo ni konsolidiran sustav za izračun financijskih implikacija ili troškova povezanih s rizicima i/ili prilikama koji proizlaze iz klimatskih promjena. S druge strane, primijetili smo da neke od naših kompanija već provode mnoštvo inicijativa koje su povezane s klimom i uvelike su svjesne da na njih utječu klimatske promjene. Osobito nestašica vode i suše, da navedemo samo neke od rizika, u potpunosti mogu promijeniti način na koji naše kompanije u Poslovnim područjima poljoprivrede i prehrane vode svoje poslovanje. Isto smo tako svjesni mnogih regulatornih rizika koji potencijalno mogu utjecati na nas, jer će nužne prilagodbe zahtijevati dodatne resurse i vrijeme za provedbu. Jedan je od tih rizika najavljena Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti (kojom će se izmijeniti aktualna Direktiva o nefinancijskom izvješćivanju) koja će, između ostalog, zahtijevati javno objavljivanje otpornosti poslovnog modela Grupe i njezine strategije za rješavanje rizika koji se odnose na održivost, kao i opisa glavnih rizika povezanih s pitanjima održivosti, uključujući glavne čimbenike ovisnosti o

tim pitanjima i način na koji se upravlja tim rizicima. Kako bismo preduhitrili regulatorne zahtjeve i pravovremeno se pripremili za buduće izazove, planiramo provesti procjenu rizika povezanih s klimatskim promjenama, tj. analizirati postojeće procedure, mjere koje se poduzimaju i planirane aktivnosti kako bismo ih mogli kvantificirati i prikazati njihove učinke. Gradeći na tim spoznajama moći ćemo pripremiti sveobuhvatan pristup rizicima i prilikama povezanim s klimom. Cilj nam je za budućnost raditi u skladu s preporukama TCFD-a (engl. *Task Force on Climate-related Financial Disclosures*, Radna skupina za objavljivanje financijskih podataka povezanih s klimatskim promjenama) i dobrom praksom kako bismo bili u mogućnosti koherentno objavljivati podatke o tim rizicima i prilikama.

Naša je ESG analiza pokazala i da postoje prilike koje proizlaze iz promjena povezanih s ESG-om i klimom, a odnose se na stvaranje raznolikijih timova, razvoj novih proizvoda ili više proizvoda uslijed produljenja tople sezone. Isto tako, naša neosnovna društva mStart HR i SRB mogu Grupi dati podršku u razvoju i uvođenju digitalnih alata i proizvoda povezanih s ESG-om.

Na kraju 2021. godine već smo pokrenuli aktivnosti u navedenom smjeru i u registar rizika i matricu rizika uključili niz rizika povezanih s ESG-om – i na razini Fortenova grupe d.d. i na razini poslovnih segmenata. Rizike povezane s ESG-om uključili smo u sljedeće kategorije: strateški, informacijski, operativni i rizici od opasnosti. Da spomenemo samo nekoliko, rizici povezani s ESG-om uključuju regulatorne rizike koji se odnose na promjene poreznih propisa zbog zahtjeva povezanih s održivošću i očuvanjem okoliša, socijalne rizike koji se odnose na zdravlje i sigurnost naših radnika i rizike gubitka talentiranih zaposlenika uslijed nedovoljnog angažmana, rizike ciljanih kibernetičkih napada, energetske rizike zbog gubitka opskrbe energijom te rizike povezane s prekidom lanca opskrbe.

“Cilj za budućnost nam je raditi u skladu s preporukama TCFD-a i dobrom praksom kako bismo bili u mogućnosti koherentno objavljivati podatke o tim rizicima i prilikama.”

PLANOVI ZA BUDUĆNOST

Naši planovi povezani s ESG-om u 2022. uključuju daljnji razvoj internih procesa, politika i procedura te uspostavu organizacijske jedinice za održivost na razini Grupe. Nastavit ćemo raditi na kvantifikaciji ciljeva povezanih s ESG-om i specifičnih ciljeva definiranih u okviru pojedinačnih značajnih tema.

Isto tako, Fortenova grupa 2022. godine planira pokrenuti opsežan projekt utvrđivanja svih izvora emisija stakleničkih plinova iz Opsega 1,2 i 3 te uspostave akcijskog plana za njihovo smanjenje. Pritom bi se uspostavio i okvir za praćenje i izvještavanje o svim postavljenim ciljevima. To je preduvjet za sustavno mjerenje i pristup dekarbonizaciji kako bi Grupa uspješno krenula prema postizanju ugljične neutralnosti u predstojećim desetljećima.

Želimo nastaviti unaprjeđivati način na koji upotrebljavamo resurse i gospodarimo otpadom, što seže od proizvodnje hrane, preko asortimana do ambalaže (smanjenjem upotrebe plastike u korist drugih, manje štetnih materijala i povećanjem udjela reciklaže i uporabe).

Isto tako, cilj nam je poboljšati kvalitetu života kvalitetom hrane koju proizvodimo i nudimo, usmjerenjem na povećani udio zdrave i funkcionalne hrane, kraće lance opskrbe i jačanje uloge lokalnih proizvođača. Putem maloprodajnih brendova i lanaca već imamo prepoznatljive projekte, kao što su „Najbolje iz Hrvatske“ ili „Radi imamo domaće“, koje iz godine u godine nastojimo poboljšavati otvarajući prilike sve većem broju lokalnih dobavljača i proširujući ponudu za naše kupce. Osim toga, naše su prehrambene kompanije

Zvijezda HR i PIK Vrbovec HR 2021. godine pokrenule prvi hrvatski brend proizvoda na bazi biljaka (plant-based), „Planet of Plants“.

Cilj nam je efikasnije upravljati učincima koje imamo na tlo i vodu koju koristimo u proizvodnim procesima i smanjiti te učinke, a koristeći se društvenim utjecajem nastaviti pozitivno djelovati na oporavak regije u kojoj poslujemo (putem materijalnih prava i ravnoteže poslovnog i privatnog života naših radnika i zajednice, njegovanjem uključivosti i raznolikosti kao poslodavac koji pruža jednake šanse te postizanjem veće zastupljenosti žena u poslovodstvu).

NAŠ PLAN ODRŽIVOSTI ZA BUDUĆNOST, POSTAVLJEN ZA FORTENOVA GRUPU U CJELINI, JEST SLJEDEĆI:

UGRAĐIVANJE ODRŽIVOSTI KAO RELEVANTNOG KRITERIJA U DONOŠENJU ODLUKA

Smanjenje emisija stakleničkih plinova u vlastitoj proizvodnji i cijelom lancu vrijednosti

Transformiranje načina na koji upotrebljavamo resurse i gospodarimo otpadom, od hrane do ambalaže (smanjenje izvorne/nereciklirane plastike u korist drugih materijala i povećano ponovno korištenje i recikliranje)

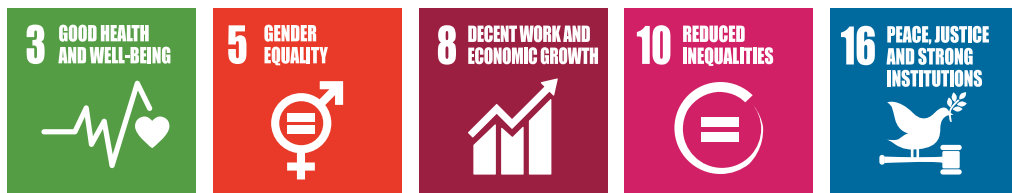
Unaprjeđenje kvalitete života putem kvalitete hrane – povećanje asortimana i vlastite proizvodnje zdrave hrane i proizvoda „better for you“ („bolji za tebe“), usredotočenje na sljedivost i kratak lanac opskrbe, čime se promiču domaći proizvođači i kvaliteta.

Djelotvorno smanjenje utjecaja koje imamo na tlo i vodu (od programa upravljanja do regenerativne i precizne poljoprivrede) i upravljanje njima

Poticanje i podržavanje poboljšanja životnog standarda na svim tržištima kako bismo pozitivno utjecali na oporavak regije u kojoj poslujemo

Raznolikost zastupljenosti na svim razinama, uz postizanje rodne raznolikosti

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

NAŠ PRISTUP KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU

Fortenova grupa sastoji se od matičnog (holding) društva Fortenova grupe d.d. i operativnih društava.

Fortenova grupu d.d. vodi Upravni odbor koji se sastoji od devet članova, od kojih su njih osam neizvršni članovi, a jedan je izvršni član, koji je istovremeno glavni izvršni direktor (engl. *Chief Executive Officer*, CEO). Upravni odbor imenuje izvršne direktore koji predstavljaju društvo i upravljaju poslovima Grupe. **Upravni odbor** i **izvršni direktori** kao najviša tijela upravljanja donose i odobravaju odluke te donose poslovne planove i politike koje se odnose na strategiju i ciljeve povezane s operativnim poslovanjem, uključujući okolišne, društvene i upravljačke teme.

Svi članovi Upravnog odbora imaju jednaka prava u postupku donošenja odluka, a mandat svakog člana traje do 4 (četiri) godine. Imenuje ih Glavna skupština društva većinom glasova.

Osnovni kriteriji za odabir člana Upravnog odbora osiguravaju da struktura članova Upravnog odbora predstavlja kombinaciju različitih tipova znanja te profesionalnog i praktičnog iskustva, koja odražava

ravnotežu kvalifikacija usklađenu sa strukturom i glavnim operativnim poslovanjem Društva. Ti kriteriji ujedno osiguravaju da članovi Upravnog odbora budu osobe koje posjeduju odgovarajuće osobne kvalitete koje odražavaju visoke moralne standarde i spremnost sudjelovanja u aktivnostima i procesu donošenja odluka u Društvu na aktivan i nepristran način, da imaju specijalna stručna znanja povezana s upravljanjem Društvom te da između članova Upravnog odbora i Društva ne nastaje sukob interesa ili da će potencijalni ili stvarni sukob interesa biti ublažen u skladu s propisima o korporativnom upravljanju društva i ostalim internim propisima (politikama).

Glavna skupština Fortenova grupe d.d. jedino je upravljačko tijelo čiji je rad otvoren za sudjelovanje svih dioničara. Osnovna je funkcija Glavne skupštine osigurati izražavanje volje dioničara. Za razliku od Upravnog odbora, Glavna skupština nije stalno upravljačko tijelo i saziva se ad hoc, ali najmanje jednom godišnje.

Dioničari su u rad društva uključeni sudjelovanjem u Glavnoj skupštini, dok zaposlenike kao dionike u Upravnom odboru predstavlja njihov predstavnik (kojeg su zaposlenici imenovali putem Radničkog vijeća). Dioničari biraju članove Upravnog odbora u skladu s Kodeksom korporativnog upravljanja, a izvršni direktori Fortenova grupe d.d., u svojstvu dioničara, imenuju članove uprava društava Grupe.

Upravni odbor bira izvršne direktore Fortenova grupe d.d. u skladu s istim načelima, vodeći računa o prethodnom radu kandidata, kompetencijama i stručnosti, kako je propisano Kodeksom korporativnog upravljanja. U postupak odabira uključene su i neutralne specijalizirane agencije s relevantnim iskustvom u području zapošljavanja strateškog menadžmenta prema ulaznim parametrima koje daju dioničari, Upravni odbor ili izvršni direktori, ovisno o tome koje se najviše tijelo upravljanja bira. Procesom selekcije rukovode Ljudski potencijali Grupe. Prilikom procesa odabira između prijavljenih kandidata vodi se računa o tome da se kandidati u svom prethodnom radnom iskustvu ili životnom djelovanju posebno ističu u vrijednostima koje Grupa podržava i proklamira u svojim propisanim aktima u skladu s gore navedenim načelima Kodeksa korporativnog upravljanja. Upravni odbor u radu podupiru četiri ključna pododбора: Odbor za reviziju i rizik, Odbor za financije, Odbor za nominacije, nagrađivanje i korporativno upravljanje te Odbor za strategiju i transformaciju. Pododbori u ime Upravnog odbora dubinski i detaljno razmatraju pitanja mjerodavna za njihov opis poslova/nadležnosti, te nakon svake sjednice podnose izvještaj Upravnom odboru.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE Naš pristup korporativnom upravljanju

PROCESI ZA VREDNOVANJE UČINKA NAJVIŠEG TIJELA UPRAVLJANJA

Na razini Grupe donesen je Pravilnik o nagrađivanju menadžmenta, a odlukom Upravnog odbora definiraju se ključni pokazatelji uspješnosti za izvršne direktore s posebnim naglaskom na rezultate istraživanja korporativne klime i kulture. Godišnji ključni pokazatelji uspješnosti članova najviših tijela upravljanja definiraju se odlukom Upravnog odbora Fortenova grupe d.d. te se kaskadno spuštaju s Upravnog odbora Grupe preko izvršnih direktora na uprave kompanija. U ključnim pokazateljima uspješnosti članova najvišeg tijela upravljanja pojedine kompanije poseban je naglasak i udio u ciljevima na kriteriju zaštita na radu i zdravlje zaposlenika te rezultatima organizacijske klime i kulture. Upravni odbor djeluje sukladno Korporativnom kodeksu upravljanja i Etičkom kodeksu Grupe. Članovi Upravnog odbora procjenjuju svoj rad te podnose izvještaj o reviziji svog djelovanja i upravljanja Glavnoj skupštini društva. Prilikom revizije djelovanja uzima se u obzir doprinos i kompetencija svakog člana, zajedničke aktivnosti Upravnog odbora i rad cjelokupnog Odbora, postizanje kompanijskih ciljeva i ostale relevantne postavke, vodeći računa o opredjeljenju vlasnika za postizanje najviših standarda djelovanja Grupe u skladu s njezinom prisutnošću u lokalnoj zajednici putem podržavanja socijalnih, preventivno-zdravstvenih i tema zaštite na radu.

Upravni odbor provodi procjenjivanje rada izvršnih direktora prema ključnim pokazateljima uspješnosti, koristeći se metodama samoprocjene i procjene. Izvršni direktori provode isti takav postupak procjene učinka uprava operativnih društava. Dosadašnje procjene su pokazale zadovoljavajuće rezultate članova najviših tijela upravljanja. U razgovorima s članovima dogovara se te se eventualno daju sugestije o tome što bi trebalo poboljšati u odnosu na prethodno promatrano razdoblje.

Vrednovanje učinka najvišega tijela upravljanja u ključnim kompanijama¹⁰ provodi se temeljem Pravilnika o uvjetima i kriterijima za ostvarivanje prava na bonus za menadžment, pri čemu su točno određeni kriteriji za vrednovanje učinka. Načela vrednovanja primjenjuju se u ključnim kompanijama Grupe, a kriteriji za ostvarivanje prava na bonus u pravilu uključuju ostvareni EBIT, novčani tok, tržišni udio, korporativnu kulturu i osobni doprinos, s time da se iznos godišnjeg bonusa za isplatu utvrđuje ovisno o razini uspjeha društva, razini individualnog uspjeha, razdoblju aktivno provedenom na poziciji koja daje pravo na godišnji bonus i faktoru solidarnosti. Za svakog se sudionika utvrđuje i potpisuje (ugovara) individualni godišnji plan bonusa koji se sastoji od ciljeva koje treba postići, a koji uključuju zajedničke ciljeve koje je definirala Glavna skupština društva i osobne ciljeve.

"Tijekom 2021. u Fortenova grupi je u redovnoj proceduri na usvajanje Upravnom odboru dano 355 odluka."

¹⁰ Fortenova grupa d.d., Konzum HR, Konzum BIH, Tisak, Mercator SLO, Mercator BIH, Mercator SRB, Mercator CG, Dijamant, Zvijezda HR, Sarajevski Kiseljak, Jamnica HR, MG Mivela, Roto dinamic, PIK Vrbovec HR, PIK Vinkovci, Vupik, Belje, Agrolaguna, m-Start HR

KOMUNIKACIJA O KLJUČNIM PITANJIMA, PRIRODA I UKUPAN BROJ KLJUČNIH PITANJA

Statutom Fortenova grupe d.d propisuje se da dioničari mogu zatražiti održavanje Glavne skupštine u bilo kojem trenutku slanjem pisane obavijesti izvršnim direktorima. Između ostalog, Glavna skupština odlučuje o imenovanju i/ili opozivu članova Upravnog odbora Društva, naknadi za njihov rad i svim drugim pogodnostima (npr. osiguranje) na temelju njihove funkcije te o davanju odobrenja o pitanjima za koja je, sukladno važećim propisima ili Statutu, potrebno odobrenje Glavne skupštine.

Glavna skupština održava se najmanje jednom godišnje i uvijek kada to zahtijevaju interesi Društva. Dioničari mogu zatražiti održavanje Glavne skupštine u bilo kojem trenutku pisanom obaviješću izvršnim direktorima.

Proces priopćavanja se u bitnom odvija putem predlaganja odluka i održavanja sjednica Upravnog odbora i sjednica izvršnih direktora Fortenova grupe d.d.

Tijekom 2021. u Fortenova grupi je u redovnoj proceduri na usvajanje Upravnom odboru dano 355 odluka, od kojih su 123 odluke na usvajanje podnijele operativne kompanije. U izvanrednoj proceduri usvojena je 31 odluka, od čega su operativne kompanije na usvajanje podnijele šest odluka. U operativnim kompanijama komunikacija o ključnim pitanjima odvija se na sjednicama uprava te u komunikaciji uprava s izvršnim direktorima Fortenova grupe d.d., usmeno i neposredno na sastancima te pismeno e-poštom, *newsletterom*, u obliku odluka, uputa, politika, pravilnika, preporuka i sl., a sistematizacijom radnih mjesta koja predstavlja opise poslova te internim odlukama jasno su propisane obveze i odgovornosti menadžera i drugih zaposlenika za ekonomske, okolišne i društvene teme.

Nadzorni odbori društava podnose skupštinama društava izvješća o obavljenom nadzoru nad upravom. Skupština imenuje i opoziva članove uprave te daje razrješnice članovima uprave društva.

Komunikacija o ključnim pitanjima odvija se i putem propisanih godišnjih izvještaja o radu kao što su godišnji financijski izvještaji i ostala propisana izvješća.

UPRAVLJANJE SUKOBOM INTERESA

Budući da upravljamo operativnim društvima na nekoliko tržišta, bavimo se mnoštvom aktivnosti koje povećavaju mogućnost pojave situacija sukoba interes.

Fortenova grupa je stoga donijela **Politiku sprječavanja sukoba interesa** i prateću **Proceduru utvrđivanja krajnjih stvarnih vlasnika**. Njima su definirani primjeri potencijalnog sukoba interesa, ključne osobe, uloge i odgovornosti, postupak prijavljivanja, postupak rješavanja prijave i mjere ublažavanja. Svaki prijavljeni sukob interesa i svaka opravdana sumnja u postojanje sukoba interesa adekvatno se dokumentiraju u Registru sukoba interesa.

U skladu s navedenom Politikom, svi naši zaposlenici i ključni zaposlenici¹¹ dužni su izbjegavati svaki sukob interesa koji bi mogao utjecati na obavljanje njihove dužnosti. Kad se identificira sukob interesa moraju se bez oklijevanja poduzeti razumni koraci za njegovo rješavanje kako bi se zaštitili interesi Grupe i operativnih društava. Ključni zaposlenici dužni su pružiti informacije o vlastitim vezama te vezama svojih supružnika i krvnih srodnika u izravnoj liniji o vlasništvu nad poslovnim subjektima (više od 5 posto), menadžerskim pozicijama u pravnim subjektima ili pak zaposlenju u bilo kojem drugom poslovnom subjektu. **Izjava o sukobu interesa** podnosi se jednom godišnje, a potencijalne sukobe interesa provjerava i Interna revizija.

Osim toga, Procedurom utvrđivanja krajnjih stvarnih vlasnika regulira se i potencijalni sukob interesa u odnosu na treće strane. Ovom Procedurom predviđena je i uspostava baze podataka o krajnjim stvarnim vlasnicima na razini cijele Grupe koju bi koristile sve kompanije Grupe, a projekt uspostave te baze je u tijeku.

Politiku sprječavanja sukoba interesa i prateće interne akte usvojile su sve ključne kompanije koje imaju nositelja funkcije usklađenosti poslovanja¹², kao i neka manja ovisna društva¹³. Pojedine ostale članice Grupe koje nisu usvojile Politiku imaju na snazi interne akte koji su usklađeni s nacionalnom regulativom za to područje. Za kompanije koje nemaju odgovarajuću proceduru u planu je uspostava procesa usklađenosti.

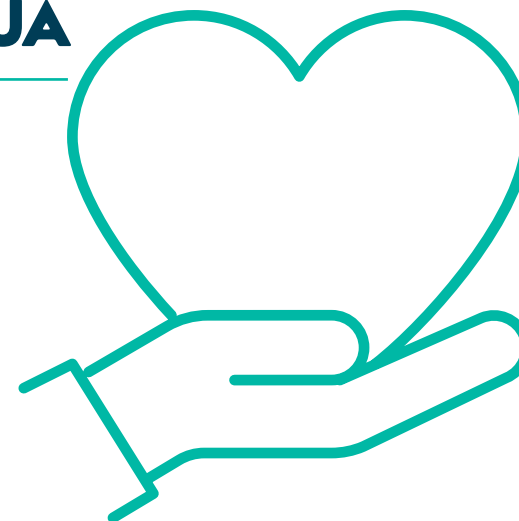
¹¹ Prema Politici sprječavanja sukoba interesa ključni zaposlenici uključuju izvršne direktore i direktore/menadžere razine B-1 u Fortenova grupi d.d. te članove uprava, direktore/menadžere razine B-1 i članove nadzornih odbora operativnih društava. ¹² Konzum HR, Konzum BIH, Mercator SLO, Mercator SRB, Tisak, Jamnica HR, Mg Mivela, Sarajevski kiseljak, Zvijezda HR, Dijamant, Kikindski mlin, PIK Vrbovec HR, Belje, Agrolaguna, PIK Vinkovci, Vupik, mStart HR ¹³ Ovisna društva Mercator grupe

ETIČKA PITANJA I USKLAĐENOST POSLOVANJA

Naš je Etički kodeks donesen 2019. godine i otada služi kao temelj i vodič za sve naše odluke i načine odvijanja svakodnevnih aktivnosti.

Kodeks je javno dostupan na našoj [mrežnoj stranici](#)¹⁴ za sve dionike i zainteresirane strane. Budući da je Kodeks namijenjen prvenstveno našim zaposlenicima, on čini sastavni dio dokumentacije koju

Grupa kao poslodavac daje svima njima po dolasku u Grupu. Kodeks je objavljen i na internoj mreži te je dostupan na oglasnim pločama Fortenova grupe d.d. i njezinih ovisnih društava.

TEMELJNA NAČELA PREMA KODEKSU PRIKAZANA SU NA SLICI U NASTAVKU

PRIMARNO TEMELJNO NAČELO KOJE SE TREBA ŠTITITI I POŠTOVATI PREMA OVOM KODEKSU	OSTALA NAŠA TEMELJNA NAČELA		
ZAŠTITA DOSTOJANSTVA I UVAŽAVANJE LJUDSKIH PRAVA	SLOBODA RADA I ZABRANA RADA DJECE I PRISILNOG RADA	PROFESIONALNI I OSOBNI RAZVOJ ZAPOSLENIKA	ZAŠTITA OKOLIŠA, ZDRAVLJA I SIGURNOSTI
Poštovanje i povjerenje	Zaštita djece i obiteljskog života	Dobrobit zaposlenika	Minimiziranje nepovoljnog učinka poslovanja
Raznolikost	Nulta tolerancija prema svim oblicima rada djece	Optimalna ravnoteža poslovnog i privatnog života	Smanjenje ugljičnog otiska
Uključivost	Nulta tolerancija prema svim oblicima prisilnog rada	Obrazovanje i usavršavanje	Zdravlje i sigurnost svakog čovjeka

¹⁴ https://fortenova.hr/wp-content/uploads/2022/06/Eticki-kodeks_Code-of-Ethics-bilingual.pdf

Isto tako, vrijednosti poput imovine, intelektualnog prava vlasništva te povjerljivih i povlaštenih informacija primjenom Etičkog kodeksa uživaju posebnu zaštitu.

Prihvatanje i primjenu tih načela očekujemo i od svih naših dionika. Kad je riječ o zaštiti okoliša, zdravlja i sigurnosti, posebno pozivamo dionike da uvažavanjem, razvijanjem i primjenom odgovarajućih mjera zaštite okoliša, smjernica, dobre prakse i običaja rade na smanjivanju ugljičnog

otiska svojih operativnih djelatnosti te na smanjivanju svih zdravstvenih i sigurnosnih rizika, poštujući pritom mjerodavno zakonodavstvo kojim se propisuju mjere zaštite zdravlja i sigurnosti u poslovnom okruženju i pridržavajući se odgovarajućih zdravstvenih i sigurnosnih standarda. Posebno se, ali ne i isključivo, u svakom trenutku bez iznimke moraju poštovati sva propisana pravila i procedure kojima se osigurava zdravlje i sigurnost na radu.

2021. godine počeli smo razvijati svoje politike usklađenosti poslovanja – opću Politiku usklađenosti poslovanja, Politiku sprječavanja podmičivanja i korupcije – darovi i nagrade, Politiku sprječavanja pranja novca i Politiku sprječavanja sukoba interesa.

Politika usklađenosti poslovanja utvrđuje osnovne zahtjeve u pogledu okvira usklađenosti u cijeloj Grupi te minimalne zaštite i standarde koje je potrebno primjenjivati. Politika definira osnovna načela usklađenosti kako je prikazano u nastavku.

Nastojimo raditi u skladu s važećim zakonodavstvom, profesionalnom etikom i internim aktima te zadržati fokus na održavanju najviše razine integriteta i ugleda u svakom trenutku – stoga od svih svojih kompanija zahtijevamo dobro razumijevanje svih mjerodavnih zakona, propisa i standarda na tržištima i u zakonodavstvima u kojima posluju te postupanje u skladu s njima.

Vjerujemo da svi naši zaposlenici igraju važnu ulogu u tome da naše djelatnosti ostanu usklađene s propisima te da je odgovornost top menadžmenta naših društava dati dobar primjer i poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurali da svi zaposlenici svoje poslovne aktivnosti obavljaju etično, u skladu sa zakonima i drugim vanjskim propisima te internim politikama i procedurama. Stoga je odgovornost top menadžmenta osigurati da funkcija usklađenosti poslovanja ima potrebne ovlasti, resurse i stručnost za obavljanje svojih dužnosti primjereno veličini, složenosti i strukturi poslovanja.

FUNKCIJA USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Funkcija usklađenosti poslovanja uspostavljena je na razini Fortenova grupe d.d. krajem 2020. godine, a od 1. siječnja 2021. uspostavljena je i u sljedećim operativnim društvima¹⁵, prikazanim po poslovnim područjima:

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA –
Konzum HR, Konzum BIH, Mercator SLO, Mercator SRB, Tisak

PREHRANA – *Jamnica HR, Mg Mivela, Sarajevski kiseljak, Zvijezda HR, Dijamant, Kikindski mlin, PIK Vrbovec HR*

POLJOPRIVREDA – *Belje, Agrolaguna, PIK Vinkovci, Vupik*

NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE – *mStart HR*

Sve navedene kompanije imenovala su i nositelje funkcija usklađenosti poslovanja.

PRIMJENA POLITIKA USKLAĐENOSTI POSLOVANJA U OPERATIVNIM DRUŠTVIMA

Budući da je funkcija usklađenosti poslovanja Grupe još uvijek prilično nova i „u izgradnji“, kad je riječ o uspostavi okvira usklađenosti poslovanja, pripremi politika, osmišljavanju aktivnosti, prikupljanju i analiziranju podataka, trenutno je usredotočena na gore navedena društva.

Plan je dalje razviti politike usklađenosti poslovanja i implementirati ih u još većem broju operativnih društava.

Dosada su nositelji funkcije usklađenosti poslovanja educirani i obučavani u pogledu politika usklađenosti poslovanja putem individualnih i grupnih sastanaka i obrazovnih materijala, te putem svakodnevne komunikacije u slučaju pitanja koje se odnose na implementaciju.

Nastojimo stalno unaprjeđivati sustav usklađenosti poslovanja kako bismo osigurali usklađenost sa zakonima i usvojili najbolju praksu, pri čemu je cilj osigurati da zakonske promjene budu uzete u obzir što je moguće brže.

KAKO UPRAVLJAMO SITUACIJAMA KAD SU POLITIKE GRUPE U SUPROTNOSTI S LOKALNIM ZAKONIMA I DRUGIM PROBLEMIMA U IMPLEMENTACIJI

Ako se ispostavi da su interni propisi u suprotnosti s lokalnim zakonima ili njihova primjena nije moguća iz drugih razloga, propisana procedura zahtijeva da odgovarajuća funkcija usklađenosti poslovanja operativnog društva odmah kontaktira funkciju usklađenosti poslovanja Grupe kako bi uputila zahtjev za odstupanje ili izuzeće od određene odredbe u politici Grupe. Funkcija usklađenosti poslovanja Grupe pruža povratnu informaciju u roku od pet radnih dana od uspostave kontakta.

Ako se sukob odnosi na politike društava Mercator grupe¹⁶, s obzirom da su postala dijelom Fortenova grupe 2021. godine, tijekom faze prilagodbe koja je još u tijeku od njih se zahtijeva za zatraže odobrenje izvršnih direktora Fortenova grupe d.d. (a prema potrebi od Upravnog odbora) za izuzeće od politike. Dosada se od društava Mercator grupe tražilo pridržavanje naših politika i nisu odobrena nikakva izuzeća.

¹⁵ U vrijeme kad je uvedena funkcija usklađenosti poslovanja bili su obuhvaćeni i Ledo plus, Ledo Čitluk, Ledo Podgorica i Frikom. Napominjemo da je Kikindski mlin 31. prosinca 2021. pripojen Dijamantu.

¹⁶ Mercator SLO, Mercator SRB, Mercator BIH, Mercator CG, Mercator IP, Mercator Emba, Mercator H, M Energija

PRIJAVLJIVANJE NEPRAVILNOSTI I NEETIČNOG PONAŠANJA U FORTENOVA GRUPI D.D. I OPERATIVNIM DRUŠTVIMA

Procedura prijavljivanja neetičnog ponašanja u Fortenova grupi provodi se na temelju **Poslovnika o radu Etičkog povjerenstva i Etičkog kodeksa**.

Svaki dionik može e-mailom, poštom ili telefonom podnijeti pritužbu protiv neetičnog ponašanja koje se odnosi na poslovanje Fortenova grupe. Važno je napomenuti i da svi zaposlenici mogu anonimno prijaviti nepravilnosti Etičkom povjerenstvu.

Neposredno nakon primitka pritužbe dionika, predsjednik Etičkog povjerenstva ispituje je li pritužba dovoljno obrazložena, tj. sadrži li opis prirode neetičnog ponašanja ili činjenični opis neetičnog ponašanja.

Povjerenstvo je dužno provesti postupak i donijeti mišljenje o pritužbi na neetično ponašanje u roku od maksimalno 60 (šezdeset) dana od datuma primitka pritužbe.

Utvrđi li Povjerenstvo da je pritužba osnovana i da je neetično ponašanje nastupilo, predlaže odgovarajuće mjere i/ili sankcije razmjerne neetičnom ponašanju, imajući pritom u vidu sve okolnosti neetičnog ponašanja. Mjere koje se mogu primijeniti u slučaju kršenja Etičkog kodeksa sežu od pisama opomene, naloga za ispravak ponašanja i otkaza ugovora sve do novčanih kazni i pokretanja kaznenog postupka protiv počinitelja neetičnog ponašanja, u skladu s mjerodavnim zakonima.

Konačnu odluku o utvrđivanju i provedbi odgovarajućih mjera i/ili sankcija na temelju prijedloga Povjerenstva donose izvršni direktori Fortenova grupe d.d.

Fortenova grupa d.d. donijela je i **Pravilnik o postupku internog prijavljivanja i rješavanja nepravilnosti**, pri čemu se nepravilnostima smatra kršenje zakona i drugih propisa povezano s obavljanjem posla u Fortenova grupi d.d.

Na temelju tog pravilnika svaki dionik može podnijeti pritužbu povjerljivoj osobi i/ili zamjeniku povjerljive osobe Fortenova grupe d.d. te povjerljivoj osobi i/ili zamjeniku povjerljive osobe pružiti sve potrebne informacije povezane s prijavom kojima raspolaže. Povjerljiva osoba i/ili zamjenik povjerljive osobe dužni su provesti postupak ispitivanja osnovanosti prijave u roku od 60 dana od primitka prijave. U slučaju da povjerljiva osoba po dovršetku postupka ispitivanja osnovanosti prijave utvrdi da je prijava nepravilnosti osnovana, dužna je izvršnim direktorima Fortenova grupe d.d. dostaviti na provjeru pisano izvješće o dovršenju postupka uz prijedlog odluke za sankcioniranje nepravilnog ponašanja zaposlenika. Izvršni direktori Fortenova grupe d.d. dužni su razmotriti izvješće povjerljive osobe i potvrditi prijedlog odluke koji je podnijela povjerljiva osoba ili donijeti drukčiju odluku u roku od sljedeća 3 radna dana.

Moguće sankcije za nepravilno ponašanje su opomena, opomena pred otkaz ugovora o radu, novčana kazna i otkaz ugovora o radu.

Sva operativna društva u Hrvatskoj koja zapošljavaju više od 50 osoba isto su tako usvojila pravilnike o postupku internog prijavljivanja i rješavanja nepravilnosti, kao što to propisuje nacionalno zakonodavstvo.

Osim toga, **Pravilnik o radu** propisuje postupak i mjere zaštite dostojanstva radnika na radu i zabranjuje svaku izravnu ili neizravnu diskriminaciju povezanu s radom i uvjetima na radu, uključujući kriterije i uvjete za zapošljavanje, napredovanje u karijeri, profesionalno usmjeravanje, stručnu kvalifikaciju i obuku te prekvalifikaciju, u skladu s posebnim zakonodavstvom. Fortenova grupa d.d. i njezina operativna društva imenovali su ovlaštenog predstavnika za zaprimanje i rješavanje pritužbi koje se odnose na zaštitu dostojanstva radnika.

Tijekom izvještajnog razdoblja na razini Grupe Etičko povjerenstvo Fortenova grupe zaprimilo je ukupno 31 prijavu. Pritužbe su se odnosile na nepravilnosti u poslovanju i interne odnose s nadređenima i drugim kolegama. Sve su pritužbe (100 %) obrađene i upućene na ispitivanje odgovornoj osobi. Od 31 zaprimljene, 28 pritužbi (90 %) je riješeno, a tri su u postupku rješavanja i očekuje se da će biti zaključene 2022. godine.

BORBA PROTIV KORUPCIJE

FORTENOVA GRUPA IMA NULTU STOPU TOLERANCIJE PREMA KORUPCIJI I DRUGIM NEZAKONITIM AKTIVNOSTIMA.

Kao što je navedeno u našem *Etičkom kodeksu*, Fortenova grupa ne tolerira zlorabu moći i ne sudjeluje ni u kakvom obliku korupcije ili podmićivanja kako bi postigla nepoštenu prednost ili dobitak. Svaki oblik nedopuštene upotrebe utjecaja radi pribavljanja osobne koristi ili koristi za bilo koju drugu osobu ili grupu zabranjen je, što uključuje, ali nije ograničeno na sljedeće:

AKTIVNO PODMIĆIVANJE – obećavanje, nudičenje ili davanje nečeg vrijednog ili neke usluge javnim ili državnim službenicima ili trećim osobama povezanim s onima koji donose odluke radi pribavljanja poslovne prednosti

PASIVNO PODMIĆIVANJE – nezakonito poticanje, zahtijevanje, prihvaćanje ili primanje nečega vrijednog ili neke usluge radi pružanja nekog oblika prednosti zauzvrat ili kao uvjet za ispunjavanje dužnosti ili utjecanje na treću osobu da to učini

NEIZRAVNO PODMIĆIVANJE – pridonosenje tome da treća osoba kao posrednik počinu navedeno nezakonito djelo u ime ili u korist korumpirane strane

ZLORABA FUNKCIJE ILI POLOŽAJA – pretvaranje da se na nekog neprimjereno utječe i na temelju te obmane zahtijevati ili primiti nezakonitu prednost ili prihvatiti obećanje takve prednosti

NEPOTIZAM – upotreba moći ili utjecaja za stjecanje položaja ili neprikladnih prednosti za članove obitelji ili druge skupine.

Od zaposlenika očekujemo da budu upoznati sa svim pravilima i procedurama za borbu protiv korupcije i da ih se pridržavaju, vodeći pritom brigu o tome da ih razumiju i prihvate i poslovni partneri i dobavljači Fortenova grupe, te da izbjegavaju bilo kakve okolnosti koje bi se mogle protumačiti kao nedolično ponašanje. Moraju osigurati i podupirati samo poštene i transparentne postupke nabave, sporazume, naknade i honorare i nikada ne smiju ponuditi, obećati, izvršiti, tražiti ili prihvatiti, izravno ili neizravno, nikakvo neprimjereno plaćanje, dar ili uslugu kako bi stekli poslovnu prednost ili povlašteni tretman te nikada ne smiju utjecati na poslovne ishode ili pokušati navesti nekoga ili mu pomoći ili dopustiti da učini nešto nezakonito ili prekrši ova pravila u ime Grupe.

Korupcija se smatra iznimno ozbiljnom povredom Etičkog kodeksa i može rezultirati prekidom odnosa predmetnog dionika s Fortenova grupom.

Kao što je već navedeno, u rujnu 2021. donijeli smo *Politiku sprječavanja korupcije i podmićivanja – darovi i nagrade*, koja nadopunjuje Etički kodeks propisivanjem praga za darove velike vrijednosti, primjerenog načina postupanja u slučajevima davanja ili primanja darova, zabrane prednosti kako je opisano u nastavku, te obveze prijavljivanja takvih događaja i posljedica u slučaju nepridržavanja. Politika isto tako Grupi i njezinim zaposlenicima daje alate i potrebnu podršku za prepoznavanje i borbu protiv rizika korupcije i podmićivanja općenito. Ta će se Politika preispitivati svake godine i ažurirati u skladu s novom najboljom praksom ili ako to zahtijevaju regulatorne ili tržišne promjene ili promjene u strategiji i organizacijskoj strukturi Grupe.

"Korupcija se smatra iznimno ozbiljnom povredom Etičkog kodeksa"

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE Borba protiv korupcije

S ponosom možemo reći da 2021. nije bilo prijavljenih incidenata ni sudskih postupaka povezanih s korupcijom ni protiv jednog od društava Grupe, kao što je prikazano u tablici u nastavku.

TEMA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE
Ukupni broj i priroda potvrđenih incidenata korupcije	0	0	0	0
Ukupni broj potvrđenih incidenata u kojima su zaposlenici otpušteni ili podvrgnuti disciplinskom postupku zbog korupcije	0	0	0	0
Ukupni broj potvrđenih incidenata gdje su ugovori s poslovnim partnerima raskinuti ili nisu obnovljeni zbog prekršaja povezanih s korupcijom	0	0	0	0
Javni sudski postupci koji se odnose na korupciju pokrenuti protiv organizacije ili njezinih zaposlenika tijekom izvještajnog razdoblja i ishodi tih postupaka	0	0	0	0

U okviru upravljačkog dijela naše ESG analize (vidjeti: [Naš pristup održivosti](#)) uočili smo da bi jedna od točaka za unaprjeđenje trebalo biti definiranje procedure za procjenu rizika povezanih s korupcijom na razini operativnog poslovanja i pojedinačnih društava, s obzirom da takva procedura nije obuhvaćena sveukupnom procjenom rizika. U nedostatku takve specifične procedure, 2021. godine nije provedena procjena rizika povezanih s korupcijom ni za jednu operativnu djelatnost.

U skladu s time, naši planovi za 2022. uključuju provedbu procjene rizika u svim operativnim društvima koja će obuhvatiti rizike korupcije u općem registru rizika. O svojim nastojanjima i rezultatima izvijestit ćemo u izvješću o održivosti za sljedeću godinu. Isto tako, funkcija usklađenosti poslovanja Grupe planira mjeriti efikasnost provedbe Politike sprječavanja korupcije i podmićivanja – darovi i nagrade.

POREZI

Prvu Poreznu politiku Fortenova grupe donijeli smo u studenome 2020. godine. Tom se Politikom utvrđuje porezna strategija Grupe, čiji su ciljevi sljedeći:

<p>POREZNI CILJEVI</p>	<p>POŠTOVATI MJERODAVNE ZAKONE ISPUNJAVANJEM OBVEZA POREZNE USKLAĐENOSTI I IZVJEŠTAVANJA U SVIM ZEMLJAMA U KOJIMA POSLUJEMO</p>	<p>ODRŽAVATI ODNOS S POREZNI TIJELIMA I OSTALIM TIJELIMA DRŽAVNE UPRAVE UZ PROAKTIVAN I TRANSPARENTAN PRISTUP KOJI NESUGLASICE SVODI NA NAJMANJU MOGUĆU MJERU</p>	<p>OSIGURATI DA POREZNA STRATEGIJA BUDE USKLAĐENA S POSLOVNO STRATEGIJOM</p>
<p>OSIGURATI DA SE OPTIMIZACIJA POREZA I PRILIKE ZA PLANIRANJE OCJENJUJU U SKLADU SA ZAKONOM I UNUTAR JASNIH PARAMETARA RIZIKA</p>	<p>ODRŽAVATI OKVIR POREZNE KONTROLE KOJI OMOGUĆAVA PROAKTIVNO UPRAVLJANJE POREZNI RIZIKOM</p>	<p>ISKAZIVATI POREZ U SKLADU S MJERODAVNIM NACIONALNIM PROPISIMA I ZAHTJEVIMA ZA IZVJEŠTAVANJE TE STANDARDIMA POPUT MSFI-JA</p>	<p>PODRŽAVATI POSLOVANJE U STVARANJU, IZGRADNJI I ZAŠTITI VRIJEDNOSTI ZA DIONIČARE</p>

Politiku je odobrio Upravni odbor Fortenova grupe d.d. te se ona ažurira kad to zahtijevaju okolnosti.

Na razini Fortenova grupe porezna je funkcija organizirana u Porezima grupe u okviru područja Financija Grupe te je odgovorna za strateška porezna pitanja i ona koja su relevantna za Grupu, dok su odjeli i mjerodavne osobe u operativnim društvima odgovorni za svakodnevna i specifična porezna pitanja koja se odnose na njih.

Direktor za poreze Grupe nadležan je za upravljanje poreznim pitanjima na razini Grupe, dok se odgovornim smatra izvršni direktor za financije Grupe. Na razini operativnih društava porezne funkcije obično su organizirane u odjelima financija u okviru računovodstva. U većini slučajeva operativna društva nemaju zaposlenike koji se bave isključivo poreznim pitanjima, pa poreznim aktivnostima upravljaju imenovani zaposlenici u odjelima financija/računovodstva. S obzirom na ovu Politiku,

odgovornima za porezna pitanja operativnih društava smatraju se članovi uprava za financije/financijski direktori, dok se nadležnima smatraju direktori računovodstva. Interni revizor može obavljati godišnje provjere jesu li operativna društva postupala u skladu s načelima Porezne politike Fortenova grupe te u skladu s poreznim strategijama definiranim na razini operativnih društava.

UPRAVLJANJE POREZNYM RIZICIMA

Centralno upravljanje poreznim rizicima na razini grupe odgovornost je Poreza grupe. Za potrebe analize poreznih rizika porezna se funkcija povezuje s ostalim organizacijskim jedinicama kako bi prema potrebi pribavila relevantne ulazne podatke. Porezna funkcija porezne rizike uvijek ispituje unaprijed, prije ulazanja u značajne transakcije. Moramo naglasiti da je analiziranje poreznih rizika i upravljanje njima u Grupi kontinuiran proces. Transakcije koje podrazumijevaju ozbiljne porezne rizike i procese povezane s njima moraju se identificirati i analizirati u operativnim društvima. Nakon toga potrebno je predložiti i provesti radnje za ublažavanje rizika. Porezi Grupe uvijek su uključeni u te analize i odluke.

Porezni rizici povezani su s veličinom i složenošću Grupe te uključuju rizike neusklađenosti, pravne, transakcijske, operativne i reputacijske rizike.

NAČELA SU UPRAVLJANJA POREZNIH RIZIKOM SLJEDEĆA:

- postupanje u skladu s mjerodavnim poreznim zakonima
- praćenje promjena u poreznim zakonima i postupanje u skladu s njima
- prikupljanje i dokumentiranje informacija potrebnih za izračun i iskazivanje poreznih obveza
- plaćanje poreznih obveza u cijelosti na datume dospjeća
- kako bi se izbjegao ponovni razrez poreza prilikom poreznih revizija, otkrivene greške treba samostalno ispraviti ili pripremiti dokumentaciju za obranu
- kako bi se postigla izvjesnost, treba pribaviti savjete od poreznih savjetnika i/ili u krajnjem slučaju rješenje od porezne uprave
- edukacija zaposlenih koji su uključeni u porezne aktivnosti s posebnim fokusom na promjene u poreznim zakonima.

KOMUNIKACIJA S POREZNIH TIJELIMA

Kad je riječ o komunikaciji s poreznim tijelima u svim zemljama u kojima poslujemo, Fortenova grupa s predanošću otvoreno i transparentno komunicira o poreznim pitanjima.

Porezi Grupe upravljaju komunikacijom s poreznim tijelima koja uključuje teme zajedničke za Grupu. Operativna društva upravljaju svakodnevnom

operativnom komunikacijom s poreznim tijelima po pitanjima kao što su ponovno podnošenje poreznih prijava, tehnička pitanja itd., a Poreze Grupe uključuju prema potrebi od slučaja do slučaja, kad postoje okolnosti koje su povezane s pitanjima na razini Grupe, problemima i slično.

Suradnja Mercatora SLO s Poreznom upravom Republike Slovenije

Mercator SLO prva je slovenska kompanija kojoj je Financijska uprava Republike Slovenije u ožujku 2016. dodijelila poseban status na razdoblje od tri godine u okviru programa poticanja dobrovoljnog ispunjavanja obveza i smanjivanja administrativnog tereta financijske kontrole. U ožujku 2019. godine poseban je status kompanije produljen do ožujka 2022. Mercator i Financijska uprava Republike Slovenije (FURS) provode program na temelju načela transparentnosti, suradnje, razumijevanja i međusobnog povjerenja. FURS kompaniji omogućava brzo i spremno rješavanje svih problema u ispunjavanju njezinih poreznih obveza uz spremnost na suradnju. Takav oblik suradnje s poreznim tijelima omogućava kompaniji veću sigurnost/izvjesnost u poreznim pitanjima.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Naš pristup zaposlenicima

NAŠ PRISTUP ZAPOSLENICIMA

Naši su zaposlenici temelj našeg uspjeha i naša snaga. Priznavanjem njihove važnosti nastojimo im pružiti sigurno i poticajno radno okruženje i priliku za postizanje profesionalnih ciljeva.

Iako Fortenova grupa ima oko 45.000 zaposlenih¹⁷, imamo alate koji omogućavaju da se njihov doprinos prepoznaje i primjereno vrednuje. Kao što je objašnjeno u odjeljku [Putovanje prema održivosti](#), tijekom analize koju smo proveli 2021. godine uočili smo da postoje područja s potencijalom za unaprjeđenje kojima se moramo posvetiti čim prije i staviti zaposlenike, njihovo blagostanje, raznolikost, ravnopravnost i uključivost na vrh popisa prioriteta. Provedena analiza referentnih vrijednosti predstavila nam je pozitivne primjere na tržištu – gdje usporedive kompanije isto tako stavljaju zaposlenike u fokus i postavljaju različite ciljeve koje treba ostvariti u pogledu raznolikosti, ravnopravnosti i uključivosti, kao i u pogledu radnih uvjeta i plaća. Identificirali smo i brojne vlastite pozitivne primjere u praksi i inicijative koje pogoduju tome da stvaramo uključivo radno okruženje i

podržavamo ravnotežu poslovnog i privatnog života – za koje vjerujemo da su nam pomogli zadržati talentiranu radnu snagu i stvoriti konkurentsku prednost. Nastojat ćemo usvojiti najbolju tržišnu praksu te uvoditi nove inicijative i pogodnosti za zaposlenike.

Za potrebe ovog dijela izvješća definirali smo „top menadžment“ kao osobe koje su ili članovi najvišeg upravljačkog tijela u društvu ili su direktori na razini B-1, dok su „srednji“ i „linijski“ menadžment definirani u svakoj kompaniji prema njihovim internim organizacijskim shemama i sistematizacijama radnih mjesta. „Ostali radnici“ jesu oni koji ne pripadaju nijednoj od navedenih skupina. Zbog naše veličine i razlika među operativnim društvima nismo podijelili zaposlenike po funkcijama unutar kategorije „ostali radnici“.

¹⁷ Ukupni broj zaposlenika tijekom godine zbog sezonskih radnika doseže do 50 000.

UPRAVLJANJE ZAPOSLENICIMA

Ljudski potencijali (HR) Grupe strateški upravljaju poslovnim područjem HR-a na razini grupe i odgovorni su za kreiranje, standardizaciju i kontrolu ključnih procesa u upravljanju

ljudskim potencijalima u svim organizacijskim jedinicama u Fortenova grupi d.d. i njezinim operativnim društvima, uključujući planiranje radne snage, ukupne politike plaća i

nagrađivanja, razvoj ključnih zaposlenika i unaprjeđivanje korporativne klime i kulture. Naša strategija HR-a temelji se na pet ključnih područja, kako je prikazano u nastavku.

KLJUČNA PODRUČJA STRATEGIJE LJUDSKIH POTENCIJALA

RAZVOJ
POLITIKE
PLAĆA I
NAGRAĐIVANJA

UNAPRJEĐENJE
ISKUSTAVA
ZAPOSLENIKA

RAZVOJ
ORGANIZACIJSKIH I
OPERATIVNIH MODELA
UPRAVLJANJA

SUSTAV
NAPREDOVANJA,
UPRAVLJANJE
KARIJERAMA
KLJUČNIH
ZAPOSLENIKA

ZAPOŠLJAVANJE
I ZADRŽAVANJE
ZAPOSLENIKA

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Naš pristup zaposlenicima

Tako je, kad je riječ o razvoju zaposlenika, dugoročna strategija Fortenova grupe usredotočena na izvrsnost zaposlenika u svemu što rade, na razvoj vještina rukovođenja, interna promaknuća umjesto zapošljavanja izvana i na angažiranost zaposlenika.

Kao što je već prikazano u odjeljku [Etička pitanja i usklađenost poslovanja](#), profesionalni i osobni razvoj zaposlenika jedno je od temeljnih načela koja podupire i štiti naš Etički kodeks, što znači da Fortenova grupa njeguje dobrobit svojih zaposlenika i uvijek nastoji osigurati i promicati njihov profesionalni i osobni razvoj. U tom pogledu Grupa potiče svoje zaposlenike da proaktivno održavaju optimalnu ravnotežu profesionalnog i privatnog života i vodi računa o njihovim zajamčenim pravima i slobodama prema mjerodavnom zakonodavstvu. Zaposlenike se isto tako potiče da svojim nadređenima ukazuju na svaku priliku za stjecanje dodatnog stručnog obrazovanja i usavršavanja za koje mogu dobiti naknadu ako politike Grupe propisuju i omogućavaju takvu naknadu. Kako bi ispunjavali naša načela, HR Grupe i odjeli HR-a u operativnim društvima posvećeni su razvoju zaposlenika putem cjeloživotnog učenja. Stoga aktivno planiraju i pružaju edukaciju i obuku za zaposlenike u namjeri da podrže njihov profesionalni i osobni rast i pripreme ih za preuzimanje složenijih poslova u organizaciji. Isto tako, naše velike kompanije¹⁸ imaju jednog ili više specijalista za obuku zaposlenika koji aktivno surađuju s HR-om Grupe.

Kad je riječ o organizaciji rada, nastojimo održavati najviše standarde profesionalnosti u radnom okruženju i promicati radnu kulturu neovisnosti, izvrsnosti i odgovornosti, uz politiku jednakih mogućnosti i težnju prema optimalnoj ravnoteži profesionalnog i privatnog života – što znači da

bi svakom zaposleniku i zaposlenici trebalo biti dodijeljeno radno mjesto koje odgovara njegovim ili njezinim stručnim kvalifikacijama, sposobnostima i ciljevima. Vjerujemo da bi radno opterećenje zaposlenika trebalo biti raspodijeljeno tako da im omogući da u potpunosti uživaju u svojem slobodnom vremenu i unaprijede kvalitetu života.

Tijekom 2019. godine pokrenuli smo **Projekt klasifikacije i strukture naknada**. Cilj je tog projekta vrednovanje i procjena radnih mjesta unutar Grupe radi uspostave novog modela izračuna plaća i strukture naknada, pri čemu je krajnji cilj postići isti raspon plaća i nagrada za iste položaje zaposlenika na razini Grupe¹⁹. U okviru projekta vrednovano je više od 4500 radnih mjesta u skladu s odabranom metodologijom vrednovanja radnih mjesta, a obavljeno je više od 230 intervjua s poslovođstvima društava. Projekt se nastavio 2021. godine, a njegova provedba otvorila je mogućnost aktivnog upravljanja strukturom naknada i pogodnosti na razini Grupe i u operativnim društvima.

PRIZNANJA

Svoju odgovornost shvaćamo vrlo ozbiljno i ponosni smo kad se naša nastojanja prepoznaju.

U ožujku 2022. Fortenova grupa d.d. i njezina društva Jamnica HR, Konzum HR, PIK Vrbovec HR i mStart HR dobili su **Certifikat poslodavac-partner (CPP), koji dodjeljuje grupa Selectio**. Tim certifikatom već više od 15 godina stručnjaci grupe Selectio uspoređuju domaću praksu HR-a s globalnim trendovima, čime se unaprjeđuju standardi upravljanja ljudskim potencijalima i promiču prakse koje su primjer izvrsnosti u području HR-a. Fortenova grupa i njezina operativna društva ostvarili su izvrsne rezultate

u analizi HR-a koja je provedena na svim razinama organizacija, a certifikatom je potvrđena najviša kvaliteta upravljanja u pet područja ljudskih potencijala: strategija, zapošljavanje i selekcija, upravljanje radnom uspješnošću, obuka i razvoj te odnosi sa zaposlenicima.

Kad je riječ o nagradama i priznanjima koje smo kao poslodavac primili 2021. godine, naše su kompanije osvojile nagrade **Best Employer Brand u Adria regiji**. Jamnica HR pobijedila je u kategoriji **napretka u razvoju i implementaciji aktivnosti brendinga poslodavca**, što znači da su kvalitetu brojnih aktivnosti za daljnji razvoj funkcije ljudskih potencijala u Jamnici HR prepoznali ne samo njezini zaposlenici, već i struka. Fortenova grupa zajedno s Jamnicom HR i Zvijezdom HR pobijedila je i kao **najbolji brend poslodavca u sektoru robe široke potrošnje**, istaknuvši se projektima edukacije i razvoja ljudi te izgradnje organizacijske kulture, inovativnim aktivnostima i internom komunikacijom. Isto tako, Mercator SLO ostvario je zapažen uspjeh osvojivši i **Grand Prix Slovenije** i nagradu za **najbolji brend poslodavca u sektoru maloprodaje**.

Sarajevski kiseljak osvojio je treće mjesto na ljestvici najpoželjnijih poslodavaca u Bosne i Hercegovine u sektoru Prehrane prema istraživanju koje je proveo portal MojPosao.ba.

¹⁸ U Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje to su Mercator SLO, Mercator CG, Mercator SRB, Mercator BIH, Konzum HR, Konzum BIH i Tisak, u Poslovnom području prehrane Jamnica HR, PIK Vrbovec HR, Dijamant, Zvijezda HR, Sarajevski kiseljak, Roto dinamic i Mg Mivela, u Poslovnom području poljoprivrede Agrolaguna, Belje, Eko Biograd, PIK Vinkovci, Vupik i Vinka, te u Poslovnom području neosnovnih djelatnosti kompanija mStart.

¹⁹ Što isto uključuje operativna društva navedena u prethodnoj fusnoti.

PRISTUP RAZNOLIKOSTI, RAVNOPRAVNOSTI I UKLJUČIVOSTI

Kao što je već spomenuto, ljudsko dostojanstvo i zaštita ljudskog života primarna su načela koja se podržavaju i štite našim Etičkim kodeksom, kojim se od svih dionika traži da poštuju i promiču raznolikost ljudi otvorenim prihvaćanjem i uvažavanjem svake osobe te proaktivnim pomaganjem svakoj osobi, neovisno o rasi, spolu, državljanstvu, etničkoj pripadnosti, sustavu osobnih uvjerenja, vjeri, socijalnom statusu i/ili porijeklu, boji kože, spolnoj orijentaciji, članstvu u sindikatu, obrazovanju, zdravstvenom stanju ili bilo kojem drugom svojstvu po kojemu se iz kojeg god razloga može razlikovati od drugih.

Posvećeni smo tome da provodimo i održavamo fer politike zapošljavanja koje se temelje na stručnim kvalifikacijama, zaslugama, uspješnosti i predanosti i nastojimo promicati i podržavati politiku adekvatnih plaća za obavljene posao s obzirom na odgovornosti, dužnosti i zahtjeve određenog radnog mjesta, u skladu s mjerodavnim propisima.

Kada bira talente za zapošljavanje, naš HR svoje odluke temelji isključivo na zaslugama, uspješnosti, kvalifikacijama i drugim kriterijima povezanim s poslom, izbjegavajući sukob interesa i/ili utjecaj osobnih razlika na proces donošenja odluka.

S ponosom ističemo da je Fortenova grupa 17. prosinca 2021. u suradnji s HR PSOR-om potpisala *Povelju o raznolikosti za sve segmente poslovanja i operativna društva u Hrvatskoj i cijeloj regiji.*

Povelju su potpisali Fabris Peruško, glavni izvršni direktor i član Upravnog odbora Fortenova grupe i Mirjana Matešić, direktorica HR PSOR-a. Potpisivanje Povelje uslijedilo je nakon što je Grupa formalno pristupila HR PSOR-u i UN Global Compactu, najznačajnijoj lokalnoj, odnosno globalnoj inicijativi za održivi razvoj i korporativnu održivost.

Usvajanjem Povelje o raznolikosti javno smo prihvatili odgovornost za podržavanje, razvoj i primjenu raznolikosti i jednakih mogućnosti na radnom mjestu u svim našim operativnim društvima i poslovnom okruženju u cjelini. Kako je izjavio naš glavni izvršni direktor, potpisivanje Povelje o raznolikosti logična je nadogradnja predanosti Fortenova grupe održivom razvoju, s obzirom da su i održivost i raznolikost temeljne vrijednosti Fortenova grupe i sastavni dio naše korporativne kulture.

Isto tako očekujemo od svih zaposlenika da budu otvoreni za prihvaćanje svih razlika koje mogu proizaći iz toga što zaposlenici dolaze iz različitih kulturnih i nacionalnih sredina.

Nakon usvajanja Povelje o raznolikosti započeli smo s radom na Politici raznolikosti i ukljuživosti Fortenova grupe.

U skladu s Kodeksom korporativnog upravljanja, *Odbor za nominacije, nagrađivanje i korporativno upravljanje Upravnog odbora* bit će odgovoran za nadziranje buduće politike, njezinih ciljeva i povezanosti sa strategijom Fortenova grupe te njezine implementacije i napredovanja u postizanju ciljeva buduće politike, kao i za izvještavanje o tome.

Predano primjenjujemo i promičemo rodnu jednakost te nam je cilj povećati udio žena na rukovodećim položajima na razini Grupe i na razini pojedinačnih društava.

U našem izvješću podaci o zaposlenicima prema spolu objavljeni su u odjeljcima Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob, Upravljanje talentima i edukacije te Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Pristup raznolikosti, ravnopravnosti i uključivosti

NULTA STOPA TOLERANCIJE PREMA DISKRIMINACIJI

Potrebno je naglasiti da Fortenova grupa ima politiku nulte stope tolerancije prema diskriminaciji, uznemiravanju i mobbingu – svako od navedenog strogo je zabranjeno i smatra se iznimno ozbiljnom povredom Etičkog kodeksa te se rješava najstrožim mogućim mjerama.

Od zaposlenika očekujemo da izbjegavaju svako nepoželjno ponašanje koje se može protumačiti kao diskriminirajuće, neprijateljsko, uvredljivo, zastrašujuće ili zlonamjerno u bilo kojem pogledu, što osobito uključuje, ali nije ograničeno na postupke koji se prema mjerodavnim zakonodavstvu mogu protumačiti kao uznemiravanje, diskriminacija ili mobbing, te da protiv njega poduzimaju odlučne korake.

Tijekom 2021. godine u našim su operativnim društvima prijavljena tri slučaja navodne diskriminacije – dva u Belju i jedan u Mercatoru SRB. Svi su slučajevi primjereno procijenjeni u skladu s internim aktima i mjerodavnim nacionalnim zakonodavstvom. Nakon što su provedene interne istrage, potvrđeno je da u navedenim slučajevima nije bilo diskriminacije.

PODRŠKA UKLJUČIVOSTI OSOBA S INVALIDITETOM

Nastojimo biti poslodavac koji pruža jednake mogućnosti. Stoga smo ponosni što u okviru naše zajednice imamo Mercator IP. *Mercator IP, koji posluje u okviru Poslovnog područja maloprodaje i veleprodaje, društvo je za proizvodnju i usluge koje posluje prema modernom konceptu zapošljavanja osoba s invaliditetom. Više od 52 % njegovih zaposlenika osobe su s invaliditetom.*

Naša prehrambena kompanija *Zvijezda HR* isto je tako poznata po radu s ljudima s invaliditetom, putem prilagodbe radnih mjesta vlastitim zaposlenicima s invaliditetom te u suradnji s Udrugom za promicanje inkluzije, putem koje zapošljava ljude s intelektualnim poteškoćama. Zvijezda HR ranije je dobila nagradu kao poslodavac godine za ljude s invaliditetom, zahvaljujući primjeni inovativne prakse u zapošljavanju i integraciji ljudi s invaliditetom.

Osim toga, i Zvijezda HR i *Dijamant* posvećeni su tome da podržavaju praksu raznolikosti i uključivosti čak i izvan granica vlastitog poslovanja, putem suradnje s udrugama za Down sindrom. Više informacija o tome nalazi se u odjeljku *Utjecaj na lokalne zajednice*.

PIK Vinkovci, iako direktno ne zapošljava osobe s invaliditetom, sklopio je ugovor o suradnji s integrativnim radionicama koje zapošljavaju pojedince s invaliditetom (najmanje 40 % ukupne radne snage). Više informacija o tome nalazi se u odjeljku *Utjecaj na lokalne zajednice*.

"Posvećeni smo podržavanju prakse raznolikosti i uključivosti čak i izvan granica vlastitog poslovanja, putem suradnje s udrugama za Down sindrom"

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE

ZAPOSLENICI U BROJEVIMA – KATEGORIJE, VRSTE UGOVORA, SPOL I DOB

Prosječni broj zaposlenih u Fortenova grupi 2021. godine iznosio je **45 289 zaposlenih**. S obzirom na sezonski karakter pojedinih djelatnosti taj broj tijekom godine varira, ovisno o sezonskim potrebama svakog od poslovnih segmenata. U Hrvatskoj je radio najveći broj zaposlenika Fortenova grupe – njih 21 148 ili 47 %.

Ostatak zaposlenih u Grupi bio je raspodijeljen na ostalim tržištima Jugoistočne Europe: u Sloveniji (21 %), Srbiji (20 %), Bosni i Hercegovini (8 %), Crnoj Gori (4 %) i vrlo malen postotak u Mađarskoj (0,03 %).

Većina zaposlenika ili njih 81 % radilo je u Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje, 11 % bilo je zaposleno u Poslovnom području prehrane, a 7 % u Poslovnom području poljoprivrede, dok su neosnovna operativna društva i Fortenova grupa d.d. zajedno zapošljavali oko 1 % naših zaposlenika.

Na razini cijele Grupe oko 65 % zaposlenih činile su žene, a 35 % muškarci. Kad je riječ o dobi i spolu, 14,8 % zaposlenika bilo je mlađe je od 30 godina, od čega su 59 % bile žene, a 41 % muškarci. Najveći udio naših zaposlenika ili 55,2 % nalazilo se u dobnoj skupini od 30 do 50 godina, od čega su 66 % bile žene, a 34 % muškarci, dok je 30 % zaposlenih bilo starije od 50 godina, a žene su činile 67 % tog broja.

45,289
zaposlenih

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob

UGOVORI O RADU, VRSTA RADNOG ODNOSA I STRUKTURA RADNE SNAGE

Kad je riječ o izvještajnom razdoblju, tablice u nastavku prikazuju da je većina naših zaposlenika - njih 38 455 ili 84,9 % - bila u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, od čega

su većina bile žene, dok su preostala 6 834 zaposlenika imala ugovore na određeno vrijeme. Napominjemo da ne vodimo evidenciju o ugovorima o

radu i vrsti radnog odnosa po spolu, pa su predmetni podaci prikazani samo po državama.

UKUPNI BROJ ZAPOSLENIH PREMA VRSTI UGOVORA O RADU, VRSTI RADNOG ODNOSA, REGIJI I SPOLU

Država	SPOL		UGOVOR O RADU		VRSTA RADNOG ODNOSA	
	muškarci	žene	na neodređeno	na određeno	puno radno vrijeme	nepuno radno vrijeme
Hrvatska	8.743	12.405	17.668	3.480	21.024	124
	41,3%	58,7%	83,5%	16,5%	99,4%	0,6%
Slovenija	2.312	7.225	9.404	133	8.793	744
	24,2%	75,8%	98,6%	1,4%	92,2%	7,8%
Srbija	3.392	5.826	7.412	1.806	9.152	66
	36,8%	63,2%	80,4%	19,6%	99,3%	0,7%
Bosna i Hercegovina	1.118	2.620	2.764	974	3.734	4
	29,9%	70,1%	73,9%	26,1%	99,9%	0,1%
Crna Gora	395	1.239	1.193	441	1.632	2
	24,2%	75,8%	73%	27%	99,9%	0,1%
Mađarska	7	7	14	0	14	0
	50%	50%	100%	0%	100%	0%
Ukupno na razini Grupe	15.967	29.322	38.455	6.834	44.349	940
	35,3%	64,7%	84,9%	15,1%	97,9%	2,1%

Prema strukturi radne snage, najznačajniji udio posla u Grupi obavljaju zaposlenici društava Fortenova grupe. Iznimke od tog pravila uključuju u prosjeku 579 radnika preko agencija, studenata i umirovljenika u operativnim društvima Grupe. To je naš odgovor na trajan problem nedostatka radne snage i fluktuacija u ponudi te način pokrivanja potreba za radnicima u operativi. Smatramo to i mjerom socijalnog ulaganja, s obzirom na to da na manje radno intenzivnim poslovima u

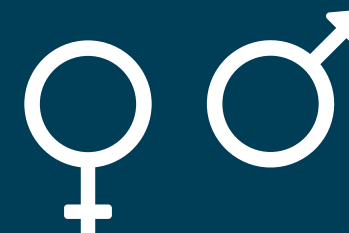
cijeloj Grupi nastojimo zapošljavati umirovljenike kako bismo poduprli tu kategoriju radne snage u želji da nastavite raditi i zarade dodatni dohodak uz mirovine. Belje, primjerice, uz učenike srednjih škola i studente, tijekom sezonskih radova redovito zapošljava lokalne umirovljenike. Nekoliko procesa provedenih 2021. godine, kojima je cilj bio kapitalno osnažiti Grupi, imalo je važan učinak na kretanje broja zaposlenih – postupak prodaje Poslovnog područja

zamrznute hrane, prodaja društava i udjela u neosnovnim djelatnostima te osobito integracija grupe Mercator u Fortenova grupu i kupnja proizvodnog pogona osječke mljekare. Napominjemo da u ovim tablicama nisu prikazana sva ta kretanja jer smo uključili samo ona društva koja još uvijek posluju unutar Grupe te integrirane brojeve grupe Mercator.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob

KATEGORIJE ZAPOSLENIH PO DOBI I SPOLU

Kad je riječ o kategorijama zaposlenih na razini Fortenova grupe 2021. godine, 64,49 % top menadžmenta su muškarci, a 35,51 % žene. Srednji menadžment čini 59,79 % muškaraca i 40,11 % žena, dok žene čine 64,14 %, a muškarci 35,86 % radne snage u linijskom menadžmentu. U kategoriji ostalih zaposlenika 65,78 % su žene, a 34,22 % muškarci. Podjela po kategorijama zaposlenika u osnovnim i neosnovnim djelatnostima i u Fortenova grupi d.d. u kategorijama raznolikosti po dobi i spolu detaljno je prikazana u nastavku.

KATEGORIJE ZAPOSLENIH PO DOBI I SPOLU

Kategorija zaposlenika	DOB	Fortenova grupa d.d.		Maloprodaja i veleprodaja		Prehrana		Poljoprivreda		Neosnovne djelatnosti i nekretnine	
		M	W	M	W	M	W	M	W	M	W
Top menadžment	ispod 30	0,002%	0%	0,003%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
	30-50	0,25%	0,14%	0,11%	0,07%	0,52%	0,36%	1,04%	0,40%	0,95%	0%
	iznad 50	0,10%	0,06%	0,04%	0,02%	0,18%	0,26%	0,44%	0,10%	0,47%	0,24%
Srednji menadžment	ispod 30	0,01%	0,02%	0%	0,01%	0,04%	0,08%	0,13%	0,10%	0%	0%
	30-50	0,58%	0,37%	0,29%	0,19%	1,89%	1,04%	1,64%	0,87%	1,18%	1,65%
	iznad 50	0,18%	0,13%	0,05%	0,07%	0,68%	0,40%	0,70%	0,47%	1,42%	0%
Linijski menadžment	ispod 30	0,24%	0,39%	0,19%	0,43%	0,32%	0,12%	0,70%	0,40%	0,47%	0%
	30-50	1,92%	3,56%	1,59%	3,98%	2,91%	1,16%	3,38%	1,84%	4,73%	2,60%
	iznad 50	0,68%	1,14%	0,49%	1,24%	1,06%	0,40%	2,38%	1,07%	1,18%	0,71%
Ostali zaposlenici	ispod 30	5,76%	8,34%	4,61%	9,48%	12,09%	3,45%	8,37%	2,68%	11,58%	10,64%
	30-50	16,06%	32,34%	12,34%	36,44%	33,87%	16,90%	28,88%	11,51%	32,86%	17,97%
	iznad 50	9,06%	18,67%	7,28%	21,07%	13,99%	8,29%	22,99%	9,91%	5,91%	5,44%
Ukupno po spolu		43,48%	56,52%	26,99%	73,01%	67,56%	32,44%	70,65%	29,35%	60,76%	39,24%

Kao što je prikazano u gornjoj tablici, Poslovna područja prehrane i poljoprivrede zapošljavaju više muškaraca nego žena, pri čemu muškarci čine 67,56 %, odnosno 70,65 % radne snage. S druge strane, oko 73 % radne snage u Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje – koji zapošljava većinu

zaposlenika Fortenova grupe – čine žene, dok muškarci čine 27 % zaposlenih. Kad je riječ o dobnim skupinama, većina radne snage u svim poslovnim područjima u dobi je između 30 i 50 godina (55 % u Maloprodaji i veleprodaji, 58,65 % u Prehrani i 49,65 % u Poljoprivredi). Kao što je prikazano u

gornjoj tablici, 56,52 % zaposlenih u Fortenova grupi d.d. jesu žene, a većina radne snage u dobnj je skupini od 30 do 50 godina (79 %). Operativna društva u neosnovnim djelatnostima zapošljavaju 60,75 % muškaraca, a oko 62 % radne snage u dobnj je skupini od 30 do 50 godina.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob

ZAPOŠLJAVANJE NOVIH ZAPOSLENIKA I FLUKTUACIJA ZAPOSLENIH PO DOBI I SPOLU

U skladu s politikama i praksama raznolikosti i uključivosti nastojimo privući sve vrste zaposlenika, bez diskriminacije prema spolu ili dobi. Od svih novozaposlenih u Grupi 2021. godine, 62 % bile su žene (prvenstveno u maloprodaji, gdje imamo trend ženske radne snage, čiji udio iznosi 73

%), a 88 % novih zaposlenika bilo je mlađe od 50 godina. Vidljivo je i da je stopa novog zapošljavanja postojana u svim zemljama u kojima poslujemo, pri čemu je dakako najveća u Hrvatskoj, zemlji u kojoj radi najviše zaposlenika Fortenova grupe.

UKUPNI BROJ I STOPA NOVOG ZAPOŠLJAVANJA PO DRŽAVAMA, DOBNIM SKUPINAMA I SPOLU

Država	NOVOZAPOSLENI TIJEKOM IZVJEŠTAJNOG RAZDOBLJA					Ukupno novozaposlenih na razini države
	Muškarci	Žene	Ispod 30	30 – 50	Iznad 50	
Hrvatska	1.791	2.186	1.817	1.618	547	3.977
	45%	55%	46%	41%	14%	19%
Slovenija	286	785	518	486	67	1.071
	27%	73%	48%	45%	6%	11%
Srbija	930	1.652	1.041	1.183	358	2.582
	36%	64%	40%	46%	14%	28%
Bosna i Hercegovina	267	761	471	487	70	1.028
	26%	74%	46%	47%	7%	28%
Crna Gora	154	315	297	138	34	469
	33%	67%	63%	29%	7%	29%
Mađarska	4	3	0	5	2	7
	57%	43%	0%	71%	29%	50%
Ukupno novozaposlenih po kategoriji	3.432	5.702	4.144	3.917	1.078	
	38%	62%	45%	43%	12%	

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob

Unatoč tome što su poslovale tijekom pandemije koja je trajala tijekom cijelog izvještajnog razdoblja 2021. godine, naše su kompanije uspjele zadržati fokus na otvaranju radnih mjesta i minimiziranju učinaka pandemije bolesti

COVID-10 na države i sektore u kojima Grupa posluje, pri čemu je došlo samo do neznatnog pada broja novozaposlenih u odnosu na fluktuaciju, kako je prikazano u nastavku.

UKUPNI BROJ I STOPA FLUKTUACIJE ZAPOSLENIH PO DRŽAVAMA, DOBNIM SKUPINAMA I SPOLU

Država	FLUKTUACIJA ZAPOSLENIH TIJEKOM IZVJEŠTAJNOG RAZDOBLJA					Ukupna fluktuacija na razini države
	Muškarci	Žene	Ispod 30	30 – 50	Iznad 50	
Hrvatska	2.225	2.316	1.580	1.845	1.116	4.541
	49%	51%	35%	41%	25%	21%
Slovenija	401	1.076	380	623	474	1.477
	27%	73%	26%	42%	32%	15%
Srbija	1.077	1.683	963	1.326	471	2.760
	39%	61%	35%	48%	17%	30%
Bosna i Hercegovina	388	662	376	566	108	1.050
	37%	63%	36%	54%	10%	28%
Crna Gora	169	358	291	192	44	527
	32%	68%	55%	36%	8%	32%
Mađarska	3	3	0	5	1	6
	50%	50%	0%	83%	17%	43%
Ukupna fluktuacija po kategoriji	4.263	6.098	3.590	4.557	2.214	
	41%	59%	35%	44%	21%	

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE

UKUPNI BROJ I STOPA ZAPOŠLJAVANJA I FLUKTUACIJE PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Poslovno područje	Novozaposleni	Fluktuacija zaposlenih
Maloprodaja i veleprodaja	7.433	8.681
	81%	84%
Prehrana	914	925
	10%	9%
Poljoprivreda	687	706
	8%	7%
Neosnovne djelatnosti i nekretnine	80	36
	0,9%	0,3%
Fortenova grupa d.d.	20	13
	0,2%	0,1%
Ukupno	9.134	10.361
	100%	100%

Podaci prikazani u ovome odjeljku čuvaju se i njima se upravlja u odjelima ljudskih potencijala operativnih društava te su prikupljeni i dostavljeni Ljudskim potencijalima Grupe za potrebe ovog izvješća.

UPRAVLJANJE TALENTIMA I EDUKACIJE

Dio naših ulaganja u profesionalni i osobni razvoj zaposlenika odnosi se na stalna nastojanja da im pružimo potrebne obuke i edukacije kojima će unaprijediti svoje vještine.

Obuke se u pravilu dijele na interne i eksterne. One interne drži ili zaposlenik operativnog društva koji je instruktor ili zaposlenik iz drugog operativnog društva unutar Grupe koji pruža usluge obuke (suradnja među kompanijama). Internim obukama obično je cilj pružiti potrebna znanja i vještine za određeno radno mjesto ili educirati zaposlenike u pogledu mjerodavnih propisa i standarda (npr. zdravlje i sigurnost na radu).

Eksterne obuke odvijaju se u organizaciji HR-a Grupe ili operativnih društava u skladu s njihovim specifičnim potrebama. Obično se na eksterne obuke šalju zaposlenici koji su putem definiranog godišnjeg internog postupka vrednovanja prepoznati kao talenti za potencijalno napredovanje ili za preuzimanje složenijih poslova, u skladu s individualnim planom razvoja. Jedan je od tih programa *Drive Beyond Excellence*, koji je objašnjen u nastavku. U drugoj fazi *Projekta klasifikacije i strukture naknada* cilj nam je bio identificirati ključne zaposlenike putem programa upravljanja talentima – što je bio nužan korak u

razvoju klasifikacije i strukture naknada i sustava upravljanja karijerama.

Tako je krajem 2020. i početkom 2021. godine Fortenova grupa provela *program upravljanja talentima* koji je obuhvatio sve menadžere unutar Grupe (njih više od 1200), a u projektu je sudjelovalo 27 kompanija: Fortenova grupa d.d., Konzum HR, Konzum BIH, Tisak, Mercator SLO, Mercator Emba, Mercator IP, M-Energija, Mercator SRB, Mercator BIH, Mercator CG, PIK Vrbovec HR, Jamnica HR, Sarajevski kiseljak, Mg Mivela, Zvijezda HR, Dijamant, Roto dinamic, Belje, PIK Vinkovci, Vupik, Agrolaguna, mStart HR, te Nova Sloga, Ledo plus, Frikom i Ledo Čitluk.

Time je, standardiziranom metodologijom ocjenjivanja uspješnosti za prethodno razdoblje, na razini Grupe identificirano 23% ili 280 „talenata“, a Grupa je po prvi puta dobila sveobuhvatnu analizu rukovoditeljskog potencijala na razini svih operativnih društava.

280
„talenata“ identificirano
je na razini grupe

*Bio je to temelj za pripremu i detaljnu razradu projekta razvoja kompetencija rukovođenja, što je rezultiralo programom *DRIVE Beyond Excellence*, koji je razvijen i provodi se u suradnji s vodećim stručnim organizacijama. Taj se program sastoji od tri različita programa osmišljena „po mjeri“ za menadžere Fortenova grupe, od kojih svaki traje po 18 mjeseci:*

NAVIGATE

program namijenjen senior menadžerima prepoznatima kao potencijal za preuzimanje složenijih pozicija u vrlo kratkom vremenu. Program je započeo u svibnju 2021. godine, a pohađa ga 35 menadžera grupe.

ACCELERATE

program namijenjen middle menadžerima koji su prepoznati kao potencijal za preuzimanje složenijih pozicija u narednih 1-2 godine. Program je započeo u svibnju 2021. godine, a pohađa ga 98 menadžera grupe.

DISCOVER

program namijenjen junior menadžerima koji su prepoznati kao potencijal za preuzimanje rukovodećih pozicija po prvi put. Program je započeo u rujnu 2021. godine, a pohađa ga 140 menadžera grupe.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Upravljanje talentima i edukacije

Tijekom cijelog programa DRIVE Beyond Excellence polaznici stječu uvid u područja financija, lanaca opskrbe, prodaje, izgradnje odnosa s kupcima ili sveobuhvatnog upravljanja projektima, s posebnim naglaskom na jačanju vještina u rukovođenju timovima, prepoznavanju posebnih osobina članova tima i poticanju njihove kreativnosti, spretnosti i sklonosti razmišljanju izvan okvira. Ključnom je menadžmentu na taj način omogućen razvoj karijera, a za svaku ključnu poziciju unutar Grupe definiran je nasljednik koji u okviru programa DRIVE Beyond Excellence prolazi obuku i priprema se za nove uloge u Grupi.

Programom DRIVE Beyond Excellence upravlja HR Grupe. Uspjeh programa prati se putem unaprijed definiranih kriterija. Prve će koristi i poboljšanja biti vidljivi u prvoj polovici 2022. godine, praćenjem prethodno definiranih kriterija uspješnosti.

Dosada je tromjesečno ispitivanje zadovoljstva programom Drive Beyond Excellence, provedeno među polaznicima iz 2021. godine, pokazalo da su iznimno zadovoljno programom.

KAKO UKLJUČUJEMO RAZNOLIKOST U DRIVE BEYOND EXCELLENCE?

Sudjelovanje u programima DRIVE Beyond Excellence dostupno je svim menadžerima, bez obzira na njihovu dob, spol, vjersku pripadnost i druge osobne značajke. Isto tako, s obzirom da sudionici programa dolaze iz različitih zemalja, svaki sudionik dobiva personalizirano pismo dobrodošlice na jeziku zemlje iz koje dolazi, a svi se materijali prevode u skladu s njihovim potrebama.

EDUKACIJE I OBUKE U NAŠIM KOMPANIJAMA

Tijekom 2021. godine Fortenova grupa d.d. i sva neosnovna društva provodila su edukacije i obuke. Kad je riječ o osnovnim djelatnostima, samo četiri kompanije od njih 40 u tim poslovnim područjima nisu imale nikakvih edukacija i obuka – u Poslovnom području poljoprivrede samo Vinarija Novigrad (ima jednog zaposlenika), u Poslovnom području prehrane – Zvijezda Laktaši i PIK BiH, a u Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje – Super Kartica CG.

Zbog svoje veličine ne možemo obuhvatiti sve sjajne primjere programa edukacije i obuke koji su održani 2021. godine, ali ćemo ovdje istaknuti najvažnije primjere u svim poslovnim područjima.

PREGLED EDUKACIJA I OBUKA PO POSLOVNIM PODRUČJIMA

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA

KONZUM HR

Konzum HR svoju je *Konzum akademiju* pokrenuo 2005. godine, a otada je u više od 14 500 obuka i edukacija sudjelovalo preko 180 000 zaposlenika. 2010. godine Konzum HR otvorio je i *Centar za selekciju i edukaciju Konzum akademije*.

Proces edukacije u Konzum akademiji u skladu je s poslovnim potrebama i strategijom kompanije. Konzum HR nastavio je 2021. poticati dijeljenje znanja među svojim zaposlenicima pa se za potrebe obuke prvenstveno koristio internim resursima. Osim internih instruktora koji se time bave puno radno vrijeme, neke su obuke održali stručnjaci

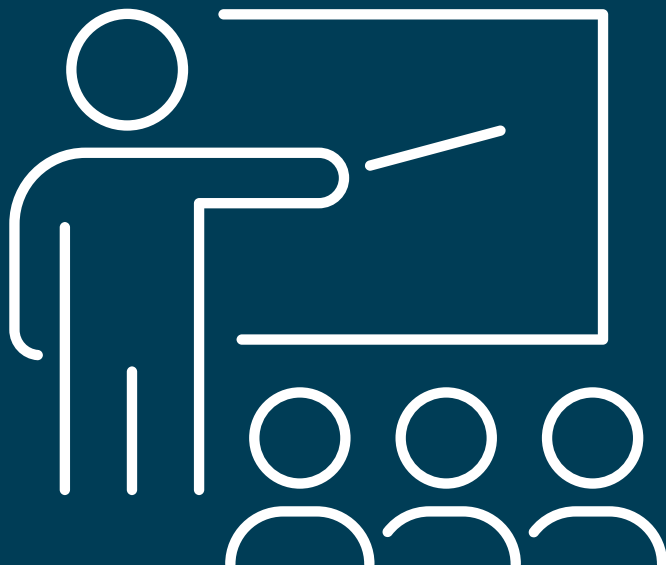
iz mjerodavnih područja. Akademija je 2021. nudila desetke različitih edukacija (uključujući stručno usavršavanje, zakonski propisane teme, informatičke tečajeve, obuku koja se odnosi na razvoj stručnih i interpersonalnih vještina, razvoj talenata, seminare, konferencije, mentorstvo i druge relevantne osobne i stručne vještine).

Svi novi zaposlenici na administrativnim poslovima prošli su strukturirani program obuke namijenjen uvođenju o posao (engl. onboarding) *KABeCeDa*. Ostalim se zaposlenicima u operativi dodjeljuje zaposlenik-mentor koji ih uvodi u njihove nove uloge i osnovne procese.

2021. godine po treći puta zaredom održana je interna konferencija – *Konzum Insights Days* – za menadžment kompanije, koja je okupila vodeće svjetske stručnjake. Na njoj je putem platforme Zoom sudjelovalo oko 400 zaposlenika.

Kompanija je isto tako na svojim intranet portalima učinila dostupnima sve pravilnike, procedure, upute i edukacijske materijale, a 2021. godine pokrenut je novi intranet portal za zaposlenike koji rade u prodavaonicama.

14,500
obuka i
edukacija

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Upravljanje talentima i edukacije

MERCATOR SLO

Kao i prethodnih godina, Mercator SLO pripremio je interni katalog s edukativnim sadržajima u kojem se navode sve obavezne i fakultativne edukacije i obuke, koje vode i vanjski partneri i interni stručnjaci. Interni su programi osmišljeni za potrebe ciljanih zaposlenika.

Mercator SLO ima vlastiti **edukacijski centar** s tri učionice, koji je smješten u njegovom sjedištu u Ljubljani, Slovenija. Osim toga, edukacije su se održavale na 15 drugih internih lokacija u Sloveniji. Od 2021. godine kompanija ima i **e-učionicu**, gdje zaposlenici održavaju e-seminare.

Zaposlenici Mercatora SLO imaju mogućnost polaziti desetke različitih edukacija i obuka, uključujući one propisane zakonom, uvodne seminare, stručna usavršavanja (grupe proizvoda, poslovni procesi, nove stručne spoznaje, jezici i kompjutorska obuka), obuke za razvoj osobnih vještina (rukovođenje, komunikacija), individualna mentorstva za rukovoditelje na svim razinama kako bi poboljšali kvalitetu svojih vještina rukovođenja i upravljanja, radionice za unaprjeđenje prodajnih vještina za suradnike u maloprodaji koji su u svakodnevnom kontaktu s kupcima, te razne eksterne edukacije i konferencije. Osim toga, ključno i perspektivno osoblje kompanije pohađalo je **Mercatorovu maloprodajnu akademiju**.

Mercator SLO 2021. godine razvio je i **mjesto znanja**, e-knjžnicu koja zaposlenicima pruža centralni pristup svim edukacijskim materijalima.

Navedene edukacije pohađali su i zaposlenici Mercatora IP i Mercatora H.

MERCATOR CG

Mercator CG redovito priprema interne edukacijske kataloge – obično na razini određenih ciljnih skupina, kao što su obuke za zaposlenike koji su u kontaktu s kupcima, regionalne koordinatorne, menadžere itd. Svake su godine ti katalogi sve napredniji i obuhvaćaju veći raspon tema.

Mercator CG razvio je 2018. godine unutar maloprodajne mreže tzv. trgovine-vježbaonice. 2021. godine otvorene su tri trgovine za učenje – vježbaonice u prodavaonicama Idea Bečići, Idea centar Herceg Novi i Idea Portonovi.

U nastavku je sažeti prikaz edukacija održanih 2021. godine u trgovinama-vježbaonicama:

- **interna mreža maloprodajnog mentorstva, šestodnevna uvodna obuka za nove zaposlenike**
- **obuka za mesare koja traje od jednog do tri mjeseca, ovisno o iskustvu zaposlenika, u kojoj je sudjelovalo 70 zaposlenika**
- **obuka za 15 novih mentora interne mreže maloprodajnog mentorstva**
- **pekarska obuka koja je zaposlenicima u maloprodaji predstavila planograme, procedure i komunikacijske vještine i vještine uspješne prodaje**
- **obuka namijenjena kandidatima za menadžere i mentore, gdje su mentori pratili napredak kandidata. Obuka po kandidatu traje 14 tjedana (oko 3 mjeseca). Pod ovim programom tijekom 2021. obuku je prošlo ukupno 12 novih menadžera.**

**MERCATOR SLO
RAZVIO JE**
*e-knjžnicu koja
zaposlenicima pruža
centralni pristup svim
edukacijskim
materijalima*

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Upravljanje talentima i edukacije

MERCATOR SRB

Plan treninga za 2021. napravljen je krajem prethodne godine za sve zaposlenike kompanije, a potrebne prilagodbe radile su se tijekom godine.

Od 2013. godine Mercator SRB ima vlastitu **IDEA akademiju – centar za edukaciju i razvoj** u Beogradu, te mini-centre za obuku u Subotici, Novom Sadu, Čačku i Nišu u Srbiji.

Edukacijski programi koji se održavaju na Akademiji kombinacija su najboljih internih i eksternih znanja i prakse. Osim putem standardnih obuka, zaposlenici Mercatora SRB uče i razvijaju vještine uz pomoć mnoštva drugih alata, kao što su LinkedIn platforma za učenje, mentorstvo, klub CEO-ova i različite radionice.

Mercator SRB razvio je **M HUB Talent Program** namijenjen pripremi talentiranih zaposlenika za uloge koje će preuzeti u budućnosti, putem individualnih i grupnih razvojnih planova kojima je cilj razviti vještine rukovođenja, poslovne i inovacijske vještine. Svaki

od 44 sudionika tijekom 2021. godine proveo je više od 100 sati na različitim edukacijama, uključujući razvoj vještina rješavanja problema, pregovaranja i prodaje te komunikacije povezane s brendom. Pohađali su i ICT HUB radionice – eksterne radionice o inovacijama. Program M Hub Mercatora S proglašen je najboljom talent-inicijativom u Srbiji u kategoriji „Najbolja talent-inicijativa“ 2022. godine.

Osim različitih certifikacija i obveznih edukacija, zaposlenici Mercatora SRB, ovisno o radnom mjestu, pohađali su i edukacije za poboljšanje vještina vođenja intervjua, mentorstva i rukovođenja, edukacije o javnim nastupima i nastupima u medijima, obuke iz logistike i prodaje. Program **prekvalifikacije za rad na mesarskom odjelu** – proveden u suradnji s profesorima Kemijsko-tehnološke prehrambene škole u Beogradu – održan je za sve zaposlenike u maloprodaji koji su se htjeli prekvalificirati za posao mesara.

Isto tako, svi novi zaposlenici pohađali su uvodni program **Dobrodošli u Mercator S**, a svi zaposlenici na menadžerskim pozicijama pohađali su i program **Slušamo vas** – edukaciju o uslužnosti i ljubaznosti.

"44 sudionika provelo je više od 100 sati na različitim edukacijama u M Hub Talent programu"

PREHRANA

KOMPANIJE GRUPE PIĆA

Iz Grupe pića 2021. godine ukupno su 133 menadžera s različitih tržišta, funkcija i iz različitih segmenata menadžmenta uspješno završila program **ALPHA, akademiju rukovođenja** kojoj je cilj razviti puni potencijal menadžera ulaganjem u njihova znanja i vještine vođenja ljudi. Osim toga, program ALPHA osnažuje njihovu samosvijest korištenjem povratnih informacija i alata introspekcije, kao i njihove menadžerske kompetencije.

Grupa pića isto je tako nastavila provoditi program **Akademije GAS (Gladiator Academy of Sales)** – sveobuhvaatan edukacijski program za zaposlenike u prodaji. Njih oko 70 prošlo je obuku u Hrvatskoj, a Akademija GAS uspješno je krenula i na tržištima Bosne i Hercegovine i Srbije. Nakon završetka Akademije GAS, s novostečenim naprednim vještinama u prodaji, pregovaranju i komunikaciji zaposlenici u prodaji u potpunosti su spremni za svoje uloge.

Održan je i strukturirani program uvođenja u posao novih zaposlenika Grupe pića pod nazivom **H2O (Hello to New Opportunities)**. Program je namijenjen svim novozaposlenima – pri čemu su skupine aktivnosti različite ovisno o kategoriji zaposlenika. Ono po čemu se taj program doista izdvaja jest činjenica da je namijenjen i onima koji se vraćaju na posao nakon dugotrajnog bolovanja ili roditeljskog dopusta. Pod sloganom Ready.Steady.Grow. (Priprema.Pozor.Rast.), H2O olakšava prilagodbu zaposlenika novom radnom mjestu i osigurava da dobiju prave informacije na samom početku svoje karijere u novoj kompaniji te im pomaže da u potpunosti

razumiju svoju ulogu i steknu iskustvo koje će pospješiti njihov daljnji rast.

Napravljen je još jedan iskorak te je pod sloganom „Tvoj izvor znanja i inspiracije“ Grupa pića sredinom 2021. godine pokrenula **WoW! akademiju**, program edukacije u kojem sudjeluju 23 interna instruktora koji su svoje znanje i iskustvo podijelili s ostalim kolegama.

Grupa pića nastavila je poticati **razmjenu i dijeljenje znanja** i iskustava između kompanija Grupe pića organiziranjem strateških radionica i redovnih sastanaka. Zaposlenici kompanija unutar Grupe pića imali su isto tako priliku ići na privremena zaduženja u druge kompanije Grupe pića i upoznati druga tržišta, naučiti nešto novo i podijeliti svoje znanje i iskustvo.

“Grupa pića sredinom 2021. godine pokrenula je WoW! akademiju, program edukacije u kojem sudjeluju 23 interna instruktora koji su svoje znanje i iskustvo podijelili s ostalim kolegama. ”

POLJOPRIVREDA

BELJE I BELJE AGROVET

Zaposlenici Belja i Belje Agroveta imali su 2021. godine priliku pohađati 436 internih edukacija i obuka. Te su edukacije bile podijeljene na šest područja:

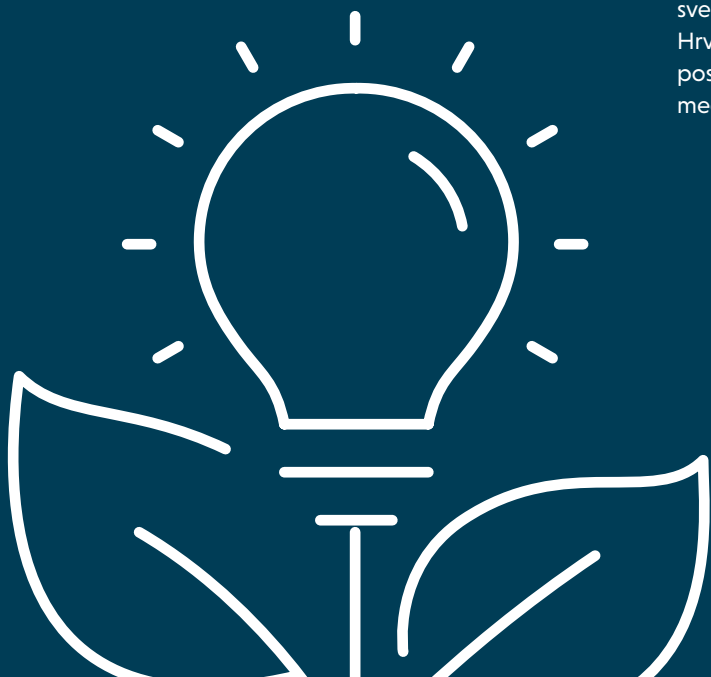
- *Proizvodnja*
- *Upravljanje evidencijama*
- *Higijena i dezinfekcija*
- *Rješavanje kriznih situacija*
- *Gospodarenje otpadom i zaštita okoliša*
- *Sustavi upravljanja.*

Ovisno o potrebama zaposlenih provodile su se različite eksterne obuke, uključujući one koje su propisane zakonom, obuke za stjecanje diploma i certifikata te specijalizirana obuka za vođenje pregovora i usmjeravanje ključnih kupaca za odjel prodaje.

Stručna putovanja organizirana su za 15 zaposlenika, dok su ostali pohađali različite seminare ili internetske seminare prema potrebi.

Osim toga organizirana je online obuka „**Infosec: podizanje svijesti o informacijskoj sigurnosti**“ u gotovo svim operativnim društvima kako bi se zaposlenike educiralo o sigurnom radu na računalu. Kompanija mStart HR isto je tako održala **tečajeve Excela – početničke i napredne** za sve zainteresirane zaposlenike društava Fortenova grupe u Hrvatskoj, neovisno o tome je li to bilo povezano s njihovim poslom ili ne. Ti su tečajevi Excela odličan primjer suradnje među kompanijama u području edukacije 2021. godine.

"Zaposlenici Belja i Belje Agroveta imali su 2021. godine priliku pohađati 436 internih edukacija i obuka."

SATVI EDUKACIJE I OBUKE

Zaposlenici Fortenova grupe 2021. godine primili su ukupno 366 588 sati obuke, što je u prosjeku 8,22 sata po zaposleniku. Kao što je prikazano u tablici u nastavku, u prosjeku su najviše sati obuke primili zaposlenici Fortenova grupe d.d. i neosnovnih društava – 38,21 sati, odnosno 33,16 sati, dok su zaposlenici segmenata Prehrane te Maloprodaje i veleprodaje primili najmanji broj sati obuke – 5,23 sata, odnosno 7,87 sati.

SATI OBUKE – UKUPNO ZA SVE ZAPOSLENIKE I PROSJEK PO ZAPOSLENIKU²⁰

	Fortenova grupa	Fortenova grupa d.d.	Maloprodaja i veleprodaja	Prehrana	Poljoprivreda	Neosnovne djelatnosti i nekretnine
Ukupan broj sati obuke svih zaposlenika 2021. godine	366.588 h	5.273 h	283.751 h	26.224 h	37.312 h	14.028 h
Prosječan broj sati obuke po zaposleniku 2021. godine	8,22 h	38,21 h	7,87 h	5,23 h	12,49 h	33,16 h

²⁰ Prosječan broj sati obuke po zaposleniku = ukupan broj sati obuke pruženih zaposlenicima / ukupan broj zaposlenika

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Upravljanje talentima i edukacije

Na razini Grupe najveći broj sati obuke primio je top menadžment (24,61 sat), a odmah potom srednji menadžment (19,3 sati). Ostali zaposlenici primili su 2021. godine najmanji broj sati obuke – 7,29 sati, dok je linijski menadžment primio nešto više s 8,62 sata.

Situacija je drukčija kad se prikažu podaci na razini Fortenova grupe d.d., jer je ovdje najveći broj sati obuke u usporedbi s ostalim kategorijama zaposlenika

u prosjeku primio srednji menadžment. U Poslovnom području poljoprivrede ostali su zaposlenici u prosjeku primili veći broj sati obuke od onih u srednjem i linijskom menadžmentu. S druge pak strane, društva u neosnovnim djelatnostima svim su kategorijama zaposlenika pružila sličan prosječan broj sati obuke, pri čemu je najmanje primio srednji menadžment (27,22). Detaljni podaci po kategorijama zaposlenika prikazani su u tablici u nastavku.

PROSJEČAN BROJ SATI OBUKE PO KATEGORIJI ZAPOSLENIKA ²¹

	Fortenova grupa	Fortenova grupa d.d.	Maloprodaja i veleprodaja	Prehrana	Poljoprivreda	Neosnovne djelatnosti i nekretnine
Kategorija zaposlenika	Prosječan broj sati obuke po kategoriji zaposlenika					
Top menadžment	24,61 h	45,04 h	12,28 h	17,77 h	42,68 h	38,29 h
Srednji menadžment	19,3 h	84 h	20,39 h	18,15 h	9,79 h	27,22 h
Linijski menadžment	8,62 h	33,48 h	8,1 h	8,9 h	6,14 h	31,17 h
Ostali zaposlenici	7,92 h	27,03 h	7,76 h	4,19 h	12,64 h	33,59 h

²¹ Prosječan broj sati obuke po kategoriji zaposlenika = ukupan broj sati obuke pruženih svakoj kategoriji zaposlenika / ukupan broj zaposlenika u kategoriji

NAKNADE ZAPOSLENICIMA I NJIHOVA MATERIJALNA PRAVA

Kao što je već spomenuto, zaposlenici su naši ključni dionici i vjerujemo da se naš uspjeh temelji na njihovoj snazi. Kao jedan od najvećih poslodavaca na tržištima na kojima poslujemo – koja sva imaju jasno definirane socijalne sustave – Fortenova grupa prati mjerodavne zakonske promjene kako bi osigurala stalnu i pravovremenu usklađenost s njima i omogućila zaposlenicima ostvarivanje svih zakonom propisanih prava.

Osim toga, posvećeni smo tome da zaposlenicima pružimo najbolje i najproduktivnije okruženje za rad, zbog čega nastojimo stalno unaprjeđivati materijalna prava koja primaju i uvoditi nova. Vjerujemo da je to trajan proces i stoga osluškujemo potrebe zaposlenika, učimo i iz grešaka i iz pozitivnih aktivnosti i držimo korak s trendovima na tržištu.

NAKNADE ZAPOSLENICIMA

Ljudski potencijali Grupe odgovorni su za definiranje standarda, metodologije i procesa ocjenjivanja radnih mjesta i tržišnu usporedbu naknada koje se plaćaju zaposlenicima (koje obuhvaćaju fiksnu plaću i varijabilne naknade, kao što su bonusi za menadžere) i materijalnih prava u kompanijama koje su sudjelovale u projektu *klasifikacije i strukture naknada*²².

U svim mjerodavnim jurisdikcijama **redovito pratimo zakonske promjene u pogledu minimalnih plaća i uzimamo ih u obzir pri definiranju i usklađivanju plaća za naše zaposlenike i ostale radnike**. Naši zaposlenici nisu plaćeni ispod zakonskog minimuma. U nekim kompanijama, kao što su Mercator SLO, Mercator Emba i Mercator IP, plaće onih zaposlenika čije su osnovne plaće definirane ispod minimuma (jer su zakonske promjene stupile na snagu nakon potpisivanja ugovora o radu) usklađuju se plaćanjem dodatne naknade kako bi dostigle ili premašile propisanu razinu minimalne plaće. U tablici u nastavku prikazan je pregled materijalnih prava koja naše kompanije nude zaposlenicima, a koja se isplaćuju kao dio naknade.

Zbog velikog broja kompanija obuhvaćenih ovim izvješćem nije moguće prikazati sva materijalna prava koja se nude zaposlenicima te su stoga u nastavku prikazani odabrani primjeri.

MATERIJALNO PRAVO	KOMPANIJE KOJE NUDE MATERIJALNO PRAVO
Božićnica	Većina kompanija (ne nudi se samo u kompanijama Poslovnog područja Maloprodaje i veleprodaje Mercator BIH, Mercator SRB, Super Kartica CG i prehrambenoj kompaniji Jamnica SLO)
Godišnji dodatak	Većina kompanija (ne nudi se samo u kompanijama Poslovnog područja Maloprodaje i veleprodaje Konzum BIH, Mercator H i Super Kartica CG te u poljoprivrednoj kompaniji Energija Gradec)
Naknada troškova prijevoza	Sve kompanije
Dnevnice za terenski rad	Većina kompanija (ne nudi se samo u kompanijama Poslovnog područja Maloprodaje i veleprodaje Konzum BIH, Konzum HR, Super Kartica BIH i Žitnjak, poljoprivrednim kompanijama Vupik i Energija Gradec, prehrambenim kompanijama Zvijezda HR, Zvijezda SLO, Kikindski mlin, i kompaniji iz neosnovne djelatnosti mStart SRB)
Dnevnice za službeno putovanje	Sve kompanije

²² To su (za potrebe ovog izvješća): Fortenova grupa d.d. te kompanije u Maloprodaji i veleprodaji: Konzum HR, Konzum BIH, Tisak, Mercator SLO, Mercator Emba, Mercator-IP, M-Energija, Mercator SRB, Mercator BIH, Mercator CG; Prehrani: Pik Vrbovec HR, Jamnica HR, Sarajevski kiseljak, Mg Mivela, Zvijezda HR, Dijamant, Roto dinamic; Poljoprivredi: Belje, Pik Vinkovci, Vupik, Agrolaguna; i Neosnovnim djelatnostima: mStart HR

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava

OBVEZNI SUSTAVI MIROVINSKOG I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Sve zemlje u kojima poslujemo 2021. godine imale su propisane obvezne doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te druge propisane doprinose. U skladu s mjerodavnim nacionalnim zakonima te doprinose snose ili zaposlenici (pri čemu obračun radi poslodavac i obustavlja odgovarajući iznos iz bruto plaće zaposlenika) ili društva kao poslodavci (pri čemu poslodavac obračunava dodatni iznos na bruto dohodak). Ti su propisani doprinosi za 2021. godinu prikazani u tablici u nastavku.

DRŽAVA	DOPRINOS PROPISAN NACIONALNIM ZAKONSKIM PROPISIMA ZA 2021. GODINU		
Hrvatska	Doprinos koji plaća zaposlenik		Doprinos koji plaća poslodavac
	Mirovinsko – generacijska solidarnost (1, stup) – 15% Mirovinsko – individualna kapitalizirana štednja (2, stup) – 5%		Zdravstveno osiguranje – 16,5%
Slovenija	Doprinos koji plaća zaposlenik		Doprinos koji plaća poslodavac
	Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 15,5% Zdravstveno osiguranje – 6,36% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 0,14% Roditeljsko osiguranje – 0,1%		Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 8,85% Zdravstveno osiguranje - 6,56% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti - 0,06% Ozljeda na radu – 0,53% Roditeljsko osiguranje - 0,1
Srbija	Doprinos koji plaća zaposlenik		Doprinos koji plaća poslodavac
	Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 14% Zdravstveno osiguranje – 5,15% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 0,75%		Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 11,5% Zdravstveno osiguranje – 5,15%
Bosna i Hercegovina	Federation of Bosnia and Herzegovina and Brčko District		Republic of Srpska
	Doprinos koji plaća zaposlenik	Doprinos koji plaća poslodavac	Doprinos koji plaća zaposlenik
	Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 17% Zdravstveno osiguranje – 12,5% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 1,5%	Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 6% Zdravstveno osiguranje – 4% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 0,5%	Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 18,5% Zdravstveno osiguranje – 10,2% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 0,6% Zaštita djeteta – 1,7%
Crna Gora	Doprinos koji plaća zaposlenik		Doprinos koji plaća poslodavac
	Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 15% Zdravstveno osiguranje – 8,5% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 0,5%		Mirovinsko i invalidsko osiguranje – 5,5% Zdravstveno osiguranje – 2,3% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 0,5%
Mađarska	Doprinos koji plaća zaposlenik		Doprinos koji plaća poslodavac
	Mirovinsko osiguranje – 10% Zdravstveno osiguranje – 7% Osiguranje za slučaj nezaposlenosti – 1,5%		Socijalni doprinos – 15,5% Fond za strukovnu obuku – 1,5%

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava

Kako je prikazano u tablici, na temelju mjerodavnih zakona naše su kompanije 2021. godine plaćale doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje u svim zemljama osim Mađarske, gdje oba doprinosa plaćaju isključivo zaposlenici. U Sloveniji zakonom je propisana i obveza plaćanja 8,2 % bruto dohotka u sustav strukovnog mirovinskog osiguranja za zaposlenike s posebnim uvjetima rada.

Više o ulaganjima u zdravlje naših zaposlenika nalazi se u odjeljku [Zdravlje i sigurnost naših radnika](#).

SUSTAVI DOBROVOLJNOG MIROVINSKOG OSIGURANJA

Kompanije iz Poslovnog područja maloprodaje i veleprodaje Mercator SLO, Mercator-IP i M-Energija u Sloveniji implementirale su sustav dopunskog mirovinskog osiguranja. Prema kolektivnom ugovoru, zaposlenici ulaze u sustav dopunskog mirovinskog osiguranja nakon godinu dana rada u kompanijama. Kompanije plaćaju utvrđeni minimalni iznos (iznad zakonskog minimuma) i za zaposlenike pod kolektivnim ugovorima i za one s individualnim ugovorima o radu na račun kompanije, ali zaposlenici mogu odlučiti plaćati viši iznos – do 5,84 % bruto plaće – o vlastitom trošku. U Mercatoru Emba zaposlenici odlučuju hoće li ući u sustav dopunskog mirovinskog osiguranja ili ne, a opcija je dostupna onima s ugovorom o radu na neodređeno vrijeme.

Prema zakonskim propisima u Hrvatskoj, III stup mirovinskog osiguranja dobrovoljan je i temelji se na individualnoj kapitaliziranoj štednji uz državne poticaje. Svatko može odlučiti ulagati u taj sustav iz neto plaće, ali u nekim kompanijama zaposlenici mogu odlučiti pridružiti se sustavu kompanije. U tim slučajevima uplate u III stup obračunava poslodavac i obustavlja ih iz bruto dohotka zaposlenika, što predstavlja pogodnost za zaposlenika

zbog povoljnijeg neto efekta. Naša kompanija iz Poslovnog područja prehrane Roto dinamic nudi svojim zaposlenicima tu mogućnost – ako zaposlenik odluči plaćati doprinose u III stup, iznos mu se obustavlja s bruto plaće, ali kompanija dodatno subvencionira 25 % u neto iznosu.

Ostale kompanije u Hrvatskoj ne pružaju tu mogućnost, ali Ljudski potencijali Grupe trenutno rade na tome da se ubuduće ponudi ta opcija.

Naše kompanije u Crnoj Gori, Srbiji i Bosni i Hercegovini ne nude sustave dobrovoljnog mirovinskog osiguranja. Naša jedina kompanija u Mađarskoj (za potrebe ovog izvješća) Jamnica MAĐ isto tako zaposlenicima nudi mogućnost obračuna i obustave doprinosa za sustav dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u njihovo ime, što – kao i u Hrvatskoj – predstavlja pogodnost za zaposlenike ako to radi poslodavac.

OTPREMNINA PRI UMIROVLJENJU

Iako to nije propisano nacionalnim zakonima u Hrvatskoj, zaposlenicima većine naših operativnih društava – osobito onih koja imaju potpisane kolektivne ugovore (na primjer u Poljoprivredi: Agrolaguna, Belje, Agro vet, Eko Biograd i PIK Vinkovci, u Prehrani: Jamnica HR, PIK Vrbovec HR i Zvijezda HR) isplaćuje se otpremnina pri odlasku u mirovinu. Iznosi se razlikuju ovisno o duljini staža kod poslodavca – ako je zaposlenik radio u kompaniji do 10 godina, ima pravo na tri prosječne neto plaće koje mu je poslodavac isplatio u tri mjeseca koja su prethodila prekidu radnog odnosa. Ako je zaposlenik u kompaniji radio više od 10 godina, ima pravo na četiri prosječne neto plaće koje mu je kompanija isplatila u tri mjeseca koja su prethodila prekidu radnog odnosa.

Konzum HR i Vupik svojim zaposlenicima pri odlasku u mirovinu odobravaju pravo na otpremninu u iznosu tri neto

plaće koje su isplaćene u tri mjeseca koja su prethodila prekidu radnog odnosa bez obzira na broj godina neprekidnog staža u tim kompanijama. Zaposlenici Tiska imaju pravo na otpremninu pri umirovljenju u iznosu od 8.000 kuna.

U Srbiji zakon propisuje obvezu isplate dvije mjesečne plaće prema prosjeku u Srbiji, koje se naše kompanije pridržavaju, dok Mg Mivela isplaćuje dvije mjesečne plaće prema prosjeku kompanije, što je za zaposlenika povoljnije. U Bosni i Hercegovini, Sloveniji i Crnoj Gori otpremnina pri umirovljenju propisana je bilo nacionalnim zakonom bilo kolektivnim ugovorom i sve naše kompanije poštuju utvrđeni minimum.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava

OBITELJSKI ŽIVOT I RODITELJSTVO

Svi naši zaposlenici imaju pravo na roditeljski dopust u skladu s nacionalnim zakonima te se očekuje da će se vratiti na posao po završetku roditeljskog dopusta. Zaposlenicima koji su roditelji nastojimo dodatno uz propisana prava ponuditi različite pogodnosti. Vjerujemo da te pogodnosti ujedno daju sigurnost zaposlenicima koji razmišljaju o tome da postanu roditelji pa ne moraju brinuti o tome hoće li ta odluka nepovoljno utjecati na njihovu karijeru. Isto tako, u cijeloj se Grupi nude različite druge pogodnosti povezane s obiteljskim životom, od kojih su neke navedene u tablici u nastavku.

Sve naše kompanije omogućavaju plaćeni dopust za slučajeve vjenčanja, rođenja djeteta, ozbiljne bolesti ili sprovođa člana obitelji u skladu s nacionalnim zakonima, ako postoje. Spomenimo samo neke od najboljih primjera kad je riječ o pogodnostima povezanim s obiteljskim životom: **Mercator SRB u Srbiji jedini je maloprodajni lanac koji ima certifikat Poslodavac prijatelj obitelji**, kojim se odaje priznanje kompaniji zbog toga što provodi niz mjera koje značajno utječu na ravnotežu između poslovnog i privatnog života njezinih zaposlenika. Osim ostalih pogodnosti koje se odnose na radne uvjete i postupan povratak na rad, Mercator SRB svojim zaposlenicima ne nudi samo plaćen dopust za prvi dan djeteta u osnovnoj školi ili vrtiću, nego i pogodnost da nakon toga još četiri dana rade nepuno radno vrijeme. Isto tako, očevi imaju pravo na dodatnih pet slobodnih dana, uz one koji su zajamčeni zakonom, u prva tri mjeseca nakon rođenja djeteta. U veljači 2022. **Fortenova grupa d.d. primila je priznanje Poslodavac prijatelj obitelji za 2021. godinu**, koje Središnji državni ured za demografiju i mlade dodjeljuje kompanijama s najkvalitetnijim rješenjima u postizanju prijateljskog ozračja prema zaposlenicima i njihovim obiteljima, posebno uzimajući u obzir prilagodbu poslodavca obiteljima zaposlenika tijekom razdoblja

pandemije bolesti COVID-19. Fortenova grupa d.d. primila je ovo priznanje jer je usmjerena na zaposlenike s djecom te roditeljima pruža pogodnosti kao što je fleksibilno radno vrijeme i četverosatni radni dan za roditelje djece s

posebnim potrebama, mogućnost postupnog povratka na posao nakon roditeljskog ili roditeljskog dopusta, slobodan dan za djetetov prvi dan u školi ili vrtiću – sve do subvencioniranja sportskih aktivnosti za zaposlenike.

POGODNOST / MATERIJALNO PRAVO	KOMPANIJE KOJE NUDE POGODNOST / MATERIJALNO PRAVO
Plaćeni dopust za polazak djeteta u osnovnu školu	Fortenova grupa d.d.: Fortenova grupa d.d. Maloprodaja i veleprodaja: A007, Konzum HR, Konzum BIH, Mercator SLO, Mercator Emba, Mercator IP, Mercator CG, Mercator SRB, M-Energija i MultiPlus Card Prehrana: Jamnica HR, Sarajevski kiselj, Mg Mivela, Zvijezda HR, Zvijezda SLO, Zvijezda Laktaši i Zvijezda BIH, Roto dinamic Poljoprivreda: Agrolaguna, Belje, Belje AgroVet i Energija Gradec Neosnovne djelatnosti i nekretnine: Kor Broker, LG Moslavina i mStart HR.
Darovi za djecu	Sve kompanije Osim toga, maloprodajne kompanije Mercator SLO, Mercator IP, M-Energija, Mercator BIH i Mercator Emba pripremaju posebne darove djeci za polazak u osnovnu školu.
Darovi za rođenje djeteta	Maloprodaja i veleprodaja: Konzum HR, Mercator IP, M-Energija, Mercator SLO, Mercator SRB, Tisak, Super Kartica SRB i Žitnjak Prehrana: Zvijezda HR, Zvijezda Laktaši, Mg Mivela, PIK Vrbovec HR, Jamnica HR, Jamnica SLO i Dijamant, Roto dinamic Poljoprivreda: Vupik, PIK Vinkovci, Eko Biograd, Belje, Belje AgroVet, Agrolaguna
Školarina za maloljetnu djecu u slučaju smrti zaposlenika	Maloprodaja i veleprodaja: Mercator H, Mercator IP, Tisak Prehrana: Dijamant, Jamnica HR, Zvijezda BIH, Zvijezda Laktaši, Mg Mivela, Roto dinamic Poljoprivreda: Agrolaguna, Belje, Belje AgroVet, PIK Vinkovci, Energija Gradec, Eko Biograd Neosnovne djelatnosti i nekretnine: mStart HR
Financijska pomoć za djecu nakon smrti zaposlenika uslijed ozljede na radu ili profesionalne bolesti	Maloprodaja i veleprodaja: Konzum HR, Mercator H, Mercator IP, M-Energija, Mercator SLO, Mercator SRB, Mercator BIH, Tisak Prehrana: Dijamant, Jamnica HR, Jamnica SLO, PIK Vrbovec HR, Zvijezda HR, Zvijezda BIH, Zvijezda Laktaši, Mg Mivela, Roto dinamic Poljoprivreda: Agrolaguna, Belje, Belje AgroVet, PIK Vinkovci, Energija Gradec, Eko Biograd, Vupik Neosnovne djelatnosti i nekretnine: Kor Broker, mStart HR, LG Moslavina

ZDRAVLJE I SIGURNOST NAŠIH RADNIKA

Grupa je svjesna da su zdravlje i sigurnost zaposlenika na prvom mjestu. Kao i prethodnih godina, 2021. godine nastavili smo provoditi praksu promicanja preventivnih godišnjih liječničkih pregleda.

Kompanije u Hrvatskoj koje imaju zaključene kolektivne ugovore²³ bile su dužne ugovoriti sustav **dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja** za zaposlenike s ugovorom na neodređeno vrijeme. Sustav je ugovoren putem društva Kor Broker i za zaposlenike je besplatan. Pokriva godišnje liječničke preglede u ugovornim privatnim ustanovama zdravstvene skrbi, koji uključuju niz pregleda ovisno o dobi i spolu zaposlenika, te određene specijalističke preglede. Pratilo se koriste li zaposlenici to zdravstveno osiguranje ili ne, a zaposlenike se svaka tri mjeseca podsjeća da mogu iskoristiti tu pogodnost. Te su kompanije svojim zaposlenicima ponudile i opciju kupnje dopunskog zdravstvenog osiguranja za sebe i članove svojih obitelji po povoljnijim uvjetima od onih koji se nude drugim kupcima osiguranja.

Maloprodajna kompanija Tisak, prehrambena kompanija Roto dinamic i poljoprivredne kompanije Vupik i Vinka nisu zaposlenicima ponudile pogodnost dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, ali su zaposlenici isto tako mogli kupiti dopunsko zdravstveno osiguranje prema opisanim uvjetima.

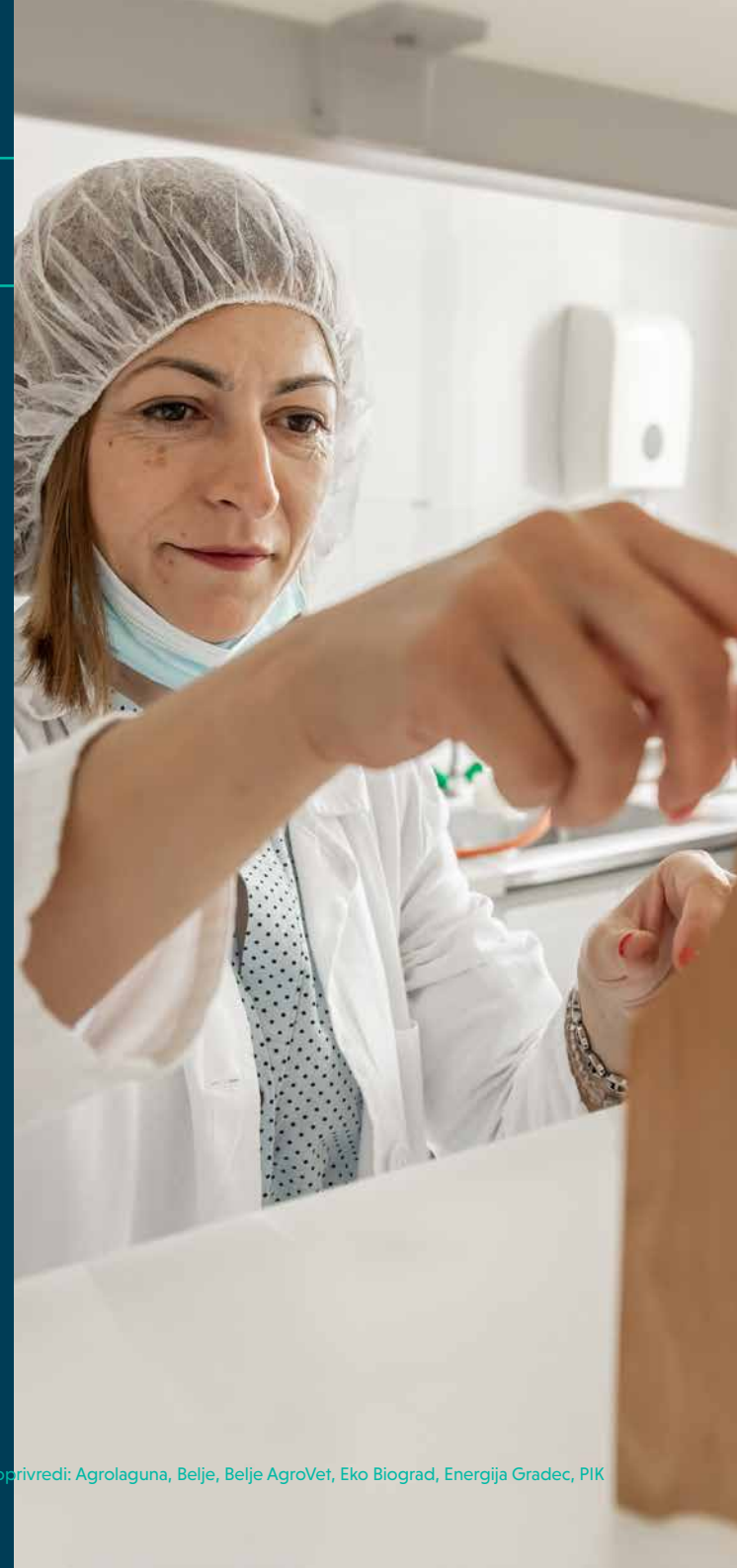
Smatrajući da je preventivna zdravstvena zaštita osnovni standard, težimo za time da je uključimo kao pravo zaposlenika u kolektivne ugovore. Na primjer 2021. godine u kolektivni smo ugovor Mg Mivele uključili obvezu poslodavca da pokrije trošak godišnjeg liječničkog pregleda na zahtjev zaposlenika, iako sindikat to nije zahtijevao. Plan je Mg Mivele za 2022. godinu ponuditi

stalnim zaposlenicima dobrovoljno zdravstveno osiguranje. Kad je riječ o obuhvatu radnika sustavom zdravlja i sigurnosti na radu, on je u skladu sa zakonski propisanom obvezom u svim zemljama u kojima poslujemo. U procjenu rizika na temelju koje se obavlja nadzor zdravlja i sigurnosti na radu, uključna su sva radna mjesta i svi radnici u kompaniji.

U Bosni i Hercegovini²⁴ samo je PIK Laktaši ponudio takve pogodnosti, jer je kompanija platila troškove godišnjeg liječničkog pregleda. Kompanije u Crnoj Gori ne nude tu pogodnost, dok Jamnica MAD zaposlenicima omogućava pregled kod specijalista medicine rada tijekom radnog vremena jednom godišnje te nudi dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

ZDRAVLJE I SIGURNOST NA RADU OPĆENITO

U odjeljku Etička pitanja i usklađenost poslovanja već smo spomenuli da Etički kodeks propisuje da Grupa ulaže stalne napore u provedbu zdravstvenih i sigurnosnih standarda na radnom mjestu i da su oni dio svih poslovnih procesa i razvojnih programa te trajna odgovornost svih dionika. Za potrebe objava u ovome dijelu izvješća kompanije su podijeljene na Poljoprivredu, Prehranu, Maloprodaju i veleprodaju te Neosnovne djelatnosti i male kompanije. Potonja skupina uključuje i kompanije iz triju segmenata osnovnih djelatnosti i Fortenova grupu d.d. Ta je podjela napravljena za potrebe lakšeg praćenja statusa zdravlja i sigurnosti na radu i napretka unutar kompanija sličnih karakteristika (u pogledu broja zaposlenika i/ili prirode gospodarskih aktivnosti kojima se bave).

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zdravlje i sigurnost naših radnika

KOMPANIJE OBUHVAĆENE OBJAVAMA O ZDRAVLJU I SIGURNOSTI NA RADU

OBUHVAĆENE KOMPANIJE			
MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I MALE KOMPANIJE
Konzum HR Konzum BIH Mercator SLO Mercator SRB Mercator BIH Mercator CG Tisak Mercator Emba Mercator IP	Jamnica HR Sarajevski kiseljak Mg Mivela Dijamant Zvijezda HR PIK Vrbovec HR Roto dinamic	Agrolaguna Belje Pik Vinkovci Vupik Vinka	Kor Broker LG Moslavina mStart HR Fortenova grupa d.d. Belje AgroVet Eko Biograd Energija Gradec A007 M-Energija Mercator-H MultiPlus Card Super kartica BIH Žitnjak

Kad je riječ o ostalim kompanijama koje su obuhvaćene ovim izvješćem, ali nisu uključene u navedeni popis, napominjemo da su njihove aktivnosti vrlo ograničene (npr. administrativne djelatnosti, uredski rad) i zapošljavaju manje od 10 ljudi te stoga nisu pokrivena sustavom zdravlja i sigurnosti na radu Grupe koji je ovdje prikazan.

Sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu proveden je u skladu s mjerodavnim nacionalnim zakonima. Osim toga, Dijamant, PIK Vrbovec HR, Belje i PIK Vinkovci imaju sustave upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu certificirane u skladu sa standardom **ISO 45001**.

Kad je riječ o obuhvatu radnika sustavom zdravlja i sigurnosti na radu, on je u skladu sa zakonski propisanom obvezom u svim zemljama u kojima poslujemo da se u procjenu rizika na temelju koje se obavlja nadzor zdravlja i sigurnosti na radu uključe sva radna mjesta i svi radnici u kompaniji.

Za potrebe objava povezanih sa zdravljem i sigurnošću na radu pojam „radnik“ uključuje i zaposlenike i „ostale radnike“ (one koji ne rade prema ugovoru o radu).

“Sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu proveden je u skladu s mjerodavnim nacionalnim zakonima”

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zdravlje i sigurnost naših radnika

IDENTIFIKACIJA OPASNOSTI, PROCJENA RIZIKA I ISTRAGA INCIDENATA

Interni nadzor, tj. identifikaciju opasnosti i provjeru učinkovitosti mjera zaštite na radu u kompanijama provode stručnjaci za zdravlje i sigurnost na radu. Od njih 53, 41 ima magisterij, njih šest titulu sveučilišnog prvostupnika, a šest srednjoškolsko obrazovanje.

Na temelju 629 internih nadzora naloženo je 1879 korektivnih mjera. Dodatne kontrole provedene su kako bi se utvrdilo provode li se te mjere i jesu li učinkovite (na temelju modela PDCA²⁵).

Naše kompanije imaju jasno definirane procese kojima se koriste u identifikaciji i istragama incidenata povezanih s radom. Analize tih incidenata provode se u skladu s metodologijom Europske statistike o nesrećama na radu (engl. European Statistics on Accidents at Work – ESAW). Definirali smo potreban skup podataka koje sustavno pratimo od lipnja 2020. godine. Procedure za prijavljivanje ozljeda na radu Inspektoratu rada u skladu su sa zakonskim propisima u svim zemljama.

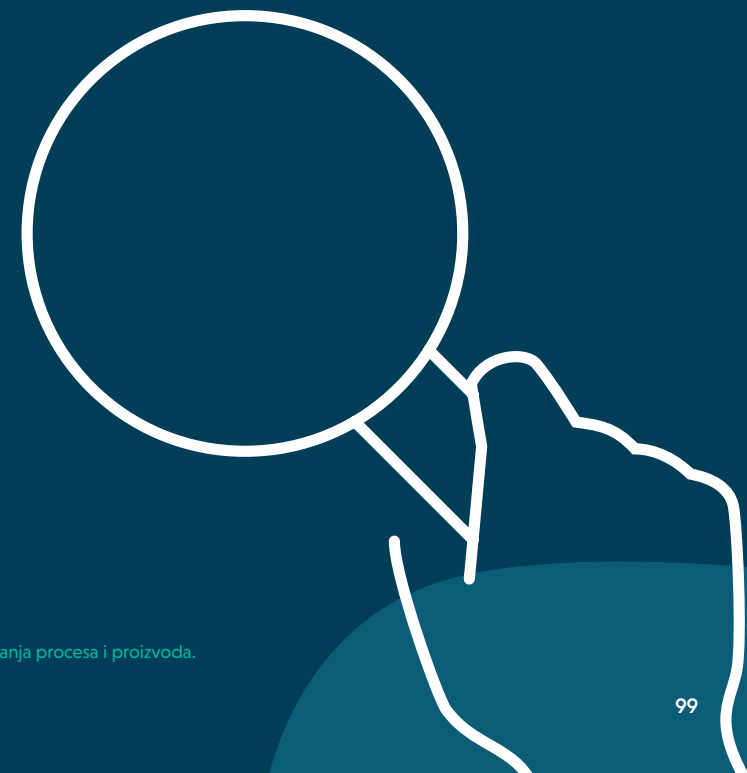
Osnovna obuka o zdravlju i sigurnosti na radu koja se pruža radnicima educira ih o obvezi usmene prijave neposredne opasnosti i/ili druge nepravilnosti na radnom mjestu neposrednom nadređenom. Za incidente, tj. potencijalno opasne događaje („izbjegnute za dlaku“) naše kompanije koje posluju u skladu sa sustavom ISO 45001 razvile su i obrasce za prijavu tih događaja.

BRJ STRUČNJAKA ZA ZDRAVLJE I SIGURNOST NA RADU, INTERNIH NADZORA I KOREKTIVNIH MJERA

	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I MALE KOMPANIJE
Stručnjaci za zdravlje i sigurnost na radu	16 magistara 3 sveučilišna prvostupnika	12 magistara 3 djelatnika sa srednjoškolskim obrazovanjem	7 magistara 3 sveučilišna prvostupnika 3 djelatnika sa srednjoškolskim obrazovanjem	6 magistara
Broj internih nadzora	350	9	182	0
Broj korektivnih aktivnosti	1,211	81	587	0

Sve se naše radnike tijekom osnovne obuke informira o tome da imaju pravo odbiti raditi u slučaju povrede sigurnosnih uvjeta ili kad im je ugroženo zdravlje i/ili život.

Kad je riječ o ozljedama na radu 2021. godine, u tablici u nastavku prikazani su svi relevantni podaci za zaposlenike. Takvi slučajevi nisu zabilježeni za ostale radnike te stoga za njih podaci nisu prikazani.

²⁵ Model PDCA (Plan-Do-Check-Act, tj. planiraj-učini-provjeri-djeluj) metoda je upravljanja koja se koristi u poslovanju radi kontrole i kontinuiranog unaprjeđivanja procesa i proizvoda.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zdravlje i sigurnost naših radnika

OZLJEDE NA RADU

	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I MALE KOMPANIJE
	PODACI ZA ZAPOSLENIKE			
Broj i stopa smrtnih slučajeva uslijed ozljede na radu	Broj: 0 Stopa: 0	Broj: 0 Stopa: 0	Broj: 0 Stopa: 0	Broj: 0 Stopa: 0
Broj i stopa ozljeda na radu s teškim posljedicama	Broj: 42 Stopa: 0.1	Broj: 8 Stopa: 0.2	Broj: 9 Stopa: 0.3	Broj: 0 Stopa: 0
Broj i stopa zabilježenih ozljeda na radu	Broj: 825 Stopa: 2.3	Broj: 105 Stopa: 2.2	Broj: 86 Stopa: 2.5	Broj: 0 Stopa: 0
Glavne vrste ozljeda na radu	Pad radnika (frakture/kontuzije)	Sudar radnika s nekim predmetom (ručni alati – porezotine)	Nepredvidivo ponašanje životinja (kontuzije)	Nema
Broj sati rada ²⁶	72.562.424	9.737.464	6.958.512	1.536.216

Navedene stope pokazuju koliko je ozljeda na radu nastupilo na svakih 100 zaposlenika.

Sve opasnosti, štetnosti i naponi povezani s radom identificiraju se i procjenjuju tijekom izrade procjene rizika – glavnog dokumenta na temelju kojega naše kompanije provode mjere za sprječavanje identificiranih rizika i smanjenje izloženosti radnika tim rizicima, kako bi se vjerojatnost ozljede na radu, profesionalne bolesti ili bolesti povezane s radom eliminirala ili svela na najmanju mjeru. Opasnosti na radu koje nameću rizik ozljede s teškim posljedicama ovise o tipu djelatnosti kojima se kompanije

bave. U Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje to su obično skliski i zakrčeni prolazi i površine na kojima se obavlja rad, u Poslovnom području prehrane one uključuju rad s noževima (mesna industrija) i korištenje drugih alata/radne opreme, dok su u Poljoprivredi povezane s nepredvidivim ponašanjem životinja (svinjogojstvo, govedarstvo).

Kad je riječ o radnjama koje se poduzimaju radi uklanjanja ostalih opasnosti povezanih s radom i minimiziranja rizika, svaka se ozljeda povezana s radom analizira i utvrđuje se njezin uzrok. Nakon analize stručnjaci za zdravlje i sigurnost na

radu s odgovornim se osobama dogovaraju o korektivnim mjerama kako bi se spriječilo da se ista ozljeda ponovo dogodi. Povremenim internim revizijama utvrđuje se djelotvornost prethodno definiranih mjera/korektivnih radnji.

Sustavnim praćenjem prikupili smo podatke o ozljedama i opasnostima na radu. Podaci se prikupljaju mjesečno i tromjesečno. Evidencije u svim našim kompanijama su ujednačene, što znači da svi vode jednake registre ozljeda na radu i podnose ih Internoj reviziji Fortenova grupe d.d., koja provodi analitiku.

²⁶ Broj zaposlenika * fond radnih sati (2024). Napomena: broj sati rada je približna vrijednost, s obzirom da imamo kompanije koje se bave raznim djelatnostima u različitim državama – kao referentnu vrijednost uzeli smo godišnji fond radnih sati u Hrvatskoj. Fond radnih sati zaposlenika s punim radnim vremenom u tjednu od pet radnih dana iznosi 2024 sata.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zdravlje i sigurnost naših radnika

SLUŽBA MEDICINE RADA

Radnike koji sklope ugovor o radu za potrebe rada pod posebnim uvjetima kompanije šalju na pregled specijalistu medicine rada. Radna mjesta s posebnim uvjetima rada, kao i posebni uvjeti rada definirani su nacionalnim zakonodavstvima u svim zemljama u kojima poslujemo. U našim kompanijama na radnim mjestima s posebnim

uvjetima radi 7065 radnika i pod medicinskim su nadzorom. Prate se njihove psihofiziološke sposobnosti te se povremeno, u zakonski propisanim rokovima, podvrgavaju pregledima. Većina tih radnika obavlja poslove vozača (kontrola i upravljanje samohodnim strojevima s mehaničkim pogonom, traktori s priključnim uređajima,

viličari itd.) ili poslove pod nepovoljnim mikroklimatskim uvjetima. Pridržavanjem pravila GDPR-a i mjerodavnih nacionalnih propisa osigurava se povjerljivost informacija povezanih sa zdravstvenim statusom radnika.

BROJ RADNIKA KOJI OBAVLJAJU POSLOVE POD POSEBNIM UVJETIMA RADA

	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I MALE KOMPANIJE
Broj radnika koji obavljaju rad pod posebnim uvjetima	2.563	2.135	2.290	77

OBUKA RADNIKA O ZDRAVLJU I SIGURNOSTI NA RADU

Obuke koje se odnose na zdravlje i sigurnost na radu provode stručni zaposlenici ili vanjski stručnjaci i ovlaštene tvrtke (ovisno o zakonodavstvu zemlje i broju zaposlenih). Teme uključuju, ali nisu ograničene na mehaničke opasnosti, opasnosti od požara i eksplozije, opasnosti od štetnih i opasnih tvari, dizanja i nošenja tereta i drugo.

Takvu je obuku prošlo 25 427 radnika. Obuke za radnike koji obavljaju posao s posebnim uvjetima rada provode ovlaštene tvrtke o različitim temama (kao što su kontroliranje i upravljanje različitim strojevima i opasne kemikalije itd.). Takvu je obuku prošlo 1857 radnika. Profesionalnu obuku iz prve pomoći 2021. godine

prošlo je 1110 radnika, a 345 radnika na menadžerskim pozicijama prošlo je prošireni tečaj za ovlaštene djelatnike – radnike kojima poslodavac delegira ovlasti za provedbu mjera zdravlja i sigurnosti na radu, neovisno o ostalom ugovorenom radu.

BROJ RADNIKA KOJI OBAVLJAJU POSLOVE POD POSEBNIM UVJETIMA RADA

OBUKA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I MALE KOMPANIJE
	BROJ ZAPOSLENIKA KOJI SU PROŠLI OBUKU			
Zdravlje i sigurnost na radu	11.275	1.707	566	18
Zaštita od požara	10.127	1.449	271	14
Posebni uvjeti rada	1.112	336	400	9
Prva pomoć	792	166	150	2
Ovlašteni djelatnik	235	50	55	5

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA ZAPOSLENIKE Zdravlje i sigurnost naših radnika

AKTIVNOSTI POVEZANE SA ZDRAVLJEM I SIGURNOŠĆU NA RADU U NAŠIM KOMPANIJAMA

Mnoge su naše kompanije 2021. godine organizirale različite aktivnosti i promocije povezane sa zdravljem, što je uključivalo sportske događaje i zdravstvene preglede.

Kad je riječ o kompanijama Grupe pića, Jamnica HR se 2021. godine pridružila projektu EU-a „Tvrtka prijatelj zdravlja“, u sklopu kojega se zaposlenike educira o važnosti zdravog načina života u radnom okruženju, a zaposlenici koji rade na linijama na kojima se pune staklene boce

u pogonima Jane i Jamnice dobili su zaštitne naočale izrađene po mjeri, kakve će uskoro dobiti i kolege u Sarajevskom kiseljaku.

Tisak je organizirao mobilni mamograf za sve zaposlenice u prostorima kompanije.

Fortenova grupa d.d. planira 2022. godine pokrenuti kampanju **Sigurnost počinje s tobom.**

FONDOVI SOLIDARNOSTI U MERCATORU SRB I KONZUM BIH

Naše kompanije Mercator SRB i Konzum BIH 2021. godine nastavile su podržavati zdravlje putem dobrovoljnih fondova solidarnosti koje su uspostavile i registrirale u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, a kojima je cilj prikupljanje sredstava i dodjela financijske pomoći zaposlenicima i članovima njihovih užih obitelji kojima je potrebna medicinska pomoć.

U Konzumu BIH zaposlenici odlučuju o iznosu s kojim žele sudjelovati. U skladu s internim aktom fonda definiran je popis zdravstvenih problema, njihova ozbiljnost i iznosi koji se za njih mogu dodijeliti. Svaki zaposlenik koji je član fonda može zatražiti financijsku pomoć, a o zahtjevu odlučuje tročlana komisija koja se sastaje jednom mjesečno.

U Mercatoru SRB fond se financira iz sredstava obustavljenih s plaća zaposlenika (pri čemu svaki zaposlenik odlučuje o iznosu), potpora, donacija, darova i drugih izvora u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Popis zdravstvenih problema također je definiran, a zaposlenik mora podnijeti obrazložen zahtjev za financijsku pomoć, o kojem odlučuje Upravni odbor fonda. Svakom zaposleniku financijska pomoć može biti dodijeljena do dva puta godišnje. 2021. godine financijsku je pomoć iz fonda primilo 267 zaposlenika.

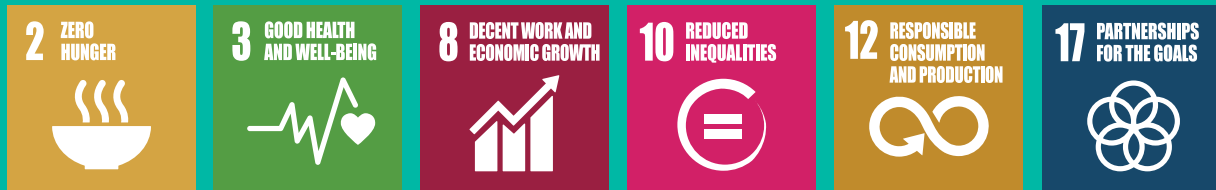
Mnoge su naše kompanije 2021. godine organizirale različite aktivnosti i promocije povezane sa zdravljem

**STVARANJE
VRIJEDNOSTI ZA
KUPCE I LOKALNE
ZAJEDNICE**

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA KUPCE I LOKALNE ZAJEDNICE

LANAC OPSKRBE I LOKALNA NABAVA

Svi poslovi u okviru lanca opskrbe provode se na etičan i pošten način u svim odnosima s dobavljačima i ostalim pravnim subjektima. Procedura nabave mora se provoditi na potpuno transparentan način u skladu s općim načelima nabave i ne smije diskriminirati nikoga od ponuditelja niti im pogodovati.

Maloprodaje i veleprodaje, Prehrane i Poljoprivrede) zahtijevaju opsežnu suradnju sa širokom mrežom dobavljača. S obzirom na širok raspon utjecaja koje lanac opskrbe može imati i na ljude i na okoliš (pri čemu prvenstveno mislimo na negativne utjecaje kao što su kršenje ljudskih prava, opskrba sirovinama na neetičan i okolišno štetan način i slično), ova je tema tijekom naše analize također identificirana kao značajna. Trenutno primjenjujemo određena pravila pri uspostavi suradnje s dobavljačima, a ta praksa se razlikuje od jednog operativnog društva do drugog. Na razini Grupe implementirali smo i primjenjujemo **Proceduru nabave u društvima Fortenova grupe**, koja je kaskadno prenesena i na operativna društva.

Kako bi regulirala odnose s dobavljačima, Procedura sadrži smjernice o poslovanju lanca opskrbe za sva

društva Fortenova grupe. Koncept upravljanja odnosima s dobavljačima osigurava upravljanje dobavljačima koje uključuje više funkcija, kao i pregled nad cjelokupnim životnim ciklusom dobavljača. On obuhvaća provedbu unaprijed definiranih faza upravljanja odnosima s dobavljačima. Ponašanje dobavljača propisano je i Etičkim kodeksom Fortenova grupe, pri čemu pridržavanje tog Kodeksa i drugih politika, standarda, pravilnika i procedura Grupe koji su relevantni za odnos s određenim dobavljačem predstavlja preduvjet za sklapanje svakog ugovora s njim.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA KUPCE I LOKALNE ZAJEDNICE Održiva proizvodnja hrane i dobrobit kupaca

U skladu s **Procedurom nabave u društvima Fortenova grupe**, s predanošću postupamo odgovorno u obavljanju aktivnosti nabave, uzimajući u obzir utjecaj koji pritom možemo imati na ljude i okoliš. Zakonski propisi koji se odnose na djelokrug nabave uvijek se moraju poštovati. Posebnu pažnju posvećujemo pravilima povezanima sa zdravljem i sigurnošću, GDPR-u, pravilima tržišnog natjecanja i poštene trgovine u lancu opskrbe hranom. U tom kontekstu naše kompanije ocjenjuju uspješnost svojih ključnih dobavljača barem jednom godišnje putem naknadne procjene postojećih dobavljača. Dobavljače koji više puta prekrše ugovorne uvjete ili one koji krše etička

pravila ili pravila povezana sa zdravljem i sigurnošću ili GDPR-om ili na bilo koji drugi način nanesu štetu Fortenova grupi, prijavljuje se Nabavi Grupe, a Odbor za nabavu razmatra isključivanje takvih dobavljača iz daljnje suradnje sa svim kompanijama Grupe.

Trenutno nemamo specifične postupke dubinske analize koji bi se provodili pri ulasku u poslovni odnos s novim dobavljačem i koji bi se odnosili i na socijalne i na okolišne kriterije. Međutim, s obzirom na analizu značajnosti i njezine rezultate koji ukazuju na to da je ovo jedna od ključnih tema na koje se trebamo usredotočiti, kao i na aktualne

regulatorne trendove na razini EU-a (osobito Prijedlog Direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje koji je usvojila Europska komisija), moramo fokus pomaknuti dalje. Kao jedan od ciljeva za sljedeća izvještajna razdoblja planiramo dalje unaprijediti i uspostaviti okvir lanca opskrbe koji je okolišno prihvatljiv i društveno odgovoran, odnosno održiv.

Kad je riječ o veličini lanca opskrbe, Fortenova grupa posluje s ukupno **više od 29 000 dobavljača**, od čega je 64 % iz Hrvatske, 15 % iz Srbije, 9 % iz Bosne i Hercegovine, 5 % iz Slovenije, 5 % iz drugih zemalja EU-a i 2 % iz ostalih zemalja. S obzirom na različite djelatnosti i regionalnu rasprostranjenost poslovanja, Grupa posluje sa širokim rasponom dobavljača – od malih poljoprivrednih proizvođača, od kojih neki imaju status kooperanata, preko proizvođača sirovina, ambalaže i energije do dobavljača gotovih proizvoda koji se prodaju putem maloprodajne mreže Grupe te dobavljača usluga i informatičkih rješenja.

U pogledu prakse koja se primjenjuje u vezi s dobavljačima, nastojimo biti usmjereni na lokalne dobavljače pa smo 2021. godine u prosjeku potrošili 80 % budžeta za nabavu na dobavljače u istoj državi. Značajna lokacija poslovanja u ovom kontekstu označava državu u kojoj je određeno operativno društvo smješteno, pri čemu se samo dobavljači s istoga tržišta smatraju lokalnima.

Društva Fortenova grupe klasificirana su prema tržištima različitih zemalja. Desni stupac tablice u nastavku prikazuje udio dobavljača koji društva unutar Grupe na svakom tržištu čine u ukupnom udjelu lokalnih dobavljača na tome tržištu.

POSTOTAK BUDŽETA ZA NABAVU UPOTRIJEBLJENOG ZA ZNAČAJNE LOKACIJE POSLOVANJA KOJI JE POTROŠEN NA LOKALNE DOBAVLJAČE PREDMETNE DJELATNOSTI 2021. GODINE:

Tržište	Lokalni dobavljači	Udio dobavljača unutar Grupe
Hrvatska	72%	22%
Slovenija	82%	3%
Srbija	92%	4%
Bosna i Hercegovina	76%	4%
Crna Gora	88%	0%

Takva je lokalna praksa u pogledu dobavljača osobito naglašena unutar Poslovnog područja maloprodaje i veleprodaje, koji je kao stratešku odrednicu donio cilj da snažnim savezima i partnerskim odnosima podržava lokalne dobavljače. Putem različitih projekata na odgovarajućim tržištima maloprodajne kompanije pružaju posebnu podršku domaćoj, lokalnoj proizvodnji. Time osiguravaju pristup svojim policama za male dobavljače i olakšavaju im plasman proizvoda, ujedno šireći domaću ponudu za kupce. I Konzum HR i Mercator SLO provode posebne aktivnosti kojima je cilj promicanje lokalno uzgojenih i svježih proizvoda. Konkretno, Konzum HR ima projekt „Najbolje iz Hrvatske“, Mercator Slovenija nudi „Radi imamo domaće“, „Ukusi moga kraja“ projekt je Mercatora Srbija, dok Konzum BiH ima projekt „Kupujmo domaće jer domaće se voli jače“. Više informacija o ovim inicijativama nalazi se u nastavku, u odjeljku Utjecaj na lokalne zajednice, pod Podrška lokalnim proizvođačima.

“Putem različitih projekata maloprodajne kompanije pružaju posebnu podršku domaćoj, lokalnoj proizvodnji.”

ODRŽIVA PROIZVODNJA HRANE I DOBROBIT KUPACA

Kako je naznačeno na početku ovoga izvješća, potrošači na tržištu krajnje potrošnje najznačajnija su kategorija korisnika proizvoda i usluga Fortenova grupe. U Fortenova grupi kvalitetu i sigurnost proizvoda shvaćamo vrlo ozbiljno te su zadovoljstvo, zdravlje i dobrobit kupaca na vrhu naše liste prioriteta.

Interna revizija za sigurnost hrane, uspostavljena kao neovisna kontrola unutar Fortenova grupe, kontinuirano prati stanje i provodi unaprjeđenja u svim aspektima kvalitete, od unaprjeđenja poslovnih procesa do praćenja svih zahtjeva povezanih sa sigurnošću hrane, internih laboratorijskih metoda te osiguranja kvalitete i zaštite potrošača u društvima Fortenova grupe.

Interna revizija za sigurnost hrane provjerava zakone, propise i industrijske standarde s kojima organizacija treba biti usklađena i utvrđuje jesmo li usklađeni. Cilj je pružiti dublje razumijevanje i edukaciju na tom području kako bi se osiguralo da se u praksi primjenjuje zajednički pristup i time osigura ublažavanje rizika i sukladnost regulatornim zahtjevima.

Angažmanom Revizije u kvaliteti hrane, zdravlju i sigurnosti 2021. godine postignuto je sljedeće:

- 1. usklađenje analitičkih metoda internih laboratorija s važećim akreditiranim protokolima i standardima**
- 2. provjera rada i obuke analitičara u internim laboratorijima operativnih društava**
- 3. pružanje stručne pomoći u slučaju pojave patogenih bakterija u proizvodnji, praćenje procesa opoziva proizvoda i potpora tom procesu**
- 4. razvoj i implementacija metodologije za procjenu rizika dobavljača i proizvoda u operativnim društvima kao temelj za ublažavanje rizika**
- 5. osigurane savjetodavne usluge u pogledu sigurnosti i zdravstvene ispravnosti hrane razvojem i provedbom programa edukacije za operativna društva**
- 6. uspostava kataloga internih analiza za sva operativna društva**
- 7. povećana svijest o značaju kontrole kvalitete.**

Čvrsto smo uvjereni u to da se odnos s potrošačima treba temeljiti na međusobnom povjerenju i poštovanju, koje održavamo stalnim osiguravanjem najviše razine kvalitete proizvoda, sigurnosnim kontrolama i upravljanjem odnosima sa svakim potrošačem uz dužnu pažnju, ljubazno, promptno i sveobuhvatno.

Uviđajući da naše poslovne aktivnosti uključuju sve segmente lanca opskrbe – od proizvodnje i prerade sirovina do snabdijevanja naše maloprodajne mreže i ponude gotovih proizvoda potrošačima, Grupa s velikom predanošću vodi brigu o tome da gotovi proizvodi i usluge koje dolaze do potrošača budu najbolje moguće kvalitete, što se postiže:

- primjenom svih relevantnih propisa te standarda sigurnosti i kvalitete hrane u procedurama i svakodnevnoj praksi
- pružanjem proizvoda i usluga u skladu s dobrom proizvodnom, higijenskom i laboratorijskom praksom, poštujući zaštitu potrošača i dajući joj prioritet u svakom segmentu poslovanja
- uspostavljanjem stalnog procesa praćenja zdravstvene sigurnosti i kvalitete proizvoda i usluga radi postizanja maksimalnog povjerenja i zadovoljstva potrošača
- trajnim ulaganjima u istraživanje i razvoj
- osmišljavanjem i provedbom politika, sustava, mjera i procedura namijenjenih osiguravanju visoke razine kvalitete, higijene i sigurnosti u svim segmentima lanca opskrbe.

Fortenova grupa kao regionalni lider ima značajnu ulogu na maloprodajnom tržištu, gdje zauzima i poziciju kupca i poziciju dobavljača roba i usluga. S time na umu, Grupa je posvećena tome da kupuje i pruža proizvode i usluge najviše kvalitete, postavljajući pritom objektivne i transparentne kriterije pod kojima ulazi u odnose s poslovnim partnerima kako bi ublažila rizike ugrožavanja poštenog tržišnog natjecanja. Stoga su načela nepristranosti, kontrole kvalitete i zadovoljstva potrošača naši prioriteti kod svih poslovnih partnera.

Primjenjujemo stroge politike kad je riječ o kvaliteti sirovina te smo zato definirali očekivanja koja imamo od postojećih i budućih dobavljača

Kao što je navedeno u našem Etičkom kodeksu, dobavljači moraju znati da Grupa primjenjuje stroge politike kad je riječ o kvaliteti sirovina koje Fortenova grupa upotrebljava u lancu opskrbe te proizvoda i usluga koje Fortenova grupa šalje dalje prema potrošaču. Stoga se od dobavljača očekuje:

- da se prije odabira podvrgnu reviziji koju provode interni stručnjaci Grupe ili vanjske kompanije za reviziju (uvid u uspješnost dobavljača može dati djelotvorne strategije i ublažiti poslovne rizike)
- da ih kompanije procijene kako bi odredile udovoljavaju li budućim dobavljačima njihovim organizacijskim standardima i ugovornim obvezama
- da se podvrgavaju redovitim procjenama uspješnosti koje kompanije provode u potrazi za nesukladnostima ili prilikama za daljnji rast radi osnaživanja lanca opskrbe i odnosa s dobavljačima
- da pružaju dokaze o tome da posluju u skladu s načelima HACCP a i dobre proizvodne prakse, dokaze o uspostavi nadzora i potvrde o zdravstvenoj ispravnosti sirovina koje upotrebljavaju i proizvoda koje nam isporučuju
- da pruže dokaze koje su izdala vanjska akreditacijska tijela o tome da primjenjuju standarde kvalitete hrane kojima dokazuju visoku kvalitetu poslovanja
- da donesu i održavaju transparentnu politiku cijena uz referentne vrijednosti cijena sirovina, proizvoda i usluga koji će se upotrebljavati dalje u lancu opskrbe Grupe
- da održavaju stabilne poslovne prakse i metode kojima će se omogućiti uspostava dugoročnog poslovnog odnosa.

Tijekom Putovanje prema održivosti, usporedili smo svoje aktivnosti s referentnim vrijednostima odabranih usporedivih kompanija i dodatno istražili sve tržišne trendove i promjene u regulativi koje će utjecati na nas i na način na koji razvijamo proizvode. Predano radimo na ostvarivanju ciljeva Strategije EU-a „od polja do stola“ (engl. *Farm to Fork Strategy*) i na tome da svojim potrošačima ponudimo zdraviji i održiviji izbor hrane.

Stoga je Poslovno područje maloprodaje i veleprodaje usmjereno na opskrbu potrošača svježom hranom u suradnji s malim lokalnim dobavljačima te svojim potrošačima nudi hranu potvrđene kvalitete. Naše su kompanije 2021. godine dalje razvile svoje linije zdrave hrane i proizvode privatnih marki s ukupno 42 nova proizvoda.

Na tržište smo 2021. godine stavili 24 nova proizvoda privatne marke Bio Zone (između ostalog pića, brašna, pahuljice, griz, konzerviranu hranu, namaze i dimljeni losos). Razvili smo i novu privatnu marku

Active Zone, na temelju proizvoda koji su ranije bili obuhvaćeni privatnim markama K Plus i Mercator. 18 je „starih“ proizvoda izmijenjeno i sada sadrži veći udio proteina ili vlakana bez dodanog šećera, a svaki od njih nosi oznaku za hranjive vrijednosti u bojama semafora (engl. *traffic-light nutrition labeling*) na prednjoj strani pakovanja.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA KUPCE I LOKALNE ZAJEDNICE

Belje je u travnju 2021. godine predstavilo novu liniju mlijeka i mliječnih proizvoda koji se proizvode u mljekari u Osijeku, Hrvatska – brend **Kravica kraljica**, koji predstavlja više od 7500 krava s lokalnih gospodarstava. Belje je, naime, jedini veliki proizvođač mliječnih proizvoda u Hrvatskoj koji osim proizvodnih pogona ima i vlastite mliječne farme. Osim mlijeka koje daje 4000 krava s vlastitih gospodarstava Belja i još 2000 krava s gospodarstava Vupika, Belje kupuje mlijeko od kooperanata čija se gospodarstva nalaze u svih pet slavonskih županija u Hrvatskoj. Taj veliki izvor sirovine u obliku mlijeka iz domaće proizvodnje poslužio je kao temelj za razvoj brenda. Belje je već godinama najveći proizvođač mlijeka u Hrvatskoj te zajedno sa svojim kooperantima i partnerima proizvodi svake godine 58 milijuna litara mlijeka, što predstavlja 14 % ukupne proizvodnje kravljeg mlijeka u Hrvatskoj. Belju je važno da njegovi potrošači budu svjesni činjenice da se proizvodi brenda Kravica kraljica proizvode od mlijeka dobivenog u Hrvatskoj, uz zajamčenu sljedivost u cijelom procesu proizvodnje – od polja do gotovog proizvoda na polici trgovine. Stoga su glavne odrednice mliječne proizvodnje u Belju sljedivost, dobrobit životinja i održiva proizvodnja. Osim toga, prehrana krava temelji se na lokalno uzgojenim sirovinama koje dolaze s vlastitih polja kompanije.

Kompanije iz Poslovnog područja prehrane Zvijezda HR i PIK Vrbovec HR pokrenule su **Planet of Plants** – liniju proizvoda 100 % biljnog podrijetla (plant-based), bez sastojaka koji potječu od životinja kao što su meso, mlijeko, jaja ili med. U okviru ove linije tijekom 2021. godine razvijeno je sedam proizvoda koji osim toga ne sadrže ni gluten ni soju, a njihova je proizvodnja ekološki puno prihvatljivija od proizvodnje mesa. Na taj način svojim klimatski osviještenim potrošačima sa specifičnim prehrambenim navikama nudimo širi izbor hrane isto tako lokalne proizvodnje.

PIK Vrbovec HR 2021. godine stavio je na tržište ukupno 7 novih proizvoda iz skupina označenih s **0 % (bez pojačivača okusa, umjetnih boja, glutena i soje) i s 25 % manje soli**. Kompanija je u svibnju 2021. pokrenula i novu liniju proizvoda **PIK&GO** – inovativnih mesnih grickalica prirodnog bogatih proteinima, cjelovitog brzog obroka koji ispunjava sve nutritivne i energetske potrebe. Ne sadrže gluten, soju, konzervanse, pojačivače okusa ni umjetne boje te imaju znatno niži sadržaj masti u usporedbi s tradicionalnim slanim grickalicama. Linija sadrži tri proizvoda.

Jamnica HR nastavila je raditi na funkcionalnim pićima gdje se kombinacijom nutritivnih i tehnoloških rješenja proizvode funkcionalna pića korisna za zdravlje. Kompanija je primila sredstva EU-a za projekt „**Razvoj funkcionalnih pića u održivom pakovanju JamINNO+**“. Vrijednost je projekta oko 42 milijuna kuna, a sredstva će se upotrijebiti za razvoj inovativnog funkcionalnog pića niske energetske vrijednosti s bioaktivnom komponentom koja će se izolirati iz autohtonih hrvatskih biljaka, održivog i ekološki prihvatljivog pakovanja te za istraživanja o mikroplastici. U prosincu 2021. Jamnica HR stavila je na tržište i novi funkcionalni proizvod **ProGame**. Taj je inovativan proizvod kreiran u suradnji s gejmerima i prvenstveno je namijenjen njima, jer doprinosi stvaranju energije koja im pomaže u boljem iskustvu igre i omogućava bolju usredotočenost na dugotrajne izazove, a da pritom ne dolazi do naglog pada šećera u krvi. To se postiže jedinstvenim sustavom zaslađivanja na bazi palatinoze, vrste ugljikohidrata niskog glikemijskog indeksa koji šećer otpušta polako. ProGame je dostupan u dva okusa (višnja i mango/marelica), a osim što pruža važnu hidrataciju, ProGame ima nisku kaloričnu vrijednost, sadrži optimalnu razinu kofeina iz prirodnog izvora, vitamine i minerale, a ne sadrži taurin.

“Proizvodi brenda Kravica Kraljica nastaju od mlijeka više od 7500 krava s lokalnih gospodarstava.”

KVALITETA I SIGURNOST NAŠIH PROIZVODA

Uspostavili smo strog okvir kontrole kvalitete i sigurnosti te primjenjujemo standardizirane politike i procedure kako bismo osigurali da naši procesi i proizvodi budu najviše kvalitete i sigurni za konzumaciju. Utjecaj naših proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost procjenjuje se radi unaprjeđenja u svakom stadiju proizvodnje – od razvoja do puštanja proizvoda na tržište.

Sustavna kontrola i nadzor u cijelom sustavu proizvodnje osigurava se priznatim i preporučljivim certifikatima. Sve naše kompanije u certifikacijskim auditima redovito postižu visoke rezultate – napominjemo da su svi certifikati koje posjedujemo navedeni u odjeljku [Članstva, certifikati i priznanja](#).

Svi proizvodi privatne marke proizvode se u skladu sa zakonskim propisima i propisanim zdravstvenim i sigurnosnim standardima i sustavima naše Maloprodaje i veleprodaje. Proizvođači proizvoda privatne marke moraju imati implementirane standarde ISO 9000/9001, ISO 22000, HACCP ili IFS ili BRC, te sve ostale certifikate primjerene za posebne vrste proizvodnje, kao što su BIO ili proizvodi bez glutena - koje podnose našim kompanijama prije odabira ponude.

Kod isporuke naručene sirovine ili proizvoda i prije stavljanja na tržište dobavljač je dužan podnijeti sljedeću dokumentaciju kao potvrdu ispravnosti proizvoda:

- **analitički izvještaj akreditiranog laboratorija kojim se potvrđuje da su parametri zdravstvene ispravnosti i kvalitete proizvoda u skladu sa zakonodavstvom EU-a ili drugim mjerodavnim propisima ili zahtjevima definiranim ugovorom**
- **potvrdu vijeka trajanja proizvoda**
- **analitička izvješća o materijalima koji dolaze u dodir s hranom i ambalaži te izjavu o sukladnosti**

- **specifikaciju proizvoda**
- **specifikaciju oznake.**

Osim sigurnosti hrane testiraju se i parametri kvalitete. Stoga za sve proizvode privatne marke naše kompanije tijekom godine provode interne organoleptičke analize i potvrđuju ih eksterno u akreditiranim laboratorijima. U Hrvatskoj su, primjerice, 2021. godine provedena 1454 organoleptička testiranja, u Sloveniji njih 1910, u Srbiji 521, a u Bosni i Hercegovini 54.

Timovi u nabavi pod velikim su pritiskom kako bi pronašli, kvalificirali i pratili dobavljače te upravljali odnosima s njima, uz što je moguće niži trošak. Auditima kvalitete dobavljača rukovoditelji nabave mogu donositi bolje i ekonomičnije odluke u nabavi time što će:

- **ublažiti rizik putem komunikacije, vrednovanja, odabira i praćenja usluga**
- **u sigurnosnim statistikama, profilima rizika i povijesnim podacima steći preglednost koja ranije nije postojala**
- **skratiti vrijeme priprema i unaprijediti efikasnost uz stalno vođenje i potporu tijekom cijelog procesa nabave**
- **maksimizirati kvalitetu podataka o cijelom lancu opskrbe.**

Fortenova grupa razvila je metodologiju procjene rizika dobavljača i proizvoda, tako da su operativna društva dobila djelotvoran alat za upravljanje rizikom i kontrolne liste za audite dobavljača kao alat za provedbu procjene.

Pandemija bolesti COVID-19 stvorila je stručnjacima za kvalitetu izazove bez presedana u osiguranju proizvodnje, procjeni kvalitete i provedbi audita dobavljača pod uvjetima gospodarskog zatvaranja. Pod tim je okolnostima Interna revizija za sigurnost hrane educirala zaposlenike za provedbu audita na daljinu i njihovo djelotvorno korištenje

na način kojim će se osigurati pouzdani rezultati. Stoga naše kompanije imaju stalan proces nadziranja sigurnosti hrane koji se sastoji od:

- **internog nadzora u vlastitim laboratorijima (koji provode higijenske brisove te organoleptičke, mikrobiološke i fizikalno-kemijske analize – ovisno o internoj procjeni rizika i procesu proizvodnje)**
- **eksternog nadzora u akreditiranim laboratorijima (koji provode mikrobiološke analize te kontrole na prisutnost kontaminata i organoleptičke kontrole propisane mjerodavnim propisima i smjernicama).**

2021. godine proveli smo 73 audita proizvođača-dobavljača i 2149 nadzora proizvoda privatne marke.

Pri pružanju usluga naše kompanije za upravljanje karticama vjernosti u maloprodaji barataju različitim podacima o kupcima pa posebnu pažnju pridaju poštovanju svih zakonskih propisa, koji uključuju GDPR, nacionalne zakone o zaštiti podataka i relevantne nacionalne zakone o zaštiti potrošača. MultiPlus Card kao kompanija koja upravlja programom vjernosti pruža usluge obrade transakcija kartica vjernosti za kompanije Fortenova grupe u Sloveniji, Srbiji, Bosni i Hercegovini te Crnoj Gori. Kompanija ima certifikat ISO/IEC 27001:2013, što znači da je njezin informacijski sustav dobro postavljen i siguran.

KVALITETA I SIGURNOST NAŠIH PROIZVODA

Proizvodi naših kompanija u **Poslovnom području prehrane** razvijaju se u skladu sa svim zakonskim i tehnološkim propisima te uzimajući u obzir sve ostale relevantne kriterije, uključujući one koji se odnose na potrebne nutritivne vrijednosti. Osim toga, oni imaju uvedene odgovarajuće standarde i sustave kvalitete i sigurnosti (ovisno o kompaniji, oni uključuju ISF, HACCP, ISO 50001: 2018, ISO 22000, GMP+, GLP).

Kompanije imaju definirane i jasno dokumentirane sustave upravljanja kontrolom kvalitete koji se primjenjuju tijekom svih stadija životnog ciklusa proizvoda, s planovima kontrole u kojima su opisani relevantni procesi proizvodnje. Osim toga, sve sirovine i proizvodi podvrgavaju se različitim analizama i provjerama.

U proizvodnim smo procesima uspostavili interne laboratorije kojima je primarni zadatak osigurati svakodnevno nadziranje parametara higijene prostora, opreme, zaposlenika te ispravnosti proizvoda prije njegova stavljanja na tržište.

Imajući u vidu važnost provedbe ispravnih analiza, točnog tumačenja analitičkih podataka te, ovisno o nalazima, poduzimanja odgovarajućih korektivnih mjera, Interna revizija za sigurnost hrane izdaje završne preporuke, preispituje rad analitičara i pruža obuku zaposlenicima.

U internim laboratorijima naših kompanija 2021. godine provedeno je više od 753 000 internih analiza, što uključuje mikrobiološke, kemijske i fizikalne analize, od čega je 65 % bilo u Poslovnom području prehrane, a 34 % u Poslovnom području poljoprivrede. Osim toga, iako se provodi interno testiranje, sve kompanije isto tako provode testove u službeno akreditiranim laboratorijima. Skladištenje proizvoda nadzire se radi osiguravanja njihove kvalitete i sigurnosti. Sljedivost proizvoda zakonska je obveza koju svake godine

nastojimo sve više unaprijediti uvođenjem tehnoloških sustava za nadziranje. Kompanije Grupe pića, primjerice, imaju nekoliko sustava kojima se osigurava sljedivost u cjelokupnom procesu proizvodnje i lancu distribucije.

U **Poslovnom području poljoprivrede** naši proizvodi prolaze kontrole kvalitete i zdravstvene ispravnosti u skladu s relevantnim zakonskim propisima te standardima i sustavima kvalitete i sigurnosti hrane (ovisno o kompaniji, oni uključuju ISF, HACCP, ISO 9001, FSSC 22000, GLOBAL GAP). Ovisno o vrsti proizvoda, provodimo sve potrebne analize – kemijske, mikrobiološke i organoleptičke, kao i testove na ostatke pesticida i teških metala, koji se provode i u internim i u eksternim akreditiranim laboratorijima.

Osim ispitivanja parametara zdravstvene sigurnosti, velika se pažnja pridaje kontroliranju isporuke i transporta sirovina i temperatura u hladnom lancu.

Dizajn ambalaže i materijali koji se za nju koriste sigurni su i primjereni za upotrebu kod prehrambenih proizvoda te pružaju adekvatnu zaštitu za proizvode, čime se rizik zagađenja svodi na minimum, sprječava oštećivanje i omogućava primjereno označavanje. Osim toga, ambalažni materijali i plinovi koje upotrebljavamo ne sadrže toksične zagađivače i ne predstavljaju prijetnju sigurnosti i primjerenosti hrane pod navedenim uvjetima skladištenja i upotrebe. Isto tako vodimo računa o tome da svi materijali koji dolaze u dodir s hranom u svim našim djelatnostima budu u skladu sa zakonskim propisima, a informacije povezane s time moraju biti obuhvaćene sustavom sljedivosti.

Kad je riječ o **Neosnovnim djelatnostima**, naše IT kompanije usklađene su sa svim relevantnim zakonskim propisima te imaju certifikat ISO/IEC 27001:2013 za sustav upravljanja

informacijskom sigurnošću. Sigurnost podataka i zaštita korisnika na vrhu su liste prioriteta naših kompanija te one stoga u poslovanju implementiraju najnovije tehnologije i sustavno educiraju zaposlenike o informacijskoj sigurnosti. Zaštita i sigurnost podataka osiguravaju se i prolaskom podataka kroz dodatnu kontrolnu lokaciju.

2021. GODINE
PROVEDENO JE VIŠE OD
753,000
INTERNIH ANALIZA.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA KUPCE I LOKALNE ZAJEDNICE

OZNAČAVANJE PROIZVODA

Svi naši prehrambeni proizvodi trebali bi biti popraćeni ili označeni adekvatnim informacijama koje će omogućiti sljedećem subjektu u poslovanju hranom ili potrošaču da s proizvodom postupa te da ga priprema, izlaže, pohranjuje i/ili upotrebljava na siguran i pravilan način.

Imajući to u vidu, kad je riječ o označavanju proizvoda u svim poslovnim područjima u potpunosti smo usklađeni s Uredbom (EU) br. 1169/2011 i ostalim mjerodavnim nacionalnim propisima. Osim toga, naše kompanije imaju stručnjake ovlaštene od vanjskih institucija čiji je zadatak svakodnevno proučavati i usklađivati deklaracije na tržištima na kojima poslujemo. Pretpakirana hrana označena je jasnim uputama kako bi osobe u lancu prehrane mogle njome baratati, izlagati je, skladištiti i koristiti na siguran način. To uključuje informacije kojima se identificiraju alergeni kao sastojci u proizvodu ili u slučajevima gdje se ne može isključiti mogućnost da je proizvod bio u dodiru s alergenom.

Oznake na našim proizvodima obuhvaćaju sve potrebne podatke koji, ovisno o proizvodu, navode porijeklo sastojaka proizvoda, informacije o pravilnoj i sigurnoj upotrebi proizvoda, uvjete skladištenja, nutritivnu vrijednost, alergene i rok uporabe. Osim toga, ovisno o proizvodu, na etiketama se navode i ostale relevantne informacije i karakteristike proizvoda, uključujući certifikate ili relevantne robne žigove, specifikaciju proizvoda i njegove sastojke, informacije o proizvođaču i uvoznicima, piktograme opasnosti te korisna svojstva proizvoda. Isto tako, na ambalaži se navodi materijal od kojeg je proizvedena radi primjerenog odlaganja i recikliranja. Kompanija PIK Vinkovci, kao proizvođač primarnih poljoprivrednih proizvoda i povrća, izuzeta je od obveze detaljnog označavanja.

Neke kompanije pružaju informacije o dodatnoj vrijednosti za svoje potrošače. Na primjer, Agrolaguna i Vupik

pružaju relevantne informacije o vinu, a Dijamant uključuje certifikat *Roundtable on Sustainable Palm Oil* (RSPO), kojim jamči odgovorno nabavljanje palminog ulja. PIK Vrbovec HR, pak, pruža informacije o udjelu soli, pojačivačima okusa, umjetnim bojama, glutenu ili soji te certifikat *Baby Beef* kojim se potvrđuje hrvatska kvaliteta i podrijetlo. Slično tome, Zvijezda HR naglašava odsutnost određenih aditiva (konzervansa, emulgatora, dodanih boja, hidrogeniranih masti) u svojim proizvodima i ističe logotip hrvatske kvalitete.

U Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje označavanje svih proizvoda privatne marke (prehrambenih i neprehrambenih) provodi se u skladu s mjerodavnim zakonodavstvom. Za sve prehrambene proizvode navodi se podrijetlo sastojaka (kao što to propisuje zakon), pa i u slučaju kad osnovni sastojak proizvoda ne potječe iz iste države kao proizvod. Isto tako, određena ekološka svojstva ambalaže naglašena su na proizvodima (npr. ambalaža proizvedena od recikliranog materijala, 100 % od papira, od šećerne trske), kad postoje. Osim toga naglašena su i korisna svojstva samog proizvoda – tvrdnje poput „izvor vitamina“, „izvor proteina“, „bez dodanog šećera“. Jasno definiranim koracima u izradi grafičkog dizajna osigurava se izbjegavanje pogrešaka na proizvodima kao i to da oznake na proizvodu budu usklađene sa zakonom.

Uspostava kulture sigurnosti hrane u svakom procesnom koraku poslovanja kompanija naš je prioritet i način podizanja njihove vrijednosti putem zaposlenika i menadžmenta.

“Uspostava sigurnosti hrane u svakom procesnom koraku naš je prioritet.”

UTJECAJ NA LOKALNE ZAJEDNICE

POTPORA LOKALNOM ZAPOŠLJAVANJU

Lokalna bi zajednica trebala biti okosnica svake kompanije kad je o dionicima riječ. U Fortenova grupi posebnu pažnju pridajemo utjecajima koje imamo na lokalne zajednice svojih glavnih tržišta. Uviđamo da još trebamo raditi na tome da radnike još više osnažimo i osiguramo im dostatnu plaću, što će naposljetku dovesti do boljih uvjeta života za njihove obitelji i imati veći sveukupni utjecaj.

S druge strane, Fortenova grupa ima izravan pozitivan utjecaj na lokalnu zajednicu kao poslodavac koji zapošljava više od 45 000 ljudi na šest tržišta. Svako ulaganje Fortenova grupe koje dodatno povećava zaposlenost u njezinim kompanijama predstavlja korist za gospodarstva regija u kojima posluje, koje već dugo pate od depopulacije zbog nedostatka adekvatnih prilika za rad i uz to su suočene s problemima emigracije i migracije radno sposobnog stanovništva.

Snažno podupiremo zapošljavanje lokalnih talenata na pozicijama top menadžmenta u svim zemljama u kojima poslujemo i ulažemo napore kako bismo ostvarili pozitivnu tržišnu prisutnost doprinoseći lokalnim gospodarstvima i razumijevajući specifične lokalne potrebe. Slika u nastavku prikazuje postotak top menadžmenta iz lokalne zajednice po poslovnim područjima i po značajnim tržištima.

„Top menadžment“ definiramo kao osobe koje su ili članovi najvišeg upravljačkog tijela u kompaniji ili su direktori razine B-1.

“Fortenova grupa ima izravan pozitivan utjecaj na lokalnu zajednicu kao poslodavac koji zapošljava više od 45 000 ljudi na šest tržišta.”

TABLICA U NASTAVKU PRIKAŽUJE PODJELU PO KOMPANIJAMA

Kompanije	Postotak top menadžmenta iz lokalnih zajednica
Fortenova d.d.	76%
Maloprodaja i veleprodaja	97%
Prehrana	98%
Poljoprivreda	100%
Neosnovne djelatnosti i nekretnine	100%

TABLICA U NASTAVKU PRIKAŽUJE PODJELU PO ZNAČAJNIM TRŽIŠTIMA:

Tržište	Postotak top menadžmenta iz lokalnih zajednica
Hrvatska	97%
Slovenija	88%
Srbija	100%
Bosna i Hercegovina ²⁷	100%
Crna Gora	100%
Mađarska	0%

²⁷ Nisu uključeni podaci za Zvijezdu Laktaši i Zvijezdu BIH.

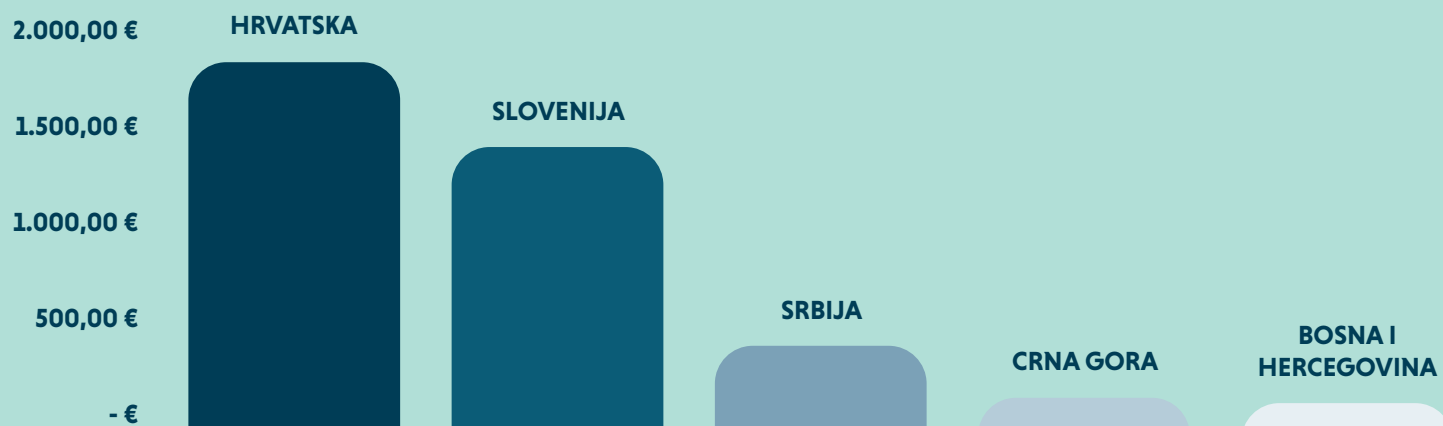
NAŠI PROJEKTI, DONACIJE I SPONZORSTVA USMJERENI NA LOKALNE ZAJEDNICE

Tijekom 2021. godine Fortenova grupa uložila je gotovo **4 milijuna eura** u donacije i sponzorstva (uključujući u naravi), a oko 10 % ukupnog budžeta bilo je usmjereno u više od 100 projekata namijenjenih lokalnim zajednicama. Grupa je poduprla preko 80 humanitarnih aktivnosti, više od 70 projekata usmjerenih prema socijalno osjetljivim skupinama i

više od 80 kulturnih projekata. Prema pojedinačnim tržištima na kojima poslujemo, najveći dio tih ulaganja ili 47 % bilo je u Hrvatskoj.

Pregled inicijativa sponzorstava i donacija prikazan je u nastavku:

SPONZORSTVA I DONACIJE PO TRŽIŠTIMA U 000

POTPORA LOKALNIM PROIZVOĐAČIMA

Uloga Fortenova grupe kao proizvođača hrane i trgovca na malo obuhvaća i promicanje i jačanje gospodarstava lokalnih zajednica i brigu o potrebama potrošača kad je riječ o zdravijoj prehrani i svježim proizvodima. Imajući to na umu, naše Poslovno područje maloprodaje i veleprodaje ulaže napore kako bi podržavalo lokalne proizvođače i svojim potrošačima ponudilo najbolje lokalne vrijednosti. U nastavku su prikazane najvažnije aktivnosti tijekom 2021. godine.

Svojim projektom **“Najbolje iz Hrvatske”** Konzum HR je tijekom 2021. godine povećao broj trgovina u kojima kupci mogu naći asortiman proizvoda malih lokalnih proizvođača i obiteljskih gospodarstava s 23 trgovine u lipnju 2020. na 68 trgovina krajem 2021. – što uključuje 50 prodavaonica najvećeg formata Konzuma HR, Super Konzum. Ukupni je promet u toj kategoriji narastao za čak 90 % u usporedbi s 2020. godinom. Krajem 2021. asortiman je obuhvaćao čak 280 različitih proizvoda 64 proizvođača, čija se ponuda promovira atraktivnim oznakama na policama i vitrinama te putem svih kanala – 2021. bila je prisutna u 13 redovnih i četiri regionalna kataloga.

Konzum BIH pokrenuo je sredinom 2020. projekt **“Kupujmo domaće jer domaće se voli jače”** kao dugoročnu inicijativu kojom je otvorio svoje prodajne kanale i dodatne police u namjeri da lokalnim proizvođačima pruži snažniju potporu i pomogne im da opstanu. Na početku projekta fokus je bio na povećanju nabave voća i povrća iz svih dijelova Bosne i Hercegovine, a cilj je bio kupiti više od 10 000 tona do kraja te godine. U okviru tog projekta asortiman Konzuma BIH tijekom 2020. godine proširen je s više od 1000 novih domaćih proizvoda u kategoriji pakirane hrane. Podrška lokalnoj proizvodnji nastavila se tijekom 2021. projektom „Proizvedeno u BiH” te obuhvaća i originalne lokalne brendove i inozemne brendove koji su pokrenuli

proizvodnju u BiH, zapošljavaju lokalnu radnu snagu i u proizvodnji koriste lokalne sirovine.

Putem brenda **“Radi imamo domaće”** Mercator SLO je povezoao lokalne proizvođače i prerađivačke kompanije u cijeloj zemlji, pri čemu se domaćim proizvodima na policama naših trgovina pridaje posebna pažnja. Od prve inicijative da se kupcima ponudi što je moguće svježije proizvode domaćeg podrijetla s obližnjih polja, voćnjaka, vinograda i vrtova, projekt je s vremenom postigao nacionalnu važnost za razvoj domaće poljoprivrede, diverzificirao se i proširio te stekao naklonost među kupcima i u struci. Koncept je predstavljen još 2016. godine pod nazivom „Lokalno”, kao jedan od Mercatorovih jedinstvenih prodajnih prijedloga. Brend je ne samo surađivao s lokalnim proizvođačima, već je podržavao slovenske sportaše i različite lokalne udruge. U vrijeme objave ovog Izvješća asortiman „Radi imamo domaće” broji ukupno 1500 lokalnih proizvoda i prisutan je u 259 trgovina. Od 1500 proizvoda njih 96 su autohtoni proizvodi, a 75 ih pripada skupini *co-brandinga*. Istodobno je u drugoj polovici 2020. godine pokrenut *co-brand* “Radi imamo domaće – privatna marka”, koji je počeo s 56 proizvoda. Krajem 2021. godine *co-brand* je obuhvaćao ukupno 72 proizvoda. Prodaja „Radi imamo domaće” činila je 2021. godine 1,51 posto ukupne vrijednosti prodaje, dok je „Radi imamo domaće – privatna marka” imala udio od 20 % u prodaji brenda „Radi imamo domaće”. „Radi imamo domaće” omogućio je Mercatoru SLO da bude glavni maloprodajni kanal za 20 zadruga i 160 lokalnih dobavljača.

Projektom **“Ukusi moga kraja”** Mercator SRB pružio je malim proizvođačima mogućnost predstavljanja proizvoda na policama velikih maloprodajnih trgovina. Projekt je pokrenut 2015. i otada promovira autentične srbijanske proizvode proizvedene prema tradicionalnim domaćim

recepturama. Ova je linija proizvoda 2021. godine obuhvaćala 211 proizvoda, a 2022. taj bi broj trebao narasti na 230. Linija je nagrađena oznakom Čuvarkuća 2021., koju u okviru projekta „Stvarano u Srbiji” dodjeljuje Srbijanska gospodarska komora i koja je prvenstveno namijenjena pružanju potpore domaćim proizvodima i proizvođačima, ali i tome da potrošače educira o važnosti kupnje takvih proizvoda te o njihovoj visokoj kvaliteti i domaćem podrijetlu. Oznaka se dodjeljuje onim proizvodima koji su napravljeni od najmanje 80 % domaćih srbijanskih resursa, što uključuje sirovine, preradu, radnu snagu, ambalažu itd.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA KUPCE I LOKALNE ZAJEDNICE Utjecaj na lokalne zajednice

DONACIJE HRANE

Doniranje hrane humanitarna je aktivnost koja je utisnuta u DNK Konzuma HR, jer je kompanija od 2016., kad je projekt doniranja hrane pokrenut, prikupila i donirala više od 1000 tona hrane u Hrvatskoj. Količina donirane hrane nastavlja rasti, prvenstveno zahvaljujući poboljšanju internih procesa i pojednostavljenim procedurama, kao i predanosti zaposlenika koji zajedno s brojnim udrugama diljem Hrvatske svakodnevno vode brigu o tome da hrana dospije do onih u potrebi.

Sustav svakodnevno uključuje registrirane posrednike, a interne procedure i procesi doniranja hrane u potpunosti su usklađeni s mjerodavnim propisima prema kojima u procesu sudjeluju tri strane – donator, posrednik i krajnji primatelj. Ukupna vrijednost hrane donirane putem Konzuma HR u 2020. godini premašila je 5,8 milijuna kuna

(bez PDV-a). Konzum HR jedan je od najvećih donatora hrane u Hrvatskoj te su mu Mreža hrane (platforma za zajedničke programske aktivnosti koju financira hrvatska Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva) i zastupnica u Europskom parlamentu Biljana Borzan 2021. po četvrti puta zaredom dodijelile priznanje **Najdonator** (za 2020. godinu).

Konzum BiH primjenjuje istu praksu u donacijama hrane, koje su 2021. godine dosegnule oko 350 tona.

Tijekom 2021. godine Sarajevski kiseljak u suradnji s udrugom Pomozi.ba osigurao je 2000 toplih obroka za starije i siromašne građane Bosne i Hercegovine. Mercator Slovenija od 2013. sudjeluje u projektu "Donirana hrana", gdje volonteri iz partnerskih organizacija svake

večeri preuzimaju hranu iz 37 trgovina Mercatora u Sloveniji. Mercatorovi su partneri u projektu Savez Lions klubova Slovenije, Institut Antona Trstenjaka, Slovenski Crveni križ, Caritas Slovenije, Društvo Krog, Zaklada Petra Pavla Glavara, Vincencijansko društvo dobrote te Slovenska filantropija.

POTPORA RAZNOLIKOSTI I UKLJUČIVOSTI U NAŠIM ZAJEDNICAMA

Osim promicanja raznolikosti i uključivosti unutar Grupe, naše kompanije isto tako potiču raznolikost u cijelom društvu i svojim aktivnostima podupiru najranjivije skupine. Najznačajniji primjeri na koje smo najponosniji istaknuti su u nastavku.

Kompanije Zvijezda HR i Dijamant suradnjom s udrugama za Down sindrom u svojim su lokalnim zajednicama simbolično povezale svoju društvenu odgovornost sa suncokretom kao zajedničkim znakom identifikacije za kompanije čiji se proizvodi rade od srca suncokreta i za osobe s Down sindromom (djeca suncokreti). Ta je suradnja rezultirala razvojem niza projekata kojima se pomaže osvijestiti javnost i pruža konkretna pomoć osobama s Down sindromom. Prije šest godina Zvijezda HR je, u sklopu obilježavanja svoje stote obljetnice, započela ovu vrijednu suradnju s Hrvatskom zajednicom za Down sindrom kao krovnom

organizacijom koja okuplja osam udruga za Down sindrom. Udruge svakodnevno vode brigu o više od 500 štićenika, nastojeći nizom aktivnosti poput tečajeva, predavanja, radionica, konzultacija, terapija i raznih projekata promicati integraciju, ravnopravnost i pravo izbora za osobe suncokrete. Donacijama poput Zvijezdine koriste se za financiranje aktivnosti kao što su likovne, glazbene i kulinarske radionice, plaćanje vježbi u bazenima za bebe s Down sindromom, sufinanciranje usluga logopeda, rehabilitacije i radne terapije te tiskanje edukativnih materijala.

Slično kao Zvijezda HR, Dijamant je kampanjom „Prati suncokret“ pokrenuo suradnju s udrugama osoba sa Down sindromom u Srbiji, a u nastojanju da educira i senzibilizira javnost o toj temi, Dijamant je snimio video-spot kojim prenosi važnu poruku: „Sličniji smo nego što smo različiti“.

Dijamant je ovu kampanju započeo 2021. godine, a osim novčanih donacija organizirao je kreativne radionice za ljude s Down sindromom.

Istovremeno svi digitalni komunikacijski kanali kompanije sadrže videa u kojima predstavljaju ljude s Down sindromom i kojima je svrha upoznavanje i prihvaćanje ranjivih skupina te senzibiliziranje zajednice da im pomaže. Dijamantova kampanja Prati suncokret proglašena je najboljom društveno odgovornom kampanjom na Festivalu društveno odgovorne komunikacije u Srbiji te je osvojila glavnu nagradu za kampanju 2021.

Zvijezda HR pokazala je brigu za osjetljive skupine u lokalnoj zajednici i podrškom socijalnom poduzetništvu, gdje su njezine donacije rezultirale mjerljivim tržišnim učincima i novim zapošljavanjem. Naime, u okviru suradnje

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA KUPCE I LOKALNE ZAJEDNICE

sa Zagrebačkom udrugom slijepih i njihovom tvrtkom Sfera Visia, koja zapošljava slijepu i slabovidnu osobu, Zvijezda HR proizvodnom pogonu tvrtke Sfera Visia donira godišnju količinu sirovine potrebne za ručnu proizvodnju tvrdih i tekućih sapuna. Maslinovo i suncokretovo ulje te kokosova mast Zvijezde HR koriste se u ručnoj proizvodnji sapuna u okviru projekta „Sapuni s točkicama“. Ovaj projekt socijalnog poduzetništva Zagrebačke udruge slijepih namijenjen slijepim i slabovidnim osobama prepoznala je i pokrenula Socijalno-uslužna zadruga Martinov plašt, a potpora koja se pruža projektu aktivan je doprinos zapošljavanju slijepih i slabovidnih osoba. Ujedno je, zahvaljujući aktivnoj podršci Zvijezde, otvoren pogon za proizvodnju tekućeg sapuna u kojem su odmah zaposlene tri slijepu i slabovidnu osobu, a ovisno o rezultatima prodaje planira se i dodatno zapošljavanje.

PIK Vinkovci zaključio je 2021. godine ugovor o suradnji s integrativnim radionicama u Hrvatskoj koje zapošljavaju osobe s invaliditetom (najmanje 40 % ukupne radne snage). Te radionice proizvode različitu radnu odjeću i obuću ili pružaju usluge tiskanja, koje redovito kupuje PIK Vinkovci. Godišnjim sponzorstvom Sportske zajednice Grada Jastrebarskog (SZGJ) u Hrvatskoj, Jamnica HR pomogla je 2021. SZGJ-u da kupi kombi kojim se koriste sportski klubovi i udruge s područja grada za odlazak na natjecanja, turnire i slično. Osim toga, dio sponzorstva upotrijebljen je

REVITALIZACIJA NAŠIH ZAJEDNICA

Belje je tijekom 2021. godine realiziralo nekoliko ulaganja u infrastrukturu lokalne zajednice. Tako je zgradu vinarije i pripadajuću katastarsku česticu u centru Kneževih Vinograda doniralo općini. Belje taj objekt nije koristilo više od 10 godina, a općina želi revitalizirati prostor i prenamijeniti ga za potrebe turizma i vinskog inkubatora. Uz to, sporazumom o zajedničkom održavanju ceste između općine Kneževi Vinogradi, općine Popovac, Odašiljača i veza d.o.o. i Belja. utvrđeno je ulaganje svakog od dionika u sanaciju i novi asfalt na lokalnoj cesti koja vodi na odašiljač Belje na vrhu Banovog brda i koju Belje koristi za potrebe vinograda. Belje je uložilo i u sanaciju pristupne ceste na glavnu, državnu cestu D-7. Tu pristupnu cestu, uz radne strojeve Belja, koriste poljoprivrednici koji uz nju imaju poljoprivredno zemljište kao i svi koji prolaze kroz vinograde.

za organizaciju vježbi za starije građane (tzv. građane treće dobi). Tijekom 2021. donirana su sredstva Specijalnoj bolnici za kronične bolesti dječje dobi u Gornjoj Bistri za kupnju posebnih medicinskih kreveta i antifidekubitalnih madraca kako bi se dodatno unaprijedila kvaliteta života teško bolesnih pacijenata bolnice. U suradnji s Otvorenom medijskom grupacijom, udrugom koja pomaže mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi, dogovorena je donacija za podršku mladima u pronalaženju prvog posla, a u Makedoniji, koja je jedno od njezinih izvoznih tržišta, Jamnica HR donirala je sredstva za obnovu Odjela nefrologije Sveučilišne klinike za dječje bolesti Kompleksa Majke Tereze u Skopju. Obnova je obuhvatila nove podove, stropove i sobe pacijenata, koje su opremljene i novim toaletima.

Mg Mivela u suradnji s Konzumom HR i humanitarnom Udrugom Renato – kuhari bez granica realizirala je donaciju za 50 besplatnih preventivnih ultrazvučnih pregleda srca za djecu nižih financijskih mogućnosti u vodećim bolnicama i privatnim klinikama diljem Hrvatske. Za tu je namjenu od svakog kupljenog paketa Mg Mivele u Konzumu HR odvojen dio sredstava.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET

Operativno poslovanje Fortenova grupe obuhvaća različite aktivnosti koje intenzivno utječu na okoliš, osobito kad je riječ o poljoprivredi i proizvodnji hrane.

Sagledavajući poslovanje u kontekstu sve veće pozornosti koja se pridaje klimatskoj krizi i rastuće zabrinutosti zbog klime, uviđamo da moramo odigrati ulogu u smanjenju negativnih utjecaja i okolišnog otiska, uz istodobno povećanje onih pozitivnih. Stoga je zaštita okoliša važan segment integriranih sustava upravljanja Fortenova grupe i dio svih strateških odluka i poslovnih procesa. Naše su aktivnosti usmjerene na dvije osnovne strateške odrednice, (1) kontinuirano unaprjeđivanje okolišnih vrijednosti i energetske učinkovitosti, zajedno s (2) prevencijom i smanjenjem svih vrsta zagađenja u neposrednom, širem i globalnom okruženju.

Kako bismo te odrednice uveli u praksu, prvenstveno razmatramo mjerodavne pravne okvire u relevantnim jurisdikcijama i postupamo u skladu s propisima koji se odnose na zaštitu okoliša i prirode, gospodarenje otpadom te kontrolu emisija u vodu, zrak i tlo. U sljedećem koraku i na razini Grupe i na razini pojedinačnih kompanija cilj

nam je razviti i uvesti nove prakse kad je riječ o korištenju resursa i energije, sprječavanju zagađenja, suradnji s dobavljačima i ostalim dionicima, poticati razmjenu znanja i sustavno brinuti o prirodi i okolišu ne samo unutar Grupe, već i utjecanjem na sve kupce, dionike i ostale davanjem pozitivnih primjera.

Isto tako, kako bi se naglasila važnost fokusa pojedinačnih kompanija na okolišna pitanja, neka od operativnih društava izdaju vlastita godišnja izvješća o održivosti ili izvješća u kojima objavljuju podatke o okolišu. To su Belje, Zvijezda HR i Mercator (za cijelu Mercator grupu).

Fortenova grupa dijeli se na četiri kategorije međusobno povezanih poslovnih aktivnosti: Maloprodaju i veleprodaju, Prehranu, Poljoprivredu te Neosnovne djelatnosti i nekretnine, pa na taj način u ovom izvješću objavljujemo podatke koji se odnose na okoliš. Fortenova grupa d.d. prikazana je odvojeno.

OKOLIŠNE TEME KOJE SU PREPOZNATE KAO ZNAČAJNE NA RAZINI GRUPE JESU:

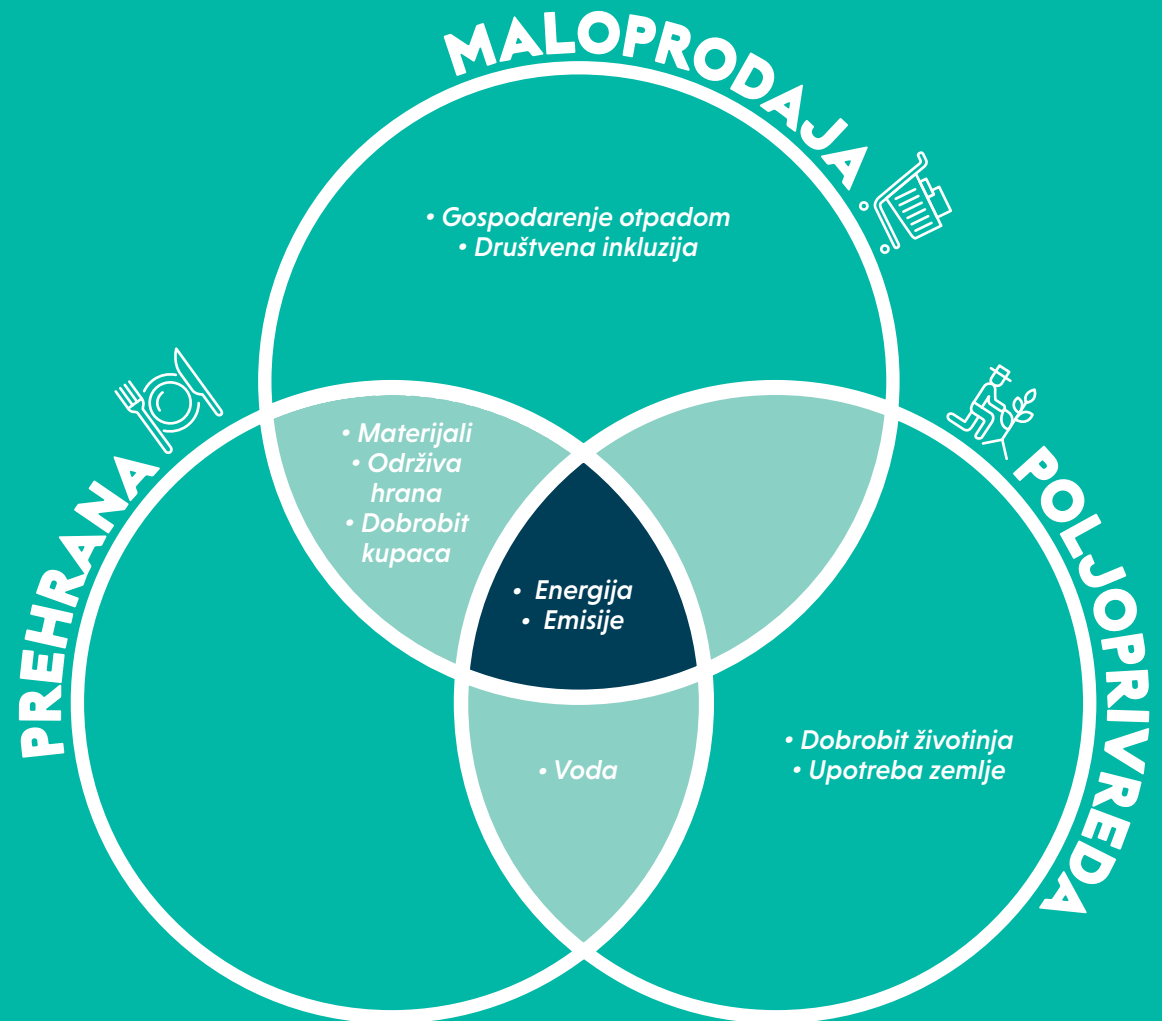
- *Gospodarenje vodom*
- *Gospodarenje otpadom*
- *Emisije stakleničkih plinova*
- *Energija*
- *Materijali*
- *Korištenje zemlje*
- *Dobrobit životinja.*

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET

Kad je riječ o ovdje objavljenim okolišnim podacima, važno je napomenuti da tijekom 2021. godine nije postojao sustavan pristup na razini Grupe u pogledu praćenja, prikupljanja i agregacije podataka. Primjerice, nismo imali ujednačen pristup kad je riječ o emisijama stakleničkih plinova i neka operativna društva nisu mogla napraviti izračun. Stoga 2021. godinu nećemo smatrati polaznom godinom za izvještavanje o okolišnim temama, već godinom u kojoj smo se potrudili što je više moguće, u skladu s trenutnim mogućnostima, prikazati namjeru da pokažemo svoju predanost i smjer kojim smo krenuli kako bismo povećali pozitivne utjecaje u tom pogledu. Uz svaku temu o kojoj izvještavamo naveli smo relevantne izjave o ograničenjima.

Iako su uloženi određeni napori u pogledu prikupljanja podataka na razini Grupe, poteškoće su nastale uglavnom zbog različitih praksi u pojedinačnim kompanijama ili zbog toga što neke kompanije ne primjenjuju nikakvu praksu, te nedostatka posebno imenovanih funkcija u kompanijama koje bi vodile te aktivnosti. Međutim, u namjeri da promijenimo status quo, održali smo nekoliko edukacija za podizanje svijesti i naglašavanje važnosti zaštite okoliša i njezinih implikacija za naše svakodnevno poslovanje, ali i o ugljičnom otisku te GRI standardima i njihovoj primjeni. Isto smo tako tijekom 2021. uz koordinaciju Grupe na razini operativnih kompanija prikupljali i agregirali podatke. U kombinaciji sa spomenutim radionicama to nam je pomoglo u širenju sveukupnog razumijevanja o tome što je potrebno napraviti (u pogledu općih okolišnih problema i ciljeva koje želimo postići u svakom od poslovnih segmenata) te koji su alati za postizanje željenih ciljeva (utvrđivanje određenih ciljeva, uspostava sustava nadzora, često pregledavanje podataka i praćenje napretka).

Slika dolje prikazuje grafički presjek tih značajnih tema po poslovnim područjima, odnosno na temelju prioriteta koji im se daje po poslovnim područjima. Energiju i emisije sva poslovna područja prepoznaju kao presudne teme koje se trebaju rješavati na razini Grupe, čime se potvrđuje naše razumijevanje klimatskih problema i briga za njih.

ENERGIJA I DEKARBONIZACIJA

Uz broj zaposlenih veći od 45 000 i više od 30 administrativnih sjedišta, 29 proizvodnih pogona te preko 2500 prodajnih lokacija i distribucijskih centara u šest jurisdikcija, naša potrošnja energije i posljedice emisije stakleničkih plinova prilično su značajne. Kako bismo se svojim utjecajima bavili i rješavali ih na odgovarajući način, za potrebe ovog izvješća usredotočili smo se na to da počnemo prikupljati podatke koji se odnose na potrošnju energije i emisije stakleničkih plinova na razini Grupe. Budući da je riječ o nečemu čime se Grupa bavi prvi puta, uz različite razine

iskustva, znanja i dostupnosti podataka među operativnim društvima (ne koriste se svi istom metodologijom, neki su već verzirani u prikupljanju podataka koje detaljno prate i nadziru, dok drugi to rade prvi put), usredotočili smo se na postupak. Cilj nam je bio kompanijama pokazati način prikupljanja podataka te naglasiti točke kojima je ubuduće potrebno posvetiti pozornost. Na taj način možemo osigurati dosljednost i preciznost za buduće razdoblje te naposljetku raditi na sveukupnom smanjenju i potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova. Međutim, kad je riječ o 2021. godini,

zbog nekonzistentnosti prikupljenih podataka informacije u ovom izvješću najbolji su prikaz stanja koji smo pod danim okolnostima mogli dati. Kao što je već spomenuto, u svim jurisdikcijama u kojima poslujemo pridržavamo se svih relevantnih važećih zakonskih propisa. Štoviše, pratimo i predstojeću legislativu i buduće mjere koje su najavljene na razini EU-a (osobito paket Spretni za 55 i pravila o postupnom ukidanju plastike) i koje će s vremenom stupiti na snagu te se planiramo pripremiti i unaprijed uskladiti svoje politike i procese.

POTROŠNJA ENERGIJE

Energija se troši i u uzlaznom i u silaznom dijelu svih naših lanaca vrijednosti, a koriste se različiti oblici energije – i iz obnovljivih i iz neobnovljivih izvora. Zbog veličine Grupe i različitosti poslovnih segmenata i poslovanja, teško je kontrolirati i pratiti sve tokove energije na razini Grupe, a trenutno je nemoguće nametnuti rješenje koje će svima odgovarati kad je riječ o prikupljanju/agregiranju podataka ili uvođenju mjera energetske učinkovitosti. Stoga radimo na uvođenju specifičnih mjera za pojedina poslovna područja i kompanije koje će naposljetku olakšati proces. Podaci za 2021. godinu prikupljeni su na temelju podataka o

stvarnoj potrošnji koji su ekstrahirani iz internih sustava (SAP), računa i informacija dobivenih od dobavljača te iz instaliranih brojlara. U nekim slučajevima (Super kartica SRB i Super kartica BIH) kompanije su dostavile procjene jer posluju u unajmljenim prostorima i nemaju točne podatke. Kako bismo primjereno iskazali svoju potrošnju energije, prikupljene smo podatke morali agregirati. U tu su se svrhu kompanije koristile različitim metodologijama, pretpostavkama i alatima za izračun kako su najbolje znale. Stoga ponavljamo, moramo se ograditi kad je riječ o kvaliteti podataka jer nisu sve kompanije imale isti pristup, čime se povećava mogućnost

grešaka. Metodologije, pretpostavke i alati za izračun kojima smo se koristili uključuju faktore konverzije iz stručne literature, nacionalne propise i rješenja s interneta, ali ne možemo jamčiti da su faktori konverzije dosljedno primijenjeni na objavljene podatke. Na temelju agregiranih podataka, naša je ukupna potrošnja energije 2021. godine iznosila 8.599.433.427,08 MJ, od čega je većina potrošena u Maloprodaji i veleprodaji. U tablici u nastavku prikazana je ukupna potrošnja po poslovnim područjima.

UKUPNA POTROŠNJA ENERGIJE PO POSLOVNIM PODRUČJIMA U MJ

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI	FORTENOVA GRUPA D.D.
Ukupna potrošnja energije	1.492.128.925,33	1.406.692.637,74	5.680.576.598,18	11.397.719,92	8.637.545,92

Kad je riječ o određenim vrstama potrošenog goriva i energije, uspjeli smo agregirati podatke kako je prikazano u tablicama u nastavku. Neosnovne djelatnosti i Fortenova grupa d.d. iskazale su samo podatke o potrošnji goriva za službena vozila, dok su ostala poslovna područja iskazala podatke o različitim vrstama goriva koje koriste u operativnom poslovanju.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET Energija i dekarbonizacija

UKUPNA POTROŠNJA GORIVA IZ NEOBNOVLJIVIH IZVORA UNUTAR ORGANIZACIJE, UKLJUČUJUĆI VRSTE GORIVA U MJ

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI	FORTENOVA GRUPA D.D.
Diesel	222.296.990,48	187.528.739,98	2.649.162.597,02	1.690.898,92	2.639.632
Benzin	767.263,65	10.455.927,57	162.121.976,30	0	235.949,90
Prirodni plin	220.051.200	367.297.345,80	93.892.468,31	1.093.158,60	0
Loživo ulje	6.604.122	120.390.747,34	25.231.798,82	0	0
UNP	24.956.680	7.069.311,25	3.974.880	0	0
Ukupno	474.676.256,13	692.742.071,94	2.934.383.720,46	2.784.057,52	2.875.581,90

UKUPNA POTROŠNJA GORIVA IZ OBNOVLJIVIH IZVORA UNUTAR ORGANIZACIJE, UKLJUČUJUĆI VRSTE GORIVA U MJ

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA
Bioplin	829.565.452,80	0	0
Drveni peleti	702.000	0	3.704.400
Ljuske suncokreta	0	312.946.000	0
Drvo	0	0	604.800
Ukupno	830.267.452,80	312.946.000	4.309.200

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET Energija i dekarbonizacija

Kad je riječ o stvarnom utrošku potrošene i prodane energije, podaci su iskazani u tablicama u nastavku. Većina energije koja se troši u Grupi dolazi od vanjskih dobavljača i odnosi se na električnu i toplinsku energiju (ili paru u Poljoprivredi), ali neke kompanije proizvode i vlastitu energiju za različite potrebe (npr. paru za sušenje proizvoda). Najvažnija je među njima Energija Gradec, koja proizvedenu toplinsku energiju prodaje drugim društvima unutar Grupe, a dio koristi za vlastite potrebe, dok proizvedenu električnu energiju prodaje HROTE-u, a podaci o tome iskazani su u nastavku.

UKUPNA POTROŠNJA ENERGIJE U MJ

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI	FORTENOVA GRUPA D.D.
Električna en.	162.711.718,80	398.321.571,80	2.455.776.014,68	8.613.662,40	2.298.748,90
Grijanje	738.000	2.682.994	278.032.814,09	0	3.463.215,12
Hlađenje	4.856.900	0	3.648,95	0	0
Para	18.878.597,60	0	8.071.200	0	0

UKUPNA PRODANA ENERGIJA U MJ

	POLJOPRIVREDA
Električna en.	290.383.704
Grijanje	29.940.948

ENERGETSKI INTENZITET ZA POSLOVNA PODRUČJA POLJOPRIVREDE I PREHRANE

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA
Omjer energetskog intenziteta u GJ/t	1,7	1,5

Zbog ranije spomenutih ograničenja izazov je predstavljao i izračun energetskog intenziteta - u tablici u nastavku prikazan je intenzitet za Poljoprivredu (bez Energije Gradec) i Prehranu. Kompanije u Maloprodaji i veleprodaji koriste međusobno različite nazivnike (prodaja, prodani proizvodi, m2) te nije bilo moguće odabrati zajednički nazivnik za potrebe izvješćivanja u ovom izvještajnom razdoblju.

EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA

Nastavno na pregled potrošnje energije, proveli smo preliminarni izračun emisija stakleničkih plinova za sve naše kompanije. Budući da ne postoji implementirano i gotovo rješenje za praćenje, prikupljanje i izračun emisija stakleničkih plinova, da se razina znanja razlikuje među kompanijama i da nisu sve kompanije uključene u izračun (jer nisu mogle izračunati svoje emisije), te podatke ne možemo uzeti kao relevantne za određivanje 2021. kao polazne godine za naše izračune. Rezultati su, međutim, dobra indikacija aktualnog stanja i mogu se koristiti u budućnosti za definiranje kontura naše strategije dekarbonizacije.

Napominjemo da smo u obzir uzeli samo emisije iz Opsega 1 i 2 koje potječu iz našeg poslovanja, a one iz Opsega 3 trenutno su nedostupne (osobito s obzirom na uzlazne i silazne dijelove lanca vrijednosti, za koje imamo vrlo ograničene ukupne podatke), a nismo željeli iskazivati podatke koje će u predstojećim izvještajnim razdobljima najvjerojatnije biti potrebno prepravljati.

Emisije iz Opsega 1 koje potječu iz našeg operativnog poslovanja većinom dolaze iz proizvodnje i prerade, potrošnje goriva i UNP-a koja se odnosi na vozila, tj. stacionarnog izgaranja, procesnih i fugalnih emisija. Za izračun Opsega 1 kompanije su uključile CO₂, dok su neke kompanije u Prehrani i Poljoprivredi uključile i CH₄, N₂O, te HFC (R134A, R404A, R407C) plinove. Od poljoprivrednih kompanija samo su Energija Gradec, PIK Vinkovci i Vinka uključili biogenske emisije.

Emisije Opsega 2 povezane su s gore iskazanom potrošnjom energije, tj. proizvodnjom kupljene električne energije, grijanja, hlađenja i pare. Plin o kojemu je riječ je CO₂, a podaci su iskazani po lokacijama, dok je načelo konsolidacije operativna kontrola. U kontekstu Opsega 2 valja napomenuti još nešto u vezi s metodologijom i izračunima. Unutar Grupe postoji niz najмова među društvima Grupe, koje bi trebao iskazati najmodavac kao potrošnju energije izvan organizacije, dok su u praksi kompanije sve podatke

za nekretnine koje imaju u vlasništvu uključile u izračun potrošnje energije unutar organizacije. Na primjer, Zvijezda HR jednu od svojih zgrada daje u najam Fortenova grupi d.d. i uključila je sve informacije o toj zgradi u vlastite podatke, pa su Fortenova grupi d.d. ostali samo podaci za nekretnine koje ona ima u vlasništvu, za koje nije bilo moguće izračunati emisije stakleničkih plinova.

Pri kompiliranju podataka za izvješće kompanije su primijenile različite metodologije i standarde – neke su upotrijebile nacionalne i/ili zakone i standarde EU-a, alate za konverziju potencijala globalnog zagrijavanja dostupne na internetu i druge alate za izračun emisije stakleničkih plinova. Ponavljamo, nedosljednosti među kompanijama potencijalan su rizik te stoga 2021. godinu ne smatramo polaznom godinom za izračune niti preporučujemo upotrebu ovih podataka kao referentnih vrijednosti. Ove smo izračune napravili kako bismo podigli razinu osviještenosti među svim

dionicima i operativnim društvima te kako bismo uveli alate i rješenja za buduće praćenje podataka.

Kad je riječ o stvarnim podacima o emisijama stakleničkih plinova, sljedeće kompanije nisu dostavile nikakve podatke:

- Agrolaguna (za Opseg 2)
- Roto dinamic
- Tisak
- MultiPlus Card
- Super Kartica SRB (za Opseg 1)
- A007
- M-Energija (za Opseg 1)
- mStart
- Kor Broker
- LG Moslavina
- Fortenova grupa d.d. (uključena je djelomično putem Zvijezde HR i prikazana u Poslovnom području prehrane).

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET Energija i dekarbonizacija

U nastavku su podaci prema opsegu emisije stakleničkih plinova, iskazani po poslovnim područjima.

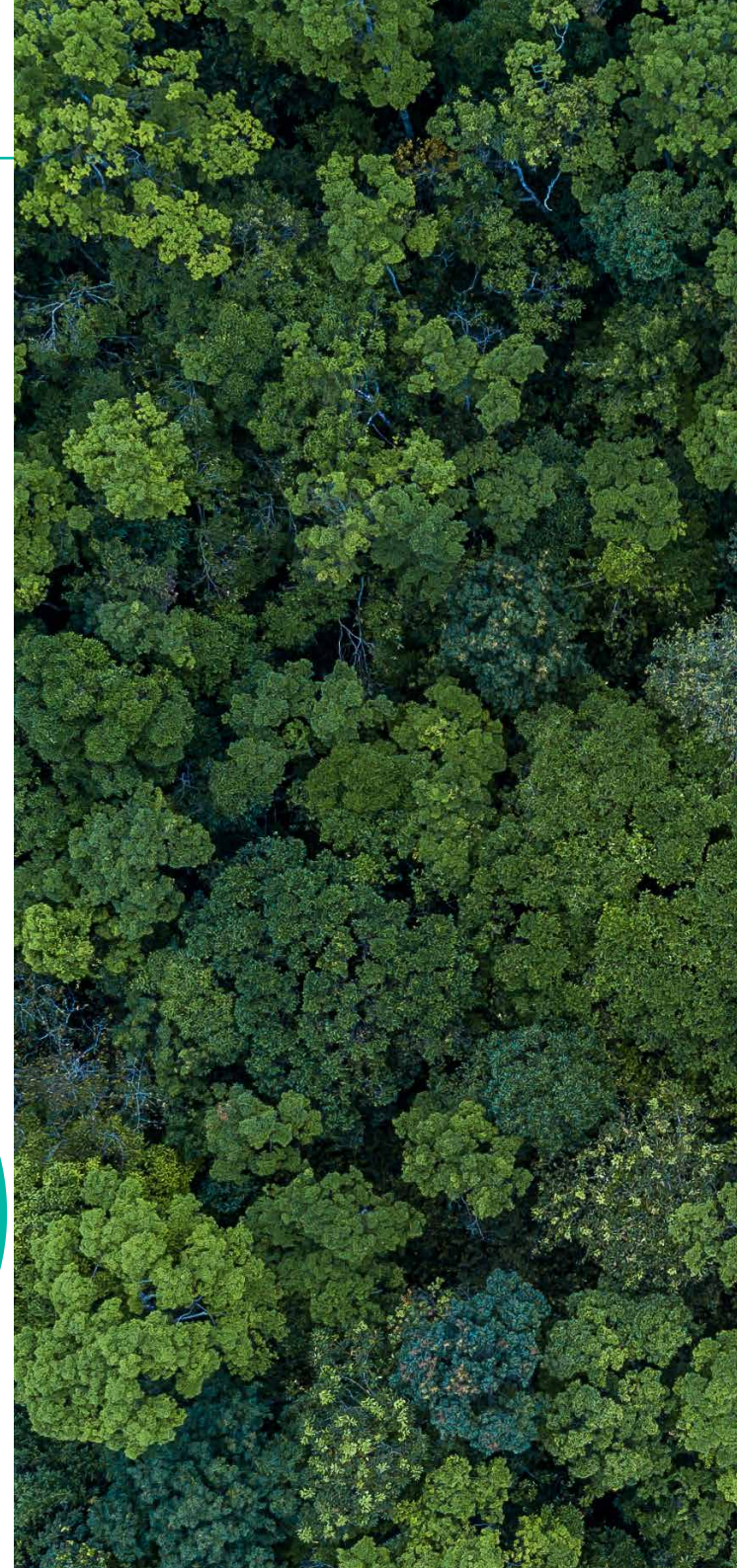
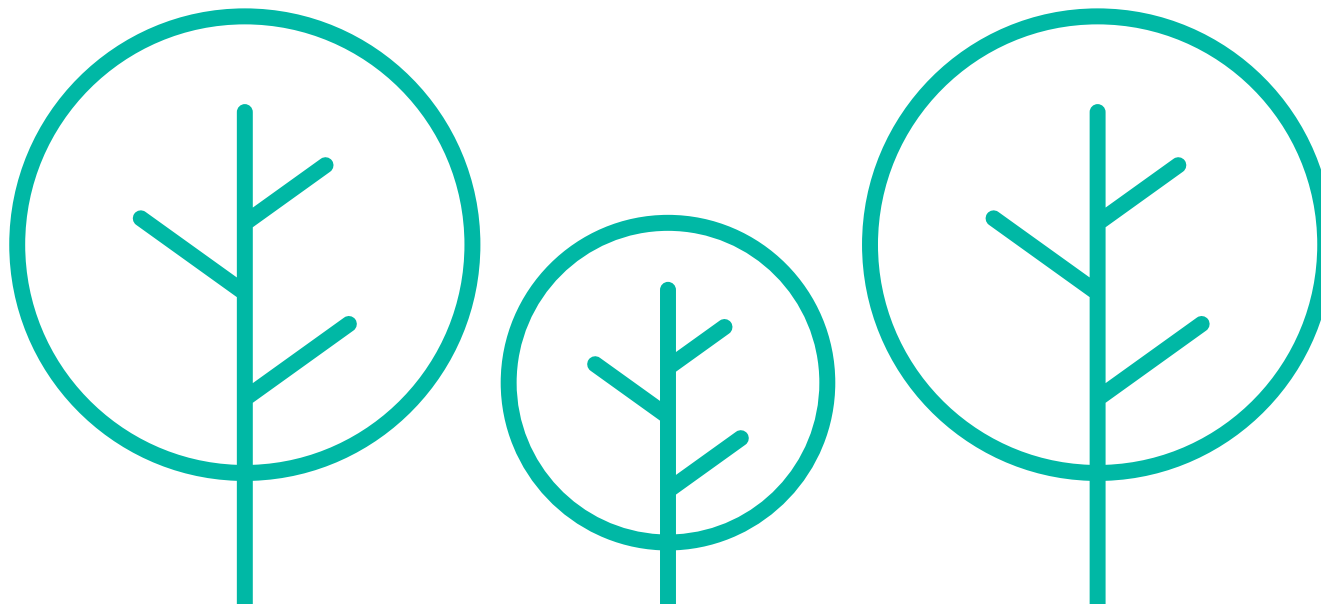
EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA OPSEGA 1 I 2 U TONAMA CO₂

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE	FORTENOVA GRUPA D.D.
Opseg 1	360.639,77	43.869,14	116.450,15	28,82	nije dostupno
Opseg 2	626.485,45	14.432,96	384.769,60	27,83	nije dostupno

Ukupno emisije stakleničkih plinova Opsega 1 na razini Grupe iznose 520.987,88 tCO₂, a one Opsega 2 1.025.715,83 tCO₂.

Čak i iz dostupnih podataka vidljivo je da se naše emisije mogu smanjiti, i na razini segmenata i na razini Grupe. Stoga ćemo, čim uspostavimo odgovarajuće sustave i utvrdimo točne emisije stakleničkih plinova, krenuti s postavljanjem ciljeva za smanjenje ugljičnog otiska. Ono što znamo već sad, na samom početku ovog važnog zadatka, jest da će najveći doprinos smanjenju emisije stakleničkih plinova

Grupe dati Energija Gradec – vlastita bioplinna postrojenja koja posluju unutar Poslovnog područja poljoprivrede. Bioplin se upotrebljava za grijanje i proizvodnju električne energije na pet lokacija unutar Grupe, čime se smanjuje potreba za potrošnjom prirodnog plina i ukupna emisija stakleničkih plinova Grupe.

UPRAVLJANJE RESURSIMA: VODA, MATERIJALI I OTPAD

U sklopu svakodnevnog poslovanja koristimo se prirodnim i resursima koje je proizveo čovjek kao primarnim i sekundarnim ulaznim vrijednostima. Imajući na umu sve veću oskudicu prirodnih resursa i istovremeno gomilanje otpada koji se sastoji od odbačenih sirovina i ostataka materijala, ambalaže, hrane itd., Grupa je usmjerena na odgovornu i racionalnu upotrebu resursa. Na sljedećim ćemo stranicama dati pregled aktualne prakse i trendova potrošnje, zajedno s informacijama o gospodarenju

otpadom. Podaci su prikazani po poslovnim područjima. Kad je riječ o podacima za Fortenova grupu d.d., valja napomenuti da se relevantni podaci prikazani u tablici u nastavku odnose na različite lokacije, Cibonin toranj i zgradu u ulici Marijana Čavića, koje se nalaze u Zagrebu, Hrvatska. Cibonin je toranj nekretnina kojom se koristi Fortenova grupa d.d., a dio prostorija iznajmljen je drugim najmoprimcima. Podaci o potrošnji vode prikupljeni su i obuhvaćeni samo za tu lokaciju (na temelju stvarne površine

u m2 kojom se koristi Fortenova grupa d.d.), jer su podaci za lokaciju Marijana Čavića uključeni u podatke za Zvijezdu HR (koja je vlasnik te nekretnine). Nasuprot tome, relevantni podaci o otpadu iskazani su samo za ulicu Marijana Čavića (ne pod podacima za Zvijezdu HR), jer je nekretnina Cibonin toranj 2021. godine bila većinom prazna te stoga nisu zabilježene točne količine, a za zbrinjavanje otpada plaćali su se paušalni iznosi općini.

UPOTREBA VODE I GOSPODARENJE VODOM

Na razini Grupe, uzevši u obzir one kompanije koje su iskazale svoju potrošnju, 2021. godine potrošeno je ukupno **2.476,85 megalitara** vode, od čega većina u Poslovnom području poljoprivrede. Detaljni su podaci prikazani u tablici u nastavku.

UKUPNA POTROŠNJA VODE IZ SVIH PODRUČJA U ML

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE	FORTENOVA GRUPA D.D.
Ukupna količina crpljene vode	2.167,80	2.037,54	2.907,42	0,97	4,71
Ukupna količina ispuštene vode	529,57	1.354,75	2.751,60	0,95	4,71
POTROŠNJA VODE	1.638,23	682,79	155,82	0,02	0

Svi gore iskazani podaci prikupljeni su na temelju računa za potrošnju vode koje su izdali javni dobavljači.

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA

U **Poslovnom području maloprodaje i veleprodaje** voda se prvenstveno upotrebljava za piće, higijenu, sanitarne potrebe i za čišćenje. U nekim maloprodajnim trgovinama upotrebljava se i na gastro odjelima za pripremu hrane, u kojem slučaju su instalirani separatori ulja i masti kako bi se smanjilo ispuštanje tih tvari u sustav odvodnje. Voda se u pravilu crpi iz javnih vodoopskrbnih sustava te ispušta u javne sustave odvodnje (osim u Mercatoru, kako je opisano u nastavku), a u slučaju da ne postoji javna odvodna mreža, upotrebljavaju se mala komunalna postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i septičke jame.

Kad je riječ o stvarnim ovdje iskazanim podacima, sljedeće kompanije nisu obuhvaćene ili su dale samo procjene:

- *Konzum BIH – ne može izračunati podatke o potrošnji vode*
- *M-Energija ne koristi vodu*
- *Mercator IP – uključen u Mercator PSM*
- *A007 i MultiPlus Card – ne mogu izračunati podatke o potrošnji jer imaju prostor u najmu (na primljenim računima nije iskazana potrošnja vode)*
- *Super Kartica BIH – dana je procjena od 0,1ML*
- *Žitnjak – ne može izračunati točne podatke o potrošnji vode jer dijeli prostorije s Konzumom HR, dana je procjena u iznosu od 4,5ML.*

Konzum HR prati mjesečnu potrošnju vode za svaku od svojih lokacija kako bi detektirao moguća odstupanja. U slučaju neuobičajenog povećanja potrošnje svaki se slučaj ispituje i rješava odmah radi otklanjanja mogućih problema.

Bolje strukturiran pristup gospodarenju vodom primjenjuje se na razini Mercator grupe²⁸, gdje se voda ne upotrebljava samo za navedene opće potrebe, nego i za tehnološke potrebe, za koje se crpi iz vlastitih bunara ili vodotokova te rabi i za hlađenje zgrada i robe. Na tim se lokacijama ne stvaraju industrijske otpadne vode, voda se tijekom uporabe ne zagađuje te se ili ispušta natrag u podzemne vode ili isparava tijekom procesa hlađenja. Na lokacijama nastaje i otpadna voda od kišnice s krovova i popločenih/asfaltiranih površina. Tamo gdje to dopušta javna infrastruktura, kišnica se otpušta u meteorsku kanalizaciju

odvojeno od komunalnih otpadnih voda ili – gdje to nije moguće – u zajednički odvod. Osim toga, Mercator grupa jednom godišnje neizravno utvrđuje utjecaje povezane s vodom procjenom okolišnih aspekata u skladu s normom ISO 14001, gdje se uzimaju u obzir svi izvori vode i vrste otpadnih voda. Tijekom 2021. godine važnima su ocijenjeni i okolišni aspekti potrošnje vode i oni otpadnih voda. Na temelju tih procjena okolišnih aspekata i rizika utvrđuju se okolišni ciljevi i projekti za njihovu implementaciju. U slučaju izvanredne situacije (npr. izlivanje vode zbog puknuća cijevi, prirodna katastrofa) aktivnosti za sprečavanje izlivanja vode i zagađenja vodotokova i podzemnih voda provode se što je moguće prije kako bi se smanjili negativni utjecaji na vode.

PREHRANA

Poslovno područje prehrane dodatno se dijeli na tri potpodručja ili grupe (pića, jestiva ulja, ostala hrana), od kojih kompanije u grupi pića stavljaju najveći naglasak na vodu jer je ona primarna sirovina za njihove proizvode. U ovom su odjeljku iskazani podaci za Dijamant, Kikindski mlin, Zvijezdu HR, Jamnicu HR, Sarajevski kiseljak, Mg Mivelu, PIK Vrbovec HR i Roto dinamic.

Male kompanije u Poslovnom području prehrane nemaju određen pristup upravljanju vodom i nisu obuhvaćene podacima u nastavku. Isto se to odnosi na Roto dinamic kad je riječ o pristupu upravljanju vodom, ali su podaci o stvarnoj potrošnji obuhvaćeni pregledom.

Na razini ovog Poslovnog područja, interakcije s vodom odnose se na vodu za piće i higijenu/sanitarne potrebe (uredska potrošnja jedina je interakcija u Roto dinamicu), proizvodnju (flaširanje vode i hrana), industrijske potrebe (hlađenje i grijanje u pogonima, čišćenje). Voda se crpi iz javnih sustava vodoopskrbe i bunara/izvora u vlasništvu kompanija. Za flaširanje vode kompanije grupe pića imaju koncesije na prirodnim izvorima iz kojih crpe vodu. Voda se ispušta i istječe u primateljske vode u skladu sa zakonom.

Grupa pića primjenjuje integriran pristup upravljanju vodama. Upotrijebljena voda uključuje vodu iz vlastitih izvora, tehnološku vodu i vodu iz javnog vodoopskrbnog sustava. Vodom kao našim najvažnijim resursom upravlja se racionalno te ona podliježe stalnim kontrolama kvalitete. Nadziru se količine upotrijebljene vode i svrhe za koje se ona upotrebljava. Grupa pića obuhvaća tri proizvodne kompanije koje proizvode prirodnu mineralnu vodu u pet proizvodnih pogona s ukupno 20 proizvodnih linija. Svi su izvori zatvoreni i zaštićeni od vanjskih utjecaja te podliježu strogim kontrolama. Zahvaljujući zaštićenim

podzemnim nalazištima te uravnoteženom i stabilnom mineralnom sastavu, mineralne su vode najviše razine kvalitete. Modernim tehnologijama punjenja osigurali smo proizvodni proces od izvora do gotovog proizvoda bez ikakvog vanjskog utjecaja.

Utjecaji povezani s vodom mjere se i prate na razini kompanija. Proizvodne kompanije posluju u skladu sa zakonskim obvezama kad je riječ o analizama kvalitete vode i svoj utjecaj na vode shvaćaju ozbiljno. Stoga sve one analiziraju i nadziru potrošnju vode različitim metodama. Zvijezda HR, primjerice, svakodnevno prati potrošnju vode i poduzima korektivne radnje u slučaju ikakvih odstupanja, uključujući pritom različite dionike (nacionalna i lokalna tijela nadležna za vode, okoliš i prirodu, certificirane laboratorije, zaposlenike). PIK Vrbovec HR upravlja svojim utjecajima i postavlja ciljeve u skladu s normama ISO 14001 i 50001 te je svoje utjecaje i suradnju s lokalnom zajednicom definirao okolišnim dozvolama i studijama o utjecaju na okoliš. Kompanije grupe pića uvele su telemetričke sustave za nadzor potrošnje i sprječavanje prekomjerne potrošnje vode te su u redovnoj komunikaciji sa svojim dionicima.

Budući da Roto dinamic nema utvrđen pristup upravljanju vodom, podaci prikupljeni za potrebe ovog izvješća temelje se na procjenama i godišnjoj potrošnji iskazanoj na računima dobavljača.

“Grupa pića primjenjuje integriran pristup upravljanju vodama.

Vodom kao našim najvažnijim resursom upravlja se racionalno te ona podliježe stalnim kontrolama kvalitete.”

POLJOPRIVREDA

U **Poslovnom području poljoprivrede voda** se upotrebljava za sve operativne aktivnosti – ratarstvo i navodnjavanje usjeva, stočarstvo, proizvodnju (mesni i mliječni proizvodi, vino, povrće) i sanitarne potrebe (čišćenje postrojenja i higijena zaposlenika). Ovisno o kompaniji, voda se crpi ili iz javnih sustava odgovarajuće komunalne vodoopskrbe ili iz površinskih i podzemnih voda (bunara, kanala, rijeka, jezera). Kad se voda crpi iz izvora koji nisu javni vodoopskrbni sustavi, pribavljaju se i održavaju sve potrebne dozvole i koncesije.

Otpadna se voda pročišćava prije ispuštanja, a potom se ispušta ili u komunalni sustav odvodnje ili u odvode (kanale i sabirne jame) za koje kompanije moraju pribaviti vodne dozvole. Njima se postavljaju zahtjevi koji se odnose na smanjenje utjecaja ispuštene vode na okoliš, kao što su pročišćavanje tehnoloških otpadnih voda i način ispuštanja u okoliš. Naše kompanije ulažu trajne napore u to da se poboljšaju u smislu propisanih zakonskih standarda o ispuštanju voda. Agrolaguna vodu prerađuje i biološkim procesima na lokaciji Špin te je potom ispušta u okoliš. Dio vode (kondenzat iz kotlovnice) ponovo se upotrebljava, a dugoročno se planira povećati količina reciklirane vode tehnološkom vodom iz prerade mlijeka. Belje otpadnu vodu u obliku gnojovke upotrebljava kao gnojivo na poljoprivrednim zemljištima ili je predaje u bioplinско postrojenje. Energija Gradec ispušta otpadne vode s manipulativnih površina putem separatora u potok Crnić. Tijekom 2021. unaprijedila je sustav otpadnih voda s manipulativnih površina izgrađivši odvodni kanal u kojem se skupljaju procjedne vode i ta se otpadna voda vraća u proizvodni proces. Vinka ispušta otpadne vode iz tvornice u lagune koje se nalaze na tvorničkom zemljištu, gdje se nakon slijeganja taloga ispuštaju u kanal Dren (površinska voda). Laboratorijskim analizama otpadnih voda ispuštenih u kanal Dren uočen je negativan utjecaj povezan s vodom

uslijed povećanih vrijednosti promatranih parametara. Intenzivno radimo na iznalaženju najboljih rješenja za smanjivanje izmjerenih povećanih parametara u obliku kompletnog postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda koje zahtijeva veliko financijsko ulaganje, kao i djelomičnog unaprjeđenja – smanjenja putem manjih investicija (sredstvima za razgradnju i aeraciju laguna). Potrebno je i prijelazno rješenje do odobrenja i realizacije kompletnog sustava prerade.

Izvor iskazanih podataka o potrošnji vode razlikuje se ovisno o metodi crpljenja vode. Primarni su izvori računi dobiveni od dobavljača, izravno mjerenje (mjernim uređajima koje su instalirale kompanije), poravnanje računa koje se radi u odnosu na razliku u ukupnoj količini crpljene vode i ispuštene vode (količinu ispuštene vode mjere nadležna javna komunalna poduzeća). Kod prikupljanja podataka o potrošnji vode iz izvora koji nisu javni sustavi vodoopskrbe kompanije su dužne podnijeti izvještaj Hrvatskim vodama (nacionalno tijelo za upravljanje vodama) kao glavnom dioniku u području problematike upravljanja vodama koji ujedno propisuje ograničenja u pogledu crpljenja voda.

Iako je Hrvatska i dalje bogata zalihama vode, operativna društva ulažu napore u educiranje zaposlenika, racionalno crpljenje vode i redovne mjere praćenja kvalitete vode, sve u cilju očuvanja i zaštite voda.

Kad je riječ o specifičnim općim i pojedinačnim ciljevima upravljanja vodama, praksa se razlikuje od kompanije do kompanije. Agrolaguna ciljeve postavlja najmanje jednom godišnje, PIK Vinkovci utvrđuje ih na temelju standarda ISO 14001, dok je zajednički nazivnik u svim kompanijama krajnji cilj usvajanja prakse štednje vode i smanjenja zagađenja voda.

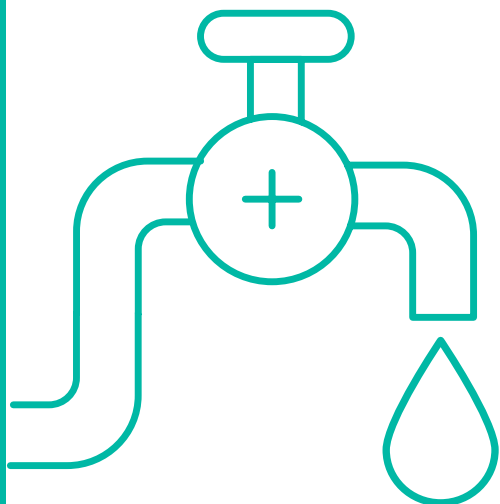
STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET

NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE

Budući da je poslovanje većine kompanija u **neosnovnim djelatnostima** uredsko poslovanje, potrošnja vode odnosi se samo na vodu za piće, higijenske i sanitarne potrebe pa nisu postavljeni određeni ciljevi osim općeg cilja odgovorne i racionalne potrošnje vode. Kad je riječ o LG Moslavini, voda se koristi i za preradu mesa, a kompanija ima sustav za pročišćavanje otpadnih voda. Sve kompanije vodu crpe iz javnih vodoopskrbnih sustava i ispuštaju u javne sustave odvodnje.

Potrošnja vode evidentira se za mStart (HR i SRB) i LG Moslavinu na temelju računa dobavljača. Kor Broker nije svoju potrošnju mogao iskazati odvojeno jer se njegovi uredi nalaze u prostorijama unajmljenim od Fortenova grupe d.d., gdje je ukupna potrošnja prikazana za cijelu lokaciju (uključujući niz najmoprimaca).

"Potrošnja vode odnosi se samo na vodu za piće, higijenske i sanitarne potrebe pa nisu postavljeni određeni ciljevi osim općeg cilja odgovorne i racionalne potrošnje vode."

UPOTREBA REPROMATERIJALA I GOSPODARENJE OTPADOM

Upotreba repromaterijala među kompanijama i poslovnim područjima slična je utoliko što većina proizvodnih kompanija (Prehrana, Poljoprivreda) i maloprodajnih kompanija upotrebljava plastičnu ambalažu, papir i karton, dok kompanije s uredskim poslovanjem (Maloprodaja i veleprodaja, Neosnovne djelatnosti i nekretnine) pretežno

koriste papir, tiskarske tonere i plastične kartice (za kartice vjernosti). U poljoprivrednim kompanijama većina ulaznih materijala su sirovine, sjeme, stajski gnoj. Specifični su primjeri Energija Gradec, koja uglavnom koristi obnovljive ulazne materijale (gnojovka, silaža) i LG Moslavina, gdje se kao primarni materijali u poslovanju

koriste meso divljači i hrana za divljač.

U nastavku je pregled vrsta ulaznih materijala koji se koriste za proizvodnju i pakiranje primarnih proizvoda i usluga kompanija po poslovnim područjima.

ULAZNI MATERIJALI PO VRSTAMA

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE
Staklo	Sirovine	Sirovine	Računala
Papir	Pomoćni materijali	Pomoćni materijali	Papir
Višeslojni materijali	Ambalažni materijali	Ambalažni materijali	Meso divljači
Metal	Aditivi	Gnojovka	Hrana za divljač
Plastika	Ulja i masti za podmazivanje	Silaža	Rastezljiva folija
Drvena ambalaža	Povrće	Karton	
Ambalaža kontaminirana opasnim materijalima		Rastezljiva folija (engl. stretch foil)	

Kad je riječ o stvarnim podacima iskazanima o ulaznim materijalima, sljedeće kompanije nisu obuhvaćene:

- **Roto dinamic** – nema proizvodnih procesa, trgovačka se roba distribuira kupcima u originalnoj ambalaži, dok se ostali materijali iz procesa (ambalaža) odnose na otpadnu ambalažu koja se može reciklirati te se prodaje na tržištu i iskazana je u gospodarenju otpadom
- **Mercator H** – nema proizvodnju u svojem operativnom poslovanju
- **Tisak i Žitnjak** – podaci su dostupni samo u jedinicama proizvoda (npr. 22 528 papirnatih pakovanja), a ne u kilogramima te ih se nije moglo usporediti s ostalim kompanijama
- **M-Energija**
- **Kor Broker**

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad

U tablici u nastavku prikazana je ukupna težina (u tonama) materijala upotrijebljenih 2021. godine za proizvodnju i pakiranje proizvoda i usluga Grupe, podijeljena na neobnovljive i obnovljive materijale i iskazana po poslovnim područjima. Kao što se može vidjeti, većina je materijala koje se upotrebljava obnovljiva (uglavnom zahvaljujući obnovljivim materijalima koje upotrebljavaju kompanije Poslovnog područja prehrane).

UKUPNA TEŽINA (U TONAMA) UPOTRIJEBLJENIH MATERIJALA

	MALOPRODAJA I VELE- PRODAJA	PREHRANA	POLJOPRIVREDA	NEOSNOVNE DJELATNOS- TI I NEKRETNINE	UKUPNO
Obnovljivi materijali	11.539,11	4.683.108,99	810.371,47	446,42	5.505.465,99
Neobnovljivi materijali	7.867,45	204.614,52	104.759,05	1	317.242,02

Kad je riječ o materijalima u upotrebi, htjeli bismo istaknuti Grupu pića i spomenuti da Jamnica HR kontinuirano prilagođava poslovne i proizvodne procese smanjivanju utjecaja plastičnih proizvoda na okoliš i sustav gospodarenja otpadom, pri čemu je primarno usmjerena na proširenu odgovornost proizvođača. Već se niz godina radi na izmjenama dizajna proizvoda kako bi se smanjila težina PET boca, a time i potencijalno zagađenje okoliša plastičnim otpadom. Tijekom 2020. godine uvedeni su novi operativni i proizvodni procesi – za prirodnu mineralnu vodu Jana razvili smo i naposljetku stavili na tržište 2021. godine novu bocu od 0,5l koja je proizvedena od 100 % recikliranog PET materijala. To je još jedan iskorak jer reciklirana plastika ili rPET podrazumijeva **ponovno korištenje plastike** u proizvodnji novih boca, što pridonosi kružnom gospodarstvu.

PET boce smanjene težine uvedene su 2021. godine i za glavni brend – Jamnicu. Te su nove boce lakše i time doprinose smanjenju količine plastike i emisija CO₂. Uz spomenute brendove Jamnicu i Janu, PET ambalaža smanjene težine uvedena je i za druge brendove -

Sarajevski kiseljak, Mg Mivelu i Sky, a u predstojećem razdoblju planira se uvođenje PET ambalaže smanjene težine i rPET-a i za sve ostale brendove, ne samo u Hrvatskoj, već diljem regije u kojoj poslujemo. Predanost smanjivanju količine plastike i emisija CO₂ istaknuta je na novim, redizajniranim pakovanjima brendova u obliku oznake Going Green – manje plastike, smanjene emisije CO₂. Korištenjem predoblika smanjene težine (za PET boce smanjene težine) i predoblika proizvedenih od 100 % reciklirane plastike, količina plastike smanjena je 2021. godine za 621 tonu u usporedbi s 2020. godinom, a emisija CO₂ spustila se za 8 % ili 2400 tona CO₂ godišnje²⁹.

Uz navedeno, Grupa piće radi na razvoju čepa spojenog s bocom koji bi na tržište trebao izaći 2024. godine radi usklađivanja s EU regulativom čiji je cilj riješiti problem onečišćenja plastikom za jednokratnu uporabu. Plastični su čepovi predmeti koji najčešće izmiču sustavu za skupljanje otpada i završavaju u okolišu. Povezanost čepa s bocom tijekom upotrebe naših proizvoda može se u potpunosti riješiti novim dizajnom proizvoda, čime ćemo se uskladiti za

zahtjevom direktive koja definira da svi spremnici za napitke do 2024. moraju imati pričvršćene čepove i poklopce tijekom predviđene uporabe proizvoda. Prema okviru EU-a o kružnom gospodarstvu, Jamnica HR ima obavezu na proizvodima u PET ambalaži koristiti čep s kojeg se neće odlomiti sigurnosni prsten. Takav čep naziva se *tethered cap* i razvili smo ga s našim dobavljačem čepova. Ovo je dobar primjer kako pametni dizajn proizvoda može napraviti puno za zaustavljanje onečišćenja okoliša plastikom.

Otpad nastaje tijekom našeg operativnog poslovanja u okviru aktivnosti u lancu vrijednosti. Iako nastojimo uvesti načela kružnog gospodarstva u veći broj naših djelatnosti, i dalje se većina našeg poslovanja odvija prema tradicionalnim, linearnim načelima. No vrlo smo ponosni na Energiju Gradec, savršen primjer kružnog gospodarstva primijenjen u praksi. Kompanija uzima nusproizvode – silažu i gnojovku koja je suvišna u poljoprivrednim aktivnostima ostalih kompanija unutar poslovnog područja – i upotrebljava ih za proizvodnju bioplina, koji opet upotrebljava Grupa.

²⁹ Podaci se odnose na prijevoz predoblika od proizvodnje do skladišta za sve tri kompanije Grupe pića – Jamnicu HR, Sarajevski kiseljak i Mg Mivelu).

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad

Jedna od vrsta otpada koje nastojimo smanjiti, djelomično putem donacija, jest otpad nastao bacanjem hrane. Budući da je on prepoznat kao velik lokalni i globalni problem, planiramo detaljno analizirati u kolikoj mjeri gubitak hrane sudjeluje u našim ukupnim količinama otpada te potom u sva tri poslovna područja uvesti mjere koje će pomoći u

rješavanju tog problema.

Kad je riječ o tradicionalnim vrstama otpada, većina kompanija Grupe ima ugovore s ovlaštenim pružateljima usluga – trećim osobama koji odvoze otpad koji su naše kompanije prethodno razvrstale. Iznimka od te prakse jest Crna Gora – budući da ondje ne postoji zakonska obveza

analiziranja i razvrstavanja otpada, Mercator CG otpad odlaže u javne spremnike, dok se većina proizvoda kojima je istekao rok trajanja vraća dobavljačima. Ukupno smo 2021. godine imali 116.611,04 tone otpada, podijeljenog po kategorijama i poslovnim područjima kako je prikazano u nastavku.

UKUPNO GENERIRANI OTPAD (U TONAMA)

	POLJOPRIVREDA	PREHRANA	MALOPRODAJA I VELEPRODAJA	NEOSNOVNE DJELATNOSTI I NEKRETNINE	FORTENOVA GRUPA D.D.
Neopasni otpad	13.526,56	26.159,42	63.814,57	25,18	10,98
Opasni otpad	156,10	176,29	268,44	0	0
Komunalni otpad	428,67	859,46	10.919,17	0	266,20
Ukupno otpad	14.111,33	27.195,17	75.002,18	25,18	277,18

Još jedna inicijativa vrijedna isticanja dolazi iz Grupe pića, gdje se Jamnica HR odlučila za pametno gospodarenje otpadom putem pilot-projekta smanjivanja ukupne količine komunalnog otpada na lokaciji proizvodnog pogona Jamnica pod nazivom „nula otpada na deponiju“, koji je započeo 2020. godine. U sklopu projekta postavljeni su spremnici za različite vrste otpada, osvještavaju se zaposlenici o važnosti pravilnog odvajanja otpada te se kontinuirano unapređuje sustav odvajanja. U predstojećem razdoblju planira se provedba projekta i u ostalim proizvodnim pogonima, a krajnji je cilj projekta osigurati da ništa ne završi na deponiju. Kao što je poznato, koncept nula otpada ili zero waste proces je u kojem se svi otpadni resursi mogu vratiti u sustav, čime se sprječava njihovo

odlaganje na deponiju. Stoga je naš fokus reduciranje otpada i ponovna upotreba materijala. U skladu s tim konceptom na lokaciji proizvodnog pogona Jamnice analizirali smo što sve obuhvaća komunalni otpad, mjerili različite tokove otpada i detektirali ulazne otpadne komponente, a dobivene rezultate raščlanili smo na kategorije i identificirati potencijalne mogućnosti. Tim postupkom sprječavamo da otpad završi na odlagalištu, a istodobno pronalazimo nove načine i partnere zainteresirane za obradu i upotrebu pojedinih sastavnica otpada. Danas većina našeg korisnog tehnološkog otpada završava kod obrađivača. Primjerice, staklene boce Jamnice odvajaju se i odvoze ovlaštenom obrađivaču za izradu nove staklene ambalaže, PET ambalažu predajemo našem

Kad je riječ o stvarnim podacima iskazanima o vrstama otpada, nisu obuhvaćene sljedeće kompanije:

- Multiplus card
- Superkartica BIH
- Abrakadabra – otpadni papir zbrinjava Tisak
- Kor Broker – izvještava da imaju samo nešto otpadnog papira

partneru na daljnju preradu, vreće u kojima je bio šećer koriste se kao ambalaža za druge proizvode, folija se odvaja i šalje obrađivaču, kao i kartonska ambalaža i metalni čepovi. Time štedimo resurse i čuvamo okoliš. Projekt „nula otpada na deponiju“ 2022. godine počeo će se provoditi u uredskim prostorijama Jamnice HR.

UPOTREBA ZEMLJE I DOBROBIT ŽIVOTINJA

U okviru Poslovnog područja poljoprivrede kompanije se bave djelatnostima ekstenzivne upotrebe zemlje, čime utječu na obradivu zemlju, tlo i kvalitetu života životinja.

Poljoprivredne su djelatnosti uglavnom usmjerene na uzgoj žitarica, proizvodnju vina, uzgoj maslina, povrća, mljekarsku proizvodnju te uzgoj stoke.

Budući da je cijelo jedno poslovno područje posvećeno poljoprivrednoj praksi, primjerena upotreba zemlje kojom se osigurava kvaliteta tla te dobrobit životinja teme su od značajnog interesa i potrebno ih je uzimati u obzir pri donošenju kapitalnih odluka.

Od svih kompanija Belje pod svojom kontrolom ima najveću površinu zemljišta (bilo u vlasništvu bilo pod koncesijom), a njegovo je operativno poslovanje najraznolikije. Obradive površine Belja prostiru se na 20 000 hektara, a osnovno načelo kojim se koristimo i za potrebe komunikacije, ali se prvenstveno primjenjuje u praksi radi postizanja sinergije tehnologije, ekologije i tradicije, jest „sljedivost od polja do stola“. U skladu s tim načelom prirodne se sirovine prerađuju u poznate proizvode beljske prehrambene industrije.

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET Upotreba zemlje i dobrobit životinja

Isto tako, PIK Vinkovci obrađuje više od 5000 ha poljoprivrednog zemljišta na kojem proizvodnja obuhvaća ratarstvo i povrtlarstvo, pri čemu se prvenstveno vodi računa o tlu i primjeni svih agrotehnoških mjera u cilju proizvodnje kvalitetnog proizvoda uz najmanji mogući utjecaj na okoliš. Istaknuta mjera kojom se vodi briga o okolišu jest precizna gnojidba, koja uključuje primjenu gnojiva prema specifičnim potrebama biljaka i postojećem sastavu nutrijenata u tlu. Primjena pesticida provodi se odgovorno i u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom. Nadzire se zdravlje biljaka i prisutnost štetnih organizama na usjevima, a prema potrebi se primjenjuju sve zaštitne mjere koje, uz upotrebu pesticida, uključuju i mehaničke mjere. Provedbom redovnih inspekcija i analiza tla prati se plodnost i struktura tla, a prema potrebi provode se mjere unaprjeđenja kao što su kalcifikacija tla te organska i zelena gnojidba.

Značajna vrijednost za našu poljoprivrednu djelatnost leži u činjenici da je Belje godinama regionalni lider u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji te da znanje i iskustvo starih majstora iz Baranje kombinira s današnjom najmodernijom tehnologijom. U operativnom se poslovanju posebna pažnja pridaje preciznoj i organskoj poljoprivredi, dobrobiti životinja te suradnji s lokalnom zajednicom kao dionikom koji daje najveći doprinos u zemljištu.

Radi optimizacije procesa i održavanja kvalitete tla, smanjenja troškova proizvodnje i povećanja financijske i ekološke uspješnosti, sva je zemlja kartirana i ucrtana za potrebe procesa precizne gnojidbe i sadnje. Koristimo se najmodernijim tehnologijama, kao što su traktori sa satelitskom navigacijom i druge tehnologije, te bespilotne letjelice (dronovi) koje omogućavaju rad pod svim uvjetima te nadziranje stanja obradive zemlje, usjeva i kanalne mreže. Godišnje se provode analize tla, a organska gnojiva primarni su izbor. Ovisno o rezultatima analize

tla upotrebljavaju se samo nužni aditivi i proizvodi, uz minimalnu upotrebu mineralnih gnojiva. Usjevi se pomno planiraju, a u najvećoj se mogućoj mjeri primjenjuju metode gospodarenja tlom i regenerativne poljoprivrede.

Kako bi se osigurala široka primjena najbolje prakse, Belje stalno surađuje s akademskom zajednicom i hrvatskim Centrom za tlo, osobito za potrebe edukacije zaposlenika o navedenim praksama.

Kad je riječ o znanju u kompanijama Poslovnog područja poljoprivrede, riječ je o vrlo starim kompanijama s akumuliranim znanjem. Njihova najveća prilika leži u suradnji sa znanstvenom zajednicom – kombinacijom znanja i iskustva sa znanostima mogli bi zakoračiti u industriju 4.0. U pogledu brige o životinjama, prvenstveno vodimo računa o sljedivosti stočne hrane. Na primjer, na Vupikovim farmama goveda i svinja, stočna hrana koja se koristi u hranidbi priprema se od sirovina iz vlastite proizvodnje. Isto se odnosi i na Belje, koje je ujedno proizvođač krmnog bilja usmjeren na organsku proizvodnju, čime se unaprjeđuje zdravlje životinja.

U budućnosti namjeravamo uspostaviti istu razinu okolišnih praksa u cijelom poslovnom području, što se odnosi na ulaganja u očuvanje i zaštitu tla, ali i ulaganja u sveobuhvatnu edukaciju o praksama povezanim s dobrobiti životinja. To je potaknuto rastućim brojem zahtjeva potrošača za zdravijom hranom organskog porijekla, ali i našim ciljem da budemo najbolji u klasi. Stoga u suradnji sa sveučilištima iz cijelog svijeta želimo educirati zaposlenike u top menadžmentu i srednjem menadžmentu kako bismo usvojili i primjenjivali nova rješenja, a naposljetku možda i pretvorili neke dijelove zemlje koja se sad koristi za usjeve u zemlju za životinje te rekonstruirali farme i time poboljšali uvjete života za životinje.

POTENCIJAL I PLANOVI ZA BUDUĆNOST

U budućnosti planiramo uvesti i pojačati okolišne inicijative u svim poslovnim područjima.

Za početak izradit ćemo temeljit i sistematičan izračun emisija stakleničkih plinova (za cijelu Grupu) kako bismo odredili polaznu godinu. Tu ćemo zadaću provesti uz vanjsku podršku i time osigurati točnost, jasnoću i pouzdanost podataka, a potom ćemo moći krenuti s verifikacijom emisija stakleničkih plinova s organizacijom *Science Based Targets initiative (SBTi)* – inicijativom za smanjenje emisije stakleničkih plinova uz pomoć znanstveno utemeljenih ciljeva. To će nam omogućiti postavljanje ambicioznih, znanstveno utemeljenih ciljeva za smanjenje po poslovnim područjima i za Grupu u cjelini.

Kad je riječ o širim okolišnim pitanjima, namjera nam je postaviti precizne i mjerljive opće ciljeve za Grupu i specifične pojedinačne ciljeve za poslovna područja i operativna društva – u odnosu na sve materijalno značajne teme obuhvaćene ovim izvješćem. Tako ćemo osigurati porast pozitivnih utjecaja uz istovremeno smanjenje onih negativnih i doprinijeti odabranim ciljevima održivog razvoja.

"Tu ćemo zadaću provesti uz vanjsku podršku i time osigurati točnost, jasnoću i pouzdanost podataka, a potom ćemo moći krenuti s verifikacijom emisija stakleničkih plinova s organizacijom Science Based Targets initiative (SBTi)."

STVARANJE VRIJEDNOSTI ZA NAŠ PLANET

Potencijal i planovi za budućnost

PRIMJERI SPECIFIČNIH BUDUĆIH AKTIVNOSTI PRIKAZANI SU U TABLICI U NASTAVKU.

Povećanje količine reciklirane vode (Agrolaguna)

Instalacija solarnih panela i LED rasvjete (Vinka)

Uključenje dobavljača u razvoj strategije za plastiku i papir (PIK Vrbovec HR)

Stvaranje manje količine otpada i ponovna uporaba materijala koji se mogu reciklirati (Konzum BH)

Smanjena uporaba mineralnih gnojiva u korist stajskog gnoja, gnojovke i humusa (Agrolaguna, Vupik, Energija Gradec, PIK Vinkovci)

Navodnjavanje je najveći prioritet radi povećanja prinosa i smanjenja negativnih učinaka klimatskih promjena te omogućavanja pojačanog uzgoja povrća (Agrolaguna, Vupik, Energija Gradec, PIK Vinkovci)

Provedba mjera za smanjenje rizika od ekstremnih meteoroloških događaja, uz integraciju gospodarenja toplinskom energijom i smanjenje gubitaka toplinske energije (Agrolaguna)

Zamjena fluorescentne LED rasvjetom; smanjenje energetske intenziteta/emisija stakleničkih plinova putem zatvorenih hladnjaka; informatičko rješenje za elektroničko upravljanje servisnim karticama (Konzum HR)

Nabava poljoprivredne mehanizacije naprednijih svojstava i niže potrošnje energije, LED rasvjeta, izgradnja fotonaponskih elektrana (PIK Vinkovci)

Boca bez etikete, pričvršćeni čep od HDPE-a, smanjenje rastezljive folije/papirni omoti za palete, promicanje kružnog gospodarstva i kretanje prema povratnoj ambalaži i eko-materijalima s višim ciljem, rPET (Jamnica HR, Zvijezda HR, PIK Vrbovec HR, Dijamant, Roto dinamic, MgMivela, Sarajevski kiseljak)

Maksimiziranje samodostatnosti u smislu proizvodnje električne energije (solarni paneli), smanjenje potreba za plinom, gorivom i ostalim izvorima energije (Agrolaguna, Vupik, Energija Gradec, PIK Vinkovci)

Inicijativa za smanjenje plastike – smanjenje plastičnog otpada i odvajanje otpada (Jamnica HR, Zvijezda HR, PIK Vrbovec HR, Dijamant, Roto dinamic)

TAKSONOMIJA EU-A

FORTENOVA GRUPA U POTPUNOSTI PODRŽAVA CILJEVE TAKSONOMIJE EU-A

...i ideju olakšavanja održivih ulaganja i provedbe Europskog Zelenog plana putem takvog mehanizma objavljivanja.

Naše obveze objavljivanja u pogledu prihvatljivosti prema taksonomiji u odnosu na prva dva okolišna cilja – ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu klimatskim promjenama – stupile su na snagu 2022. te u nastavku objavljujemo nalaze koji se na njih odnose.

EU je 2020. godine objavio okvir taksonomije (Taksonomija EU-a), sustav klasifikacije kojim se utvrđuje popis okolišno održivih gospodarskih aktivnosti i usklađuju kriteriji za utvrđivanje ispunjava li neka gospodarska aktivnost uvjete kao okolišno održiva.

Pokrenute aktivnosti u skladu su s okolišnim ciljevima EU-a, uključujući ugljičnu neutralnost i ciljeve istaknute u Pariškom sporazumu potpisanom 2015. godine. Osnovni je cilj Sporazuma prosječnu globalnu temperaturu održati na 2°C iznad predindustrijskih razina te ulagati dodatne napore da se porast prosječne globalne temperature spusti na 1,5°C iznad predindustrijskih razina. EU aktivno radi na postizanju ciljeva Sporazuma putem Europskog Zelenog plana, kojim su definirani ciljevi smanjenja emisija CO₂ za najmanje 55% do 2030. godine (u usporedbi s razinama iz 1990.) i postizanja klimatski neutralne Unije do 2050. godine.

Europska unija donijela je niz zakonodavnih akata i strateških planova za postizanje tih klimatskih ciljeva, od kojih je ključna

Uredba (EU) 2020/852 o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja (Uredba o taksonomiji EU-a). Uredbom o taksonomiji EU-a uspostavljeno je šest okolišnih ciljeva:

1. *Ublažavanje klimatskih promjena*
2. *Prilagodba klimatskim promjenama*
3. *Održiva upotreba i zaštita vodnih i morskih resursa*
4. *Prijelaz na kružno gospodarstvo*
5. *Sprječavanje i kontrola zagađenja*
6. *Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava.*

Prema Taksonomiji EU-a, u prvoj godini implementacije (2022. za izvješćivanje o podacima za 2021.) primjenjuju se samo prva dva cilja, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama. Objava zahtjeva za preostala četiri cilja (navedena gore pod brojevima 3 do 6) očekuje se tijekom 2022. godine.

Taksonomija EU-a prvenstvo daje gospodarskim sektorima s najvećim doprinosom emisiji CO₂ kao i aktivnostima koje omogućavaju njihovu transformaciju, jer se njih smatra aktivnostima/sektorima s potencijalom da daju najznačajniji doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi klimatskim promjenama. Prema članku 8. Uredbe o taksonomiji EU-a, za aktualno izvještajno razdoblje koje obuhvaća podatke za 2021. od poslovnih se subjekata zahtijeva samo objava informacija o odgovarajućem udjelu prometa, kapitalnih ulaganja i operativnih troškova (ključnih pokazatelja uspješnosti ili KPI-jeva) koji potječe od imovine ili procesa iz gospodarskih aktivnosti koje su taksonomski prihvatljive, odnosno onih koje nisu taksonomski prihvatljive.

Na temelju svojih osnovnih i neosnovnih poslovnih aktivnosti Fortenova grupa kao takva ne pripada nijednom od sektora identificiranih za prva dva cilja, no neke od svakodnevnih aktivnosti naših operativnih društava obuhvaćenih ovim izvješćem uključuju i aktivnosti specificirane u Taksonomiji EU a. Pri utvrđivanju koje su gospodarske aktivnosti na razini Grupe „okolišno održive“ u okviru značenja Taksonomije EU-a i kako bismo djelovali u skladu s regulatornim obvezama za 2022. godinu, kao prvi smo korak obavili procjenu prihvatljivosti za 2021. Pojednostiti su iznesene u nastavku.

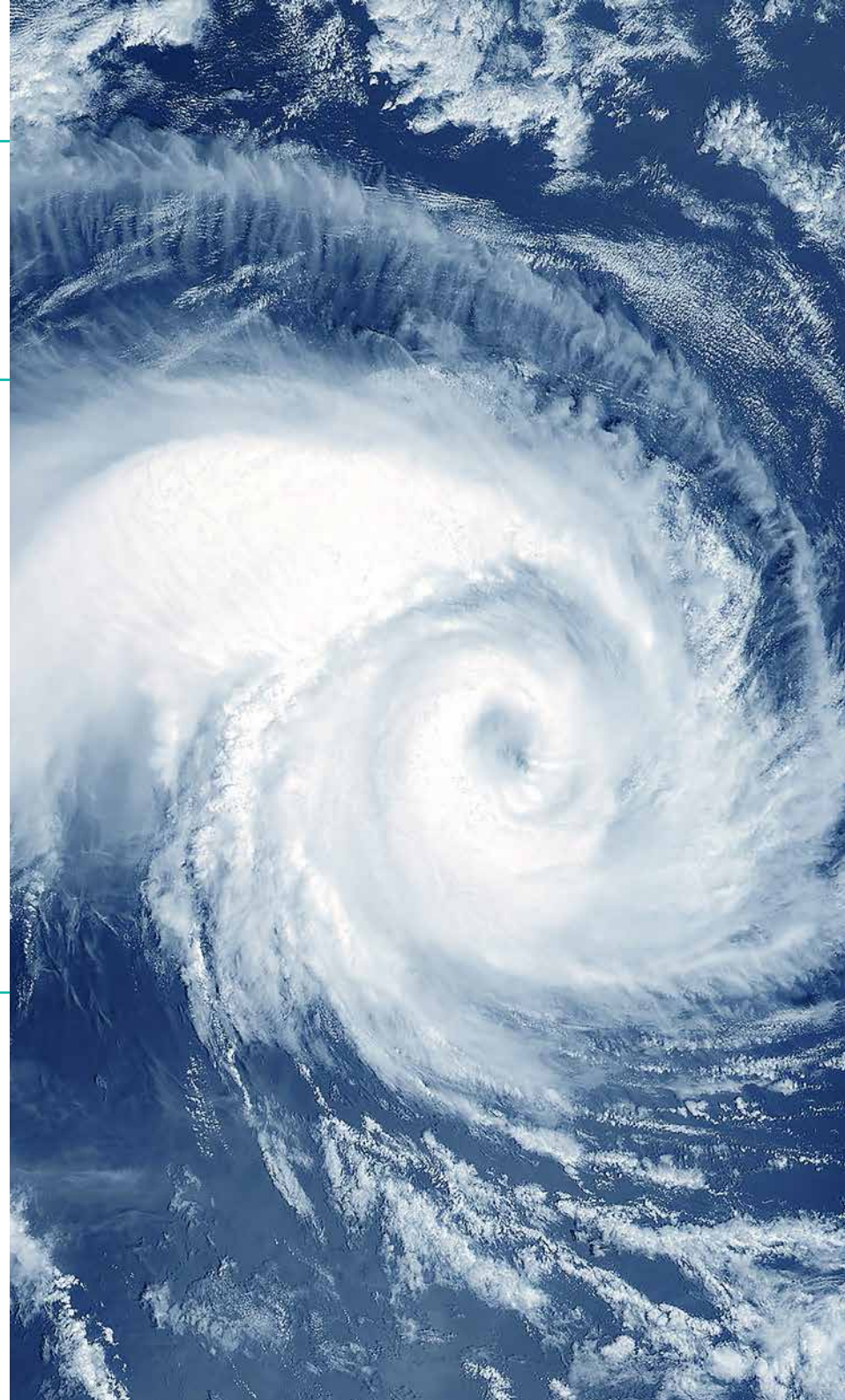
GOSPODARSKE AKTIVNOSTI PRIHVATLJIVE PREMA TAKSONOMIJI EU-A

Kao što je već prethodno navedeno, Fortenova grupa d.d. upravlja poslovima kompanija koje djeluju u četirima poslovnim segmentima, klasificiranim u poslovna područja – Maloprodaja i veleprodaja, Prehrana, Poljoprivreda te Neosnovne djelatnosti i nekretnine. Unutar tih segmenata neke su aktivnosti na samom početku identificirane kao one s potencijalom za taksonomiju. Kako bismo utvrdili koje su aktivnosti doista taksonomski prihvatljive, proveli smo detaljnu procjenu na razini svih operativnih društava i Fortenova grupe d.d. u odnosu na gospodarske aktivnosti i njihove opise dane u okviru taksonomije EU-a. Procjene su napravljene na pojedinačnoj razini za svaku obuhvaćenu kompaniju, a rezultati su potom konsolidirani na razini Grupe.

Procjena se temeljila na opisima gospodarskih aktivnosti utvrđenima Delegiranom uredbom o EU-ovoj taksonomiji klimatski održivih djelatnosti³⁰. Pritom smo se oznakama NACE koje su u njemu navedene koristili kao indikativnim alatom te se nismo oslanjali isključivo na njih, tim više što poslujemo na tržištima izvan EU-a koja nisu nužno u potpunosti usklađena s klasifikacijom NACE. Za stvarnu procjenu svaka je kompanija napravila vlastitu analizu registriranih aktivnosti i onih koje se obavljaju u praksi i koje rezultiraju evidentiranim prihodom, operativnim troškovima ili kapitalnim ulaganjima. Na temelju tih analiza kompanije su identificirale gospodarske aktivnosti koji pripadaju području primjene taksonomije EU-a. Rezultati naše procjene, tj. popis aktivnosti koje su identificirane kao prihvatljive prema taksonomiji, prikazani su u tablici na idućoj stranici.

U drugom koraku, nakon što smo identificirali taksonomski prihvatljive aktivnosti unutar Fortenova grupe, krenuli smo s prikupljanjem i analizom podataka koji se odnose na ključne pokazatelje uspješnosti (KPI) predmetnih aktivnosti. Ta je analiza obavljena na razini svake kompanije koja je identificirala barem jednu taksonomski prihvatljivu aktivnost. Kompanije podvrgnute ovoj analizi prikupile su i analizirale vlastite financijske podatke u kontekstu gospodarskih aktivnosti obuhvaćenih taksonomijom EU-a, tj. nazivnik i brojnik za svaki KPI. Kao što je ranije spomenuto, rezultati su potom konsolidirani za potrebe izvješća i ovdje su objavljeni kao takvi.

³⁰ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 od 4. lipnja 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju.

TAKSONOMIJA EU-A

TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI

PODRUČJE	AKTIVNOST (CA) – prilagodba klimatskim promjenama (CM) – ublažavanje klimatskih promjena	NAZIV AKTIVNOSTI
4. Energija	4.9 (CM)	Prijenos i distribucija električne energije
	4.11 (CM)	Skladištenje toplinske energije
	4.15 (CM)	Distribucija centralnog grijanja/hlađenja
	4.16 (CM)	Instalacija i rad električnih toplinskih crpki
	4.20 (CM)	Kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz bioenergije
	4.24 (CM)	Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz bioenergije
5. Vodoopskrba, odvodnja, gospodarenje otpadom i korektivne mjere	5.2 (CM)	Obnova sustava za prikupljanje i pročišćavanje voda i vodoopskrbu
	5.3 (CM)	Izgradnja, proširenje i rad sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda
	5.4 (CM)	Obnova sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda
	5.5 (CM)	Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama odvojenima na izvoru
	5.6 (CM)	Anaerobna digestija kanalizacijskog mulja
	5.7 (CM)	Anaerobna digestija biološkog otpada
6. Transport	5.9 (CM)	Oporaba materijala iz neopasnog otpada
	6.2 (CM)	Željeznički prijevoz tereta
	6.5 (CM)	Prijevoz motociklima, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima
	6.6 (CM)	Usluge cestovnog prijevoza tereta
	6.14 (CM)	Infrastruktura za željeznički prijevoz
	6.15 (CA)	Infrastruktura koja omogućava niskouglični cestovni i javni prijevoz
7. Građevinske i nekretninske aktivnosti	7.1 (CM)	Izgradnja novih zgrada
	7.2 (CM)	Obnova postojećih zgrada
	7.3 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost
	7.4 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak punionica za električna vozila u zgradama (i na parkiralištima uz zgrade)
	7.5 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, reguliranje i kontrolu energetskih svojstava zgrada
	7.6 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost
	7.7 (CM)	Stjecanje i vlasništvo nad zgradama
8. Informacije i komunikacije	8.1 (CM)	Obrada i udomljavanje podataka (data hosting) i povezane aktivnosti
	8.2 (CA)	Programiranje računala, konzultantske i povezane aktivnosti
9. Stručne, znanstvene i tehničke aktivnosti	9.1 (CM)	Istraživanje, razvoj i inovacije u fazi neposredno prije uvođenja na tržište
	9.2 (CA)	Istraživanje, razvoj i inovacije u fazi neposredno prije uvođenja na tržište
11. Edukacija	11. (CA)	Edukacija

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I KLJUČNI POKAZATELJI USPJEŠNOSTI

Za potrebe procjena u skladu s Taksonomijom EU-a i izračun KPI-jeva slijedili smo pravila definirana u Delegiranom aktu o objavljivanju³¹.

Kao što je propisano Delegiranom uredbom o objavama, trebalo bi izbjegavati dvostruko uračunavanje istih brojeva u različite KPI-jeve. Neka od operativnih društava ne primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), jer primjenjuju druga lokalna općeprihvaćena računovodstvena načela za financijsko izvještavanje. U skladu s time, radi ublažavanja rizika dvostrukog uračunavanja, za izračun KPI-jeva u obzir su uzeti samo podaci koji se odnose na izvještavanje Grupe, jer Grupa primjenjuje MSFI, jednako kao i Fortenova grupa d.d. (matično društvo). Na taj smo način osigurali da su izvori i računovodstvena načela za sva društva jednaki. Isto tako, specifični brojevi nisu uključeni u više od jedne aktivnosti. Za potrebe taksonomskih objava obuhvaćenih ovim izvješćem, promet se izračunava na temelju definicije iz članka 8. Uredbe o taksonomiji EU-a, tj. kao promet koji proizlazi iz proizvoda ili usluga povezanih s gospodarskim aktivnostima koje se smatraju okolišno održivim prema članku 3. (Kriteriji za okolišno održive gospodarske aktivnosti) i članku 9. (Okolišni ciljevi) te Uredbe. Kapitalna ulaganja i operativni troškovi uzimaju se u obzir u pogledu imovine ili procesa povezanih s gospodarskim aktivnostima koje ispunjavaju uvjete kao okolišno održive prema gore navedenim člancima. U nastavku dajemo pregled pristupa koji je primijenjen u pogledu svakog pojedinog KPI-ja.

PROMET

Fortenova grupa prihode od usluga u pravilu priznaje u računovodstvenom razdoblju u kojem su usluge obavljene, priznaju se na temelju udjela usluga koje su stvarno obavljene do kraja izvještajnog razdoblja u ukupnim uslugama koje se trebaju obaviti jer kupac usluge prima i od njih ima koristi u isto vrijeme.

Stavka neto prometa (promet nakon svih popusta, rabata itd.) uključena u konsolidaciju jednaka je prometu prema taksonomiji EU-a.

Nazivnik uključuje ukupne neto prihode priznate na temelju MSFI-ja 15 Prihodi od ugovora s kupcima i MSFI-ja

16 Najmovi. Ti su prihodi uključeni u stavke prihoda od prodaje i ostalih prihoda od poslovanja u konsolidiranim financijskim izvještajima.

Brojnik uključuje neto prihode od prodaje priznate na temelju MSFI-ja 15 i MSFI-ja 16, ali samo onaj dio koji se odnosi na taksonomski prihvatljive aktivnosti.

Ostali prihodi iskazani u konsolidiranom računu dobiti i gubitka nisu uključeni u ovo izvješće, s obzirom na činjenicu da promet ne odgovara definiciji prometa prema taksonomiji EU-a. Analizirali smo ostale prihode za svaku kompaniju unutar izvještajne konsolidacije koja ima taksonomski prihvatljive aktivnosti i odvojili udio prihoda koji se odnosi na te aktivnosti.

³¹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2178 od 6. srpnja 2021. kojom se dopunjuje Uredba (EU) 2020/852 Europskoga parlamenta i Vijeća utvrđivanjem sadržaja i načina predstavljanja informacija koje poduzetnici trebaju objavljivati u skladu s člancima 19a ili 29a Direktive 2013/34/EU, a koje se odnose na okolišno održive gospodarske aktivnosti te kojom se određuje metodologija usklađivanja s tom obvezom objavljivanja

TAKSONOMIJA EU-A

KAPITALNA ULAGANJA

Kad je riječ o KPI-ju kapitalnih ulaganja, nazivnik se odnosi na dodatke materijalnoj i nematerijalnoj imovini tijekom financijske godine koji su uzeti u obzir prije amortizacije i ponovnih mjerenja, uključujući ona koja rezultiraju iz revalorizacije i umanjenja vrijednosti, za relevantnu

financijsku godinu te isključujući promjene fer vrijednosti. Brojnik za KPI kapitalnih ulaganja jednak je dijelu kapitalnih ulaganja koji je uključen u nazivnik, a koji se odnosi na imovinu ili procese koji su povezani s gospodarskim aktivnostima usklađenima s taksonomijom.

OPERATIVNI TROŠKOVI

Prema Uredbi o taksonomiji EU-a, operativni troškovi odnose se na kapitalna ulaganja. Nazivnik u KPI-ju operativnih troškova trebao bi uključivati ukupne troškove povezane s tekućim održavanjem, troškove istraživanja i razvoja i troškove kratkoročnog najma povezane s imovinom s pravom korištenja prema MSFI-ju 16 za 2021. godinu.

Brojnik je u operativnim troškovima povezan s gore spomenutim troškovima, ali samo onim troškovima koji su nastali zbog taksonomski prihvatljivih aktivnosti.

Zakonodavstvo definira operativne troškove kao izravne nekapitalizirane troškove povezane s istraživanjem i razvojem, mjerama obnove zgrada, kratkoročnim najmovima, održavanjem i popravcima te sve druge izravne troškove koji se odnose na svakodnevno servisiranje imovine u okviru nekretnina, postrojenja i opreme koje

obavlja poduzetnik ili treća osoba kojoj su povjerene aktivnosti potrebne kako bi se osiguralo kontinuirano i djelotvorno funkcioniranje te imovine.

Imajući u vidu da se spomenuta zakonska definicija operativnih troškova razlikuje od opće definicije koja se primjenjuje u konsolidiranim financijskim izvještajima kao operativni troškovi i/ili ostali operativni troškovi, nismo uključili cjelokupne operativne i ostale troškove iz konsolidiranih izvještaja Fortenova grupe.

UDIO KPI-JEVA POVEZANIH S TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVIM GOSPODARSKIM AKTIVNOSTIMA ZA 2021. GODINU

PROCJENE I PROSUDBE

Budući da je ovo prvi puta da se zahtjevi prema taksonomiji EU-a primjenjuju u praksi u cijelom EU-u i da ne postoji utvrđena praksa, relevantne smo podatke prikupljali i analizirali kako smo najbolje znali. S obzirom da nam interni procesi – i računovodstveni i oni koji bi nam pomogli u identifikaciji aktivnosti – još nisu prilagođeni zahtjevima taksonomije EU-a, nije bilo jednostavno pribaviti sve podatke i postojala je potreba za procjenama i prosudbama. Procjene i prosudbe opisane su u nastavku za svaki KPI tamo gdje je to relevantno.

UDIO PROMETA OD PROIZVODA ILI USLUGA POVEZANIH S TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVIM GOSPODARSKIM AKTIVNOSTIMA

Nakon obavljene analize izradili smo popis aktivnosti od kojih je Grupa 2021. ostvarila prihod i izračunali udio prometa od tih aktivnosti koji je procijenjen kao taksonomski prihvatljiv.

UDIO PROMETA

AKTIVNOST (CA) – prilagodba klimatskim promjenama (CM) – ublažavanje klimatskih promjena	NAZIV AKTIVNOSTI	PROMET (u tisućama kuna)
4.20 (CM)	Kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz bioenergije	104.618
5.5 (CM)	Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama odvojenima na izvoru	6.257
5.6 (CM)	Anaerobna digestija kanalizacijskog mulja	57
5.7 (CM)	Anaerobna digestija biološkog otpada	432
5.9 (CM)	Oporaba materijala od neopasnog otpada	4.926
6.5 (CM)	Prijevoz motociklima, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima	6
6.6 (CM)	Usluge cestovnog prijevoza tereta	22.947
7.4 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak punionica za električna vozila u zgradama (i na parkiralištima uz zgrade)	19
7.7 (CM)	Stjecanje i vlasništvo nad zgradama	271.449
8.2 (CA)	Programiranje računala, konzultantske i povezane aktivnosti	1.090
	Brojnik	411.801
	Nazivnik	32.754.357
	% prihvatljivih aktivnosti	1%
	% neprihvatljivih aktivnosti	99%

Većina je primarnih aktivnosti Fortenova grupe kojima se ostvaruje prihod taksonomski neprihvatljiva, što je očekivano s obzirom da se Grupa bavi maloprodajom i veleprodajom, proizvodnjom hrane i pića i poljoprivredom, djelatnostima koje nisu obuhvaćene prvim dvama okolišnim ciljevima taksonomije EU a. Međutim, neke aktivnosti koje su dio svakodnevnog poslovanja i koje ostvaruju prihode zadovoljavaju uvjete za prihvatljivost prema taksonomiji, kao što pokazuje gornja tablica. Neke od njih odnose se na primarne poslovne aktivnosti pojedinačnih operativnih društava, kao što su najam poslovnih prostora (Mercator-H, Mercator SLO i Konzum HR), aktivnosti računalnog programiranja (mStart), prodaja proizvedene električne energije (Energija Gradec) i distribucija (Tisak). S druge strane, neke su od tih aktivnosti pomoćne aktivnosti, kao što su prodaja otpada proizvodnih kompanija trećim osobama ili upotreba osobnih vozila u većini operativnih društava.

UDIO KAPITALNIH ULAGANJA OD PROIZVODA I USLUGA POVEZANIH S TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVIM GOSPODARSKIM AKTIVNOSTIMA

Ukupna kapitalna ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu (podaci iz konsolidiranih financijskih izvještaja) iznosila su za Fortenova grupu 2021. godine 7 milijardi kuna, uz porast imovine s pravom korištenja prema MSFI-ju 16 za 2,9 milijardi kuna, ulaganja u nekretnine za 405 milijuna kuna, nematerijalne imovine za 898 milijuna kuna i dugotrajne biološke imovine za 7,5 milijuna kuna, što je rezultiralo ukupnim nazivnikom za KPI kapitalnih ulaganja od 13 milijardi kuna.

Vrijednosti uključene u nazivnik KPI-ja kapitalnih ulaganja obuhvaćaju ulaganja koja su u skladu s kriterijima taksonomije EU-a postavljenima za ciljeve ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama.

Imajući u vidu da se u opisu za aktivnost 7.2 Obnova postojećih zgrada navodi da je povezana s „Izgradnjom i građevinskim radovima ili njihovom pripremom“, ukupni iznos kapitalnih ulaganja povezanih sa zgradama uključen je u aktivnost 7.7 Stjecanje i vlasništvo nad zgradama, bilo da je riječ o postojećim ili o novim nekretninama, osim za radove koji su u cijelosti i jasno povezani s aktivnošću 7.2.

TAKSONOMIJA EU-A

UDIO KAPITALNIH ULAGANJA

AKTIVNOST (CA) – prilagodba klimatskim promjenama (CM) – ublažavanje klimatskih promjena	NAZIV AKTIVNOSTI	KAPITALNA ULAGANJA (u tisućama kuna)
4.9 (CM)	Prijenos i distribucija električne energije	368
4.15 (CM)	Distribucija centralnog grijanja/hlađenja	34
4.16 (CM)	Instalacija i rad električnih toplinskih crpki	3.199
5.2 (CM)	Obnova sustava za prikupljanje i pročišćavanje voda i vodoopskrbu	220
5.3 (CM)	Izgradnja, proširenje i rad sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda	425
5.4 (CM)	Obnova sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda	548
5.5 (CM)	Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama odvojenima na izvoru	330
6.5 (CM)	Prijevoz motocikla, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima	36.881
6.6 (CM)	Usluge cestovnog prijevoza tereta	177.178
6.14 (CM)	Infrastruktura za željeznički prijevoz	897
7.1 (CM)	Izgradnja novih zgrada	9.894
7.2 (CM)	Obnova postojećih zgrada	4.398
7.3 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost	19.136
7.4 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak punionica za električna vozila u zgradama (i na parkiralištima uz zgrade)	256
7.5 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, reguliranje i kontrolu energetskih svojstava zgrada	749
7.6 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak tehnologija za obnovljivu energiju	1.091
7.7 (CM)	Stjecanje i vlasništvo nad zgradama	9.547.868
8.2 (CA)	Programiranje računala, konzultantske i povezane aktivnosti	1.695
9.1. (CM)	Istraživanje, razvoj i inovacije u fazi neposredno prije uvođenja na tržište	9.103
	Brojnik	9.814.270
	Nazivnik	11.266.285
	% prihvatljivih aktivnosti	87%
	% neprihvatljivih aktivnosti	13%

KPI kapitalnih ulaganja sadrži značajan postotak taksonomski prihvatljivih aktivnosti, jer kompanije imaju značajan iznos kapitalnih ulaganja koja se odnose na nekretnine. Najznačajniji udio kapitalnih ulaganja odnosi se na nekretnine, postrojenja i opremu stečenu od novointegriranih operativnih društava, osobito Mercatora SLO i Mercator grupe u cijelosti, a iskazan je u neto iznosu (trošak nabave umanjeno za akumuliranu amortizaciju).

UDIO OPERATIVNIH TROŠKOVA OD PROIZVODA ILI USLUGA POVEZANIH S TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVIM GOSPODARSKIM AKTIVNOSTIMA

Za podjelu troškova prema aktivnostima, osobito za aktivnost 7.7. Stjecanje i vlasništvo nad zgradama, korištene su procjene i prosudbe. Značajan udio troškova održavanja nekretnina nastao je zajedno s održavanjem opreme u zgradama. Operativna će društva uspostaviti nove procedure za praćenje troškova radi ublažavanja

komponente procjena i prosudbi pri izvještavanju prema taksonomiji EU-a u budućim razdobljima. U pogledu KPI-ja operativnih troškova, troškovi koji su uzeti u obzir pri izračunu jesu troškovi održavanja, troškovi najma koji nije ispunio uvjete za „imovinu s pravom korištenja“ prema MSFI-ju 16 i troškovi istraživanja i razvoja.

Kao i kod KPI-ja kapitalnih ulaganja, operativni troškovi (održavanje) koji se odnose na nove ili postojeće zgrade uključeni su u aktivnost 7.7 Stjecanje i vlasništvo nad zgradama, osim operativnih troškova za koje je jasno da se odnose na aktivnost 7.2 Obnova postojećih zgrada (građevinarstvo).

UDIO OPERATIVNIH TROŠKOVA

AKTIVNOST (CA) – prilagodba klimatskim promjenama (CM) – ublažavanje klimatskih promjena	NAZIV AKTIVNOSTI	OPERATIVNI TROŠKOVI (u tisućama kuna)
4.11 (CM)	Skladištenje toplinske energije	48
4.20 (CM)	Kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz bioenergije	2.702
4.24 (CM)	Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz bioenergije	3.640
5.2 (CM)	Obnova sustava za prikupljanje i pročišćavanje voda i vodoopskrbu	1.335
5.3 (CM)	Izgradnja, proširenje i rad sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda	4.375
5.4 (CM)	Obnova sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda	1.492
5.5 (CM)	Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama odvojenima na izvoru	3.082
5.6 (CM)	Anaerobna digestija kanalizacijskog mulja	15
6.2 (CM)	Željeznički prijevoz tereta	93
6.5 (CM)	Prijevoz motocikla, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima	28.139
6.6 (CM)	Usluge cestovnog prijevoza tereta	32.986
6.15 (CA)	Infrastruktura koja omogućava niskouglični cestovni i javni prijevoz	48
7.2 (CM)	Obnova postojećih zgrada	14.085
7.3 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost	21.818
7.5 (CM)	Instalacija, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, reguliranje i kontrolu energetskih svojstava zgrada	342
7.7 (CM)	Stjecanje i vlasništvo nad zgradama	190.197
8.2 (CA)	Programiranje računala, konzultantske i povezane aktivnosti	1.213
9.2 (CA)	Istraživanje, razvoj i inovacije u fazi neposredno prije uvođenja na tržište	270
	Brojnik	305.880
	Nazivnik	621.665
	% prihvatljivih aktivnosti	49%
	% neprihvatljivih aktivnosti	51%

Operativni troškovi uglavnom nastaju od aktivnosti 7.7, jer kompanije u strukturi imovine imaju značajan udio nekretnina. Kao i kod kapitalnih ulaganja, najznačajniji su generatori operativnih troškova Konzum HR i Mercator grupa.

OCJENA STRUČNE KOMISIJE HR PSOR-A IZVJEŠĆA

OCJENA STRUČNE KOMISIJE HR PSOR-A O IZVJEŠĆU O ODRŽIVOSTI FORTENOVA GRUPE ZA 2021. GODINU

Ocijenili smo prvo Izvješće o održivosti Fortenova grupe u kojem su objavljene informacije za 2021. godinu. Izvješće sadrži podatke o temama značajnim za Fortenova grupu koji su pripremljeni u skladu s GRI standardima, smjernicama za izvješćivanje o održivosti koje je osmislila Inicijativa za globalno izvješćivanje (engl. Global Reporting Initiative, GRI). Smatramo da je izvješće pred nama u skladu s osnovnom razinom izvješćivanja prema GRI-ju te u skladu sa zakonskim propisima Republike Hrvatske u području izvješćivanja o održivosti.

Kao Komisija ističemo da je Fortenova grupa, kao najveća regionalna kompanija, pripremila sveobuhvatno i iscrpno izvješće s mnoštvom korisnih informacija koje nam daju kompletan pregled njihova cjelokupnog operativnog poslovanja. Pohvaljujemo autore za sjajno postignuće koje su ostvarili.

Jedan od pokazatelja koje kao Komisija promatramo u procesu ocjenjivanja kompanije i samog izvješća jest prisutnost rizika održivosti u strategiji kompanije. Prema navodima Fortenova grupe, ESG rizici uključeni su u strateške, informatičke, pravne, operativne i rizike opasnosti te obuhvaćaju rizike kao što su: socijalni rizici povezani sa zdravljem i sigurnošću radnika, rizici gubitka talentiranih zaposlenika zbog nedovoljnog angažmana, rizici ciljanih kibernetičkih napada, energetske rizike uslijed gubitka opskrbe energijom i rizici povezani s prekidom lanca opskrbe. Kompanija isto tako razumije da im najveća prilika leži u suradnji sa znanstvenom zajednicom. Suradnja koja je otvorena i koja će biti otvorena u budućnosti daje nadu za

inovativnija održiva rješenja za koja kompanija tvrdi da ih nastoji provoditi.

Prilično naprednima smatramo njihove tvrdnje da su usmjereni prema sljedećim strateškim ciljevima: kontinuiranom unaprjeđivanju okolišnih vrijednosti i energetske učinkovitosti te sprječavanju i smanjenju svih vrsta zagađenja u neposrednom, širem i globalnom okruženju. U okviru tih inicijativa spominju prenamjenu zemljišta koje se sada koristi za usjeve u zemlju za životinje te rekonstrukciju farmi radi poboljšanja životnih uvjeta za životinje.

U pismu glavnog izvršnog direktora objavljeni su neki od ciljeva održivosti. Fortenova grupi cilj je biti odgovoran proizvođač hrane koji će doprinosti prvom cilju održivog razvoja – iskorjenjivanju gladi, ali radi i na odgovornoj proizvodnji i potrošnji. Kao svoje postignuće istaknuli su odvajanje otpada, ali više su nas se dojmile neke ekološke inovacije opisane u izvješću. Primjerice, u proizvodnji vode uveli su boce od 0,5 l proizvedene od 100 posto reciklirane plastike. Tom inovacijom prema navodima Fortenova grupe količina plastike smanjena je za 51 tonu, a emisije CO₂ za 872 tone u tekućoj godini. Osim toga, svi glavni brendovi pića u okviru Grupe uveli su PET ambalažu smanjene težine, što je za posljedicu imalo smanjenje količine plastike unutar Grupe pića za 640 tona i smanjenje ukupnih emisija za 9 %. Isto je tako u proizvodnji mlijeka i mliječnih proizvoda uvedeno pakiranje proizvedeno od kartona i plastike na bazi šećerne trske, čime je ugljični otisak te ambalaže smanjen za 18 %.

Fortenova grupa kao jedan od ciljeva održivosti navodi zaštitu vode i obnovu izvora vode u okviru usmjerenosti na prirodnu poljoprivredu i razvoj proizvoda i usluga koji ne narušavaju prirodne ekosustave. Budući da su jedan od najvećih proizvođača hrane, prirodna poljoprivreda doista je vrlo važna tema za Fortenova grupu i nadamo se da ćemo u njihovim budućim izvješćima o održivosti čitati više o tome.

Ipak, neke od održivih inicijativa u njihovom su Poslovnom području poljoprivrede već provedene. Istaknuli bismo primjer proizvodnje rajčice u stakleniku koji se grije energijom iz bioplinskog postrojenja mliječne farme. Osim toga spominju se i neki slučajevi proizvodnje isključivo uz biološku zaštitu i bez pesticida. To je vrlo važan korak i s veseljem ćemo pratiti razvoj ove inicijative.

Aktivan razvoj inovacija za doprinos održivom razvoju vidi se u mnogim inicijativama Fortenova grupe. Jedna koju bismo svakako htjeli naglasiti jest razvoj linije prehrambenih proizvoda 100 % na biljnoj bazi (plant-based). To je tek početak, ali je kao važan način borbe protiv klimatskih promjena vrlo važno educirati i motivirati ljude da troše manje mesnih proizvoda.

Fortenova grupa potpisala je Povelju o raznolikosti, važnu javnu objavu nastojanja da radi na zadovoljstvu zaposlenih. Što je još važnije, Fortenova grupa redovito istražuje korporativnu kulturu i klimu i transparentno objavljuje rezultate tog istraživanja.

HR BCSD EXPERT COMMISSION'S EVALUATION

Provedeno je i savjetovanje s dionicima, pri čemu je bilo angažirano 319 predstavnika organizacija i nevladinih udruga. Nema dokaza da je to savjetovanje obuhvaćalo i raspravu o značajnim temama kao osnovu za izvješće o održivosti. Međutim, kao oblik dobre prakse, Fortenova grupa najavila je da je u pripremi dubinska analiza održivosti poslovanja dobavljača. Očekujemo da ćemo o realizaciji ove prakse više pročitati u sljedećem izvješću.

Već smo spomenuli da je Fortenova grupa najveća regionalna multinacionalna korporacija, no ipak, 138 nagrada osvojenih prošle godine zvuči kao dokaz da je u onome što kompanija radi prisutna kvaliteta. Osim nagrada, kompanija ima velik broj različitih certifikata upravljanja. Vrijedi spomenuti i gotovo 4 milijuna eura vrijedne donacije i sponzorstva koja su subjekti Fortenova grupe dali lokalnim zajednicama, što predstavlja oko 10 % ukupnog budžeta. Još je jedna inicijativa vrijedna spomena razvoj asortimana proizvoda malih lokalnih proizvođača i OPG-ova, koji su dostupni u nizu prodavaonica Grupe.

Naposljetku, htjeli bismo prokomentirati izvješćivanje Fortenova grupe o zaštiti okoliša. Izvješće je puno iznimno detaljnih informacija o emisijama stakleničkih plinova Grupe te donosi vrlo detaljno objašnjenje načina izračuna tih informacija. Osim toga, iako neki podaci nedostaju, Fortenova grupa najavila je planove za pokretanje projekta utvrđivanja svih izvora stakleničkih plinova iz Opsega 1, 2 i 3 te uspostavu akcijskog plana za njihovo smanjenje. Budući da je nedavno došlo do novih spoznaja da su pravi izazov emisije iz Opsega 3 i da se kompanije upravo na njih trebaju fokusirati, jako nam je drago da je Fortenova grupa svjesna svoje odgovornosti i da se sprema preuzeti kontrolu nad svojim emisijama iz Opsega 3. U dijelu izvješća koji se odnosi na okoliš predstavljene su detaljne informacije o prometu, kapitalnim ulaganjima i operativnim troškovima, čime je kompanija postupila u skladu s obvezama koje proizlaze iz taksonomije EU-a, opet pokazujući najbolju praksu.

Primijetili smo da Fortenova grupa ima relativno visoku fluktuaciju zaposlenih i preporučujemo da kompanija poradi na tom problemu i pronađe razlog tome kako bi mogla postupiti na odgovarajući način.

Iako ima dijelova izvješća koji bi se mogli unaprijediti, općenito uzevši, imajući u vidu da je ovo prvo takvo izvješće Grupe, smatramo da je vrlo dobro usklađeno sa zahtjevima GRI-ja. Izvješće je vrlo informativno, sveobuhvatno i zrelo. Po našem mišljenju ovo jedno od najkompletnijih izvješća objavljenih u Hrvatskoj posljednjih godina i vjerojatno jedno od najboljih izvješća o održivosti u regiji. Pohvaljujemo Fortenova grupu zbog tog postignuća i s veseljem očekujemo njihov budući rad na održivim praksama i razvoju samog postupka izvješćivanja.

"Fortenova grupa najavila je planove za pokretanje projekta utvrđivanja izvora stakleničkih plinova iz Opsega 1, 2 i 3 te uspostavu akcijskog plana za njihovo smanjenje."

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
GRI 101: OSNOVE 2016			
OPĆE OBJAVE			
	ORGANIZATIONAL PROFILE		
	102-1 Naziv organizacije	Korporativni pregled	
	102-2 Aktivnosti, tržišne marke, proizvodi i usluge	Naš portfelj	
	102-3 Lokacija sjedišta	Korporativni pregled	
	102-4 Lokacija poslovnih aktivnosti	Naš portfelj	
	102-5 Vlasništvo i pravni oblik	Korporativni pregled O nama	
	102-6 Tržišta na kojima organizacija djeluje	Naš portfelj	
	102-7 Veličina organizacije	Korporativni pregled Najvažniji financijski podaci	
	102-8 Informacije o zaposlenicima i drugim radnicima	Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob	Informacije nisu dostupne. Trenutno ne pratimo podatke o ukupnom broju zaposlenih prema vrsti ugovora o radu i vrsti zaposlenja po spolu.
GRI 102: Opće objave 2016	102-9 Lanac opskrbe	Lanac opskrbe i lokalna nabava	
	102-10 Značajne promjene u organizaciji i njezinom lancu opskrbe	Korporativni pregled Značajni događaji tijekom 2021.	Informacije nisu dostupne. Zbog velikog broja kompanija o kojima izvještavamo i činjenice da trenutno nemamo sustav za sustavno praćenje tih podataka na razini Grupe, nismo obuhvatili podatke o promjenama u lancu opskrbe.
	102-11 Načelo ili pristup predostrožnosti	Stvaranje vrijednosti za naš planet	
	102-12 Vanjske inicijative	Članstva, certifikati i priznanja Ciljevi održivog razvoja Pristup raznolikosti, ravnopravnosti i uključivosti Utjecaj na lokalne zajednice	
	102-13 Članstvo u udrugama	Članstva, certifikati i priznanja	
STRATEGIJA			
	102-14 Izjava najviše rangirane osobe za donošenje odluka	Pismo glavnog izvršnog direktora i člana Upravnog odbora	
	102-15 Ključni utjecaji, rizici i prilike	Rizici i prilike povezani s okolišnim, društvenim i upravljačkim temama (ESG)	

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
ETIKA I INTEGRITET			
102-16	Vrijednosti, načela, standardi i norme ponašanja	Naše vrijednosti i misija Naš pristup korporativnom upravljanju Etička pitanja i usklađenost poslovanja	
102-17	Mehanizmi savjetovanja i etičke dvojbe	Etička pitanja i usklađenost poslovanja	
UPRAVLJANJE			
102-18	Upravljačka struktura	Naš pristup korporativnom upravljanju Naš pristup održivosti	
102-19	Delegiranje odgovornosti	Korporativni pregled Naš pristup korporativnom upravljanju Porezi Naš pristup održivosti Kodeks korporativnog upravljanja Statut	
102-20	Odgovornost za gospodarska, okolišna i društvena pitanja na razini izvršnog posloводства	Naš pristup korporativnom upravljanju Naš pristup održivosti	
GRI 102: Opće objave 2016	102-21	Konzultiranje s dionicima o gospodarskim, okolišnim i društvenim temama	Naš pristup korporativnom upravljanju Uključivanje dionika Procjena značajnosti
	102-22	Sastav najvišeg upravljačkog tijela i njegovih odbora	Naš pristup korporativnom upravljanju Naš pristup održivosti Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob Kodeks korporativnog upravljanja O nama
	102-23	Predsjedanje najvišim tijelom upravljanja	Naš pristup korporativnom upravljanju O nama
	102-24	Imenovanje i odabir za najviše tijelo upravljanja	Naš pristup korporativnom upravljanju
	102-25	Sukobi interesa	Naš pristup korporativnom upravljanju Etički kodeks
	102-26	Uloga najvišeg tijela upravljanja u izradi svrhe, vrijednosti i strategije	Naš pristup korporativnom upravljanju Naš pristup održivosti Procjena značajnosti Kodeks korporativnog upravljanja
	102-27	Kolektivno znanje najvišeg tijela upravljanja	Naš pristup održivosti Kodeks korporativnog upravljanja

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
	102-30 Djelotvornost procesa upravljanja rizikom	Rizici i prilike povezani s okolišnim, društvenim i upravljačkim temama (ESG)	
	102-32 Uloga najvišeg tijela upravljanja u izvještavanju o održivosti	Snalaženje u Izvješću Naš pristup održivosti	
	102-33 Komunikacija o ključnim pitanjima	Naš pristup korporativnom upravljanju	
	102-34 Priroda i ukupan broj ključnih pitanja	Naš pristup korporativnom upravljanju	
	102-36 Proces utvrđivanja nagrada	Naš pristup korporativnom upravljanju Naš pristup zaposlenicima	
	102-37 Uključenost dionika u nagrađivanje	Naš pristup zaposlenicima Upravljanje talentima i edukacije	
	UKLJUČIVANJE DIONIKA		
	102-40 Popis skupina dionika	Uključivanje dionika	
	102-41 Kolektivni ugovori	Korporativni pregled	
	102-42 Identifikacija i odabir dionika	Uključivanje dionika Procjena značajnosti	
GRI 102: Opće objave 2016	102-43 Pristup uključivanju dionika	Uključivanje dionika Procjena značajnosti Porezi Utjecaj na lokalne zajednice	
	102-44 Ključne teme i razlozi za zabrinutost	Uključivanje dionika Procjena značajnosti Naše vrijednosti i misija	
	PRAKSA IZVJEŠTAVANJA		
	102-45 Subjekti uključeni u konsolidirane financijske izvještaje	Snalaženje u Izvješću Korporativni pregled	
	102-46 Definiranje sadržaja izvještaja i granica tema	Snalaženje u Izvješću Naše vrijednosti i misija Uključivanje dionika Procjena značajnosti	
	102-47 Popis značajnih tema	Procjena značajnosti	
	102-48 Ponovno iskazivanje / prepravljane informacija		Nije primjenjivo. Ovo je prvo izvješće o održivosti Fortenova grupe.
	102-49 Promjene u izvještavanju		Nije primjenjivo. Ovo je prvo izvješće o održivosti Fortenova grupe.

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
GRI 102: Opće objave 2016	102-50 Izvještajno razdoblje	1. siječnja 2021. – 31. prosinca 2021.	
	102-51 Datum posljednjeg izvještaja		Nije primjenjivo. Ovo je prvo izvješće o održivosti Fortenova grupe.
	102-52 Izvještajni ciklus	Snalaženje u izvješću	
	102-53 Kontaktna točka za pitanja koja se odnose na izvještaj	Group Marketing e-mail: marketing@fortenovagrupa.hr	Izvješće o održivosti Fortenova grupe za 2021. godinu pripremljeno je uz podršku Ernst and Younga.
	102-54 Tvrdnje o izvještavanju u skladu s GRI standardima	Snalaženje u izvješću	
	102-55 Indeks sadržaja po GRI-ju	Indeks sadržaja po GRI-ju	
	102-56 Vanjska potvrda	Snalaženje u izvješću	

MATERIJALNO ZNAČAJNE TEME

GRI 200 SERIJA O GOSPODARSKIM STANDARDIMA

GOSPODARSKI REZULTATI/USPJEŠNOST

GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Rizici i prilike povezani s okolišnim, društvenim i upravljačkim temama (ESG)
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju	
	201-2 Financijske implikacije i ostali rizici i prilike povezani s klimatskim promjenama	Rizici i prilike povezani s okolišnim, društvenim i upravljačkim temama (ESG)
	201-3 Obveze prema planovima definiranih primanja i ostalim mirovinskim planovima	Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava (sustavi obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, sustavi dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, otpremnina pri odlasku u mirovinu)

TRŽIŠNA PRISUTNOST

GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Utjecaj na lokalne zajednice (podrška lokalnom zapošljavanju)
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju	
	202-2 Udio najvišeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	Utjecaj na lokalne zajednice (podrška lokalnom zapošljavanju)

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
NEIZRAVNI GOSPODARSKI UTJECAJI			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Utjecaj na lokalne zajednice Naše vrijednosti i misija	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Utjecaj na lokalne zajednice Naše vrijednosti i misija	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju	Utjecaj na lokalne zajednice Naše vrijednosti i misija	
GRI 203: Neizravni gospodarski utjecaji 2016	203-1 Ulaganja u infrastrukturu i podržane usluge	Utjecaj na lokalne zajednice	
POSTUPCI NABAVE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Lanac opskrbe i lokalna nabava	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Lanac opskrbe i lokalna nabava	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju	Lanac opskrbe i lokalna nabava	
GRI 204: Postupci nabave 2016	204-1 Udio potrošnje na lokalne dobavljače	Lanac opskrbe i lokalna nabava	
BORBA PROTIV KORUPCIJE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Borba protiv korupcije Etička pitanja i usklađenost poslovanja	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Borba protiv korupcije Etička pitanja i usklađenost poslovanja	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju	Borba protiv korupcije Etička pitanja i usklađenost poslovanja	
GRI 205: Borba protiv korupcije 2016	205-1 Operativno poslovanje procijenjeno prema rizicima povezanim s korupcijom	Borba protiv korupcije	
	205-3 Potvrđeni incidenti korupcije i poduzete mjere	Borba protiv korupcije	

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
POREZI			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Porezi	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 207: Porezi 2019	207-1 Pristup porezima	Porezi	
	207-2 Upravljanje porezima, porezna kontrola i upravljanje rizicima povezanim s porezima	Porezi (upravljanje poreznim rizikom)	
	207-3 Uključivanje dionika i rješavanje zabrinutosti povezanih s porezima	Porezi (upravljanje poreznim rizikom)	
GRI 300 SERIJA O OKOLIŠNIM STANDARDIMA			
MATERIJALI			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Stvaranje vrijednosti za naš planet Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad (upotreba materijala i gospodarenje otpadom)	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 301: Materijali 2016	301-1 Materijali upotrebi po težini ili obujmu	Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad (upotreba materijala i gospodarenje otpadom)	
ENERGIJA			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Stvaranje vrijednosti za naš planet Energija i dekarbonizacija	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 302: Energija 2016	302-1 Potrošnja energije unutar organizacije	Energija i dekarbonizacija (potrošnja energije)	
	302-3 Energetski intenzitet		

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
VODA I OTPADNE VODE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Stvaranje vrijednosti za naš planet	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad (upotreba materijala i gospodarenje otpadom)	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 303: Voda i otpadne vode 2018	303-3 Crpljenje vode	Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad (upotreba materijala i gospodarenje otpadom)	
	303-5 Potrošnja vode		
EMISIJE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Stvaranje vrijednosti za naš planet	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Emisije stakleničkih plinova	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 305: Emisije 2016	305-1 Izravne emisije stakleničkih plinova (Opseg 1)		
	305-2 Energetski neizravne emisije stakleničkih plinova (Opseg 2)	Emisije stakleničkih plinova	
OTPAD			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Stvaranje vrijednosti za naš planet	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad (upotreba materijala i gospodarenje otpadom)	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 306: Otpad 2020	306-1 Stvaranje otpada i značajni utjecaji povezani s otpadom	Upravljanje resursima: voda, materijali i otpad (upotreba materijala i gospodarenje otpadom)	
	306-3 Stvoreni otpad		

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
PROCJENA UTJECAJA DOBAVLJAČA NA OKOLIŠ			
GRI 308 PROCJENA UTJECAJA DOBAVLJAČA NA OKOLIŠ 2016			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016 za GRI 308-1 Novi dobavljači koji su provjereni prema okolišnim kriterijima	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice		
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Lanac opskrbe i lokalna nabava	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 400 SERIJA O SOCIJALNIM STANDARDIMA			
ZAPOŠLJAVANJE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Naš pristup zaposlenicima	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob (novi zaposlenici i fluktuacija zaposlenika po dobi i spolu)	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 401: Zapošljavanje 2016	401-1 Novi zaposlenici i fluktuacija zaposlenika	Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob (novi zaposlenici i fluktuacija zaposlenika po dobi i spolu)	
	401-2 Materijalna prava stalnih zaposlenika s punim radnim vremenom koja ne ostvaruju zaposlenici na određeno vrijeme ili s nepunim radnim vremenom	Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava	
ZDRAVLJE I SIGURNOST NA RADU			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice		
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Zdravlje i sigurnost naših radnika (zdravlje i sigurnost na radu općenito)	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNJENJE
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radu 2016	403-1 Sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu	Zdravlje i sigurnost naših radnika (zdravlje i sigurnost na radu općenito)	
	403-2 Vrste ozljeda i stope ozljeđivanja, profesionalne bolesti, izgubljeni dani i izostanci te broj smrtnih slučajeva povezanih s radom	Zdravlje i sigurnost naših radnika (identifikacija opasnosti, procjena rizika i istrage incidenata)	
	403-3 Usluge medicine rada	Zdravlje i sigurnost naših radnika (usluge medicine rada)	
	403-5 Obuka radnika o zdravlju i sigurnosti na radu	Zdravlje i sigurnost naših radnika (obuka radnika o zdravlju i sigurnosti na radu)	
	403-6 Promicanje zdravlja radnika	Zdravlje i sigurnost naših radnika Zdravlje i sigurnost naših radnika (aktivnosti povezane sa zdravljem i sigurnošću na radu u našim kompanijama)	
	403-8 Radnici obuhvaćeni sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu	Zdravlje i sigurnost naših radnika (zdravlje i sigurnost na radu općenito)	
	403-9 Ozljede na radu	Zdravlje i sigurnost naših radnika (identifikacija opasnosti, procjena rizika i istrage incidenata)	
OBUKA I EDUKACIJA			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Naš pristup zaposlenicima	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Upravljanje talentima i edukacije Etička pitanja i usklađenost poslovanja	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 404: Obuka i edukacija 2016	404-1 Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku	Upravljanje talentima i edukacije (satovi edukacije i obuke)	
	404-2 Programi za unaprjeđenje vještina zaposlenika i programi pomoći u tranziciji	Upravljanje talentima i edukacije Upravljanje talentima i edukacije (edukacije i obuke u našim kompanijama) Naknade zaposlenicima i njihova materijalna prava (sustavi obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, sustavi dobrovoljnog mirovinskog osiguranja)	

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
RAZNOLIKOST I JEDNAKE PRILIKE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Pristup raznolikosti, ravnopravnosti i uključivosti	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 405: Raznolikost i jednake prilike 2016	405-1 Raznolikost tijela upravljanja i zaposlenika	Zaposlenici u brojevima – kategorije, vrste ugovora, spol i dob (kategorije zaposlenika po dobi i spolu)	
NEDISKRIMINACIJA			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Pristup raznolikosti, ravnopravnosti i uključivosti Etička pitanja i usklađenost poslovanja	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 406: Nediskriminacija 2016	406-1 Incidenti diskriminacije i poduzete korektivne mjere	Pristup raznolikosti, ravnopravnosti i uključivosti (nulta stopa tolerancije prema diskriminaciji)	
LOKALNE ZAJEDNICE			
GRI 413: LOKALNE ZAJEDNICE 2016			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016 za 413-1 Poslovanje uz angažman lokalnih zajednica, procjena utjecaja i razvojni programi	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	Uključivanje dionika Utjecaj na lokalne zajednice	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
PROCJENA DOBAVLJAČA PREMA SOCIJALNIM KRITERIJIMA			
GRI 414 PROCJENA DOBAVLJAČA PREMA SOCIJALNIM KRITERIJIMA			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016 za 414-1 Novi dobavljači koji su provjereni prema socijalnim kriterijima	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice		
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Lanac opskrbe i lokalna nabava Održiva proizvodnja hrane i dobrobit kupaca (kvaliteta i sigurnost naših proizvoda)	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
ZDRAVLJE I SIGURNOST KUPACA			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice		
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Održiva proizvodnja hrane i dobrobit kupaca	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 416: Zdravlje i sigurnost kupaca 2016	416-1 Procjena utjecaja kategorija proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	Održiva proizvodnja hrane i dobrobit kupaca (kvaliteta i sigurnost naših proizvoda)	
MARKETING I OZNAČAVANJE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice		
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi	Održiva proizvodnja hrane i dobrobit kupaca	
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
GRI 417: Marketing i označavanje 2016	417-1 Zahtjevi za informacijama i označavanjem proizvoda i usluga	Održiva proizvodnja hrane i dobrobit kupaca (označavanje proizvoda)	

GRI INDEKS SADRŽAJ

Informacije koje je iskazala Fortenova grupa za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. uzimajući u obzir standarde GRI-ja navedene u ovom indeksu sadržaja

GRI STANDARD	OBJAVA	LOKACIJA (POGLAVLJE ILI URL)	IZOSTAVLJENE INFORMACIJE I OBJAŠNENJE
GRI 414 PROCJENA DOBAVLJAČA PREMA SOCIJALNIM KRITERIJIMA			
UPOTREBA ZEMLJE			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	<u>Upotreba zemlje i dobrobit životinja</u>	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		
DOBROBIT ŽIVOTINJA			
GRI 103: Pristup upravljanju 2016	103-1 Objašnjenje materijalno značajne teme i njezine granice	<u>Upotreba zemlje i dobrobit životinja</u>	
	103-2 Pristup upravljanju i njegovi sastavni dijelovi		
	103-3 Vrednovanje pristupa upravljanju		

IMPRESSUM

Izdavač: Fortenova grupa d.d.

Izvješće je pripremljeno uz podršku Ernst&Young Hrvatska

Dizajn: Saatchi & Saatchi Croatia

© 2022. Fortenova grupa d.d.

**FORTENOVA
GRUPA**

